

₹ 15

దక్కన్

సామాజిక రాజకీయ మాసపత్రిక

హైదరాబాద్

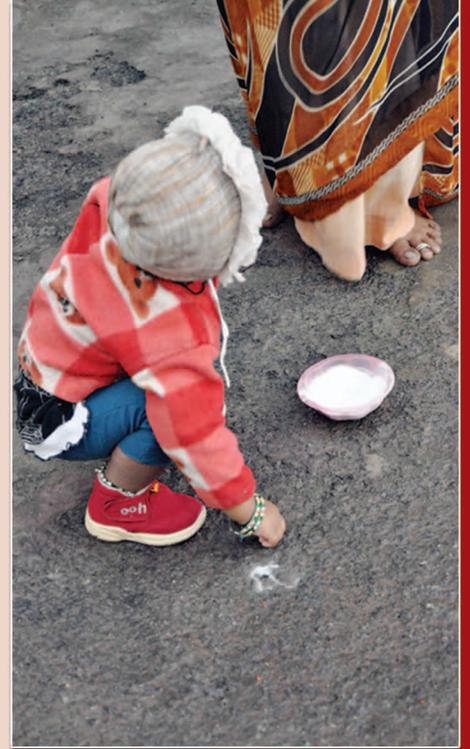
ఫిబ్రవరి 2014

DECCAN LAND, HYDERABAD

18

- ❁ ప్రజాస్వామ్యమా? పరిహాసమా?
- ❁ చేనేత రంగానికి చేటు
- ❁ కోస్టల్ కారిడార్‌ను వ్యతిరేకిద్దాం
- ❁ 'టి' బిల్లుకు సవరణలు

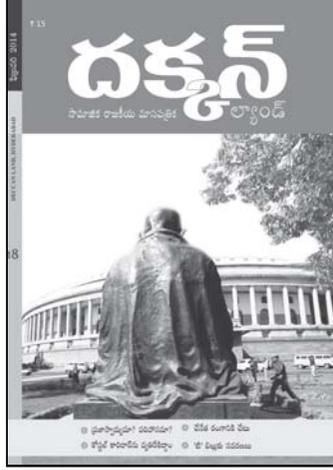

ముగ్గు... మురిపెం

సంస్కృతిగా మారిన ఆచారంలో
 వ్యక్తమయ్యే కళ ముగ్గు.
 చిన్నారుల నుంచి
 పండు ముడుసలి వరకు
 అంతా ఎంతో ఆసక్తిగా వేస్తుంటారు.
 వేసేవారికి అదో మురిపెం.
 చూసేవారికి అదో ముచ్చెట.
 కందుకూరి రమేష్ బాబు అవిష్కరించిన
 'చిత్రలిపి' పై ప్రత్యేక కథనం లోపలి పేజీల్లో...

With Best Compliments From
 Hyderabad Alumni of
MANIPAL INSTITUTE OF TECHNOLOGY
 Manipal - South Kanara, Karnataka

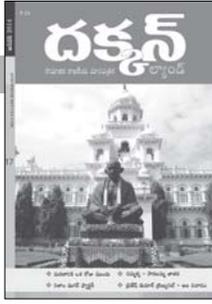

మందబలమే ప్రజాస్వామ్యం అనుకునే రోజులు పోయాయి. అల్పసంఖ్యాకుల మాటకూ విలువ ఇవ్వడమే అసలైన ప్రజాస్వామ్యం. తెలంగాణ పోరాటానికి కూడా ఇది వర్తిస్తుంది. ఎన్నో అవరోధాలను అధిగమించిన తెలంగాణ పోరాటం రాష్ట్ర అసెంబ్లీని చేరితే, మంద బలంతో తెలంగాణ ప్రజా ప్రతినిధుల గొంతు నొక్కేశారు. ఇప్పుడిక 'తెలంగాణ' బిల్లు పార్లమెంట్‌ను చేరింది. అక్కడ ప్రజాస్వామ్యం పరిధి విస్తృతమైతే లేక పరిహాసం పాలవుతుందో తేలనుంది. తెలంగాణ ప్రజానీకం ఆకాంక్షలకు భారత ప్రజాస్వామ్యం పట్టం కట్టాలని ఆకాంక్షిద్దాం.

"CHANDRAM" 490, St.No. 11, Himayatnagar, Hyderabad - 500 029.
 Fax: 040-27635644 Mobile: 9030626288
 E-mail: deccanlandindia@gmail.com website : www.deccanland.com

మెయిల్ బాక్స్

దోషం ఎవరిది?

‘దోషం బ్రిజేష్ కుమార్ ట్రిబ్యూనల్ దా? పాలకులదా?’ అంటూ ప్రశ్నిస్తూ ఎ. నర్సింహారెడ్డి రాసిన వ్యాసం బాగుంది. ట్రిబ్యూనల్ ఇచ్చిన తీర్పును అర్థం చేసుకునేందుకు, అలా ఇచ్చేందుకు దారి తీసిన పరిస్థితులను అవగతం చేసు కునేందుకు, తదుపరి పరిణామాల గురించి ఆలోచించేందుకు వీలు కల్పించేదిలా ఉంది. నిర్దిష్ట అంశాలపై ఈ విధమైన వివరణాత్మక వ్యాసాలు వాటిపై అవగాహన పెంచుకునేందుకు చక్కగా తోడ్పడుతాయి. ప్రతీ సంచికలో ఈ తరహా వ్యాసం కనీసం ఒకటైనా ఉండేలా చూడగలరు.

-కె. రవి, ఆదిలాబాద్

ఆ జాతర ‘సజీవ వారసత్వ సంస్కృతి’

‘తెలుగునాట కుంభమేళ’గా అభివర్ణిస్తూ అందించిన సమ్మక్క - సారలమ్మ జాతర విశేషాలు తెలుసుకోదగ్గవిగా ఉన్నాయి. నిజానికి ఈ జాతర తెలంగాణ ‘సజీవ వారసత్వ సంస్కృతి’. కొన్నేళ్ళుగా రకరకాల కారణాలతో ఈ గిరిజన సంస్కృతి కలుషితమవుతూ వస్తోంది. అసలు సినలు సంప్రదాయాలు కనుమ రుగవుతూ కొత్తకొత్తవి చోటు చేసుకుంటున్నాయి. ఇలాంటివి ఆ జాతర మూల ఉద్దేశాలనే మాయం చేస్తాయి. ఈ నేపథ్యంలో ఈ జాతరకు సంబంధించి గత కాలపు విశేషాలను మరిన్ని అందిస్తారని ఆశిస్తున్నాం.

-ఎం. విజయ్, కల్వకుర్తి, మహబూబ్ నగర్

విలువల విధ్వంసం

ఒక విగ్రహం దేశంలో కలిగిస్తున్న సంచలనం ఆశ్చర్యం కలిగించకమానదు. ఆ విగ్రహం వెనుక దాగిన విలువల విధ్వంసం అలాంటిది అంటే అతిశయోక్తి కాదు. సామాజికంగా, పర్యావరణపరంగా ఆ విగ్రహం కలిగించే నష్టాలు చదువుతుంటే భయమేస్తోంది. ప్రజాస్వామిక దేశంలో మన పయనం ఎటువైపు అనే ఆందోళన కూడా కలుగుతోంది. ఇంత చక్కటి వ్యాసం అందించిన రచయిత, మానవహక్కుల వేదిక కార్యకర్త జీవన్ మార్కు అభినందనలు.

-బి.మహేశ్, హైదరాబాద్

ఈ తరహా ‘హత్య’లను అడ్డుకోలేమా?

తెలంగాణ ప్రజాఫ్రంట్ అధ్యక్షుడు ఆకుల భూమయ్య ఆకాల మరణం పలు సందేహాలను రేకెత్తిస్తోంది. ఆ సందేహాలు మటుమాయం అయ్యే వరకు కూడా ఆయన మరణం వెనుక ఉన్న హస్తం రాజ్యహింసదే అనే అనుమానాలు కలిగిస్తుంటుంది. అందుకే సిట్టింగ్ న్యాయమూర్తిచే ఈ ఉదంతంపై న్యాయ విచారణ జరిపించాల్సిన అవసరం ఉంది. యావత్ సమాజం కూడా ఇందుకు బలంగా డిమాండ్ చేయాల్సిన తరుణమిది. అలా జరిగింది ఎవరికో కదా... నాకేమీ కాలేదు కదా...నాకేమీ కాదు కూడా..అని భావిస్తే తప్పులో కాలేసినట్లే. ఈ రోజున ఆకుల భూమయ్యకు జరిగింది రేపటి రోజున మరెవరికైనా జరిగే అవకాశం ఉంది. అందుకే ఇలాంటివి మరి జరుగకుండా కలసికట్టుగా ఉద్యమించాల్సిన అవసరం ఉంది.

-డి.రాజు, గోదావరి ఖని

‘సమైక్యవాదమా’ వాదనలొద్దు

‘సమైక్యవాదమా’ వాదనలొద్దు
ఎంది మీ గొడవా?

హైదరాబాద్! హైదరాబాద్!!

మీరు లేనప్పుడు ఉంది

మీరు వచ్చినంక ఉంది

మీరు పోయినంక ఉంటది

హైదరాబాద్ సిర్స్ హమారా!

అమ్మలాగున్న మా పట్నానికి

పైపై మెరుగులు దిద్ది

పైట జార్పింది మీరు కాదా?

అందమైన హైదరాబాద్ అంటూ

సమైక్య సన్మానాలంటు

శృశాన్ ఘాట్ చేసింది మీరు కాదా?

మా నగరానికి హైటెక్ నగలొద్దు

మా భాగ్య నగరం మాకు చాలు

ఉండాలనుకుంటే ఉండు

ఆత్మీయులుగా కలిసి ఉందాం

పోవాలనుకుంటే పోండి

అన్నదమ్ములుగా విడిపోదాం

‘సమైక్య వాదమా’ వాదనలొద్దు

- చల్లా కృష్ణారెడ్డి

దక్కన్ ల్యాండ్

త్వరలో..... మరిన్ని అవ్ డేట్స్ తో

deccanland.com

‘దక్కన్ ల్యాండ్’ మాసపత్రిక అంతర్జాలంలోనూ తన ఉనికిని మరింత చాటుకునే ప్రయత్నాలను ప్రారంభించింది. ఇందులో భాగంగా దక్కన్ ల్యాండ్.కామ్ రోజువారీ అవ్ డేట్స్ ను కూడా అందించనుంది. ఆయా ప్రజాసంఘాలు, ఉద్యమ సంస్థలు తమ కార్యక్రమాల ఫోటోస్, షార్ట్ వీడియో క్లిప్లను మాకు పోస్ట్ / కొరియర్ / మెయిల్ ద్వారా అందించవచ్చు. మరిన్ని వివరాలకు deccanlandindia@gmail.com మెయిల్ ఐడీ ద్వారా సంప్రదించవచ్చు.

దక్కన్ ల్యాండ్

సామాజిక, రాజకీయ మాసపత్రిక

సంపుటి:2

సంచిక : 6

ఫిబ్రవరి - 2014

సంపాదకులు

యం. వేదకుమార్

అసోసియేట్ ఎడిటర్

ఎన్. వంశీ మోహన్

సెల్ : 9848902520

లే అవుట్ & కంపోజింగ్

చరిత ఇంప్రెషన్స్

కవర్ ఫోటో

పి.ఎస్

వాణిజ్య ప్రకటనలు

9030626288

ముద్రణ:

DECCAN PRESS

అజామాబాద్, హైదరాబాద్-500 020.

కార్యాలయ చిరునామా

DECCAN LAND
RESOURCE CENTRE

DECCAN LAND

"CHANDRAM" 490,

St.No. 11, Himayatnagar,

Hyderabad - 500 029.

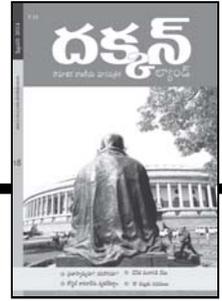
Mobile: 9030626288

Fax: 040-27635644

E-mail: deccanlandindia@gmail.com

website : www.deccanland.com

లోపలి పేజీల్లో...

పార్లమెంటరీ ప్రజాస్వామ్యంలో ప్రజల స్వామ్యం ఎంత? ..... ఎ.నర్సింహారెడ్డి 10

ప్రజాస్వామ్యమా? పరిహాసమా? ..... దక్కన్ న్యూస్ 15

ఈ సవరణలు సాధించాలి ..... టిపిఎఫ్ 17

బిల్లు అధికారం పార్లమెంటుదే అధికారం.. ..... దక్కన్ న్యూస్ 23

చేతిదాక వచ్చి చేజారిం ఉద్యోగాలు ..... రావుల రాజేశం 27

చేనేత రక్షణకు చట్టాలు: వాటి భక్షణ ..... డి.నరసింహారెడ్డి 30

మన పాలాలకు సింగూరు నీరును తెచ్చుకుందాం! ..... హెచ్ఆర్ఎఫ్ 33

దొర ..... నల్ల భూమయ్య 35

తెలంగాణ కాలగమనం ..... దక్కన్ న్యూస్ 37

ముగ్గు... మురిపెం ..... గుండెబోయిన శ్రీనివాస్ 38

అడ్డంకులను ఎదుర్కొంటున్న 'ఆప్' ..... రాములు చందా 40

దక్కన్ సంస్కృతిలో మమేకమైన పార్టీలు ..... డాక్టర్ ఈమని శివనాగిరెడ్డి 42

షాన్-ఎ-హైదరాబాద్ ..... దక్కన్ న్యూస్ 43

నేను తెలంగాణను ..... లింగారెడ్డి కాసుల 46

ఎల్లలు దాటిన సాహితీ వెలుగు ..... డాక్టర్ నలిమెల భాస్కర్ 47

పబ్లిక్ డిమాండ్ ..... దక్కన్ న్యూస్ 51

కడుపు మంటల్లో పుట్టిన కవిత్వం ..... కూకట్ల తిరుపతి 53

విధ్వంసకర అభివృద్ధిని అడ్డుకుందాం! ..... మానవ హక్కుల వేదిక 55

దళిత కవి పాంథర్ నామ్ దేవ్ ధసాల్ ..... మచ్చ ప్రభాకర్ 57

పుస్తకం ..... దక్కన్ న్యూస్ 58

వార్షిక చందా

దక్కన్ ల్యాండ్ మాసపత్రిక చందాదారులుగా చేరదల్చుకున్న వారు పై చిరునామాకు రూ. 150 ఎం.ఓ. పంపించవచ్చు. లేదా దక్కన్ ల్యాండ్ పేరిట డీడీ పంపవచ్చు. చిరునామా, ఫోన్ నెంబర్ వివరాలు స్పష్టంగా తెలియజేయగలరు.

అసెంబ్లీలో ఎంత ఎగిరినా తెలంగాణ ఆగదు

రాజకీయ జేపీసీ చైర్మన్ కోదండరాం

బిల్లుపై చర్చను అడ్డుకోవడం మూర్ఖత్వం

డిప్యూటీ సీఎం దామోదర రాజనర్సింహా

చిన్న రాష్ట్రాలకు మేం అనుకూలం

-ఆప్ జాతీయ నేత ప్రశాంత్ భూషణ్

మా ఇంటికి వచ్చి మీరు సూటేస్తే.. మేం అభివృద్ధి చెందినట్టా? -ఎమ్మెల్సీ స్వామిగాడ్

గడువు పొడిగిస్తే ప్రజలు సహించరు

-టీ జేపీసీ చైర్మన్ కోదండరాం

తెలంగాణ ఏర్పాటు అవసరం.. అనివార్యం -లోక్ సత్తా అధినేత జయప్రకాశ్ నారాయణ్

నవ తెలంగాణపై విస్తృత చర్చ జరగాలి

-ఎమ్మెల్సీ నాగేశ్వర్

మతమోఢ్యంతోనే ముప్పు

-ప్రధాని మనోహర్

విభజన బిల్లు ఎప్పుడొచ్చినా మద్దతిస్తాం -బీజేపీ అధికార ప్రతినిధి నిర్మలా సీతారామన్

జనతన సర్కారే ప్రత్యామ్నాయం

- వరవరరావు

త్వరలో 29వ రాష్ట్రం

- జస్టిస్ బి. సుదర్శన్ రెడ్డి

హైదరాబాద్ సీఎం అబ్దుసాత్తు కాదు

- ఎంపీ అసదుద్దీన్ ఓవైసి

ఎన్నికలలోపే రెండు రాష్ట్రాలు

- రాష్ట్ర కాంగ్రెస్ ఇన్ చార్జ్ ఆజాద్

మా జాగీర్లో మీ గేమింగా?

-తెలంగాణవాదులు

దమ్ముంటే పార్టీ పెట్టు.. తెలంగాణలో డిపాజిట్లు దక్కవు.

-టీఆర్ఎస్ ఎమ్మెల్యే కేటీఆర్

సీఎం నాకు బాస్ కాదు

-మంత్రి శ్రీధర్ బాబు

16న లౌకిక ప్రజాతంత్ర సభ

వేదిక: మున్సిపల్ టౌన్ హాల్, మహబూబ్ నగర్

(రాంప్రసాద్ భీస్మిల్ అవ్వెంట్ ఉల్లా ఖాన్ ప్రాంగణం)

లౌకిక ప్రజాతంత్ర పరిరక్షణ వేదిక (ఎన్ డి పీ ఎఫ్) ఆధ్వర్యంలో ఫిబ్రవరి 16న మహబూబ్ నగర్ లో బహిరంగ సభ నిర్వహిస్తున్నట్లు ఆహ్వాన సంఘం తెలిపింది. ఈ సభలో వక్తులుగా స్వామి అగ్నివేష్, ప్రొఫెసర్ బి. హరగోపాల్, మాజీ ఎమ్మెల్యే, సీపీఐ జాతీయ నాయకుడు అజీజ్ పాష్, సీపీఐ కేంద్ర కమిటీ సభ్యుడు, మాజీ ఎంపీ పి. మధు, సీపీఐ (ఎంఎల్) న్యూడెమోక్రసీ రాష్ట్ర నాయకులు వేముల పల్లి వెంకట్రామయ్య, విశాలాంధ్ర ఎడిటర్ శ్రీనివాసరెడ్డి, సమస్త తెలంగాణ ఎడిటర్ అల్లం నారాయణ, సియాసత్ ఎడిటర్ జహీరోద్దీన్ అలీఖాన్, టీపీఎఫ్ రాష్ట్ర ఉపాధ్యక్షుడు ఎం. వేదకుమార్, ఫాదర్ బాలసుబ్రహ్మణ్యం, టీసీపీ ఎం రాష్ట్ర కన్వీనర్ మహిమూద్, కె. ఎస్. పి. ఎస్ అధ్యక్షుడు డి. ప్రభాకర్లు హాజరవుతారు.

ఈ సందర్భంగా లౌకిక ప్రజాతంత్ర పరిరక్షణ వేదిక (ఎన్ డి పీ ఎఫ్) ఆవిర్భావ లక్ష్యాలను వివరించారు. స్వాతంత్ర్యం తర్వాత సర్వసత్తాక, లౌకిక, ప్రజాతంత్ర, సామ్యవాద దేశంగా తీర్చిదిద్దుకున్నామని పదేపదే ప్రకటిస్తున్న ప్రభుత్వాలు దేశంలో రాజ్యాంగ ప్రకటిత విలువలు, లక్ష్యాలు సాధించడానికి, ప్రజల మధ్య సౌభ్రాతృత్వం సాధించడానికి కృషి చేయాల్సి ఉండగా, అలా జరగడం లేదని పేర్కొన్నారు. ఇప్పటికీ దేశం విద్యావంతం కాలేదని, ప్రజల ఆరోగ్యం కాపాడే ప్రజారోగ్యవ్యవస్థ ఏర్పడలేదని, ఉపాధి, అన్నం, బట్ట, నివాస వసతి ప్రజలకు అందుబాటులోకి రాలేదని, దేశ రాజధాని నుంచి మహబూబ్ నగర్ వరకు వయస్సుతో నిమిత్తం లేకుండా స్త్రీల మీద అత్యాచారాలు, హత్యాకాండ జరుగుతున్నాయని ఆరోపించారు. దేశం పేలుళ్లతో మారుమోగిపోతుందని ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు. నేడు దేశం ప్రపంచీకరణ మాటున, అభివృద్ధి మాటున ప్రపంచబ్యాంకు, అంతర్జాతీయ ద్రవ్యనిధి కనుసన్నల్లో నడుస్తున్నది. ఈ దుర్మార్గం నుంచి తప్పుదారి పట్టించేందుకు పార్టీలు, ప్రభుత్వాలు అనేక వేషాలు వేస్తున్నాయి. ఇలాంటి పరిస్థితిని అర్థం చేసుకొని.. మనం ప్రజలుగా పాలకవర్గాలు, మతోన్మాద పార్టీల, వ్యక్తుల, సంస్థల మాయలో పడిపోకూడదని కోరుతున్నామని పేర్కొన్నారు.

ఆహ్వాన సంఘం సభ్యులుగా ఈర్ల నర్సింహా, కె. జి. రాంచందర్, రాఘవచారి, మద్దిలేటి, జాఫరుల్లా సిద్దిఖీ, పి. విజయ్ కుమార్, కె. గోపాల్, కె. రామకృష్ణ, డి. చంద్రశేఖర్, ఎ. చంద్రశేఖర్, పి. బిచ్చారెడ్డి, ఫారుఖ్ హుస్సేన్, రిటైర్డ్ లెక్చరర్ గులాం గౌస్, రిటైర్డ్ ఎమ్మ్యార్యో ఖదీర్ సిద్దిఖీ, అధ్యక్షులు అబ్దుల్ రజాక్, ఎం. రామోహన్, పి. సుందర్ లాల్ వ్యవహరిస్తున్నారు.

ఆంక్షలు...షరతులు వద్దు

ప్రజలు కోరుకున్న తెలంగాణ కావాలి

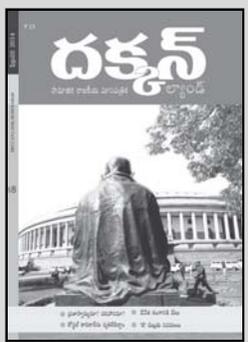
తెలంగాణ రావడం తథ్యమన్నది అందరికీ అర్థమైపోయింది. అందుకే సీమాంధ్ర నాయకుల గొంతెమ్మ కోరికలూ పెరిగాయి. హైదరాబాద్ నుంచి తెలంగాణకు అందే ఆదాయంలో తమకూ వాటా కావాలంటూ పేచీ పెడుతున్నారు. మరో వైపున భాగ్యనగరాన్ని యూటీ చేయాలని కోరుతున్నారు. హైదరాబాద్ ను యూటీ చేయడం వల్ల సీమాంధ్ర ప్రాంతానికి ప్రత్యేకంగా ఒరిగేది ఏమీ లేదు. అయినా కూడా దాన్ని యూటీ చేయాలంటూ పట్టుపడుతున్నారు. తమకు దక్కనిది మరొకరికి దక్కకూడదనుకునే మనస్తత్వానికి ఇది నిదర్శనం అని విమర్శలు వస్తున్నా వెరవడం లేదు.

ఈ విధమైన సంకుచిత ధోరణి, రేపటి నాడు రెండు రాష్ట్రాల మధ్య అనుబంధాన్ని ఎలా పటిష్ఠం చేయగలదు? మనమంతా అన్నదమ్ములమనే వాదనను ఇక తెలంగాణ ప్రజానీకం ఎలా విశ్వసించగలదు? భద్రాచలాన్ని తెలంగాణ నుంచి వేరు చేయాలనడం, హైదరాబాద్ పై గవర్నరు పాలన, సీమాంధ్ర పెన్షనర్ల భారాన్ని తెలంగాణపై మోపాలని చూడడం, ఇక్కడి విద్యాసంస్థల అడ్డీపెట్టు, ఉద్యోగాల్లో వాటాలు కోరడం...ఇవన్నీ కూడా ఇన్నాళ్ళుగా చేస్తూ వచ్చిన మోసాన్ని దగాను మరింత కొనసాగించడమే అవుతుంది. ఇలాంటి షరతులు, ఆంక్షలతో వచ్చే తెలంగాణ...ప్రజలు కోరుకున్న తెలంగాణ కాదు. అలాంటప్పుడు మరో ఉద్యమమే తెలంగాణకు దిక్కువుతుంది.

ఆరు దశాబ్దాలుగా పోరాడుతున్న తెలంగాణ ప్రజానీకం తాము కోరుకున్న తెలంగాణ సాధించుకునేందుకు మరో ఆరు దశాబ్దాలైనా పోరుబాటలో పయనిస్తారు. అనుకున్నది సాధించే వరకూ దాన్ని అలా కొనసాగిస్తారు. సీమాంధ్ర నాయకుల ఒత్తిళ్ళకు కేంద్రప్రభుత్వం గనుక తలొగ్గితే అది అప్రజాస్వామికమే అవుతుంది. ప్రజాస్వామ్యంపై ప్రజలకు విశ్వాసం సన్నగిల్లితే అది పాలకులకే ప్రమాదం. ప్రజాస్వామ్యంపై విశ్వాసం కోల్పోయిన నాడు ప్రజలు ఇతరత్రాగా పోరాట రూపాలను ఎంచుకోవాల్సిన పరిస్థితిలోకి నెట్టబడుతారు. అలాంటిది జరుగకుండా ఉండాలంటే, ఇన్ని దశాబ్దాలుగా తెలంగాణ ప్రజానీకం ఏ తెలంగాణ కోసమైతే ఉద్యమించిందో, ఆ తెలంగాణను ఇవ్వడమొక్కటే మార్గం. ఏ విధమైన ఆంక్షలు, షరతులు లేని తెలంగాణ స్వరాష్ట్రాన్ని తెలంగాణ ప్రజానీకం కోరుకుంటున్నారు. దాన్ని ఆ విధంగానే అందించాల్సిన బాధ్యత కేంద్రప్రభుత్వంపై ఉంది. సీమాంధ్ర నాయకుల ఎత్తుగడలకు దీటుగా, కేంద్రంపై తెలంగాణ నాయకులు, ప్రజానీకం తమ ఒత్తిడి మరింతగా పెంచాల్సిన అవసరం ఉంది. అణగారిన ప్రజల ఆకాంక్షలను నెరవేర్చాల్సిన బాధ్యత భారత పార్లమెంట్ పై కూడా ఉంది. ఆ బాధ్యతను అది నెరవేర్చగలదని ఆశిద్దాం. ఆ దిశలో ముమ్మర ప్రయత్నాలు చేద్దాం.

వేదకుమార్.యం

(యం. వేదకుమార్)
ఎడిటర్

భూమయ్య మృతిపై

హైకోర్టు జడ్జితో విచారణ జరపాలి

తెలంగాణ ఉద్యమంలో క్రియాశీలకంగా వ్యవహరిస్తున్న తెలంగాణ ప్రజాఫ్రంట్ అధ్యక్షుడు ఆకుల భూమయ్య మృతిపై పలు అనుమానాలున్నాయని వక్తలు అభిప్రాయపడ్డారు. భూమన్న మరణంపై హైకోర్టు సిట్టింగ్ జడ్జితో న్యాయవిచారణ జరిపించాలని డిమాండ్ చేశారు. పలు విద్యార్థి సంఘాల ఆధ్వర్యంలో ఆకుల భూమయ్య సంస్మరణ సభ ఓయూ మెయిన్ లైబ్రరీలోని ఐసీఎస్ఎస్ఆర్ కాన్ఫరెన్స్ హాల్లో జనవరి 4న జరిగింది. 45 ఏళ్లపాటు ఉద్యమంలో ఉన్న భూమయ్య మరణంపై అన్ని రాజకీయ పార్టీలు స్పందించి, అసెంబ్లీలో చర్చించాలని, తెలంగాణలో గత 60 ఏళ్లుగా జరిగిన అసాధారణ మరణాలు, చీకటి హత్యలు, మిస్సింగ్ కేసులు, ఎన్కౌంటర్లపై సమగ్ర విచారణ జరిపించాలని ఈ సభలో తీర్మానించారు. సభలో టీఎన్టీవో అధ్యక్షుడు దేవీప్రసాద్ మాట్లాడుతూ ఆంక్షలు లేని తెలంగాణ కోసం పోరాడడమే భూమన్నకు మనమిచ్చే ఘన నివాళి అని అభిప్రాయపడ్డారు. మలిదశ ఉద్యమం ప్రారంభమైన 1997 నుంచి వరంగల్ డిక్లరేషన్, తెలంగాణ జనసభ, ఐక్య కార్యచరణ కమిటీ, టీపీఎఫ్లలో ఆయన క్రియాశీలకంగా పాల్గొన్నారని కొనియాడారు. ప్రజా గాయకుడు గద్దర్ మాట్లాడుతూ భూమయ్య హత్య ముమ్మాటికీ ప్రభుత్వం చేయించిన హత్యేనని అన్నారు. ఇది మొదటిది కాదు, చివరిది కాదని, ఇలాంటివి తెలంగాణలో అనునిత్యం జరుగుతూనే ఉన్నాయని ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు. కోస్తాంధ్ర పెట్టుబడిదారుల నుంచి తెలంగాణను రక్షించుకుంటూనే, ఇక్కడి పెట్టుబడిదారుల పట్ల అప్రమత్తంగా ఉండాలని గద్దర్ సూచించారు. నమస్తే తెలంగాణ దినపత్రిక ఎడిటర్ అల్లం నారాయణ మాట్లాడుతూ తెలంగాణ బిల్లులోని లోపాలపై ఉద్యమకారులు మరోసారి పోరాడాలని పిలుపునిచ్చారు. బిల్లును ఆమోదించుకోవడం కోసం అందరూ ఐక్యంగా ఉండాలని సూచించారు. భారత రాజ్యాంగం ప్రజలకు ఇచ్చిన హక్కులు అమలు కానప్పుడు, ప్రజల సమస్యలు తీరనప్పుడు వచ్చిందే నక్కల్చర్ పోరాటమని చెప్పారు. ఆ పోరాటం నుంచి ఉద్భవించిన వాడే భూమయ్య అని పేర్కొన్నారు. ప్రత్యేక తెలంగాణ ఉద్యమంలోకి వచ్చిన తొలితరం నాయకుడు ఆయన అని గుర్తు చేశారు. కార్యక్రమంలో ప్రొఫెసర్ లక్ష్మణ్, తిప్పర్తి యాదయ్య, టీపీఎఫ్ ప్రధాన కార్యదర్శి నలమాస కృష్ణ, నగర అధ్యక్షురాలు జయ, వివిధ విద్యార్థి నాయకులు విజయ్, కోట శ్రీనివాస్ గౌడ్, నలిగింటి శరత్, శంకర్, బద్రి, రాధిక, నాగేశ్వర రావు, దయాకర్, వీరాస్వామి, ప్రదీప్, వివేకానంద, సతీష్, సాయిన్న, ఆజాద్, లింగస్వామి, కాంపల్లి శ్రీనివాస్, కవిత పాల్గొన్నారు.

భూమయ్యను ఆదర్శంగా తీసుకోవాలి: వేదకుమార్

ప్రజాస్వామిక తెలంగాణను సాధించడమే ఆకుల భూమయ్యకు నిజమైన నివాళి అని టీపీఎఫ్ ఉపాధ్యక్షుడు ఎం. వేదకుమార్ అన్నారు. జనవరి 6న నిజామాబాద్ జిల్లా కేంద్రంలోని టీఎన్టీవో భవన్లో 36

ప్రజాసంఘాల ఆధ్వర్యంలో టీపీఎఫ్ అధ్యక్షుడు ఆకుల భూమయ్య సంస్మరణ సభ జరిగింది. ఈ కార్యక్రమంలో వేదకుమార్ మాట్లాడుతూ విద్యార్థి దశ నుంచే పీడిత వర్గాల పక్షపాతిగా ఎదిగిన భూమయ్య పోరాటస్ఫూర్తిని ఆదర్శంగా తీసుకోవాలని పిలుపునిచ్చారు. రైతాంగ పోరాటాలతో స్ఫూర్తి పొందిన భూమయ్య విద్య, ఉపాధ్యాయ సమస్యలపై కూడా సామాజిక సమస్యల్లో భాగమనే అవగాహనతో వ్యవహరించారన్నారు. తెలంగాణ జనసభలో పని చేస్తూ తన సహచరులు ఎంతో మంది నేల కొరిగినా.. మొక్కవోని ధైర్యంతో ప్రజల పక్షాన నిలబడ్డారని కొనియాడారు. ప్రజాస్వామ్య తెలంగాణ ఆకాంక్షను సాకారం చేయడమే భూమయ్యకు నిజమైన నివాళి అన్నారు. ఆకుల భూమయ్య మరణంపై సిట్టింగ్ జడ్జితో విచారణ జరిపించాలని డిమాండ్ చేశారు. టీపీఎఫ్ ఉపాధ్యక్షుడు ఏ. నర్సింహారెడ్డి మాట్లాడుతూ మూడు దశాబ్దాలుగా పౌర, ప్రజాస్వామ్య హక్కుల కోసం పోరాడిన వారికి అంతం చేస్తూ వచ్చిన ప్రభుత్వ విధానాలే భూమయ్యను పొట్టన పెట్టుకున్నాయని ఆరోపించారు. ప్రభుత్వ వైఖరిపై అనేక అనుమానాలు ఉన్నాయన్నారు. భూమయ్య ఆదర్శాలను, ఆయన జీవితాన్ని 'అధ్యాపక జ్వాల' మాజీ సంపాదకుడు డాక్టర్ లచ్చయ్య, ప్రగతి కార్మికాక్ సెంటర్ నిర్వాహకుడు డాక్టర్ రవీంద్రసూరినాథ్ వివరించారు.

ఉత్పత్తి కులాల ధ్వనే జానపద కళారూపం: గద్దర్

జానపద కళారూపాలు అంటే గ్రామాల్లో వృత్తి పనులు చేసి అలసిపోయిన గ్రామీణులు పలికే ధ్వనులని, ఉత్పత్తికులాల ధ్వని జానపద కళారూపాలని ప్రజాకవి గద్దర్ అన్నారు. ఆంగ్ల, విదేశీ భాషల విశ్వవిద్యాలయం (ఇప్పుడోని అకాడమీ బ్లాక్లో జానపద కళలు, వృత్తి పురాణాలు అన్న అంశంపై జరిగిన రెండు రోజుల జాతీయ సదస్సు జనవరి 1న ముగిసింది. ఈ సభలో గద్దర్ మాట్లాడుతూ ప్రతి పరిశోధక విద్యార్థి ఉత్పత్తి కులాల వృత్తుల వైపునాన్ని గురించి లోతైన పరిశోధనలు చేయాలని సూచించారు. జానపద కళారూపాలు-కుల పురాణాలు అంతరించిన పోతున్న నేపథ్యంలో ప్రొఫెసర్ ననుమానస్వామి తన పరిశోధన వీటిపై చేయడం ప్రశంసనీయమన్నారు.

తెలంగాణ రచయితల వేదిక అధ్యక్షుడు జూలూరి గౌరీశంకర్, టీజేపీసీ నేత మల్లేపల్లి లక్ష్మయ్య మాట్లాడుతూ తెలుగు యూనివర్సిటీలో జానపద కళారూపాల గురించి లోతైన పరిశోధన జరగాలన్నారు. అట్టడుగు వర్గ ప్రజల్లో ప్రజా చైతన్యం తీసుకురాగలిగేవి జానపద కళారూపాలని కవులు నాశేశ్వరం శంకరం, కోయి కోటేశ్వర రావు పేర్కొన్నారు. కార్యక్రమంలో సదస్సు సంచాలకులు ప్రొఫెసర్ ననుమాన స్వామి, తెలుగు అకాడమీ సంచాలకులు ప్రొఫెసర్ యాదగిరి, సభా నిర్వాహకులు కేశబోయిన రవి కుమార్ గౌడ్, బోనాల మురళీయాదవ్, శరత్, దాసరి రంగ, శంకర్, హుస్సేన్, సంతోష్, వెంకటేశ్వరరెడ్డి, కూచిపూడి వెంకటేశ్వర్లుతో పాటు పరిశోధన విద్యార్థులు పాల్గొన్నారు.

నూతన తెలంగాణ కోసం.. మనం ఏం చేయాలి?

16వ టీటీఎఫ్ రౌండ్ టేబుల్ సమావేశం

తెలంగాణ టీచర్స్ ఫెడరేషన్ (టీటీఎఫ్) నిజామాబాద్ జిల్లా ఆధ్వర్యంలో ఫిబ్రవరి 16న 'నూతన తెలంగాణ కోసం.. మనం ఏం చేయాలి?' అన్న అంశంపై రౌండ్ టేబుల్ సమావేశం నిర్వహించనున్నారు. నిజామాబాద్ జిల్లా కామారెడ్డిలోని శ్రీలక్ష్మి ఫంక్షన్ హాల్ లో జరిగే ఈ రౌండ్ టేబుల్ సమావేశంలో ప్రొఫెసర్ హరగోపాల్, ప్రొఫెసర్ తిరుమలి, ప్రొఫెసర్ లక్ష్మణ్, ప్రొఫెసర్ లింబాద్రి, ప్రొఫెసర్ బలయ్యలతో పాటు నమస్తే తెలంగాణ ఎడిటర్ అల్లం నారాయణ, తెలంగాణ ప్రజా ఫ్రంట్ రాష్ట్ర ఉపాధ్యక్షులు ఎం. వేదకుమార్, తెలంగాణ యువై టెడ్ ఫ్రంట్ నేత విమలకృష్ణ, సీపీఐ (ఎంఎల్) న్యూడెమోక్రసీ నేత గోవర్ధన్, టీటీఎఫ్ రాష్ట్ర అధ్యక్షుడు రాములు, రాష్ట్ర ప్రధాన కార్యదర్శి రఘునందన్, రాష్ట్ర ఉపాధ్యక్షులు సుమిత్ర, టీయూఎఫ్ నేత హన్మాండ్లు, తెలంగాణ రచయితల వేదిక తరపున ఎ. శంకర్, టీఎల్ఎఫ్ శ్యాం, తెలంగాణ ఉపాధ్యాయ ఎడిటర్ వి.ఆర్. శర్మ, టీటీఎఫ్ మెడక్, కరీంనగర్, ఆదిలాబాద్ జిల్లాల ప్రతినిధులు రామచంద్రం, కిసన్ రావు, రాజన్న, టీఎస్సీవోల సంఘం నిజామాబాద్ జిల్లా అధ్యక్షుడు గైని గంగారాం, జేపీసీ చైర్మన్ గోపాల్ శర్మ, కుల సంఘాల జేపీసీ తరపున బైస రామదాసు, కామారెడ్డి జేపీసీ చైర్మన్ జగన్నాథం, బోధన చైర్మన్ గోపాల్ రెడ్డి, టీజేఎఫ్ నేత పల్లె రవి, కప్పర ప్రసాద్, టీటీఎఫ్ నేత విజయరామరాజు, టీఆర్ టీయూ నుంచి ప్రవీణ్, టీఎస్ సీఎస్ టీయూఎస్ నుంచి రాజన్న, టీపీఆర్ టీయూ నుంచి మనోహర్ రావు, పీడీఎస్ టీయూ నుంచి రవీందర్, ఆజాద్, ఏబిఎస్ఎఫ్ నుంచి దశరథ్ పాల్గొంటారు. కార్యక్రమానికి టీటీఎఫ్ జిల్లా బాధ్యులు దేవిసింగ్, సుభాష్, అంజయ్యలు అధ్యక్షవర్గంగా వ్యవహరిస్తారు. టీటీఎఫ్ రాష్ట్ర ఉపాధ్యక్షుడు రమణ కీ నోట్ సమర్పిస్తారు.

ఈ రౌండ్ టేబుల్ లో త్వరలో సాకారమయ్యే ప్రత్యేక తెలంగాణ వివిధ వర్గాలు పలుకోణాల్లో చూస్తున్నాయి. దశాబ్దాల నుంచి కొనసాగుతున్న 'మా తెలంగాణ' ఆందోళన దేశ ఉద్యమాల చరిత్రలోనే వైరుధ్యపూరిత ఆసక్తికర అధ్యయనాంశాలు నిండిన ఒక రాజకీయ సందర్భం. ఇది ఒక విలువైన లిట్రస్ టెస్ట్. ఒక దశలో ప్రజలు పోరు పగ్గాలందుకొని 'ప్రో'లాంగ్ మార్చ్ చేస్తున్నప్పుడు వెనుకపడ్డ పార్టీలు, సంస్థలు దిక్కులు చూసిన సంఘటన మనకు తెలుసు. ఆకలి ప్రాణుల ఆత్మహత్యలకు అమరత్వం తొడిగి పాలకుల ఉద్యమాలకు వనరుగా వినియోగించినా వాళ్లు కన్నీళ్లతోనే సమర్థించారు. ఎంత చేసినా, ప్రజలు అసంఘటితులు కదా! వాడుకోబడడం తప్ప, వాడుకోవడం నేర్చుకోలేని వారు. అందుకనే ఉద్యమాన్ని హైజాక్ చేసింది మోసపూరిత రాజకీయం. అసెంబ్లీ, పార్లమెంట్ ల ముందు జనం ప్రేక్షకులుగా మిగలాల్సి వచ్చింది. ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో 'నూతన తెలంగాణ కోసం.. మనం ఏం చేయాలి?' రౌండ్ టేబుల్ నిర్వహిస్తున్నామని టీటీఎఫ్ బాధ్యులు వివరించారు. నదీ జలాల సమస్య, రైతుల ఆకలిచావులు, ఆత్మహత్యలు, వలసలు, ఆదివాసీల విస్తాపనలు, దళిత బహుజనుల వెతలు, సెజ్ లు, స్త్రీలపై లైంగిక టెర్రరిజం, విద్యారంగ సమస్యలు, చేతివృత్తులు.. ఇలా ఎన్నో అంశాలను ఇందులో చర్చిద్దాం. కామారెడ్డి డిక్లరేషన్ ప్రకటించు కుందామని టీటీఎఫ్ బాధ్యులు పిలుపునిచ్చారు.

తెలంగాణ విరసం తొలిసభ

విప్లవ రచయితల సంఘం 24వ రాష్ట్ర మహాసభలకు వరంగల్ జిల్లా కేంద్రం వేదికగా నిలిచింది. విరసం 24 రాష్ట్ర మహాసభను నిర్వహించుకుంటున్నా.. తెలంగాణ రాష్ట్రంలో ఇది తొలిసభగా ప్రకటించారు. 'అంక్షలు లేని తెలంగాణ ప్రకటించాలి, పెట్టుబడిదారుల చేతుల్లోని భూములను పేదలకు పంచాలి. రాచకొండ గుట్టల్లో ఫీల్డ్ పైరింగ్ ను, క్షిపణి ప్రయోగాలను నిషేధించాలి. గ్రీన్ హంట్ ను నిలిపివేయాలి' అని సభల్లో తీర్మానాలు చేశారు. జనవరి 11 నుంచి మూడు రోజుల పాటు జరిగిన ఈ సభలో వరవరరావు మాట్లాడుతూ.. దేశంలో ప్రజలదారికి కూడు, గూడు, గుడ్ల కావాలంటే ప్రస్తుత పాలన వ్యవస్థకు ప్రత్యామ్నాయం జనతన సర్కారే అవుతుందన్నారు. కాళోజీ శత జయంత్యుత్సవాలను పురస్కరించుకొని కామ్రేడ్ అమృత జనార్దన్ వేదికపై నిర్వహించిన ఈ మహాసభలకు వివిధ రాష్ట్రాల నుంచి ప్రతినిధులు హాజరయ్యారు. ఆహ్వాన సంఘం అధ్యక్షుడు నాగిళ్ల రామశాస్త్రి అధ్యక్షతన పౌరహక్కుల సీనియర్ నేత ఎంటీ ఖాన్ సభలను ప్రారంభించారు. కార్యక్రమంలో విరసం నేత జి. కల్యాణ్ రావు, సంఘం రాష్ట్ర కార్యదర్శి వరలక్ష్మి పాణి, చెంచయ్య, ఎన్. వేణుగోపాల్, ప్రొఫెసర్ కాశీం, సాహితీవేత్తలు అల్లం రాజయ్య, నాశ్ శర్మ శంకరం, వి. సత్యనారాయణ, నందిని సిధారెడ్డి, రామా చంద్రమౌళి, హుస్సేన్, వెంకట సత్యనారాయణ, వీఆర్ విద్యార్థి, అనిశెట్టి రజిత, పొట్లపల్లి శ్రీనివాస్ రావు, బంధుమిత్రుల కమిటీ ప్రతినిధులు పద్మకృష్ణ, భారతకృష్ణ మా భూమి సంధ్య, డప్పు రమేష్ పాల్గొన్నారు.

తెలంగాణ వైతాళికుడు కాళోజీ

సమాజం కోసం, ప్రజల కోసం నిరంతరం శ్రమించిన కాళోజీ నారాయణరావు తెలంగాణ వైతాళికుడని కాకతీయ యూనివర్సిటీ వీసీ బి. వెంకటరత్నం ప్రశంసించారు. కాళోజీ శత జయంతి ఉత్సవాల సందర్భంగా వర్సిటీ మహిళా కళాశాల తెలుగువిభాగం, రాష్ట్ర ప్రభుత్వ సాంస్కృతిక శాఖ సంయుక్త ఆధ్వర్యంలో కేయూలో రెండు రోజుల జాతీయ సదస్సు జనవరి 3న ప్రారంభమైంది. మహిళా కళాశాల ప్రిన్సిపాల్ ఆచార్య కె. రాజిరెడ్డి అధ్యక్షతన జరిగిన ప్రారంభ కార్యక్రమంలో కన్వీనర్ డాక్టర్ వేలూరి శ్రీదేవి సదస్సు లక్ష్యాలను వివరించారు. తెలుగు అకాడమీ డైరెక్టర్ కె. యాదగిరి మాట్లాడుతూ అన్ని మతాలకు తెలుగు దోహదపడుతుందని, తెలంగాణ వచ్చాక శాసనమండలిలో కాళోజీ విగ్రహం పెట్టాలని, పోస్టల్ స్టాంపు విడుదల చేయాలని ఆచార్య ఎస్సీ సత్యనారాయణ డిమాండ్ చేశారు. కాళోజీ ఒక్కడే ప్రజాకవి అని ప్రొఫెసర్ బన్నా అయిలయ్య కొనియాడారు. కార్యక్రమంలో రిజిస్ట్రార్ సాయిలు, సుప్రన్నచార్య, అంపశయ్య నవీన్, పాకనాటి జ్యోతి, డాక్టర్ పంతురి వెంకటేశ్వర్లు, డాక్టర్ వీరాచారి, చెన్నప్ప, నాగిళ్ల రామశాస్త్రి, దేశపతి శ్రీనివాస్, శ్రీరంగస్వామి, బి. రాములు, రవి కుమార్, రామా చంద్రమౌళి, వరిగొండ కాంతారావు, కాళోజీ ఫౌండేషన్ సాహితీవేత్తలు పాల్గొన్నారు.

పార్లమెంటరీ ప్రజాస్వామ్యంలో ప్రజల స్వామ్యం ఎంత?

అద్భుతాలు సృష్టిస్తామంటూ బులిపించి, దాబుసరి బడ్జెట్ ప్రసంగాలు దంచిన అమాత్యులు నేడిలా కోతలకు తెగబడటం - జాతిజనుల్ని నమ్మించి సామూహిక వంచనకు పాల్పడటమే అంటూ అసలైన అభివృద్ధి అంటే ఏమిటో, అందుకు చేయాల్సింది ఏమిటో వివరిస్తున్నారు సామాజిక ఉద్యమ కార్యకర్త ఎ.నరసింహారెడ్డి

మొన్నటి గణతంత్ర దినోత్సవ రాష్ట్రపతి ప్రసంగం విశిష్టంగా, విలక్షణంగా సాగింది. ఆయన ప్రసంగం సమకాలీన జాతీయ సమస్యలను ప్రముఖంగా ప్రస్తావించడం విశేషం. రాబోయే 16వ లోకసభ ఎన్నికల్లో స్పష్టమైన తీర్పు లేకుండా సంకీర్ణ ప్రభుత్వం ఏర్పడితే, అది అవకాశవాదులకు బందిగా మారి, అసంతృప్తి ప్రజ్వరిల్లడానికి కారణమవుతుందని ప్రధాని వాపోయారు. ప్రభుత్వంలోని భాగస్వామ్య పక్షాల సంకుచిత ప్రయోజనాల కారణంగా సంకీర్ణ ప్రభుత్వాలు పాలన వైకల్యానికి గురికావడం వలన దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థ దెబ్బతింటుందని ఆయన ఆందోళన వ్యక్తం చేశాడు. గత పదేళ్లుగా బహిరంగమైన కుంభకోణాలు, మంత్రుల అవినీతి ప్రజల్లో ఏవగింపు కల్పించిన మాట నిజమేగాని ఆ ప్రభుత్వంలోనే గతంలో పలు మంత్రిత్వ శాఖలు నిర్వహించారన్నది మరచిపోవడమే ఆశ్చర్యకరం. అపారమైన రాజకీయ, పాలన అనుభవమున్న ప్రణబ్ ఎన్నికలన్నవి ప్రజల్ని భ్రమల్లో ముంచెత్తుతున్న పాలకులకు లైసెన్సులు కావని ఇన్నేళ్లుగా తెలిసి రావడం ముదావాహం. ప్రభుత్వం ధార్మిక సంస్థల విచక్షణారహితమైన సంక్షేమ పథకాలు, సబ్సిడీలను అమలు చేయడం పాలనకాదని, అది 'జనరంజక ఆరాచకత్వానికి' దారి తీస్తుందని పేర్కొనడం మాత్రం విద్వంసంగా ఉంది. ఆయన మాటల్లోని సారాన్ని గమనిస్తే దేశీయ, విదేశీ కార్పొరేట్ మార్కెట్ శక్తుల ప్రయోజనాలకనుగుణంగా సంక్షేమ రంగం నుండి ప్రభుత్వం పూర్తిగా వైదొలగాలని స్ఫురిస్తుంది. నిజానికి పాలకులు జనాకర్షణ పథకాల ద్వారా ఓటు బ్యాంకు పెంచుకొని ప్రజలను బురిడి కొట్టిస్తున్నారు. ప్రజలందరికీ జీవనాధారం చూపిస్తే ప్రజలు స్వతంత్రంగా, స్వేచ్ఛగా బతుకుతారు. అభివృద్ధి, అవకాశాల ఆకాంక్షతో ఉన్న ప్రజలు సామ్రాజ్యవాద ప్రపంచీకరణ విధానాలకు వ్యతిరేకంగా ప్రజాసమూహ ఆర్థిక విధానాలను అమలు చేయగల శక్తుల వెనుక నడచి అవినీతి శక్తులకు గుణపాఠం చెప్పడంపై దేశ భవిష్యత్తు ఆధారపడి ఉందన్నది నిజం.

ఆరున్నర దశాబ్దాలుగా ప్రజల బతుకులు చిద్రమవుతున్నాయి గాని బాగుపడడం లేదు. భారత రాజ్యాంగం 'ప్రస్తావన' ఇలా తెలుపుతోంది. "భారతదేశ ప్రజలమైన మేము 1949వ సంవత్సరం, నవంబర్ 26వ తేదీన ఈ భారత రాజ్యాంగాన్ని మా కోసం రూపొందించుకుని మాకు మేము సమర్పించుకున్నాం. ఈ క్రమంలో భారతదేశాన్ని సర్వసత్తాక, సామ్యవాద, లౌకిక ప్రజాస్వామ్య గణతంత్రంగా ప్రకటిస్తున్నాం. భారత రాజ్యాంగం దేశ ప్రజలకు ఈ కింది సౌలభ్యాలు

కల్పించటం లక్ష్యంగా ప్రకటించింది : సామాజిక, ఆర్థిక, రాజకీయ న్యాయం - ఆలోచనా స్వేచ్ఛ, భావ ప్రకటనా స్వేచ్ఛ, మత విశ్వాసం ఆరాధనా స్వేచ్ఛ, - సమాన హోదా సమాన అవకాశాలు. - ప్రజలందరిలో దేశ సమైక్యతను, అఖండతా భావాన్ని, సోదర భావాన్ని, వ్యక్తి గౌరవాన్ని పెంపొందించటం'. ఇదీ 1950 జనవరి 26 నుండి అమలులోకి వచ్చిన భారత రాజ్యాంగం లక్ష్యం. దీనిని సుసరించే పరిపాలనా వ్యవస్థగా పార్లమెంటరీ ప్రజాస్వామ్యం ఆచరించబడు తున్నది. రాజ్యాంగం ద్వారా ప్రజలకు లభించిన సౌలభ్యాలను అమలులోకి తేవటానికి 1952 నుండి పార్లమెంటరీ పాలన సాగించిన వరుస ప్రభుత్వాలు లక్ష్యంలో సోపలిజం ఉన్నప్పటికీ ఆచరణలో అనుసరిస్తున్నది పెట్టుబడిదారీ విధానం కావటం వల్ల దాని సహజసిద్ధ లక్షణానికనుగుణంగా అభివృద్ధి ఫలాలు వక్రమార్గం పట్టాయి. ఫలితంగా ప్రజల ఏ ఒక్క మౌలిక సమస్య పరిష్కారం కాకపోగా, సాంఘిక ఆర్థిక అంతరాలు అసమానతలు తగ్గకపోగా, మరింతగా పెరిగాయి. 1991 నుండి సామ్రాజ్యవాద ప్రపంచీకరణ ఆర్థిక విధానాలను ప్రభుత్వం చేపట్టటంతో ప్రజల జీవనాధారాలను కొల్లగొట్టే విధ్వంసకర అభివృద్ధి మరింతగా వక్రీకరణ చెంది ప్రజల మధ్య అసమానతలు మరింత విస్తృతమైనాయి. ఈ కాలంలో సామాజిక, ఆర్థిక, రాజకీయ న్యాయం, మత స్వేచ్ఛ ఏ విధంగా అమలు జరుగుతున్నదో ఎవరికి వారు అంచనా వేసుకోవచ్చు.

సమాజం కొందరికి వడ్డించిన విస్తరి. మరికొందరికి ఎండిన ఎడారి. పదకొండో పంచవర్ష ప్రణాళిక (2007-2012) కాలంలో సమ్మిళిత అభివృద్ధి లక్ష్యాన్ని చేరుకోవడంలో ప్రభుత్వం దారుణంగా విఫలమైందని ప్రణాళిక సంఘం ఉపాధ్యక్షుడు మాంటెక్ సింగ్ అహ్లా వాలియా స్వయంగా వ్యాఖ్యానించడం యూపీఏ వైఫల్యాన్ని కళ్లకు కడుతోంది. దిశానిర్దేశంలేని విధానాల కారణంగా పదేళ్ల యూపీఏ పాలనలో దేశం మరింత కిందకు దిగజారింది. ఒక వైపు వెలిగిపోతున్న భారత్, ప్రపంచ 3వ ఆర్థిక వ్యవస్థగా మారుతున్న భారత్ అని పాలకులు, మీడియా ఘోషిస్తున్నాయి. అయితే 2004లో మానవాభివృద్ధి సూచిలో 127వ స్థానంలో ఉన్న భారత్ - ఇప్పుడు 138వ స్థానానికి దిగజారింది. మరోవంక ప్రపంచ ఆకలిసూచిలో మొత్తం 79 దేశాల జాబితాలో భారత్ పన్నెండేళ్లుగా 65వ స్థానంలోనే పడి మూలుగుతోంది. ప్రపంచంలో అయిదోవంతు యువశక్తికి భారత్ నెలవు. కదం తొక్కుతున్న శ్రామికశక్తిని వినియోగించుకుని సాధించాల్సిన ఉత్పాద

కత విషయంలో కూడా ఆసియాలోని మరే దేశంతో పోల్చినా భారత్ బాగా వెనకబడి ఉంది.

అంతర్జాతీయ సహాయ, దాతృత్వ సంస్థ ఆక్స్ ఫామ్ రూపొందించిన గ్లోబల్ ఫుడ్ ఇండెక్స్ 127 దేశాల జాబితాలో భారత్ కు కింది నుండి 30వ చోటు దక్కింది. పోషకాహార లోపం సమస్యలు, ఆహార పదార్థాల ధరలు, ఆహార నాణ్యత, ప్రజలు తీసుకునే ఆహారం కారణంగా తలెత్తే అనారోగ్య సమస్యలు, పరిస్థితుల ఆధారంగా ఈ సర్వే నిర్వహించారు. ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ, ఆహార, వ్యవసాయ సంస్థ, అంతర్జాతీయ కార్మిక సంస్థ వంటి వినిమిది సంస్థల నుంచి సేకరించిన సమాచారం ఆధారంగా ఇండెక్స్ ను రూపొందించారు. పోషకాహార లోపం అధికంగా ఉన్న దేశాల జాబితాలో భారత్, బురుండి, ఎమెన్, ఎరిత్రియా, మెడగాస్కర్, తైమూర్ వంటి దేశాల సరసన నిలిచింది. అల్ప బరువు గల పిల్లలు అధికంగా గల దేశాల్లో భారత్ అగ్రస్థానంలో నిలిచింది. జాబితాలో కింది నుంచి 29, 28 స్థానాల్లో వరుసగా భారత్, పాకిస్తాన్ లు ఉన్నాయి. ఈ దేశాల ఆహార సూచీ 97గా ఉంది.

ఆసియా దేశాల ఉత్పాదకత 40శాతం నుంచి 47 శాతానికి పెరుగగా భారత్ మాత్రం 27 శాతం ఉత్పాదకత స్థాయి దగ్గరే ఆగి పోయింది. యువత తమ శక్తిని సార్వజనీన గుర్తించి, భవిష్యత్తుపట్ల భరోసాతో ముందుకు దూసుకుపోయేందుకు అనువైన వాతావరణం కల్పించలేని యువజన విధానాలు ఎన్ని అమలు చేసినా అన్నీ కొరగాని విగానే మిగిలిపోయాయి. సర్కారీ లెక్కల్లో మిరుమిట్లుగొలుపుతున్న అభివృద్ధి సామాన్య జాతి బతుకులో మాత్రం కనిపించడం లేదు. యూపీవీ తాజాగా ప్రకటించిన జాతీయ యువజన విధానం దేశంలో మూడోది. ఇప్పటికే వివిధ రాష్ట్రాలు లెక్కకుమిక్కిలి యువజన విధానాలను ప్రకటించాయి. చదివిన డిగ్రీకి, పొందే ఉపాధికి పొంతనలేని దురవస్థను రూపుమాపలేకపోతే మాత్రం ఎన్ని విధానాలకు రూపు కట్టినా ఉపయోగం లేదు. వ్యక్తి వికాసానికి దోహదం చేసే నిర్మాణాత్మక విధానాలను రూపొందించి వాటిని పట్టణాలకెక్కించడమే ప్రభుత్వాల ముందున్న తక్షణ కర్తవ్యం.

2004 ఎన్నికల సందర్భంలో ఎన్నీయేసు ఏటా కోటి ఉద్యోగాల లక్ష్యాన్ని పరిపూర్ణ చేయలేక చతికిలపడిందని ఎద్దేవా చేసిన యూపీవీ తమకు అవకాశమిస్తే అద్భుతాలు చేసి చూపిస్తామని వాగ్దానం చేసింది. అధికారంలోకి వచ్చిన యూపీవీ 2004-2013 మధ్య పదేళ్లలో సాధ్యం చేయగలిగింది 2.77కోట్ల ఉద్యోగాలనే. మరీ ముఖ్యంగా గత అయిదేళ్ల కాలంలో స్వయం ఉపాధి పొందుతున్నవారి సంఖ్య రెండున్నరకోట్లకుపైగానే కుంగిపోయింది. దేశ నిరుద్యోగ జాబితాకు ఏటా కోటి 30 లక్షలమంది జతపడుతున్నారన్న వాస్తవం నేపథ్యంలో యూపీవీ తీరు నిరాశా నిస్పృహలను మరింత పెంచుతోంది. అస్తవ్యస్త విధానాలు, అవకతవకల పథకాలకు అవినీతి జతపడి యావత్ ప్రణాళిక రచనే అభాసుపాలవుతోంది. 2007-12 సంవత్సరాల మధ్య గ్రామీణ ఉపాధి హామీ (సుమారు లక్షన్నర కోట్లు) సర్వశిక్షా అభియాన్ (రూ. 73 వేల కోట్లు), గ్రామీణ ఆరోగ్యం (రూ. 65 వేల కోట్లు), గ్రామ్ సడక్ యోజన (రూ. 65 వేల కోట్లు) లాంటి పెద్దపద్దుల

భారత రాజ్యాంగం దేశ ప్రజలకు ఈ కింది సౌలభ్యాలు కల్పించటం లక్ష్యంగా ప్రకటించింది : సామాజిక, ఆర్థిక, రాజకీయ న్యాయం - ఆలోచనా స్వేచ్ఛ, భావ ప్రకటనా స్వేచ్ఛ, మత విశ్వాసం ఆరాధనా స్వేచ్ఛ, - సమాన హోదా సమాన అవకాశాలు. - ప్రజలం దరిలో దేశ సమైక్యతను, అఖండతా భావాన్ని, సోదర భావాన్ని, వ్యక్తి గౌరవాన్ని పెంపొందించటం'. ఇదీ 1950 జనవరి 26 నుండి అమలులోకి వచ్చిన భారత రాజ్యాంగం లక్ష్యం. లక్ష్యంలో సోషలిజం ఉన్నప్పటికీ ఆచరణలో అనుసరిస్తున్నది పెట్టుబడిదారీ విధానం కావటం వల్ల దాని సహజసిద్ధ లక్షణానికనుగుణంగా అభివృద్ధి ఫలాలు వక్రమార్గం పట్టాయి.

కిందా భారీ మొత్తాల్లో ప్రజాధనం ఏ బొందలో పడిపోయిందో అతీ గతీ లేదు. చేశామన్న ఖర్చుకు లెక్కాపత్రం లేని, ఇస్తామన్న నిధులకు భరోసా కరువైన విడ్డూర ఏలుబడిలో - అనూహ్య బడ్జెట్ కోతలకు పాల్పడని మంత్రిత్వశాఖ లేదు.

యూపీవీ తొలిదఫా పాలనలో ఆర్థికమంత్రిగా చిదంబరం, పేదలకిచ్చే రాయితీల్లో కోతపెట్టే ప్రసక్తే లేదని ఉద్ఘాటించారు. అనంతర కాలంలో ఆయనే అశోక్ లహిరి కమిటీని కొలువుతీర్చి సబ్సిడీల కుదింపు బాధ్యత కట్టబెట్టారు. సగటు మనిషి అభ్యున్నతికి కట్టుబడ్డా మంటూ గ్రామీణ ఉపాధి, రహదారులు, విద్య, ఆరోగ్యం, ఆహారభద్రత తదితరాలకు విస్తార నిధులిస్తామని, ఇప్పుడు ప్లేటు ఫిరాయింపడం లోనూ అదే ఒరవడి! అదే సమయంలో రక్షణ శాఖకు నిధులు కొర బడడం వల్ల 126 జెట్ ఫైటర్ల కొనుగోలు మరింత ఆలస్యమై భారత రక్షణ వ్యూహాలు తలకిందులవుతాయని గగ్గోలు పెడుతున్నారు. రానున్న కాలంలో 12-15 శాతం మేర నిధుల కోత తథ్యమంటున్న స్థితిలో సాంఘిక సంక్షేమ పథకాలూ చతికిలపడక తప్పదు. అద్భుతాలు సృష్టిస్తామంటూ బులిపించి, డాబుసరి బడ్జెట్ ప్రసంగాలు దంచిన అమాత్యులు నేడిలా కోతలకు తెగబడటం - జాతిజనుల్ని నమ్మించి సామూహిక వంచనకు పాల్పడటమే.

అనేక పల్లీమ దేశాలు, జపాన్, చైనాల్లో వయోవృద్ధుల సంఖ్య పెరుగుతుంటే.. ఇండుకు భిన్నంగా భారత్ లో యువశక్తి పుంజుకొంటోంది. 2020 నాటికి ప్రపంచంలోనే అత్యంత 'యువతను కలిగి వున్న'దేశంగా ఇండియా నిలవనుంది. అప్పటికి సగటు భారతీయుడి వయసు కేవలం 29 సంవత్సరాలు మాత్రమే ఉండనుంది. మొత్తం జానాబాలో 64 శాతం పనిచేసే ఆదాయాన్ని ఆర్జించే వయసున్నవారు ఉండనున్నారు. ప్రస్తుతం దేశ జనాభాలో మూడోవంతు (40 కోట్లు) 15 ఏళ్లలోపువారే. భారత ఆర్థిక వ్యవస్థకు అది పెద్దవరం. ఈ దశ 20-30 సంవత్సరాల వరకూ కొనసాగుతుంది. భారత జనాభాలో పనిచేసేవారి సంఖ్య అధికంగా ఉండే పరిస్థితులు దాదాపు 2045 వరకూ ఉండొచ్చు. జనాభా పరిణామాల్లోని ఈ దశ ప్రయోజనాలను అందిపుచ్చుకోవడానికి విదేశీ సంస్థలు సైతం భారత్ పై దృష్టి పెడుతున్నాయి. దీర్ఘకాల వ్యూహాలతో కార్పొరేట్ సంస్థలు, ప్రైవేట్ ఈక్విటీ సంస్థలు లాభాలు దండుకోవడానికి ఇక్కడ పెట్టుబడులు పెడుతున్నాయి.

మన దేశంలో ఇంజనీర్లు, పట్టభద్రులు, స్నాతకోత్తర పట్టభద్రులు

సైతం బతుకుతెరువుకు ఎలాంటి ఆదరనూ కనబడని పరిస్థితుల్లో బరువులెత్తే కళాసీ ఉద్యోగాలకోసమూ ఎగబడటం సాధారణంగా మారిపోయింది. వివిధ రాష్ట్రాల్లో సర్వీసు కమిషన్లు ప్రకటిస్తున్న వందల ఉద్యోగాలకోసం లక్షలమంది పోటీపడుతున్నారు. పొట్టపోసుకునేందుకు ఏ ఉద్యోగానికైనా సరే ప్రభుత్వ కొలువైతే చాలునన్న తరహా ధోరణి ఇంతగా ప్రబలిపోవడానికి - భిన్నరంగాల్లో ఉపాధి అవకాశాలను కల్పించడంలో ప్రభుత్వ వైఫల్యమే కారణం. పనిచేయగలవారందరికీ ఉపాధి లభించాలంటే ఏటా నాలుగుశాతం ఉద్యోగిత నమోదుకావాలని అంచనా. కానీ యూపీఏ హయాంలో అది ఏనాడూ మూడు శాతాన్ని మించి ముందుకు వెళ్ళిన ధాఖలాలు లేవు. దేశంలో సుమారు 60శాతం యువత వృత్తిపరమైన మెలకువలుగానీ, ఇతర నైపుణ్యాలుగానీ లేక నిరుద్యోగులుగానూ, పాక్షిక నిరుద్యోగులుగానూ మిగిలిపోతున్న నిజం తెలిసిన తరవాత కూడా యూపీఏ నేతలు వాగడంబరానికే పరిమితం కావడం దురదృష్టకరం.

అఖిల భారత సాంకేతిక విద్యామండలి గణాంకాల ప్రకారం ఏటా 15 లక్షల మంది ఇంజనీర్లు, డిప్లొమా హోల్డర్లు విద్యాసంస్థల నుంచి బయటకు వస్తున్నారు. ఇటీవల నిర్వహించిన ఒక అధ్యయనంలో 2013లో పట్టభద్రులైన విద్యార్థుల్లో సగానికి సగం వద్ద ఎటువంటి ఉద్యోగానికి సరిపోయే నైపుణ్యాలు లేవని తేలింది. నేషనల్ అసోసియేషన్ ఆఫ్ సాఫ్ట్వేర్ అండ్ సర్వీసెస్ కంపెనీస్ (నాస్కామ్) అంచనా ప్రకారం బటీ రంగంలో పట్టభద్రులవుతున్నవారిలో కేవలం 25శాతం వద్ద మాత్రమే ఉద్యోగార్హతలు ఉంటున్నాయి. పెరిగే యువత కోసం 2030నాటికి 25 కోట్ల ఉపాధి అవకాశాలు కల్పించాల్సిన అవసరం ఉంది. ఈ నేపథ్యంలో ఉద్యోగావకాశాల కల్పన, వారిలో ఉద్యోగ నైపుణ్యాలను పెంచడం భారత్ ముందున్న అతి పెద్ద సవాలు. ఇప్పటికే తయారీ నుంచి సేవల రంగం వరకూ అన్ని రంగాలను నైపుణ్యం కలిగిన పట్టభద్రుల కొరత వేధిస్తోంది. రంగం ఏదైనా నైపుణ్యాలను అభివృద్ధి చేస్తేనే ఉత్పాదకత, ఆర్థికాభివృద్ధి పెరుగుతుంది. అందువల్ల విద్యా, ఉద్యోగ నైపుణ్యాలను పెంచే చర్యలను ప్రభుత్వం యుద్ధప్రాతిపదికన చేపట్టాలి.

యువత జీవితాలు మెరుగు పడాలంటే ప్రభుత్వ విధానాలు, బడ్జెట్ నిధుల కేటాయింపుల్లో పెద్ద పీట వేయాలి. అన్ని రంగాల్లో శిక్షణ సదుపాయాలు పెంచాలి. ప్రత్యేక శిక్షణ సంస్థలు ఏర్పాటు చేయాలి. ఉన్నత విద్య అభ్యసించిన విద్యార్థుల నైపుణ్యాలను పెంచడమే కాక స్వయంఉపాధి కోసం మాధ్యమిక విద్యాస్థాయిలో వృత్తిపర కోర్సులను ప్రోత్సహించాలి. ఇప్పటికే ప్రభుత్వం చేపట్టిన ఐటీఐ కళాశాలను సవీకరించే ప్రయత్నాలు సరిపోవు, ఇటువంటి అనేక చర్యల అవసరం. ఉపాధి అవకాశాలు కల్పించే కీలక పరిశ్రమల్లో పెట్టుబడులు పెరగడానికి చర్యలు తీసుకోవాలి. జౌళి, పాదరక్షలు, నగల తయారీ వంటి శ్రమాధార పరిశ్రమల్లో ఉద్యోగాల కల్పనపై దృష్టి పెట్టాలి. అలాగే వ్యవసాయ రంగానికి ప్రాధాన్యం కొనసాగించాలి. యువతకు ఉద్యోగవకాశాల కల్పనకు వచ్చే పదేళ్ల కాలంలో స్కూలదేశీయోత్పత్తిలో తయారీ రంగ వాటాను ప్రస్తుతమున్న 16 శాతం నుంచి 25 శాతానికి, వ్యవసాయ రంగ వాటా 14 శాతం నుంచి 30 శాతానికి పెంచాలి.

యువత జీవితాలు మెరుగు పడాలంటే ప్రభుత్వ విధానాలు, బడ్జెట్ నిధుల కేటాయింపుల్లో పెద్ద పీట వేయాలి. అన్ని రంగాల్లో శిక్షణ సదుపాయాలు పెంచాలి. ప్రత్యేక శిక్షణ సంస్థలు ఏర్పాటు చేయాలి. ఉన్నత విద్య అభ్యసించిన విద్యార్థుల నైపుణ్యాలను పెంచడమే కాక స్వయంఉపాధి కోసం మాధ్యమిక విద్యాస్థాయిలో వృత్తిపర కోర్సులను ప్రోత్సహించాలి. ఇప్పటికే ప్రభుత్వం చేపట్టిన ఐటీఐ కళాశాలను సవీకరించే ప్రయత్నాలు సరిపోవు, ఇటువంటి అనేక చర్యల అవసరం.

అదే సమయంలో విచ్చలవిడి వినియోగ ప్రవృత్తికి యువత బానిసలు కాకుండా చూడాలి. అప్పుడే ఉప్పొంగే యువరక్తం సద్వినియోగమవుతుంది.

సామాజిక సమానత్వం సాధించాలంటే ముఖ్యంగా సామాజిక అసమానతలు తొలగించటంతోపాటు దళితులు, బి.సి.లు, మైనారిటీలకు సాధికారత చేకూర్చాలి. దీంతోపాటు జనాభాలో 50 శాతంగా వున్న మహిళలకు అన్ని రంగాల్లో సమానావకాశాలు కల్పించాలి. ఇవి మాటల్లో వినబడేంత ఆదర్శంగా చేతల్లో కనిపించవు. చట్టసభల్లో మహిళలకు 33 శాతం రిజర్వేషన్ బిల్లు దాదాపు రెండు దశాబ్దాలుగా చట్టరూపం దాల్చకపోవడమే ఇందుకు నిదర్శనం. రెండో వైపున, పెట్టుబడిదారీ సంస్కృతి స్త్రీని వ్యాపార వస్తువుగా మార్కెటింగ్ చేస్తున్నది. దీంతో గౌరవించబడవలసిన స్త్రీల పట్ల చులకనభావాన్ని నూరిపోస్తున్నారు. ఇది వెలితలలు వేసి యువతులపై మానభంగ నేరాలు ఘోరంగా పెరుగుతున్నాయి. ఆడపిల్ల పుట్టకుండానే కడుపులో, పొత్తికల్లో చంపే ప్రవృత్తి ఒకవైపు పెరుగుతుంటే, రెండోవైపున యువతులను మోసగించి పడుపువృత్తి లోకి తోయటం, మానభంగానికి పాల్పడి సాక్ష్యాధారాలు లేకుండా చేసేందుకు హత్యచేసే దుర్మార్గం ప్రబలుతోంది.

నేడు అర్థరాత్రి కాదు.. పట్టపగలే స్త్రీల మీద అత్యాచారాలు, యాసిడ్ దాడులు, హత్యలు నిత్యకృత్యమైనాయి. మహిళల భద్రత, స్వేచ్ఛ, సమానత్వం గురించి మాట్లాడనివారు లేదు. అయినా వారికి రక్షణ లేదు. న్యాయం చెప్పే న్యాయమూర్తులు, రక్షించాల్సిన రక్షకభటులు, చట్టాలు చేసేవారు, అమలుపరచేవారు, మహిళా రక్షణపై, హక్కులపై ఆదర్శాలు వల్లిస్తూ కథనాలు రాసే జర్నలిస్టులు, విద్యాబుద్ధులు నేర్పించే ఉపాధ్యాయులు అందరూ అరాచకవాదులుగా, మానవ మృగాలుగా మారుతుంటే స్త్రీకి రక్షణ ఎక్కడ ఉంటుంది? స్వాతంత్ర్యం వచ్చినప్పటి నుండి నేటివరకు 30 లక్షల మంది మహిళలు హింస, భ్రూణహత్యలు, అనారోగ్యం, అక్రమ రవాణా వంటి చర్యలతో అంత ర్ధానమయ్యారని ప్రముఖ ఆర్థికవేత్త, నోబుల్ బహుమతి గ్రహీత ఆమర్చుసేన్ ప్రకటించడం గమనార్హం. ఒక్క ఆంధ్రప్రదేశ్లోనే రోజుకు 22 మంది మహిళలు అదృశ్యమవుతున్నారంటే పరిస్థితి ఎంత దారుణంగా ఉందో అర్థమవుతుంది.

ఉద్యోగాలు చేసే స్త్రీలకు రక్షణ కరువైంది. ఢిల్లీలో 'నిర్భయ' ఘోరకలి అనంతరం శిక్షాస్పృతిని మరింత కఠినం చేసినా నేరాలు ఆగటం లేదు. బందరుకు చెందిన ఎన్సీఆర్ అనూహ్య ముంబైలో

ఉద్యోగం చేస్తూ, సెలవులకు స్వస్థలం వచ్చి తిరిగివెళ్లక కీచకుల చేజిక్కి మానం, ప్రాణం కోల్పోయింది. ఇంతవరకు అరెస్టులేవీ జరగ లేదంటే ముంబై పోలీసులు ఎంత శ్రద్ధగా దర్యాప్తు చేస్తున్నారో కదా! హైదరాబాద్ లో 'అభయ' కేసు. ఇలా రోజూ ఎక్కడో ఒక చోట యువతులు బలవుతున్న వార్తలు చదువుతూనే వున్నాం. వేరే మతం యువకుణ్ణి ప్రేమించిన నేరానికి పశ్చిమబెంగాల్లో బీర్బూం జిల్లాలోని ఓ గ్రామంలో గిరిజన యువతిని 'కుల న్యాయ పెద్ద' ఆదేశంపై 13 మంది మానభంగం చేసిన దారుణం మనిషన్న ఎవరికైనా ఒక్క గగుర్పొడుస్తుంది. న్యాయవ్యవస్థ గూర్చి మనం ఎంత గొప్పగా చెప్పుకున్నా ఉత్తరభారతంలో 'కుల పంచాయతీలు ప్రవేశించని ప్రాంతాలు, ప్రవేశించినా న్యాయవ్యవస్థ పట్టించుకోని ప్రాంతాలు అనేకం వున్నాయని ఇటువంటి ఘటనలు గుర్తుచేస్తున్నాయి.

1970 నుండి పలు రాష్ట్రాలలో, 1977 నుండి కేంద్రంలో కాంగ్రెస్ ఏకపక్షపాలన అంతమైన దరిమిలా, ప్రాంతీయ బూర్జునా వర్గం తమ ఆకాంక్షలు నెరవేర్చుకునేందుకు ప్రాంతీయ పార్టీలను ప్రోత్సహించింది. ఇవాళ అనేక రాష్ట్రాల్లో ప్రాంతీయ పార్టీలు అధికారంలో వున్నాయి. కేంద్రంలో కూడా సంకీర్ణ ప్రభుత్వాలే. రాజకీయ ప్రజాస్వామ్యం ఓట్లు వేయించుకొవటానికే పరిమితమైంది. ప్రజల జీవన విధానంలోకి ప్రజాస్వామ్యం చొరబడలేదు. పార్లమెంటరీ రాజకీయ వ్యవస్థ కూడా 'రాజకీయ కుటుంబాల' ఆధిపత్యంలోకి దిగజారింది. పంచాయతీ నుండి పార్లమెంటు ఎన్నికల దాకా అభ్యర్థులు ఆ కుటుంబాల నుండే వుంటారు లేదా వారి చెప్పుచేతల్లో వుండేవారుంటారు. పర్యవసానంగా ఎన్నికల్లో డబ్బు బలం, దౌర్జన్యబలం ప్రజాస్వామ్యాన్ని ఖానీచేస్తున్నాయి. మరో వైపున పారిశ్రామికవేత్తలు తెర వెనుక పాత్ర వీడి ప్రత్యక్షంగా ఎన్నికల్లో దిగుతున్నారు. ప్రజావ్యతిరేకులు, లంచగొండులు, నేరస్తులు అంతకంతకూ ఎక్కువగా చట్ట సభలకు ఎన్నికవుతున్నారు. కాబట్టి చట్టసభల్లో సభ్యుల పొందిక, ఆలోచనా విధానం మారిపోతున్నది. పేదరికం గురించి, భూసంస్కరణల గురించి, గ్రామీణ నిరుద్యోగం గురించి చట్టసభల్లో వినిపించటం గగనమైంది.

ఇనుము, మాంగనీసు, బాక్సైట్, బొగ్గు ఖనిజాల మైనింగ్ అక్రమాలపై కేంద్రం నియమించిన జస్టిస్ ఎంటీ షా కమిషన్ తమ నివేదికను సమర్పించినా ప్రభుత్వం తగు చర్యలు చేపట్టకపోవడం శోచనీయం. 2010లో నియమించబడిన కమిషన్ 2011లోనే సవివరంగా సమర్పించిన మధ్యంతర నివేదికలో మైనింగ్ అక్రమాలనూ, అందుకు కేంద్రం, ఆయా రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల విధానాలు ఎలా తోడ్పడ్డాయో కూడా పేర్కొంది. కేవలం ఒడిషాలోనే రూ.59 వేల కోట్లు, చిన్న రాష్ట్రమైన గోవాలో రూ.35 వేల కోట్ల అక్రమ మైనింగ్ జరిగినట్లు నిర్ధారించింది. విస్తారమైన అటవీ ప్రాంతం ధ్వంసమైందని కమిషన్ వివరించింది. అత్యధిక అక్రమ తవ్వకాలు 2000 సంవత్సరం తరువాతనే జరిగాయని కమిషన్ స్పష్టం చేసింది. నయా ఉదారవాద విధానాలు ఊపందుకోవడం, ఆర్థిక బూమ్ కాలంగా పరిగణించే ఈ దశలోనే మైనింగ్ అక్రమాలు కూడా మిన్నంటాయన్నమాట. ప్రజాధనాన్ని

రాజకీయ ప్రజాస్వామ్యం ఓట్లు వేయించుకొవటానికే పరిమితమైంది. ప్రజల జీవన విధానంలోకి ప్రజాస్వామ్యం చొరబడలేదు. పార్లమెంటరీ రాజకీయ వ్యవస్థ కూడా 'రాజకీయ కుటుంబాల' ఆధిపత్యంలోకి దిగజారింది. పంచాయతీ నుండి పార్లమెంటు ఎన్నికల దాకా అభ్యర్థులు ఆ కుటుంబాల నుండే వుంటారు లేదా వారి చెప్పుచేతల్లో వుండేవారుంటారు. ఎన్నికల్లో డబ్బు బలం, దౌర్జన్యబలం ప్రజాస్వామ్యాన్ని ఖానీచేస్తున్నాయి. మరో వైపున పారిశ్రామికవేత్తలు తెర వెనుక పాత్ర వీడి ప్రత్యక్షంగా ఎన్నికల్లో దిగుతున్నారు.

రాజకీయ నాయకులు, కార్పొరేట్లు, బ్యూరోక్రాట్లు కొల్లగొట్టుకు పోతున్నారనడానికిదో నిదర్శనం. విచారణ కమిషన్ల చట్టం ప్రకారం ఏదైనా కమిషన్ నివేదికనిచ్చిన ఆరు నెలల్లోగా వాటిపై చేపట్టిన చర్యల నివేదికతో సహా పార్లమెంటు ముందుంచాలి. కానీ రెండేళ్లు గడిచినా కేంద్రప్రభుత్వం ఇప్పటివరకూ అలా చేయకపోవడం, కమిషన్ నివేదికను వెలుగులోకి రానివ్వకపోవడం పార్లమెంటును నిర్లక్ష్యం చేయడంగానే భావించాలి. తీరా ఇప్పుడు సుప్రీంకోర్టులో వ్యాజ్యం నడుస్తుండగా కమిషన్ నివేదికను తొలుత పార్లమెంటు చర్చించాక మాత్రమే కోర్టుకు సమర్పించగలమని కేంద్రం చెప్పడం అన్యాయం. ముఖ్యమంత్రిగా వైఎస్ అయిదేళ్లలో కొడుక్కి లక్షకోట్ల రూపాయల సంపదని హక్కుభుక్తం చేశారంటే - ప్రజాస్వామ్యం ఎలాంటి అవినీతి అనకొండల పాలబడిందో అర్థం చేసుకోవచ్చు. ధనబలంతో ఎన్నికల్లో దున్నేయడం, గెలిచాక జన ఖజానాను దోచేయడం - ఇది గొలుసుకట్టు! ఈ క్షుద్ర రాజకీయాన్ని బద్దలు కొట్టగలిగేది యువజనమే. ఆంధ్ర ప్రదేశ్, కర్ణాటక, సరిహద్దులో అక్రమ మైనింగ్ తో వేల కోట్ల రూపాయలు కొల్లగొట్టిన 'గాలి' చరిత్ర బాగా తెలిసిందే. విశాఖ, తూర్పు గోదావరి ఏజెన్సీలలో లేటరైట్ మైనింగ్ బినామీ వ్యవహారాలు వెల్లడయ్యాయి. బయ్యారం లీజులను ప్రభుత్వమే రద్దు చేయవలసి వచ్చింది. ఖనిజాలు, ఇతర భూగర్భ వనరులు పూర్తిగా ప్రజల అస్తి. ప్రభుత్వం కేవలం వాటికి రక్షకునిగా మాత్రమే ఉండాలి. 'సఫలితాలు సాధిస్తారా, పతన మైపోతారా?' అన్న హెచ్చరికతోనే ప్రతి ఎన్నికా వస్తుందన్న విషయాన్ని రాజకీయాల్లో ఉన్నవారు గ్రహించి తీరాలన్న ప్రణబ్ మాట పార్టీల చెవికెక్కడం సందేహమే! మన రాజ్యాంగం సమాజ అవసరాన్ని బట్టి సవరించుకునేందుకు అవకాశమన్నదేగాక, పెద్ద లిఖిత రాజ్యాంగం కూడా. పాలకవర్గాలు తమ ప్రయోజనాల కొరకు దాన్ని దుర్వినియోగం చేసిన సందర్భాలు అనేకం. రాజ్యాంగం హామీలను ఏ మేరకు అమలుచేశామో ప్రజలకు సంజాయిషీ యిచ్చే నాయకుడేడి?

సమ్మిళిత అభివృద్ధికి పెద్దపీట వేస్తామని, అడగాలెగాని రక్షణ సహా ఏ కీలకశాఖకైనా సముచిత స్థాయిలో నిధులందిస్తామని యూపీఏ నేతలు పదేపదే మోతెక్కించారు. వాస్తవిక రాబడికి, 'ప్రతిష్ఠాత్మక పథకాల' పేరిట వ్యయానికి పొంతనలేని ప్రణాళిక రూపొందించిన ప్రభుత్వం - లోటు పూడ్చుటానికి కొత్తదారులు కనిపెట్టింది. దిగుమతులకు ఎగుమతులకు మధ్య తీవ్ర అంతరం (కరెంటు ఖాతా లోటు) తగ్గించడానికి బంగారం దిగుమతుల్ని నియంత్రించడమే ముఖ్యమని

సమ్మబలికింది. స్వర్ణ దిగుమతి సుంకాన్ని మూడింతలకు పెంచేసింది. సేవాసుంక క్షమాపణకం ప్రకటించి పద్దులో లక్షా 80 వేలకోట్లతోపాటు ప్రత్యక్ష, పరోక్ష పన్నుల కింద మొత్తం రూ. 12 లక్షల కోట్లకుపైగా కూడగట్టడానికి ప్రభుత్వం సిద్ధపడింది. కాని ఇవాళ దేశంలో అమలవుతున్న ప్రపంచీకరణ విధానాలు, నూతన ఆర్థిక విధానాలు, హిందు మతోన్మాదం, ప్రజాజీవన విధ్వంసం, ప్రజా ఉద్యమాల అణచివేత వంటి ఏ ఒక్కరంగం తీసుకున్నా అటు పాలక పక్షం, ఇటు ప్రతిపక్షం కూడా వాటిని అమలు చేయబోమని మాటవరసకైనా చెప్పడం లేదు.

ఆరున్నర దశాబ్దాల కాలంలో భారత రాజ్యాంగంలో పేర్కొన్న హామీలను పాలకులు అమలు చేసారా? ప్రజాస్వామిక పాలన అందించారా? మన దేశం తన శక్తి సామర్థ్యాల మేరకు అభివృద్ధి సాధించగలిగిందా? ఈ ధర్మసందేహం వేరవరికో కాదు, సాక్షాత్తు మన ప్రధాని మన్మోహన్ సింగుకే కలిగింది. 1947లో స్వాతంత్ర్యం సాధించనప్పుడు ప్రపంచ మానవాభివృద్ధి సూచీల్లో 86వ స్థానంలో ఉన్న ఇండియా నేడు మరో 50 స్థానాలు దిగజారి 136వ స్థానంలో ఈసురోమంటోంది. 'సమున్నత ఆశయ ప్రకటనల్ని బట్టి కాదు, వాటి అమలుకు కచ్చితంగా ఏమేమి చర్యలు తీసుకొన్నామన్న దాన్నిబట్టే మన పనితీరు నిగ్గతేలుతుంది' అన్న సర్వేపల్లి మాట పాలకులకు బాధ్యత గుర్తు చేసింది. పెరుగుతున్న ఆర్థిక భారాల నుంచి అవసరమైన ఉపశమనం కోసం ఎదురు చూస్తున్న భారత ప్రజలకు ప్రత్యామ్నాయ ఆర్థిక దార్శనికత చాలా అవసరం. దేశంలో అందుబాటులో ఉన్న సహజ వనరులను, నిధులను మెగా అవినీతి కుంభకోణాల ద్వారా లూటీ చేయకుండా నిలువరించగలిగేలా ఈ దార్శనికత ఉండాలి. అవసరమైన మౌలిక సౌకర్యాల ఏర్పాటు కోసం ప్రభుత్వం పెద్ద ఎత్తున పెట్టుబడులుగా సమీకరించాలి. దీనివల్ల గణనీయంగా అదనపు ఉపాధి ఉత్పత్తి అవడమే కాకుండా, మన ప్రజల కొనుగోలు శక్తి కూడా పెరుగుతుంది. తద్వారా, నిలకడగల.. మరింత సమానత్వంతో కూడిన ఆర్థిక పురోగతి పంథాకు ప్రాతిపదిక వేసేలా ఉండాలి.

ప్రభుత్వరంగ సంస్థలు మాతపడుతుంటే, అసంఘటితరంగ కార్మికుల జీవన ప్రమాణాలు తరిగి పోతుంటే, ఈ దేశ ఆర్థిక పరిస్థితి మెరుగు పడదనేది కఠోర వాస్తవం. మన ఆర్థిక వ్యవస్థ బాగుపడాలంటే దేశ మానస వనరుల జీవన ప్రమాణాలు మెరుగుపడటం వారి వేతనాలు పెరుగుదల వల్లనే సాధ్యమవుతుంది. రాష్ట్రపతి చెప్పినట్లు- రేపటి ఎన్నికల్లో ఎవరు గెలిచినా భారతావని సుస్థిరత, అభివృద్ధికి నిజాయితీతో పనిచేయడం అన్నింటికన్నా ముఖ్యం. అభివృద్ధి అవకాశాల కోసం అసహనంతో నిరీక్షిస్తున్న యువజనం దేశాన్ని ఈ గతికి తెచ్చిన నేరగాళ్ల మూఠాల్ని తరిమికొడితేనే సంక్లిష్ట దశలో ఉన్న దేశానికి, యువతకు మేలు కలుగుతుంది. పార్టీల అధికారం మారి నందువల్ల తమ జీవితాలు మారడంలేదని, వ్యవస్థను మార్చడమే పరిష్కారమని ప్రజలు గుర్తించే దాక ఈ బీభత్స, జుగుప్సాకర, హస్త్యాస్పద తతంగాలు సాగుతూనే ఉంటాయి. యువత, ప్రజాస్వామిక వాదులు, బుద్ధి జీవులు ప్రజారాసులు నిజాన్ని గుర్తించేలా చేయాలి. ప్రత్యామ్నాయ ప్రజారాజకీయాలు, ఆర్థిక విధానాలు ప్రజల ముందుంచడం నేటి చారిత్రక అవసరం.

అవగాహన పెంచుకుందాం! చైతన్యవంతులను చేద్దాం!!

**సమస్యల పుట్ట తెలంగాణ
కాగడా పట్టి చూసినా కానరాని అభివృద్ధి
ఆయా అంశాల గురించి చర్చిద్దాం
వాటిని నలుగురికి చాటి చెబుదాం**

ఇప్పటి వరకూ చర్చించిన అంశాలు:

- తెలంగాణ ఉద్యమంలో మహిళల పాత్ర
- పారిశ్రామిక కాలిష్యం, పర్యావరణం
- వ్యవసాయరంగంలో వెనుకబాటు
- విద్యా రంగం తీరుతెన్నులు
- తెలంగాణలో గుట్టల విధ్వంసం
- తెలంగాణలో పెరుగుతున్న రైతుల ఆత్మహత్యలు

...ఇంకా మరెన్నో!

మన వేదన ప్రపంచానికి తెలియాలంటే ఆ వేదన ఏమిటో స్పష్టంగా అవతలి వారికి వెల్లడించగలగాలి. అంతే తప్ప మూగజీవిలా బాధపడుతూ ఉంటే మన బాధ ఏమిటో అవతలి వారికి తెలియదు. వట్టించుకునే వారు ఉండరు. నేడు తెలంగాణలో ఎన్నో సమస్యలు. అలాంటి వాటిని ఒక్కోదాని గురించి అవగాహన కల్పించే ప్రయత్నమే ఈ చర్చ. ఈ చర్చలో పాల్గొనడం ద్వారా భావజాలవ్యాప్తికి అవసరమైన సమాచారాన్ని పొందవచ్చు. ఎదుటివారితో వాదనల్లో నెగ్గవచ్చు. వారి ఆలోచనల్లో మార్పు తీసుకురావచ్చు. సరికొత్త సమాజాన్ని సృష్టించవచ్చు. అందుకు బాట వేసేదే టి.ఆర్.సి. 'చర్చ'.

టి.ఆర్.సి. చర్చ
TRC CHARCHA

**ప్రతి శనివారం సో|| 5 గం||ల 30 ని||లకు
ఒక్కో వారం.. ఒక్కో అంశం**

రండి! చర్చిద్దాం...

"చంద్రం" 490, స్ట్రీట్ నం. 11,
హిమాయత్ నగర్, హైదరాబాద్ - 500 029.
ఫోన్: 9030626288 ఫ్యాక్స్: 040-27635644
E-mail: trchyd@gmail.com
website : www.trchyd.org

ప్రజాస్వామ్యమా? పరిహాసమా?

ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్వ్యస్థీకరణబిల్లు(తెలంగాణ బిల్లు) రాష్ట్ర అసెంబ్లీకి వచ్చిన నాటి నుంచి బిల్లును పార్లమెంట్ కు తిరిగి పంపే వరకు అసెంబ్లీకి వేదికగా హైద్రాబాద్ నడిచింది. రాష్ట్రపతి నుంచి వచ్చిన ముసాయిదా బిల్లుకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఏ మాత్రం గౌరవం ఇవ్వలేదు. సరికదా, రాష్ట్రపతి ఆదేశాల మేరకు అభిప్రాయాన్ని సైతం స్పష్టంగా చెప్పకుండా సీమాంధ్ర ప్రజాప్రతినిధులు లొల్లిలోల్లి చేశారు. శాసనసభ, శాసనమండలిలోనూ ఇదే పరిస్థితి నెలకొనడం చూస్తే సీమాంధ్ర ప్రజాప్రతినిధులు, అక్కడి పెట్టుబడిదారులు తెలంగాణను వదులు కోలేని పరిస్థితిని చెప్పకనే చెప్పాయి. సీడబ్ల్యూసీ సమావేశంలో కాంగ్రెస్ అధిష్ఠానం తెలంగాణ తీర్మానం చేయడం, కేంద్ర కేబినెట్ సైతం దీనికి ఆమోదం తెలపడం, ముసాయిదా బిల్లును రాష్ట్రపతి ఆమోదించడం, అక్కడి నుంచి అసెంబ్లీకి బిల్లు రావడం వంటివన్నీ చకచకా జరిగిపోయాయి. బిల్లు రాష్ట్రానికి వచ్చింది మొదలు సీఎం నుంచి మొదలుపెడితే.. తెలంగాణకు అనుకూలమని లేఖ ఇచ్చిన టీడీపీ, ఇచ్చేది కేంద్రమే అన్న వైఎస్ఆర్ సీపీ మాట మార్చాయి. అధిష్ఠానం నిర్ణయమే శిరోధార్యమని పలికిన సీఎం యూ టర్న్ తీసుకున్నారు.

బిల్లులో ఆంక్షలున్నాయి...వాటిని ఎత్తివేసి ఎలాంటి షరతులేని తెలంగాణ కావాలని తెలంగాణవాదులు గొంతెత్తి అరవాల్సిన సమయంలో.. వచ్చిన బిల్లు ఎక్కడ వెనక్కిపోతుందోనన్న భయంతో సంయమనం పాటించారు. దీనిని అలుసుగా తీసుకున్న పలువురు సీమాంధ్ర ప్రజా ప్రతినిధులు చట్టసభల సాక్షిగా తమ వ్యతిరేకతను బహిర్గత పరిచారు. బిల్లుపై చర్చ మొదలైందని శాసనసభ వ్యవహారాల మంత్రి, చివరికి డిప్యూటీ స్పీకర్ ప్రకటించినా.. చర్చ ప్రారంభం కాలేదని చెప్పడం.. సీమాంధ్ర నాయకుల వ్యవహార శైలిని చాటుతుంది. వారి ధోరణిని ఆ ప్రాంత ప్రజలు కూడా ఆమోదించలేదన్నది జగమెరిగిన సత్యం. ఇక్కడ మరో విషయం ఏమిటంటే.. తెలంగాణ బిల్లు శాసనసభకు వచ్చిన సందర్భంగా సీమాంధ్ర నేతలు ఎవరికి వారు సీమాంధ్ర చాంపియన్లు' అవుదామనే ఉద్దేశం తోనే ముందుకు పోయారు. దీంతో అక్కడి ప్రజల ఆకాంక్షల మేరకు నడుచుకోలేదన్న విమర్శలను వారు మూటకట్టుకోవాల్సి వచ్చింది.

సీఎం చివరి బంతికి ఆ శక్తి ఉందా..?

తెలంగాణను అపే బ్రహ్మాస్త్రాన్ని సీఎం ప్రయోగించారని కొందరు చెబుతున్నప్పటికీ ఆ అస్త్రానికి ఆ శక్తి లేదనే విషయం అందరికీ తెలిసిందే. ఈ విషయం ఆయనకీ తెలుసు. బిల్లు శాసనసభకు వచ్చిన రోజే చర్చ ప్రారంభమైందని శాసనసభ వ్యవహారాల మంత్రి ప్రకటించగా, ధర్మ విరుద్ధంగా.. అధికారంలో చేతిలో ఉంది కదా అని ఆయనను పదవి నుంచి పక్కన పెట్టారు. సమైక్యవాది శైలజానాథ్ కు ఆ పదవి కట్టబెట్టారు.

మరోపక్క బిల్లుపై చర్చ జరిగేందుకు మరికొంత సమయం కావాలని గడువు కోరుతూ రాష్ట్రపతికి లేఖ రాశారు. ఈ గడువును సాకుగా చెప్పి.. బిల్లును తొక్కి పట్టే ప్రయత్నం చేయాలన్నది ఉద్దేశం కావచ్చు. కానీ, వారం మాత్రమే గడువు లభించింది. ఒకటి రెండు రోజులు కొంత గందరగోళం ఏర్పడ్డ సభలో తర్వాతి రోజుల్లో బిల్లుపై ఒక్కొక్కరుగా సభ్యులు అభిప్రాయం చెప్పడం ప్రారంభించారు. మరి కొందరు లిఖితపూర్వకంగా ఇచ్చారు. ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో బిల్లుపై చర్చ ముగిసిందని స్పీకర్ ప్రకటించిన తర్వాత.. చివరి నిమిషంలో తెలంగాణ ముసాయిదా బిల్లును రాష్ట్ర అసెంబ్లీ తీరస్థితిస్తున్నదని తీర్మానించి, దీనికి మూజువాణి ఆమోదం ఉందని సభను ముగించారు. అసెంబ్లీ చివరిరోజు చేసిన జిమ్మిక్కులు ఎంతటి వారివైనా ముక్కున వేలేసుకునేలా చేశాయి. ఓ తీర్మానాన్ని గబగబ చదివి, ఎస్ ఆర్ నో అని మూజువాణి ఓటుతో అధికార తీర్మానాన్ని ఆమోదించిన ట్లు స్పీకర్ చేసిన ప్రకటన, చివరగా జై సమైక్యాంధ్ర అంటూ సీఎం చేసిన నివాదంతో ఒక్కసారిగా యావత్తు తెలంగాణ ఉలిక్కి పడింది. ఇదేం తీర్మానం.. స్వతంత్ర భారతదేశంలో ఇలాంటి తీర్మానాన్ని ఎక్కడా చూడలేదని, వినలేదని.. ఇదేనా ప్రజాస్వామ్య స్ఫూర్తి అని ఆవేదన వ్యక్తం చేయాల్సిన పరిస్థితి కల్పించారు. చివరకు కాంగ్రెస్ రాష్ట్ర వ్యవహారాల ఇన్ చార్జి దిగ్విజయ్ సింగ్ కు కూడా రాష్ట్ర అసెంబ్లీలో చోటుచేసుకున్న పరిణామాలు ఆగ్రహాన్ని కలిగించాయి. సీడబ్ల్యూసీ తీర్మానం కంటే ముందు ఏం చేశారని ఆయన ఒకింత ఆగ్రహంగానే సీఎంను ప్రశ్నించారు. ఇంత జరిగినా.. తెలంగాణవాదులు సంయమనం పాటించారు. అడ్డదారిలో సభలో పెట్టి, తీర్మానం గెలిచిందని చెప్పుకుంటున్న వారి మాటలు నీటిమీద మాటలనే విషయం తెలిసిన తెలంగాణవాదులు ఏది ఏమైతేనేం... తెలంగాణ బిల్లును ఢిల్లీకి పంపించారు... ఇది తమ నైతిక విజయమని ఊపిరి పీల్చుకున్నారు. ఎట్టకేలకు తెలంగాణ బిల్లు అసెంబ్లీ గడపదాటి ఢిల్లీ వెళ్లింది.

రోజుకో తీరు...

ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్వ్యస్థీకరణ బిల్లు రాష్ట్ర అసెంబ్లీకి వచ్చిన నాటి నుంచే కాకుండా అంతకు ముందునుంచే సీమాంధ్ర ప్రజాప్రతినిధులు పిల్లిమొగ్గులు వేశారు. రోజుకో తీరుగా మాట్లాడుతూ, గందరగోళ పరిస్థితి కల్పించారు. సామాన్యులు వీరి మాటలు.. చేతలు చూసి మనస్తాపానికి గురైన సందర్భాలు అనేకం ఉన్నాయి. అసెంబ్లీకి బిల్లును రానివ్వబోమని ఒకరంటే.. చర్చే జరగనివ్వబోమని మరొకరు అన్నారు. సాక్షాత్తు ముఖ్యమంత్రి, ఇది బిల్లే కాదని దేశ అత్యున్నత వ్యవస్థనే పరిహాసించే సాహసం చేశారు. రాష్ట్రపతి సభ్యుల అభిప్రాయం కోరుతూ ఆరు వారాల గడువు ఇస్తే.. దానికి మరో మూడు వారాల గడువు కోరి.. ఆ తర్వాత ఇంకాస్త గడువు కోరి.. ఇలా ఎన్నికల

నోటిఫికేషన్ వరకు సా..గదీయాలని చూశారు. రాష్ట్రపతి జనవరి 23 వరకు గడువు ఇస్తే.. గడవు కోరిన వారు.. ఆ తరువాత అసలు బిల్లే చెల్లదని కొత్తవివాదాన్ని ముందుకు తీసుకొచ్చి.. తెలంగాణపై తమ అక్కసును వెళ్లగక్కారు.

ఉభయసభల్లోనూ అదేతీరు..

తెలంగాణ బిల్లు కోసమే అన్నట్లుగా జరిగిన శాసనసభ, శాసన మండలి సమావేశాల్లో సీమాంధ్ర ప్రజాప్రతినిధులు ఉభయసభల్లోనూ రచ్చ చేశారు. రాష్ట్రపతి మొదటి విడత ఇచ్చిన గడువు ముగిసే వరకు చర్చను ముందుకు సాగనివ్వకుండా చేయాలని విశ్వప్రయత్నం చేశారు. పోటీగా తెలంగాణ ప్రాంత ప్రజాప్రతినిధులు తమ గళాన్ని వినిపించారు. శాసనసభ, శాసనమండలి ప్రారంభమైన నాటి నుంచి సభ్యులు అభిప్రాయం చెప్పకుండా.. నినాదాలు హోరెత్తిస్తుండడంతో సభల్లో వాయిదాల పర్వం కొనసాగింది. రాష్ట్ర విభజన తీరును తెలంగాణ ముసాయిదా బిల్లులో స్థూలంగా పొందుపరిచారు. దీనిపై అభిప్రాయం కోసం అసెంబ్లీకి పంపగా, ఈ మేరకు సభ్యులు వ్యవహరించి .. అభిప్రాయాలు చెబితే అంతా సవ్వంగా సాగేది. కానీ సీమాంధ్ర ప్రజాప్రతినిధుల వ్యవహార శైలి అందుకు భిన్నంగా సభలో కనిపించింది. పరస్పర దూషణలకే ప్రాధానమివ్వగా, తెలంగాణపై తమ పట్టుజారిపోతుందనే బెంగ కనిపించింది. పైగా అర్థం లేని వాదనలు వినిపించారు. మొత్తానికి అసెంబ్లీలో చర్చ జరిపేందుకు సిద్ధంగా ఉన్నట్లు కనపడలేదు. వారు కేవలం తెలంగాణ బిల్లును ఎన్నికల వరకు ఆపాలన్న లక్ష్యంతోనే సాగినట్లు ఆరోపణలు వెల్లువెత్తడం చూస్తే అది నిజమనే అభిప్రాయమే కలుగుతోంది.

ప్రారంభమైనా.. కాదన్నారు..

తెలంగాణ ముసాయిదా బిల్లు అసెంబ్లీలో ప్రవేశపెట్టడం.. అభిప్రాయాలు సేకరించేందుకు చర్చ ప్రారంభించిన విషయంలోనూ పాలక వర్గాల వారు ద్వంద్వవైఖరి అవలంబించారు. శాసనసభ వ్యవహారాల మంత్రి హోదాలో దుద్దిళ్ల శ్రీధర్బాబు చర్చ ప్రారంభించి నట్లు ప్రకటించగా, సీమాంధ్ర ప్రజాప్రతినిధులు మాత్రం చర్చ ప్రారంభం కాలేదని అడ్డం పడ్డారు. చివరకు జనవరి మొదటి వారంలో జరిగిన బీదీసీ సమావేశంలో స్పీకర్ నాదెండ్ల మనోహర్ తెలంగాణ ముసాయిదా బిల్లుపై చర్చ ప్రారంభమైందని చెప్పాల్సి వచ్చింది.

అగ్నిపునీత..

వెయ్యి మందికిపైగా అమరవీరుల త్యాగఫలితం.. అరవై ఏళ్ల పోరాటాలకు ప్రతిరూపమైన తెలంగాణ ముసాయిదా బిల్లు సీమాంధ్ర ప్రజాప్రతినిధుల చేతుల్లోనే అగ్నిపునీతగా మారింది. బిల్లు ప్రతులను శాసనసభ, శాసనమండలిలో సభ్యులకు పంపిణీ చేసిన నాడు.. వైఎస్సార్స్ రిస్పీ, టీడీపీ నేతలు వెళ్లగక్కిన అక్కసు తీరు అందరికీ తెలిసిందే.. టీడీపీ నేతలు బిల్లును చింపి తమ అక్కసు ను వెళ్లగక్కగా, వైఎస్సార్స్ టీపీ నేతలు బిల్లు ప్రతులను దహనం చేశారు. ఈ రెండు చర్యలు తెలంగాణ వాదుల గుండెల్లో మంటలను రేపాయి.

అసెంబ్లీ సాక్షిగా రాష్ట్రపతి పంపిన బిల్లును సీమాంధ్ర ప్రజా

వెయ్యి మందికిపైగా అమరవీరుల త్యాగఫలితం.. అరవై ఏళ్ల పోరాటాలకు ప్రతిరూపమైన తెలంగాణ ముసాయిదా బిల్లు సీమాంధ్ర ప్రజాప్రతినిధుల చేతుల్లోనే అగ్నిపునీతగా మారింది. బిల్లు ప్రతులను శాసనసభ, శాసనమండలిలో సభ్యులకు పంపిణీ చేసిన నాడు.. వైఎస్సార్స్ రిస్పీ, టీడీపీ నేతలు వెళ్లగక్కిన అక్కసు తీరు అందరికీ తెలిసిందే..

ప్రతినిధులు చింపి వేయడం.. మంటల్లో వేయడంపై నిరసన జ్వాలలు మిన్నంటాయి. మరోపక్క ఏపీఎన్టీవోల నేత భోగిమంటల్లో బిల్లు వేయాలని పిలుపు నివ్వడం మరింత ఆగ్రహాన్ని తెప్పించింది. అయినా, గెలిచే జట్టులో ఉన్న తెలంగాణవాదులు ఓపికగా వేచి ఉన్నారు. సంక్రాంతికి ముందు రోజు వచ్చే భోగి పండుగ సందర్భంగా సీమాంధ్రలో అక్కడక్కడా బిల్లు ప్రతులను మంటల్లో వేశారు. అయితే, బిల్లు అడ్డుగోడలన్నీంటినీ అవలీలగా దాటు కుంటూ ఢిల్లీకి వెళ్లిపోయింది.

బిల్లుకు కేబినెట్ ఆమోదం...

ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్వ్యస్థీకరణ బిల్లు(తెలంగాణ బిల్లు)కు కేంద్ర కేబినెట్ ఆమోదం తెలిపింది. రాష్ట్ర అసెంబ్లీలో చర్చ అనంతరం కేంద్రం చేతికి వెళ్లిన బిల్లుపై గ్రూప్ ఆఫ్ మినిస్టర్స్ మరోసారి సమావేశమయ్యారు. ఈ సందర్భంగా అసెంబ్లీ పంపిన సవరణలనూ పరిశీలించారు. ఇందులో మొత్తం 32 సవరణలను బిల్లుతో పాటు ప్రతిపాదించారు. ప్రధాని మన్మోహన్ అధ్యక్షతన జరిగిన కేంద్ర కేబినెట్ సమావేశంలో అసెంబ్లీకి పంపించిన బిల్లును కేబినెట్ ఆమోదించింది. ప్రస్తుతం జరుగుతున్న లోక్సభ సమావేశాలు 15వ లోక్సభకు చివరివి కావడంతో ఈ సమావేశాల్లోనే బిల్లును ఆమోదించాలనే దిశగా చర్యలు చేపట్టారు. ఇప్పుడిక బిల్లు భవిష్యత్తు పార్లమెంట్ చేతిలో ఉంది.

తెలంగాణవాదం జిందాబాద్

తెలంగాణ బిల్లు రాష్ట్ర అసెంబ్లీకి వచ్చిన నాటి నుంచి బిల్లు తిరిగి ఢిల్లీ వెళ్లే వరకు తెలంగాణవాదులు చూపిన సమన్వయం... సంయుమనం అభినందనీయమనే చెప్పాలి. సీమాంధ్ర ప్రజాప్రతినిధుల వాదనల డొల్లతనాన్ని ఎండ గడుతూ.. మాటకు మాట సమాధాన మిస్తూనే..వారెంతగా రెచ్చగొట్టినా సంయుమనంతో వ్యవహరించి, తెలంగాణ బిల్లును గట్టెక్కించారు. మండుతున్న అగ్నిగోళాన్ని గుండెల్లో నింపుకొని .. ఓపిక పట్టారు. సభలో అవకాశం వచ్చిన ప్రతిసారి తెలంగాణ ప్రజల గుండెచప్పుడును వినిపించే ప్రయత్నం చేశారు. తెలంగాణ ఆకాంక్ష వెనుక అమరుల త్యాగాలున్నాయని విడమర్చి చెప్పారు. రెండు లేదా మూడేళ్లు మాత్రమే ఉమ్మడి రాజధానిగా హైదరాబాద్ను ఉంచాలని చెప్పిన సమయంలో.. గవర్నర్ కు అధికారాలు కట్టబెట్టవద్దన్న అంశంతో పాటు బిల్లులోని 11 అంశాల్లోని అభ్యంతరాలను సభలో నేరుగా చెప్పలేని వారు రాతపూర్వకంగా తమ అభిప్రాయాలను తెలిపారు.ఇప్పుడు మన కర్తవ్యం తెలంగాణ బిల్లును ఆమోదింపజేసుకో వడంతో పాటు, ఆంక్షలు లేని తెలంగాణ సాధించడం. దీనిపై తెలంగాణవాదులు పూర్తిస్థాయిలో దృష్టి పెట్టాల్సి ఉంది.

- దక్కన్ న్యూస్

ఈ సవరణలు సాధించాలి

గౌరవ పార్లమెంట్ సభ్యులకు,

విషయం : ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్ వ్యవస్థీకరణ బిల్లు - 2013 - సవరణలు ప్రతిపాదన - గురించి.

- - - 0 - - -

ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్ వ్యవస్థీకరణ బిల్లు - 2013 ఇప్పుడున్న స్థితిలో తెలంగాణ ప్రజల ఆరు దశాబ్దాల ఉద్యమ ఆకాంక్షలను తీర్చే విధంగా లేదు. సీమాంధ్ర సంపన్న వర్గాలకు, కాంట్రాక్టర్లకు, బడా రాజకీయ నాయకులకు లాభసాటిగా ఉంది. తెలంగాణ వనరులు, నీళ్లు, కాలువలు తెలంగాణకు దక్కేవిధంగా బిల్లు రూపొందిలేదు. ముఖ్యంగా హైద్రాబాద్ ను పదేళ్ళు ఉమ్మడి రాజధానిగా, హైద్రాబాద్ శాంతి భద్రతలపై గవర్నర్ కు పాలనాధికారాలు, ఐదేళ్లు ఉన్నత విద్యా సంస్థల్లో ఉమ్మడి ప్రవేశం, ఉమ్మడి హైకోర్టు, ఆర్థిక, ఉద్యోగ పెన్షన్ మరియు ఆదివాసీలు వ్యతిరేకిస్తున్న పోలవరం నిర్మాణం, దానికి జాతీయ హోదా కల్పించడం లాంటి అంశాలు తెలంగాణ ప్రయోజనాలకు, 'తెలంగాణ స్వయం పాలన' అనే దానికి అర్థం లేకుండా చేస్తున్నాయి. కాన తమరు తెలంగాణ ప్రజల ఆకాంక్షలను పరిరక్షించే విధంగా, ఆంక్షలు లేని తెలంగాణ ఏర్పడేలా ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్ వ్యవస్థీకరణ బిల్లు - 2013కు సవరణలు చేసేలా పార్లమెంటులో తెలంగాణ ప్రజా ప్రతినిధులుగా కృషి చేయాలని తెలంగాణ ప్రజా ఫ్రంట్ ఈ క్రింది అంశాలను మీ దృష్టికి తీసుకవస్తోంది.

1. పదేళ్ళు ఉమ్మడి రాజధానిగా హైద్రాబాద్:

మరొక అన్యాయం ఉమ్మడి రాజధానికి సంబంధించినది. మద్రాస్ రాష్ట్రం నుంచి ఆంధ్ర రాష్ట్రం విడిపోయిన 1953 నుంచి తాజా రాష్ట్ర విభజనల 2000 వరకూ చరిత్రలో ఉమ్మడి రాజధాని ఎక్కడా లేదు. రాజ్యాంగంలో ఇలాంటి ఏర్పాట్లకు అవకాశం లేనేలేదు. చండీగఢ్ విషయంలో కూడా రెండు రాష్ట్రాల సరిహద్దుల్లోనే ఉండడం గమనార్హం. సీమాంధ్రలోని అన్ని జిల్లాలకు కనీసం 200 కి.మీల దూరం లోని రాజధాని హైద్రాబాద్ కు చిన్న చిన్న పాలనా అవసరాల కోసం రమ్యనడం దుర్భారం. రాజధాని అనేది ప్రజలకు చేరువగా, వారికి అనుకూలంగా ఉండాలి. కాని సీమాంధ్ర పెట్టుబడిదారులు తమ అక్రమ ఆస్తుల రక్షణ కొరకే ఉమ్మడి రాజధాని అని అంటున్నారు. దీనికి కేంద్రం అంగీకరించడమంటే తెలంగాణపై సీమాంధ్రుల ఆధిపత్యాన్ని దోపిడీని కొనసాగించడానికేనని అర్థమవుతుంది. అందువల్ల రాజధాని నగరాన్ని వ్యాపార ప్రయోజనం కంటే పాలనా ప్రయోజనం కొరకు ఏర్పరచడం ప్రజాస్వామిక దృక్పథం. హైదరాబాద్ లోనే కాకుండా తెలంగాణ రాష్ట్రవ్యాప్తంగా సీమాంధ్ర ప్రజలు ఉన్నారు.

తెలంగాణ బిల్లుపై చట్టసభల్లో అర్థవంతమైన చర్చ జరగాలని, ఏ ప్రయోజనాలనైతే ఆశించి తెలంగాణ పోరాటం జరిగిందో, అందుకు విరుద్ధంగా ఉన్న అంశాలను బిల్లులో సవరించాలని తెలంగాణ ప్రజాఫ్రంట్ కోరుతోంది. ఈ నేపథ్యంలో బిల్లులో సవరించాల్సిన అంశాలపై చట్టసభల ప్రజాప్రతినిధులకు, ఆయా పార్టీలకూ ఒక నోట్ ను అందజేసింది. దాని పూర్తిపాఠం ఇక్కడ ఇస్తున్నాం.

వారంతా తెలంగాణ రాష్ట్ర పౌరులే అవుతారు. కాబట్టి వారికి సీమాంధ్ర ప్రభుత్వంతోగాని, ఉమ్మడి రాజధానితోగాని పనిలేదు. కొత్త రాష్ట్ర రాజధాని ఏర్పాటయ్యేవరకూ పాత రాజధానిలో ఉండడం వేరు. ఉండవలసి రావచ్చు. కాని దానికి ఉమ్మడి రాజధాని అనే పేరు అవసరం లేదు. అది కేవలం ఆ రాష్ట్ర ప్రభుత్వపు తాత్కాలిక భవనాలకు పరిమితం కావచ్చు. మొత్తం నగరాన్నంతా చాపచుట్టిన గ్రేటర్ హైద్రాబాద్ మున్సిపల్ కార్పొరేషన్ పరిధి అవసరం లేదు. పైగా "ఉమ్మడి రాజధాని లో నివసించే ప్రజలందరి భద్రత, స్వేచ్ఛ, ఆస్తులకు సంబంధించి గవర్నర్ ప్రత్యేక బాధ్యతలను కలిగి ఉంటారు. శాంతి భద్రతలు, అంతర్గత భద్రత, కీలకమైన సంస్థల భద్రత గవర్నర్ బాధ్యత" అని అనడమంటే ఇకనుంచి దేశంలో ఒక రాష్ట్ర రాజధానిలో నివాసం ఉండే ఇతర రాష్ట్రాల వారందరికీ శాశ్వత ప్రమాదాన్ని తెచ్చిపెట్టడమే. ఇది తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అధికారాలను కొల్లగొట్టడమే. కేంద్ర ప్రభుత్వం దొడ్డిదారిన అధికారాన్ని కైవసం చేసుకోవడమే. మాట వరుసకు 'గవర్నర్ తెలంగాణ మంత్రివర్గాన్ని సంప్రదించి నిర్ణయాలు తీసుకుంటారు' అని ఉన్నప్పటికీ, దాని తర్వాత వాక్యమే "అంతిమ నిర్ణయం గవర్నర్ దే" అని ముసాయిదా అంటున్నది గనుక హైద్రాబాద్ గవర్నర్ చేతుల్లో, అంటే కేంద్రం చేతుల్లో ఉండబోతున్నదన్నమాట. అంటే పేరుపెట్టకుండానే కేంద్ర పాలిత ప్రాంతం కాబోతున్నదన్నమాట.

2. పోలవరం నిర్మాణం - జాతీయ హోదా:

తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పాటు నిర్ణయంతో పాటు పోలవరం ఆనకట్టను జాతీయ ప్రాజెక్టుగా గుర్తించి నిర్మించడానికి కేంద్రం నిర్ణయం తీసుకుంది. ఒక ప్రాజెక్టు నిర్మాణంపై సాంకేతిక అంశాల్ని వదిలిపెట్టి రాజకీయ నిర్ణయం తీసుకోవడం హేతుబద్ధం కాదు. ఈ ప్రాజెక్టు నిర్ణయంతో భారత రాజ్యాంగంలోని ఐదవ షెడ్యూల్, పీసా చట్టం ఉల్లంఘించబడుతున్నవి. గిరిజన సంస్కృతి, నాగరికత నీట మునిగిపోతుంది. పోలవరం ప్రాజెక్టు ముంపు 90 శాతం పైగా ఐదవ షెడ్యూల్ ప్రాంతమే. అందుకే పోలవరం నిర్మాణాన్ని మొదటి నుంచి ఆదివాసీ సంఘాలు, హక్కుల సంఘాలు, ప్రజా సంఘాలు వ్యతిరేకిస్తున్నాయి. సుప్రీంకోర్టులో దానిపై కేసు పెండింగ్ లో ఉంది. ఈ ఆనకట్ట నిర్మాణం వలన 276 ఆదివాసీ గ్రామాలు ముంపుకు గురవుతున్నాయి. రెండు లక్షల జనాభా నిర్వాసితులవుతున్నారు. 10 వేల హెక్టార్ల రిజర్వ్

ఫారెస్టు, అనేక చారిత్రక కట్టడాలు, జీవ వైవిధ్యం, వన్య ప్రాణులు, ఔషధమూలికలు కనుమరుగవుతాయి.

ఈ ఆనకట్ట నిర్మాణం వలన తెలంగాణకు నష్టమేగాని లాభం లేదు. తెలంగాణను ముంచి ఆంధ్రకు ప్రయోజనం చేకూర్చే ప్రాజెక్టు ఇది. పోలవరం ప్రాజెక్టు నిర్మాణం జరిగితే 'ఎవరికి లాభం - ఎవరికి నష్టం' అనే అతి సామాన్య ప్రశ్నకు జవాబుగా లాభపడేవారు రాజకీయార్థికంగా ప్రథమశ్రేణిలో ఉండే సీమాంధ్ర సంపన్న వర్గాలవారు, బలవంతులు కాగా, నష్టపోయేవారు బలహీనులు. రాజకీయార్థిక సామాజిక అంతరాల దౌంతరలో చివరిశ్రేణిలో ఉన్న ఆదివాసులు, దళితులు, వెనుకబడిన కులాలవారు. అంతేగాకుండా తరాలుగా ఉద్యమిస్తూ సాధించుకున్న భూ బదలాయింపు నిరోధక చట్టం (1/70), అటవీ హక్కుల చట్టం వంటి ఆదివాసీ రక్షణ హక్కుల చట్టాలను ఉల్లంఘించడమే అవుతుంది.

గోదావరి జలాల్లో యిప్పటికే ఆంధ్రావాళ్లు తమకు వచ్చే వాటాను వాడుకుంటున్నారు. తెలంగాణ వాటాను పోలవరం ద్వారా ఆంధ్ర - రాయలసీమకు కూడా నీటిని కొల్లగొట్టుకపోయే ఈ ప్రాజెక్టుపై రాజకీయ నిర్ణయం తీసుకోవడం శోచనీయం. ఒరిస్సా, చత్తీస్ గఢ్ రాష్ట్రాల అభ్యంతరాలను, పర్యావరణ, అటవీశాఖ అభ్యంతరాలను పట్టించుకోకుండా ప్రాజెక్టు నిర్మాణం, అదీ జాతీయ స్థాయి కల్పించి మరీ చేపట్టడం చట్ట విరుద్ధం. దీనిపై సుప్రీం కోర్టులో కేసులు కూడా పెండింగ్ లో ఉన్నాయి. మరోవైపు భద్రాచలం రామాలయం మినహా పోలవరం ముంపు గ్రామాలు అన్నీ సీమాంధ్రలో కలపాలని కేంద్రం నిర్ణయించినట్లు వార్తలు వస్తున్నాయి. పోలవరం ముంపు గ్రామాలు తెలంగాణ ప్రాంతంలో కొనసాగితే విభజన అనంతరం రెండు రాష్ట్రాల మధ్య అనవసర వివాదం తలెత్తగలదన్న భావనలో కేంద్రం ఈ నిర్ణయం తీసుకోనున్నట్లు తెలుస్తున్నది. భద్రాచలం, చింతూరు, ఏలేరుపాడు, విఆర్ పురం, బూర్గంపాడు, కూసుమంచి మండలాలకు చెందిన 134 గ్రామ పంచాయతీల పరిధిలోని 205 గ్రామాలు ముంపునకు గురికానున్నవి.

3. అప్పులు - ఆస్తుల పంపిణీ:

ఈ బిల్లు ఆస్తులు, అప్పుల పంపిణీలో అనుసరించిన జనాభా దామాషా పద్ధతి అభ్యంతరకరమైనది. జనాభా దామాషా ప్రకారం ఆస్తులు పెంపొందించలేదు. సీమాంధ్ర ప్రాంతంలో విపరీతంగా ఆస్తులు పెంచుకున్నారు. వాటి కోసం చేసిన అప్పులు తెలంగాణ వారు ఎందుకు భరించాలి? ప్రాజెక్టులు ఏప్రాంతంలో ఉన్నాయో వారే అప్పులు భరించాలి. చరిత్రలో యాభై ఏడు సంవత్సరాల పాటు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ పాలకవర్గాలు జనాభా దామాషాను పాటించకుండా నిధుల పంపిణీ చేశారు. 1956 నుండి గడచిన 57 సంవత్సరాలలో ఏ ప్రాంతంలో ఎన్ని ఆస్తులు అభివృద్ధి చేశారో లెక్కతెల్లీ పంపిణీ చేయాలి. ఇప్పుడు ఆ చారిత్రక అన్యాయాన్ని సవరించే బదులు, ఆ అన్యాయం వల్ల రూపొందిన ఆస్తులనూ అప్పులనూ జనాభా దామాషా పంచడం అంటే, కాళోజీ రాసినట్లు 'అందినదంతా నాది, అందనిది మనది' అనడమే. అన్యాయంగా, అక్రమంగా నిధులు కొల్లగొట్టారు. ఇప్పుడు ఆ అన్యాయం గురించే మాట్లాడకుండా న్యాయంగా వాటాలు

వేసుకుందామంటున్నారు. రెండు తరాలు కోల్పోయిన నీళ్లను, నిధులను, నియామకాలను ఏ ఆస్తులతో ఏ అప్పులతో లెక్కగడతారు? సాధారణ అర్థంలో చూస్తే జనాభా దామాషా ప్రజాస్వామికమైన, న్యాయమైన పద్ధతే. కాని ఆరు దశాబ్దాల అన్యాయం, అక్రమం తర్వాత దాని ఊసే ఎత్తకుండా, ఆ అన్యాయానికి నష్టపరిహారం లేకుండా ఇప్పుడు న్యాయమైన పద్ధతి అనుసరిస్తామనడం అన్యాయమే అవుతుంది. కనీసం కుమార్ లలిత్, జస్టిస్ పశిష్ట భార్గవ, జైభారత్ రెడ్డి కమిటీ, గిర్ గ్లాని కమిషన్ వంటి అధికారిక పరిశీలకులు చూపిన అన్యాయాల నైనా పరిగణనలోకి తీసుకోకుండా, అన్యాయం చేసిన పక్షాన్నీ, అన్యాయానికి గురైన పక్షాన్నీ సమానంగా చూసి, జనాభా నిష్పత్తిన న్యాయం కలగజేస్తామనడం అక్షరాలా అన్యాయమే. అందువలన 1956 ముందు ఉన్న ఆస్తులన్నీ తెలంగాణకే చెందాలి. ఉమ్మడి ఆస్తులు, ఉమ్మడి అప్పులు మాత్రమే పంపకం జరగాలి. అప్పులు తీసుకువచ్చి ఎక్కడ ఖర్చుపెడితే ఆ ప్రాంతానికే లెక్క కట్టాల్సి ఉంటుంది.

4. ఉద్యోగులు పెన్షన్లు:

ఇక 1969 ఉద్యమం నాటి నుంచీ కూడా తెలంగాణ సమాజం ఎలుగెత్తుతున్న ఫిర్యాదు తెలంగాణ బిడ్డలకు రావలసిన ఉద్యోగాలను అక్రమంగా, చట్టాల లొసుగులతో, పాలకుల ఇష్టానుకూలంగా తెలంగాణ తరులకు కట్టబెట్టారనేది. గత నలభై సంవత్సరాలలో కనీసం మూడు సందర్భాలలో ప్రభుత్వం అధికారికంగా అంగీకరించక తప్పని వాస్తవం. ఆరు సూత్రాల పథకం కింద రాష్ట్రపతి ఉత్తర్వుల ప్రకారం జోన్లను ఏర్పాటు చేశారు. 1973 నుండి 1985 వరకే మళ్ళీ అక్రమంగా 60,000 మంది నియమించబడినారు. ఇలాంటి వాళ్లను వాళ్ల స్వస్థలాలకు పంపడానికి జీవో 610 జారీ అయింది. దీన్ని అమలు చేయలేదు. ఇలా దఫదఫాలుగా అక్రమంగా చేరిన ఉద్యోగులు నేటికి 1,50,000 మంది ఉన్నారని అశోక్ బాబే చెప్తున్నాడు. ఇలా అక్రమంగా చేరారని, తిప్పిపంపుతామని సీమాంధ్ర ప్రభుత్వాలే అంగీకరించిన అంశాలకు భిన్నంగా కేంద్రం నిర్ణయం చేయడం తెలంగాణ ప్రజలకు ఆందోళన కలిగించే అంశం. ముసాయిదా బిల్లులో ఎక్కడి వాళ్లక్కడే అనడం అక్రమంగా వచ్చిన వాళ్లను చట్టబద్ధంగా తెలంగాణపై రుద్దడమే తప్ప వేరుగాదు. ఇంతటి అన్యాయాన్ని తెలంగాణ సమాజం భరించలేదు. అయితే ఇప్పుడు బిల్లు "తుది కేటాయింపులు జరిగేవరకు" "ప్రస్తుతం ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో ఉన్న ఉద్యోగులంతా తమ ఉద్యోగాల్లోనే యథావిధిగా కొనసాగుతారు" అని అంటున్నది. అంటే యాభై ఏడు సంవత్సరాల అక్రమం సక్రమంగా గుర్తింపు పొందుతున్నదన్నమాట. నిబంధనలు ఉల్లంఘించి అక్రమంగా వచ్చిన వారు క్రమబద్ధం అవుతారన్నమాట. అంతేకాదు "స్థానిక, జిల్లా, జోనల్, మల్టీజోనల్ కేంద్రకు సంబంధించిన ఉద్యోగుల విభజన జరిగినరోజు, లేదా ఆ తర్వాత ఎక్కడ పనిచేస్తున్నవారు అక్కడే అన్న ప్రాతిపదికన కొనసాగుతారు" అని కూడా బిల్లు అంటున్నది. ఇందులో స్థానిక, జిల్లా వరకూ అలా ఉండడం న్యాయమే, అవసరమే. ఆ స్థాయిలో కూడ ఉన్న అక్రమ నియామకాలు గుర్తించి సవరించవలసి ఉంది. కాగా, జోనల్, మల్టీజోనల్ ఉద్యోగాలను కూడా అందులో కలపడమంటే తెలంగాణ

సమాజం నియామకాల విషయంలో నాలుగున్నర దశాబ్దాలుగా సాగిస్తున్న ఆందోళనలను తోసిరాజనడమే. దానితోపాటే “రాష్ట్రప్రభుత్వ రంగ సంస్థల, కార్పొరేషన్ల, స్వయం ప్రతిపత్తి సంస్థల ఉద్యోగుల విభజన జరిగినరోజు నుంచి ఏడాది వరకు ఎక్కడి వారు అక్కడే కొనసాగుతారు” అనే నిబంధన అసలు అటువంటి ప్రత్యేక ప్రతిపత్తి సంస్థలను తయారు చేయడమే తెలంగాణ నిరుద్యోగుల, ఉద్యోగుల నోట మట్టి కొట్టడానికి జరిగిందనే అంశాన్నే పరిగణలోకి తీసుకోలేదు.

రాష్ట్రంలో 23 జిల్లాలలో పెన్నెన్లు పొందుతున్న వారు 5 లక్షల 67 వేల మంది ఉన్నారు. ఇందులో 92,032 మినహా మిగతా వారికి సమస్య లేదు. ఏ జిల్లాలోపని చేసి పదవీ విరమణ పొందారో ఆ జిల్లాలోనే పెన్నెన్ పొందే అవకాశం ఉంది. హైదరాబాద్ లో పని చేసి రిటైర్ అయిన 68,000 మంది సీమాంధ్ర పెన్నెన్లను ఆంధ్ర రాష్ట్రానికి బదిలీ చేయాలి. అలాగే నాన్ లోకల్ కోటాలో అక్రమంగా ఉద్యోగాలు పొంది రిటైర్ అయిన 37,000 మంది పెన్నెన్లను వారి జిల్లాలకు బదిలీ చేయాలి. లక్షకుపైగా పెన్నెన్లను, రాబోయే కాలంలో రిటైర్ అయ్యే సీమాంధ్ర పెన్నెన్ల ఆర్థికభారం మోయడం తెలంగాణ అభివృద్ధికి అవరోధంగా మారే అవకాశం ఉంది. దీనిపై కేంద్రం స్పష్టమైన విధానాన్ని ప్రకటించాలి. ఇలాంటి అనేక సమస్యలను లోతుగా విశ్లేషణ చేసి అవసరమైన సవరణలు బిల్లులో తీసుకురావాలి. స్థానికత ఆధారంగానే ఉద్యోగులు, పెన్నెన్ల విభజన ఉండాలి.

5. హైదరాబాదుపై గవర్నర్ పాలన:

రెండు రాష్ట్రాలకు ఉమ్మడి రాజధాని హైదరాబాదు కాబట్టి ఒకే గవర్నర్ ఉంటారట. ఆ గవర్నర్ కు హైదరాబాదుపై ప్రత్యేక అధికారాలుంటాయని బిల్లులో పేర్కొనబడింది. గవర్నర్ కు ప్రత్యేక అధికారాలున్న తర్వాత (అంటే వీటోపవర్ లాంటిదన్నమాట) ఇక ప్రజాపాలనకు అర్థం ఏమిటి? రాజ్యాంగంలో కేంద్ర, రాష్ట్రాలు అనే ప్రోవిజన్స్ ను మార్చగలరా? కేంద్ర రాష్ట్ర సంబంధాలను తెలంగాణ విషయంలో రాజ్యాంగం విరుద్ధంగా అమలు చేయగలరా? ఇన్ని అసంబద్ధాలతో కూడిన బిల్లును ఆమోదిస్తే తెలంగాణ ప్రజలను స్వాతంత్ర్య, ఫెడరల్ దేశంలో భాగంగా గుర్తిస్తున్నారా? లేదా? అనే సందేహం కలుగుతున్నది. గవర్నర్ మంత్రిమండలి సలహామేరకు పరిపాలన సాగిస్తాడు. తెలంగాణ గవర్నర్ కు తెలంగాణ మంత్రి మండలి సలహాలపై, నిర్ణయాలపై వీటో హక్కు ఇవ్వడమంటే బ్రిటిష్ కాలం నాటి గవర్నర్ అధికారాలు చలాయించడమే కదా? తెలంగాణ ప్రాంతానికి స్వాతంత్ర్యం వచ్చినట్లా లేదా అనే మౌలిక సందేహాలు కలుగుతున్నాయి. న్యాయస్థానాల్లో ఇవి నిలుస్తాయా? కేంద్ర రాష్ట్ర సంబంధాలకు, అధికారాల వికేంద్రీకరణకు తెలంగాణ రాష్ట్రం మినహాయింపు అవుతుందా?

వలస పాలన కాలంలో 1935 భారత ప్రభుత్వ చట్టం ప్రకారం ఏర్పడిన రాష్ట్రాల్లో ఇలాంటి పరిస్థితి ఉండేది. 1948లో హైదరాబాద్ రాజ్యాన్ని భారత్ లో విలీనం చేసుకున్న తర్వాత ఏర్పడిన భారత రాజ్యాంగం తెలంగాణకు మినహాయింపులు లేకుండా వర్తింపజేయకపోతే ఈ ప్రజాస్వామ్యానికి, ఈ రాజ్యాంగానికి, ఈ రిపబ్లిక్ కి అర్థం ఏమిటి?

తెలంగాణ ముఖ్యమంత్రి గవర్నర్ గేటుముందు నిలబడాల్సా? ల్యాండ్ - రెవెన్యూ, శాంతి భద్రతలు లాంటి ముఖ్య విషయాలపై గవర్నర్ కు ప్రత్యేకాధికారాలంటే వారన్ హెస్టింగ్స్ కాలంనాటి ద్వంద్వ ప్రభుత్వం నడుపాలా? హైదరాబాదు రాజ్యాన్ని 1948లో దేశంలో విలీనం చేసుకొన్నది సమన్వయపాలన అందించడానికా లేక యిలా తెలంగాణ ప్రజలను రెండవస్థాయి పౌరులుగా దిగజార్చడానికా? కాశ్మీర్, సిక్కిం లాంటి రాష్ట్రాలను కలుపుకొన్నప్పుడు వాళ్లకు ప్రత్యేక సౌకర్యాలు (370) కల్పించి తెలంగాణ ప్రాంతానికి మాత్రం ఉన్న రాజ్యాంగ నిబంధనలు తొలగించి ఇంకా వలస పాలనలో బ్రతకమంటారా? తేల్చుకొమ్మని కేంద్రానికి గట్టిగా డిమాండ్ చేయాల్సిన అవసరం ఉంది. గవర్నర్ చేతిలో శాంతి భద్రతలు పెట్టడమంటే తెలంగాణ ప్రజలు ఆశించిన నిజమైన రాజ్యాధికారం రానట్లే. తెలంగాణలో ఎన్నికైన ప్రభుత్వం ఉండగా గవర్నర్ కు అధికారాలు ఇవ్వడం అన్యాయం. ఇక హైదరాబాద్ లో ఎన్నికైన ప్రజా ప్రతినిధులు ఏ అధికారాలు లేకుండా నామ మాత్రంగా మిగిలిపోతారు. అన్నింటికంటే దారుణమైంది. తెలంగాణను పోలీసు రాజ్యాంగా మార్చడమైన నిబంధన 'ఐదేళ్లపాటు హైదరాబాదులో అదనపు యూనిట్ రాపిడయాక్ష్ షోర్స్' ఉండబోతుందనేది. ఇంతటి అసంబద్ధమైన నిబంధనలతో కూడిన ముసాయిదా బిల్లుకు సవరణగా ఎలాంటి ఆంక్షలు, షరతులు లేని హైదరాబాదు తెలంగాణకు మాత్రమే రాజధానిగా ఏర్పరచాలి.

6. నది జలాలు - నియంత్రణ బోర్డులు:

కృష్ణా, గోదావరి జలవివాదాల పరిష్కారానికి రెండు దశల యంత్రాంగాన్ని బిల్లులో ప్రతిపాదించారు. దీనిలో భాగంగా అపెక్స్ కౌన్సిల్ ను ఏర్పాటు చేయనున్నారు. దీనికి కేంద్ర ప్రభుత్వ జలవనరుల శాఖ మంత్రి చైర్మన్ గానూ, రెండు రాష్ట్రాల ముఖ్యమంత్రులు సభ్యులుగాను ఉంటారు. కృష్ణా, గోదావరి జలాల నిర్వహణకు రెండు వేరువేరు బోర్డులను ఏర్పాటు చేస్తారు. కేంద్ర ప్రభుత్వ జనవనరుల శాఖ పర్యవేక్షణలో ఈ బోర్డులు స్వతంత్రంగా వ్యవహరిస్తాయి. దీనిలో కేంద్ర ప్రభుత్వానికి చెందిన ఒక అధికారి చైర్మన్ గా, రెండు రాష్ట్రాల నుండి నీటి పారుదల రంగ నిపుణులను, అధికారులను సభ్యులుగా నియమిస్తారు. నీటి నిర్వహణకు సంబంధించిన అంశాలను ఈ బోర్డులు పర్యవేక్షిస్తాయి. వివాదాలు ఏర్పడితే అపెక్స్ కౌన్సిల్ పరిశీలిస్తుంది. అక్కడ కూడా తేలకపోతే ట్రిబ్యూనల్ ముందుకు ఈ వివాదాలు వెడతాయి.

గోదావరి, కృష్ణా జలాల్లో ఇప్పటికే తమ వాటాకు మించి ప్రాజెక్టులు కట్టుకున్న సీమాంధ్రులకు మళ్లీ మిగిలిన జలాల్లో కూడా వాటాకోసం ప్రత్యేక జలమండలి ఏర్పాటు చేయడం అన్యాయం. కృష్ణా, గోదావరి జలాల వినియోగంపై ఏర్పరచనున్న బోర్డులు తెలంగాణకు మరింత నష్టాన్ని చేకూరుస్తాయి. గోదావరి జలాల వినియోగంపై ఇరు రాష్ట్రాల మధ్య బోర్డు అవసరం లేదు. ఈ నది జలాలపై బోర్డువేస్తే తెలంగాణలో ఏ ఆనకట్ట నిర్మించాలన్న ఆంధ్రప్రభుత్వ అనుమతి తీసుకోవల్సిన దుస్థితి రానుంది. కృష్ణ జలాల వినియోగంపై ఏర్పాటు చేసే బోర్డులోను 'ఏదైనా నూతన ప్రాజెక్ట్' అన్న పదాన్ని పూర్తిగా తొలగించాలి. మొత్తంగా కృష్ణా జలాల్లోని 1005 టీయంసీలను

గోదావరి జలాల్లోని 1480 టీయంసీలను కొత్త ఆంధ్రప్రదేశ్, తెలంగాణ రాష్ట్రాలకు ప్రత్యేక ట్రిబ్యునల్ వేసి న్యాయబద్ధంగా ఎంత వస్తుందో తేల్చాల్సి ఉంటుంది. అనుమతుల్లేకున్నా సీమాంధ్ర ప్రాంతాల్లో నిర్మించుకొన్న ప్రాజెక్టులను ప్రకృతబెట్టి ఎండిపోతున్న తెలంగాణకు న్యాయబద్ధమైన వాటా ఇవ్వాలి. తెలంగాణ ఉద్యమం వచ్చిందే కృష్ణా, గోదావరి నీళ్ళు తరలించుకుపోయారని. ఇది అందరికీ తెలుసు. అక్రమంగా తరలిన నీటిపై సీమాంధ్రకు చట్టబద్ధ హక్కును కల్పించడం అన్యాయం.

7. ఉన్నత విద్య:

ఇంకా ఐదేళ్లపాటు ఉన్నత విద్యా సంస్థల్లో కామన్ ఎంట్రెన్స్ లాంటివి పెట్టడం తెలంగాణకు గొడ్డలిపెట్టులాంటిది. కొత్త ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రానికి అనేక ఉన్నత విద్య సంస్థలు ఏర్పాటు చేయడానికి కేంద్రం ప్యాకేజీ ప్రకటించుకుంటూనే మరోవైపు తెలంగాణ, హైదరాబాద్ లో గల ఉన్నత విద్యాసంస్థల్లో (జాతీయ, కేంద్ర, ప్రభుత్వ ప్రైవేట్ ఎయిడెడ్, ప్రైవేయి అన్ ఎయిడెడ్) గతంలోని కోటాను కొనసాగనివ్వమనడం దుర్మార్గమైన ఆలోచన. నిజానికి కేంద్ర - జాతీయ స్థాయి విశ్వవిద్యాలయాల్లో సీట్లు కేటాయింపు ఈ విధంగా ఉంది. ఐఐటీలో జాతీయ స్థాయిలో విద్యార్థులు కనబరిచిన ప్రతిభను అనుసరించి ప్రవేశాలు జరుగుతున్నాయి. ఎన్ఐటీ వరంగల్ లో 50 శాతం సీట్లను ఆంధ్రప్రదేశ్ విద్యార్థులకు కేటాయించారు. హైదరాబాద్ సెంట్రల్ యూనివర్సిటీ, డాక్టర్ మౌలానా ఉర్దూ విశ్వవిద్యాలయం, ఇస్లా లో జాతీయస్థాయి ప్రతిభ కనబరిచిన వారికే ప్రవేశం ఉంటుంది. స్థానికులకు ప్రత్యేక కోటా ఏమీలేదు. ఐఐఎంలు, ఐఐటీలు, సెంట్రల్ యూనివర్సిటీ, మెడికల్ యూనివర్సిటీలు లాంటివి డజనుకుపైగా సంస్థలను ఏర్పరచడానికి ఆంధ్రులకు ప్యాకేజీనిచ్చిన తర్వాత మళ్లీ తెలంగాణ సీట్లను ఇవ్వాలనుకోవడం తెలంగాణ విద్యార్థులపట్ల అపచారమే అవుతుంది. కాబట్టి ఇలాంటి గోం తెమ్మ కోర్కెలకు స్థానం లేకుండా బిల్లులో సవరణలు ప్రతిపాదించాల్సి ఉంటుంది.

8. హైదరాబాద్ చుట్టూ గల భూములు:

తెలంగాణ ఉద్యమం రావడానికి ముఖ్యకారణం ఇక్కడి భూములు చౌకగా కొనివేయడంతోపాటు అక్రమంగా ఆక్రమించుకోవడమే. బీడు భూములు, సర్వేకాస్, వక్స్ భూములు, బంచరాయి భూములతోపాటు ప్రభుత్వ అసైన్డ్ భూములు లక్షలాది ఎకరాలు అక్రమంగా సీమాంధ్రులు ఆక్రమించుకొని అనుభవిస్తున్నారు. తెలంగాణను ఆంధ్రపాలకులు వ్యతిరేకించడానికి ప్రధాన కారణం ఇదే. ఇలాంటి భూముల హక్కులపై సమీక్ష చేసే అధికారం తెలంగాణ ప్రభుత్వానికి ఉండాలి. వీటి మీద సమీక్ష ఉండకూడదనడం అక్రమాలకు చట్టబద్ధత కల్పించడమే. తమ భూములు కోల్పోయిన తెలంగాణ పేద రైతాంగం ఆత్మహత్యలకు పాల్పడ్డారు. బిచ్చగాల్పగా మారిన విషయం చూస్తున్నాం. పట్టణ, గ్రామీణ భూసంస్కరణ చట్టాలను వేటిని పట్టించుకోకుండా వేలాది ఎకరాలు అనుభవిస్తున్న ఆంధ్రభూస్వాముల నుండి భూములు తీసుకొని పేద ప్రజలకు పంచడం కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల విధి. దీన్ని బిల్లులో చేర్చాలి.

9. విభజన బిల్లు - విద్యుత్ రంగం :

తెలంగాణకు సరిపోను విద్యుత్తు సక్రమంగా సరఫరా కావడానికి బిల్లులో చేయవలసిన సవరణలు:

- గతంలో రాష్ట్రాల విభజన బిల్లులలో ఉన్న విధంగా ప్రస్తుత కార్పొరేషన్లను రద్దు చేసి, కొత్త కార్పొరేషన్లను ఏర్పాటు చేయడానికి ప్రత్యేకమైన క్లాజులను చేర్చాలి.
- ఏపీజెన్కో రాష్ట్ర స్థాయి ప్రైవేటు విద్యుత్ ప్లాంట్లను ప్రాంతాలవారీగా కేటాయిస్తూనే, ఏ రాష్ట్ర పరిధిలోని ప్లాంట్ల విద్యుత్తును ఆ రాష్ట్రానికే పరిమితం చేయాలి. దీనిద్వారా తెలంగాణకు కలిగే లోటు కేంద్ర విద్యుత్ సంస్థల నుంచి సీమాంధ్ర వాటాను తెలంగాణకు బదిలీచెయ్యాలి.
- ఏ ప్రాంతానికి కేటాయించని 20 శాతం ఏపీజెన్కో ధర్మల్ విద్యుత్తును, రెండు రాష్ట్రాలకు గత ఐదేళ్ల వినియోగం ఆధారంగా కేటాయించాలి.
- ఏపీ పవర్ డెవలప్ మెంట్ కార్పొరేషన్ ఆధ్వర్యంలో చేపట్టిన ప్లాంట్లకు ప్రస్తుత పీపీఎలనే కొనసాగించాలి.
- రెండేళ్ళ తరువాత హైదరాబాదులో ఉన్న ప్రస్తుత ఎస్ఎల్డీసీని, తెలంగాణ ఎస్ఎల్డీసీగా పేర్కొనాలి.
- స్వల్ప / మధ్య కాలిక ఒప్పందాల ద్వారా వచ్చే విద్యుత్తును రెండు రాష్ట్రాలలో ఏర్పడే లోటు నిష్పత్తిలో పంచాలి.
- సీమాంధ్ర ప్రైవేటు ప్రాజెక్టుల కోసం తెలంగాణలో తెరచిన ఎన్రో / ఎల్సీ అకౌంట్లను తక్షణం మూసివేయాలి.
- హైదరాబాద్ ఉమ్మడి రాజధానిగా ఉన్న కాలానికి, హైదరాబాద్ వినియోగంలో సగం అంటే 1000 మెగావాట్లను తెలంగాణకు సీమాంధ్ర వాటా నుంచి అదనంగా కేటాయించాలి.
- మధ్యప్రదేశ్, ఒడిషా రాష్ట్రాలలో రాష్ట్రానికి కేటాయించిన బొగ్గును వచ్చే బొగ్గులో తెలంగాణకు 60 శాతం కేటాయించాలి.
- రంగారెడ్డి జిల్లా శంకరపల్లి అలాగే కరీంనగర్ జిల్లా నేడునూరులో చేపట్టిన ప్రాజెక్టులకు సహజవాయువును కేంద్రం కేటాయించాలి.
- ఎస్పీసీ 4 వేల మెగావాట్ల ప్లాంటును తెలంగాణలో నిర్మించడంతోపాటు, మొత్తం విద్యుత్తును తెలంగాణకే కేటాయించాలి. దీనికి పూర్తి స్థాయి దేశీయ బొగ్గును కేంద్రం కేటాయించాలి.
- ఉద్యోగుల పంపకాల్లో ప్రెసిడెన్షియల్ ఆర్డర్ కు విరుద్ధంగా నియమించబడిన ఉద్యోగులను స్వరాష్ట్రానికి పంపించాలి.
- నదీ జలాల వాడకం విషయంలో, ఎత్తిపోతల పథకాలకు, బోరు బావుల అవసరాలకయ్యే విద్యుత్తు ఉత్పత్తికి వాడే నీటికి, సాగునీటితో సమాన ప్రాధాన్యం ఇవ్వాలి.

10. ఉమ్మడి హైకోర్టు - పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్:

ప్రస్తుతం ఉన్న హైకోర్టు, పబ్లిక్ సర్వీసు కమిషనులే కొన్ని సంవత్సరాలపాటు ఉమ్మడిగా రెండు రాష్ట్రాల్లోనూ కొనసాగనున్నాయి. విభజన తరువాత ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం కొత్త హైకోర్టును ఏర్పాటు చేసుకోవాల్సి ఉంది. అంతవరకు ప్రస్తుతమున్న హైకోర్టు రెండు రాష్ట్రాల అవసరాలను తీరుస్తుందని పేర్కొన్నారు. ప్రస్తుతమున్న పబ్లిక్ సర్వీసు కమిషన్ విభజన తరువాత మిగిలే ఆంధ్రప్రదేశ్ కు చెందుతుంది.

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో కొత్త పబ్లిక్ సర్వీసు కమిషన్ ఏర్పాటు చేసుకునేంతవరకు రాష్ట్రపతి ప్రత్యేక అనుమతితో ప్రస్తుతమున్న ఎపిఎస్సెయ్ రెండు రాష్ట్రాలకు సేవలు అందిస్తుంది. అంటే మరికొంత కాలం తెలంగాణ నిరుద్యోగులు ఆంధ్ర పెత్తనాన్ని భరించాల్సి ఉంది.

11. తెలంగాణకు ప్యాకేజీ:

అన్ని రకాలుగా అక్రమ ఆస్తులు సంపాదించిన ఆంధ్రులకే లక్షల కోట్ల ప్యాకేజీ యిస్తున్నారు. గత 57 సంవత్సరాలుగా అన్ని విధాలుగా దోచుకోబడి ఎడారిలామారి, బక్కబిక్కి శల్యమైన తెలంగాణకు ఎంత ప్యాకేజీ ఇచ్చినా పరిహారం సరిపోదు. ఆంధ్ర రాష్ట్రం విషయంలో నేమో కేంద్రం 'చేస్తుంది', 'ఇస్తుంది', 'పూర్తి అవుతుంది' అన్నీ స్పష్టంగా ప్రస్తావించింది. తెలంగాణ రాష్ట్రం విషయంలోనేమో 'సాధ్యాసాధ్యాలను' అని అనిశ్చితంగా ప్రస్తావించింది. బిల్లు చట్టంగా రూపొందేలోగా జాగ్రత్తపడకపోతే ఎన్ని నష్టదాయకమైన అంశాలు చోటుచేసుకుంటాయో మో అని అనుమానంగా ఉంది. నీటి పారుదల ప్రాజెక్టులు, పరిశ్రమలు, ఉద్యోగాలు, వనరుల తరలింపు, భూములు కోల్పోయి గత 57 సంవత్సరాలుగా కునారిల్లుతున్న తెలంగాణ ప్రాంతానికి, పునర్నిర్మాణం కోసం కనీసం 10 లక్షల కోట్ల ప్యాకేజీ బిల్లులోనే ప్రకటించాలి. దీన్ని ప్రతిసంవత్సరం 2 లక్షల కోట్ల చొప్పున అయిదేళ్ల పాటు మంజూరీ చేయాలి.

తెలంగాణ రాష్ట్రం సాకారమైన తర్వాత కూడా ఆరున్నర దశాబ్దాలుగా తెలంగాణ ప్రజలు ఏమి కోరుకుంటున్నారో ఆ కోర్కెలు నెరవేరకపోగా మరిన్ని కుట్రలకు బీజాలు ముసాయిదా బిల్లులో ఉన్నాయి. అందువలన ఆంధ్రప్రదేశ్ పునర్ వ్యవస్థీకరణ బిల్లు - 2013 పార్లమెంటులో ప్రవేశపెట్టి చట్టంగా రూపొందకముందే తెలంగాణ ఆకాంక్షలకు వ్యతిరేకంగా ఉన్న నిబంధనలను ఎత్తివేయించడానికి పార్లమెంటులో గౌరవ పార్లమెంట్ సభ్యులు, తెలంగాణకు చెందిన రాష్ట్ర మంత్రులు కేంద్ర ప్రభుత్వంపై, కాంగ్రెస్ పార్టీ అధిష్టానంపై ఒత్తిడి తీసుకురావాలని తెలంగాణ ప్రజల పక్షాన తెలంగాణ ప్రజా ఫ్రంట్ విజ్ఞప్తి చేస్తున్నది.

కృతజ్ఞతలతో

తెలంగాణ ప్రజా ఫ్రంట్

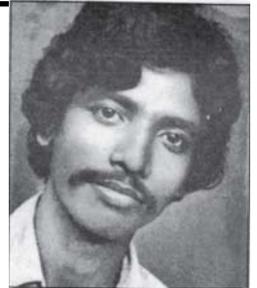
వేదకుమార్ .యం

రాష్ట్ర ఉపాధ్యక్షులు, సమన్వయకర్త

నలమాస కృష్ణ

రాష్ట్ర ప్రధాన కార్యదర్శి

**ప్రభాకర్ కవిత్వం,
చిత్రలేఖనంపై
పరిశోధనలు
జరగాలి**

అలిశెట్టి ప్రభాకర్ కవిత్వం, చిత్రలేఖనంపై విశ్వవిద్యాలయ స్థాయిలో లోతైన పరిశోధనలు జరగాలని ఆంధ్రజ్యోతి ఎడిటర్ కె. శ్రీనివాస్ పేర్కొన్నారు. అలిశెట్టి ప్రభాకర్ కవితా సంకలనం అక్షర నక్షత్రమీద, అలిశెట్టి కవితా చిత్రాల ప్రదర్శన కార్యక్రమం సుందరయ్య విజ్ఞానకేంద్రంలో జనవరి 26న జరిగింది. ప్రొఫెసర్ జయధీర్ తిరుమలరావు అధ్యక్షతన జరిగిన ఈ కార్యక్రమంలో కె. శ్రీనివాస్ మాట్లాడుతూ ప్రభాకర్లోని వ్యక్తీకరణ కాళోజీ సాహిత్యాన్ని తలపిస్తోందన్నారు. హైదరాబాద్ ను అలిశెట్టి ప్రభాకర్ వీక్షించిన తీరు ప్రత్యేకమై నదని, తెలంగాణ ఉద్యమంతోనే పునర్నిర్మాణమూ ప్రారంభమైందని, ఈ సమయంలో ప్రభాకర్ ఉంటే తన భాగస్వామ్యం అందించేవారన్నారు. ప్రొఫెసర్ జయధీర్ తిరుమలరావు మాట్లాడుతూ కవిత్వం, చిత్రలేఖనం కలిపి జీవం పోసినవారు అలిశెట్టి అని కొనియాడారు. ప్రభాకర్ గురించి పలువురి అభిప్రాయాలతో కూడిన పుస్తకం రావాల్సిన అవసరం ఉందన్నారు. గేయరచయిత, కవి సుద్దాల అశోక్తేజ మాట్లాడుతూ ఫోటోగ్రఫీ, కవిత్వం, చిత్రాలు కలిపిన ఆధునిక వాగ్గేయ కారుడు ప్రభాకర్ అన్నారు. తన పాటలకు అన్నప్రాసన ప్రభాకర్ కవితాచిత్రాలు చేశాయన్నారు. సీనియర్ పాత్రికేయుడు అల్లం నారాయణ మాట్లాడుతూ సామాజిక స్పృహ ఉన్న కవి అలిశెట్టి ప్రభాకర్ మన హృదయాల్లో ఎప్పటికీ నిలిచిఉంటారన్నారు. ఆంధ్రజ్యోతి సిటీలైఫ్ రాయడంలో ఆయన చివరి రోజుల్లో జీవితంగా మారిందన్నారు. కార్యక్రమంలో ఆర్డీన్ తోట వైకుంఠం, చంద్ర, అలిశెట్టి మిత్రులు నిజాం వెంకటేశం, నర్సన్, సమ్రాట్ అశోక్కుమార్, రామ కృష్ణ, అలిశెట్టి సహచరి భాగ్య, కుమారులు సంగ్రామ్, సంకేత్, తమ్ముడు దయాకర్ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

మీ అభిప్రాయాలకు, రచనలకు ఆహ్వానం

పత్రికలో వెలువడుతున్న రచనలపై మీ అభిప్రాయాలను ఆహ్వానిస్తున్నాం. పత్రిక అభివృద్ధికి తీసుకోవలసిన చర్యలపై మీ సలహాలు, సూచనలు కోరుతున్నాం. మీ అభిప్రాయాలు, సలహాలు, సూచనలు, రచనలు పంపించాల్సిన చిరునామా

DECCAN LAND

"CHANDRAM" 490, St.No. 11, Himayatnagar, Hyderabad - 500 029. Fax: 040-27635644; Mobile: 9030626288; deccanlandindia@gmail.com కూడా మీ రచనలను, లేఖలను ఇ-మెయిల్ చేయవచ్చు.

కష్టాల కడలిలో కాంట్రాక్టు లెక్కరర్లు పట్టించుకోని పాలకులు

సమాన పనికి సమాన వేతనం చెల్లించాలనే నిబంధనను రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తుంగలో తొక్కింది, రెగ్యులర్ లెక్కరర్లతో సమానమైన విద్యార్హతలు ఉండి దశాబ్దాలుగా ఒప్పంద ఉపన్యాసకులుగా పని చేస్తున్న వారిని రెగ్యులర్ చేయకుండా ఉద్యోగ భద్రత కల్పించకుండా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 13 సంవత్సరాలుగా వారి జీవితాలతో చెలగాటం ఆడుతోంది. రాష్ట్రంలోని ప్రభుత్వ జూనియర్, డిగ్రీ కళాశాలలలో ఖాళీగా ఉన్న ఉపన్యాసకుల పోస్టులను ఆంధ్రప్రదేశ్ పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్ ద్వారా భర్తీ చేయకుండా ఆర్థిక భారాన్ని తగ్గించుకోవడానికి 2000 సంవత్సరములో నాటి ముఖ్యమంత్రి చంద్రబాబు నాయుడు కాంట్రాక్టు లెక్కరర్ల పథకాన్ని ప్రారంభించారు. ఈ రాష్ట్రంలో కాంట్రాక్టు, ఔట్ సోర్సింగ్ పార్ట్ టైం విధానాలను ప్రవేశపెట్టి నిరుద్యోగుల పొట్టగాట్టిన ఘనత ఆయనకే చెల్లుతుంది. ప్రపంచ బ్యాంకు ఆదేశాల మేరకు సర్కారు ఖజానాకు ఆర్థిక భారాన్ని తగ్గించుకోవడానికి నాడు ప్రభుత్వం అన్ని శాఖల్లో కాంట్రాక్టు పద్ధతిని ప్రవేశపెట్టగా, నేడు రాష్ట్రంలో ఐదు వేల మంది కాంట్రాక్టు లెక్కరర్ల పాలిట శాపంలా మారింది.

జీ.ఓ. నెం. 142, 143 ద్వారా 2000లో నాటి ప్రభుత్వం జూనియర్, డిగ్రీ లెక్కరర్ల పోస్టులను భర్తీ చేయడానికి నోటిఫికేషన్ జారీ చేసింది. దీనితో జూనియర్, డిగ్రీ లెక్కరర్ పోస్టులకు అర్హత గల నిరుద్యోగులు పోస్టులు రెగ్యులర్ అవుతాయని ఆశపడి ఉద్యోగాలలో చేరి 13 ఏండ్లు గడిచిన ఇప్పటికీ అతీగతీ లేదు. ఖాళీలను గుర్తించి వాటిని భర్తీ చేయడానికి సంబంధిత కళాశాల ప్రిన్సిపాల్, సమీప కళాశాల ప్రిన్సిపాల్ సంబంధిత సబ్జెక్టుల్లో విషయ నిపుణులైన ముగ్గురు సభ్యులతో ప్రభుత్వము నియమక కమిటీని ఏర్పాటు చేసింది. 2000లో నుంచి 2006 విద్యాసంవత్సరం వరకు త్రిసభ్య కమిటీ ద్వారా కాంట్రాక్టు లెక్కరర్లను నియమించి, యేటా పునరుద్ధరించారు. కానీ 2007 నుండి త్రిసభ్య కమిటీకి బదులు ప్రాంతీయ సంయుక్త సంచాలకులు (ఆర్.జె.డి.) జోనల్ స్థాయిలో పత్రికా ప్రకటనలు జారీ చేసి రిజర్వేషన్లు, రోస్టరు పాయింట్లు ఆధారంగా రెగ్యులర్ నియామకాల వలె అత్యంత కట్టుదిట్టంగా కాంట్రాక్టు లెక్కరర్ల ప్రక్రియను కొనసాగించారు. రెగ్యులర్ లెక్కరర్లు లేక మూతపడిన ప్రభుత్వ జూనియర్, డిగ్రీ కళాశాలలకు కాంట్రాక్టు లెక్కరర్లు పునర్ణీవనం పోసి కళాశాలలను సక్సెస్ఫుల్ గా కొనసాగిస్తూ వస్తున్నారు. ప్రైవేట్ కార్పొరేట్ కళాశాలలో అడ్మిషన్లు పొందుతున్న విద్యార్థులను తమ బోధన ద్వారా ప్రభుత్వ కళాశాలలో చేరడానికి ఉప్పంద ఉపన్యాసకుల కృషి ప్రధానమైనది. ప్రభుత్వ కళాశాలలు విద్యార్థులతో కళకళలాడడానికి కాంట్రాక్టు లెక్కరర్ల క్యాన్వాసింగ్ కారణం అని చెప్పవచ్చు. పేద మధ్య తరగతి విద్యార్థుల జీవితాలలో జ్ఞానజ్యోతి ద్వారా వెలుగు

రేఖలు ప్రసరిస్తున్నా కాంట్రాక్టు ఉపన్యాసకుల జీవితాలు మాత్రం గాఢ్ర తోక బెత్తెడు వలే సమస్యల సుడిగుండంలో చిక్కుకున్నాయి. వీరి జీతాలు ప్రతినెల అందకపోవడంతో పస్తులుంటూ పనిచేయాల్సిన పరిస్థితులు ఏర్పడినాయి. నాలర్ గ్రాంటును ప్రతినెల మొదటి తేదిన విడుదల చేయాల్సి ఉండగా పాలకులు మూడు నెలలు, ఆరు నెలల కొకసారి జీతాల బడ్జెట్ను విడుదల చేస్తుండడంతో రెగ్యులర్ జీతాలు అందక అందక కష్టాల పాలయ్యారు. ఎన్నోసార్లు వీరు తమ మొరను ఆలకించాలని పాలకులకు ప్రభుత్వాధికారులకు విన్నవించినా.. ఆలకించే నాధుడే కరువయ్యాడు. 2004 లో ముఖ్యమంత్రి వై.ఎస్. రాజశేఖర్ రెడ్డి కాంట్రాక్టు లెక్కరర్ల సమస్యలపై సానుకూలంగా స్పందించి రెగ్యులర్ లెక్కరర్లతో పాటు ప్రతి నెల 010పద్దు కింద జీతాలు విడుదల చేసేటట్లు జీవోను సైతం విడుదల చేశారు. ఆ జీవోను కూడా అమలు జరిపే పాలకులు గాని ప్రభుత్వాధికారులు గాని లేకపోవడంతో ప్రభుత్వ ఆదేశాలు కాగితాలకే పరిమితయ్యాయి. ఒప్పంద ఉపన్యాసకులను రెగ్యులర్ చేయాల్సింది పోయి ఉన్న వారిని ఉద్యోగం నుంచి తొలగించడం కోసం కొత్తకొత్త నిబంధనలను పెట్టారు. అందులో భాగంగా జిల్లా సగటులో తాము బోధిస్తున్న సబ్జెక్టులలో సగటు ఉత్తీర్ణత శాతం పాసైన వారిని మాత్రమే రెన్యూవల్ (పునరుద్ధరణ) చేస్తామనే కొత్త కండిషన్ ను ప్రవేశపెట్టారు. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో విద్యార్థులు అడ్మిషన్లు తీసుకొని అనివార్య పరిస్థితుల వల్ల కళాశాలకు రాకున్నా ఫీజు కట్టి పరీక్ష రాసి, ఫెయిల్ అయితే విద్యార్థిని శిక్షించాల్సింది పోయి సబ్జెక్టు లెక్కరర్లను ఉద్యోగం నుంచి తొలగిస్తామనే నిబంధనతో వేలాది మంది లెక్కరర్ ఉద్యోగాలు గాలిలో కలిసిపోయాయి. కాంట్రాక్టు లెక్కరర్ల సమస్యలపై ఎన్నోసార్లు ఎన్నో ఉద్యమాలు చేసినప్పటికీ ఉద్యోగ భద్రత లేకుండాపోయింది. పదమూడేళ్లుగా పనిచేస్తున్న వీరిని రెగ్యులర్ చేయకపోగా వీరిని తొలగించి ఆంధ్రప్రదేశ్ పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్ ద్వారా జె.ఎల్, డి.ఎల్ పోస్టులను భర్తీ చేస్తామని ప్రకటించడంతో కాంట్రాక్టు లెక్కరర్లు ఆందోళన బాట పట్టి ప్రభుత్వంపై ఒత్తిడి పెంచారు. వారి సమస్యలను పరిష్కరించడానికి ప్రభుత్వం నియమించిన మంత్రివర్గ ఉపసంఘాలు ఇచ్చిన ఆదేశాలను కూడా ప్రభుత్వం పాటించలేదు. చాలీచాలని వేతనాలతో పనిచేస్తున్న ఒప్పంద ఉపన్యాసకులకు ఉద్యోగ భద్రతను కల్పించి ప్రతి నెల వేతనాలు అందే విధంగా ప్రభుత్వం ఆదేశాలు జారీచేయాలి. ఆరోగ్య శాఖలోని ఫార్మసిస్ట్, ఎ.ఎన్.యం., పంచాయితీ కార్యదర్శి తదితర పోస్టులను కూడా వెంటనే క్రమబద్ధీకరించి సమాన పనికి సమాన వేతనం, సమాన విద్యార్హతకు సమాన జీతం అనే సిద్ధాంతాన్ని తు.చా. తప్పకుండా అమలుచేయాలి.

రావుల రాజేశం

బిల్లు ఆమోదంపై పార్లమెంట్‌దే అభికారం...

‘చర్చ’ కార్యక్రమంలో ప్రసంగిస్తున్న కె. ప్రతాప్ రెడ్డి. చిత్రంలో మౌలానా హమీద్ మహ్మద్ ఖాన్, నీలం జానయ్య, శ్రీధర్ గోక, చిక్కుడు ప్రభాకర్

సాధారణ మెజారిటీతో నెగ్గుతుంది: డాక్టర్ శ్రీధర్ గోక
సవరణలకు ఒత్తిడి తేవాలి: మౌలానా హమీద్ మహ్మద్ ఖాన్
తిరస్కరించామనడం అజ్ఞానం: హైకోర్టు సీనియర్ అడ్వకేట్ కె. ప్రతాప్ రెడ్డి
మేల్కోకుంటే తెలంగాణకు అన్యాయమే: చిక్కుడు ప్రభాకర్

తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్ ఆధ్వర్యంలో నిర్వహిస్తున్న చర్చల్లో భాగంగా ఫిబ్రవరి 1న హిమాయత్ నగర్‌లోని చంద్రం భవన్‌లో ‘రాజ్యాంగం 3వ అధికరణలోని వివిధ అంశాలు- పార్లమెంట్‌లో తెలంగాణ బిల్లు’ అనే అంశంపై చర్చ జరిగింది. కార్యక్రమానికి తెలంగాణ ఎలక్ట్రికల్ ఇంజనీర్స్ అసోసియేషన్ సలహాదారు నీలం జానయ్య అధ్యక్షత వహించారు. కార్యక్రమంలో హైకోర్టు సీనియర్ న్యాయవాది కె.ప్రతాప్ రెడ్డి, మూవ్‌మెంట్ ఫర్ పీప్ అండ్ జస్టిస్ అధ్యక్షుడు మౌలానా హమీద్ మహ్మద్ ఖాన్, దక్కన్ పోస్టు చీఫ్ ఎడిటర్ డాక్టర్ శ్రీధర్ గోక, హైకోర్టు న్యాయవాది, టీపీఎఫ్ రాష్ట్ర కార్యదర్శి చిక్కుడు ప్రభాకర్లు మాట్లాడారు.

వక్రల్లో తొలుత మౌలానా హమీద్ మహ్మద్ ఖాన్ మాట్లాడుతూ, రాజ్యాంగంలో ఆర్టికల్ 3, 4కు ప్రత్యేక అధికారాలున్నాయన్నారు. ఈనాటి పరిస్థితులను ముందుగానే అంచనా వేసిన నాటి రాజ్యాంగ నిర్మాతలు ఆర్టికల్ 3 ప్రకారం పార్లమెంట్‌కు అధికారాలను కట్ట బెట్టారనిపిస్తోందన్నారు. నాటి రాజ్యాంగ నిర్మాతల దూరదృష్టి వల్ల నేడు తెలంగాణ బిల్లుకు పార్లమెంట్‌లో ఎలాంటి అడ్డంకి ఉండక పోవచ్చునని అభిప్రాయపడ్డారు. ఎక్కడైతే జనం ఎక్కువగా ఉంటారో.. అధికారం కూడా వారి చేతుల్లోనే ఉంటుందని.. ఇలాంటి వారు

తెలంగాణ బిల్లు పార్లమెంట్‌లో నెగ్గుతుందని వక్రలు ఆశాభావం వ్యక్తం చేశారు. ఈమేరకు రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 3 పార్లమెంట్‌కు అన్ని అధికారాలు ఇచ్చిందన్నారు. గతంలో జరిగిన రాష్ట్ర విభజనల సందర్భంలోనూ కేంద్ర ప్రభుత్వం ఈ ఆర్టికల్ ప్రకారం ముందుకెళ్లిందని, తెలంగాణ ఏర్పాటు విషయంలోనూ కాంగ్రెస్ పార్టీ బిల్లును పార్లమెంట్‌లో ఆమోదింపజేయాలని కోరారు. బిల్లులో తెలంగాణకు భారంగా పరిగమించే అంశాలపై మాత్రం సవరణలు కోరాలని, వాటిని ఆమోదించిన తర్వాతే బిల్లు ఆమోదం పొందేలా చూడాలని సూచించారు.

తక్కువ మందిపై తమ దౌర్జన్యాన్ని చెలాయిస్తారన్నారు. తెలంగాణ ప్రజల విషయంలో.. చివరికి అసెంబ్లీలో తెలంగాణ బిల్లు విషయంలోనూ ఇదే జరిగిందనే విషయం తెల్పిందేనన్నారు. ఎక్కువ మంది ఉన్న సీమాంధ్ర ప్రజాప్రతినిధులు తెలంగాణ బిల్లు పట్ల వ్యవహరించిన తీరు ప్రజలందరూ గమనించారన్నారు. అయితే రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 3 ప్రకారం పార్లమెంట్‌కు ప్రత్యేక రాష్ట్రాన్ని ఏర్పాటు చేసే పూర్తి అవకాశం ఉందన్నారు.

గతంలో 371 డి ఆర్టికల్ విషయంలోనూ సీమాంధ్రులు ఇలానే వ్యవహరించారని, అసలు వారికి రాజ్యాంగం పట్ల అవగాహన ఉందో లేదో కూడా తెలియడం లేదన్నారు.

రాజ్యాంగం ఆర్టికల్ 3 ప్రకారం పార్లమెంట్‌కు కొత్త రాష్ట్రాన్ని ఏర్పాటు చేసే పూర్తి అధికారం ఉందనే విషయం సీమాంధ్ర ప్రజాప్రతి నిధులకూ తెలుసునని.. అయితే విషయాన్ని అనవసరంగా రాద్ధాంతం చేస్తున్నారన్నారు. ఇందుకు అసెంబ్లీలో జరిగిన తంతే నిదర్శమని చెప్పారు.

ఆర్థికల్ 3 ప్రకారం కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం తెలంగాణ ఇవ్వదలుచు కుంటే ఫిబ్రవరి చివరి వరకు ప్రత్యేక రాష్ట్రం ఏర్పాటు చేయవచ్చునని, ఇందుకు ఎలాంటి అడ్డంకులు లేవన్నారు.

కొంత మంది ఒక భాష, రెండు కళ్లు, సమన్యాయం వంటి మాటలు మాట్లాడుతున్నారని, అయితే వినడానికి ఈ మాటలన్నీ బాగుంటాయన్నారు. కానీ సమన్యాయం అంటే ఏమిటని ప్రశ్నించారు. 60 ఏళ్లుగా తెలంగాణ ప్రజలు, ప్రాంతం దోపిడీకి గురవుతుంటే ఈ మాట ఒక్కసారి కూడా వినిపించలేదన్నారు. అప్పుడు ఈ మాటలన్నీ ఏమయ్యాయని ప్రశ్నించారు.

ఆంధ్ర నుంచి వలస వచ్చిన వారి విషయంలో అప్పట్లో హైదరాబాద్ లో ఓ మాట ప్రచారంలో ఉండేదని 'సర్ పే టోపీ సహీ.. పావ్ మే చప్పల్ సహీ' అనే వారని.. అంటే.. కనీసం కాలికి చెప్పులు వేసుకోలేని స్థితిలో వారు ఇక్కడికి వలస వచ్చారన్నారు. అయితే ఇప్పుడు హైదరాబాద్ లోని అత్యంత విలువైన బంజారాహిల్స్ లాంటి ప్రదేశాలన్నీ వారివేనన్నారు. ఇక్కడ ఇప్పుడు ఛోటా నవాబ్, బడా నవాబ్ లెవరూ కనిపించరని పేర్కొన్నారు.

రాష్ట్ర విభజన విషయంలో అధిష్టానం ఏలా చెబితే అలా వింటామని కొందరు, ఇచ్చేది మేం కాదు అని ఇంకొందరు, రాష్ట్ర విభజన చేయాల్సింది కేంద్రమని మరొకరు అన్నారు.. వారు చేస్తే మాకు అభ్యంతరం లేదని మాట్లాడిన జగన్, చంద్రబాబు, కిరణ్ లే ఇప్పుడు మాటమార్చారని మౌలానా ఆరోపించారు.

కొత్త రాష్ట్రం ఏర్పడితే సీమాంధ్ర వారికే ప్రయోజమని.. ఇన్నాళ్ల దోపిడీకి గురైన తెలంగాణకు కాకుండా ఆంధ్రప్రదేశ్ కు కేంద్రప్రభుత్వం మంచి ప్యాకేజీ ప్రకటించిందనే విషయాన్ని సీమాంధ్రులు గమనించాలన్నారు. ఈ ప్యాకేజీతో వారి రాష్ట్రాన్ని సంపూర్ణంగా అభివృద్ధి పథంలో నడిపించుకోవచ్చునని సూచించారు.

తెలంగాణ బిల్లు పార్లమెంట్ లో పూర్తి మెజారిటీతో ఆమోదం పొందుతుందని ఆశాభావం వ్యక్తంచేశారు. బీజేపీ పునరాలోచన లేకుండా పార్లమెంట్ లో తెలంగాణ బిల్లుకు మద్దతు ఇవ్వాలని కోరారు. ఒక వేళ బీజేపీ వెనక్కి తగ్గినా.. కాంగ్రెస్ కున్న సాధారణ మెజారిటీతో నైనా బిల్లును ఆమోదించేందుకు పార్టీ నేతలు కృషి చేయాలని కోరారు.

టీఆర్ఎస్ నిర్వహిస్తున్న చర్చల గురించి మాట్లాడుతూ.. తెలంగాణ సాధనలో మైలురాళ్లుగా నిలిచే విధంగా ఇలాంటి చర్చలు నిర్వహించడం అభినందనీయమన్నారు. రానున్నరోజుల్లో టీఆర్ఎస్ తెలంగాణ పునర్ నిర్మాణంలో సైతం కీలకభూమిక పోషించాలన్నారు. అన్ని వర్గాలు ఈ దిశగా పయనించాలని, లేని పక్షంలో తెల్లవాళ్లు వెళ్లి.. నల్లవాళ్లు వచ్చినట్లుగా.. తెలంగాణ ప్రత్యేక రాష్ట్రం ఏర్పడినా.. ఇక్కడి ప్రజల దోపిడీ మాత్రం ఆగదన్నారు. అలాగే తెలంగాణ ముసాయిదా బిల్లులో పేర్కొన్నట్లు హైదరాబాద్ పై గవర్నర్ కు అధికారాలు, పదేళ్ల పాటు ఉమ్మడి రాజధాని.. ఇలా.. ముసాయిదా బిల్లులో కొన్ని అభ్యంతరాలున్నాయని, బిల్లులో మార్పులు చేయాల్సిన అవసరం ఉందన్నారు. ఇందు కోసం జేఏసీలు, పార్టీలు, ప్రజాప్రతినిధులు, ప్రజాసంఘాలు, ఒత్తిడి తీసుకురావాల్సిన అవసరం ఉందని పిలుపునిచ్చారు.

నభకు అధ్యక్షత వహించిన నీలం జానయ్య

“భారత స్వాతంత్ర్య సమరం సమయంలో ప్రజలను పోరాటం వైపు నడిపించేందుకు ఇలాంటి చర్చలు జరిగినట్లు రుజువులున్నాయి. నేడు టీఆర్ఎస్ ఇలాంటి చర్చలు నిర్వహించడం అభినందనీయం. ఈ వేదిక తెలంగాణ వచ్చిన తర్వాత కూడా నిరంతరంగా కొనసాగాలని, రాబోయే తరాలకు టీఆర్ఎస్ చక్కటి మార్గదర్శిగా.. దిక్సూచిగా ఉండాలని కోరుకుంటున్నాను.”

మాట్లాడుతూ.. 1953 నుంచి ఇప్పటి వరకు దేశంలో 13 కొత్త రాష్ట్రాలు ఏర్పడితే.. ఏ అసెంబ్లీలోనూ ప్రత్యేక రాష్ట్రం కోసం తీర్మానం జరగలేదన్నారు. బీహార్ విషయంలో మాత్రం అసెంబ్లీ రాష్ట్ర విభజనకు వ్యతిరేకంగా తీర్మానం చేసిందని, అయితే ఆ తీర్మానాన్ని ఆర్థికల్ 3 ప్రకారం పార్లమెంట్ కనీసంగానైనా పట్టించుకోలేదన్నారు. మహారాష్ట్ర విభజన సందర్భం లోనూ అసెంబ్లీ చేసిన తీర్మానాన్ని పట్టించుకోకుండా కేంద్ర ప్రభుత్వం రాష్ట్రాన్ని ఏర్పాటు చేసిందన్నారు. ఈ విషయాలను పరిగణనలోకి తీసుకుంటే ఆర్థికల్ 3 ప్రకారం రాష్ట్రాల విభజనకు పార్లమెంట్ దే తుది నిర్ణయమనే విషయం స్పష్టమైందన్నారు. ఇప్పటి వరకు ఏర్పడిన కొత్త రాష్ట్రాలన్నీ పార్లమెంట్ కున్న సర్వాధికారాల మేరకే ఏర్పడ్డాయి తప్ప.. అసెంబ్లీ తీర్మానాల వల్ల కాదన్నారు. తెలంగాణ ముసాయిదా బిల్లుపై ఎవరెన్ని చెప్పినా.. ఏం చేసినా.. పార్లమెంట్ లో సాధారణ మెజారిటీతోనైనా బిల్లు ఆమోదం పొందుతుందన్నారు.

చర్చలో దక్కన్ పోస్టు చీఫ్ ఎడిటర్ డాక్టర్ శ్రీధర్ గోక తొలుత టీఆర్ఎస్ చర్చల గురించి మాట్లాడుతూ.. భారత స్వాతంత్ర్య సమరం సమయంలో ప్రజలను పోరాటం వైపు నడిపించేందుకు ఇలాంటి చర్చలు జరిగినట్లు రుజువులున్నాయని, నేడు టీఆర్ఎస్ ఇలాంటి చర్చలు నిర్వహించడం అభినందనీయమన్నారు. ఈ వేదిక తెలంగాణ వచ్చిన తర్వాత కూడా నిరంతరంగా కొనసాగాలని కోరుకుంటున్నానని చెప్పారు. రాబోయే తరాలకు టీఆర్ఎస్ చక్కటి మార్గదర్శిగా.. దిక్సూచిగా ఉండాలని కోరుకుంటున్నానన్నారు. తెలంగాణ పునర్ నిర్మాణం ఏలా ఉండాలనే అంశంలో టీఆర్ఎస్ కీలకంగా వ్యవహరించాలని కోరారు. ఆర్థికల్ 3 గురించి మాట్లాడుతూ.. ఇది రాజ్యాంగంలోని చాలా సాధారణ అంశమన్నారు. పార్లమెంట్ లో తెలంగాణ బిల్లు అంశం మాత్రం చాలాచాలా అసాధారణమన్నారు. భారత రాజ్యాంగాన్ని పొందుపరిచిన సమయంలో రాజ్యాంగ నిర్మాతలు చాలా దూరదృష్టితో వ్యవహరించారని, రానున్న ప్రమాదాన్ని ముందే పసిగట్టి ఆ మేరకు రాజ్యాంగాన్ని రూపొందించారన్నారు. సాధారణ మెజారిటీతో బిల్లు ఆమోదం పొందేలా ఉండడమే మన రాజ్యాంగ ప్రత్యేకత అని అన్నారు. పార్లమెంట్ లో ఏదైనా బిల్లు ఆమోదం పొందేందుకు 2/3 వంతు మెజారిటీ అవసరమని.. సూక్ష్మంగా చెప్పాలంటే సభలోని సభ్యుల సంఖ్యలో సగం మందికి తగ్గకుండా బిల్లుకు మద్దతు తెలిపితే.. బిల్లు ఆమోదం పొందుతుందన్నారు. ఇలాంటి ప్రక్రియల ద్వారా పార్లమెంట్ లో ఇప్పటికి 130 సార్లు రాజ్యాంగ సవరణలు చేసుకున్న విషయాన్ని గుర్తు చేశారు.

పార్లమెంట్ అధికారాల విషయంలో సుమారు 40 ఏళ్ల క్రితం

ఇందిరాగాంధీ హయాంలో కొంత గందరగోళం ఏర్పడినా.. తర్వాతి కాలంలో ఆ తప్పును సరిదిద్దుకున్నారు. 1973లో కేశవానంద తీర్థ కేసులో దేశంలోనే అతిపెద్ద సుప్రీంకోర్టు బెంచ్ చర్చించి.. పార్లమెంట్కు సంపూర్ణ అధికారాలున్నాయని చెప్పిందన్నారు. ఇలా తర్వాత పలు కేసుల్లోనూ సుప్రీంకోర్టు పార్లమెంట్ అధికారాలను పునరుద్ధాటించింది శ్రీధర్ గోక వివరించారు. ఇదే క్రమంలో రాష్ట్రాల పునర్ విభజన, కొత్త రాష్ట్రాల ఏర్పాటు వంటి విషయాల్లో పార్లమెంట్ కు పూర్తి అధికారముందన్నారు.

రాష్ట్రాల విభజన విషయంలో ఆ అధికారం కేంద్రానికి ఇచ్చేందుకు ఆర్టికల్ 3 అవకాశం కల్పించింది చెప్పారు.

మనరాష్ట్రం మనకు కావాలని చేస్తున్న పోరాటం మరో స్వాతంత్ర్య పోరాటం చేస్తున్నట్లుగా ఉందన్నారు. నాడు బ్రిటీష్ వారికి వ్యతిరేకంగా పోరాడితే ఆ పోలీసులు మనల్ని అణగదొక్కారని.. నేడు మన రాష్ట్రం లో.. మన పోలీసులే మనల్ని అణగదొక్కుతున్నారు. పోలీసు వ్యవస్థ మొత్తం సీమాంధ్ర ప్రభుత్వం చేతిలో ఉండడంతో మన పోరాట వాదులు గట్టిగా నోరు కూడా మొదలపలేని పరిస్థితి కల్పించారని ఆరోపించారు.

తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటు విషయంలో ఎవరికి తోచిన విధంగా వారు మాట్లాడుతున్నారని, అసెంబ్లీలో తీర్మానం చేస్తేనే తెలంగాణ ఏర్పాటు చేయాలని చంద్రబాబు.. కిరణ్, జగన్లు చెబుతున్నారని.. అయితే రాజ్యాంగం ప్రకారం ప్రత్యేక తెలంగాణ ఏర్పాటునకు అసెంబ్లీ తీర్మానం అవసరం లేదన్నారు. రాష్ట్రపతి ద్వారా బిల్లును కేవలం అభిప్రాయాల కోసమే పంపించారని పేర్కొన్నారు.

బీహార్ విభజన సమయంలో రాష్ట్ర అసెంబ్లీకి విభజన బిల్లు పంపిస్తే.. అప్పుటి ముఖ్యమంత్రి లల్లా ప్రసాద్ యాదవ్ తిరస్కరించి పంపించారని.. అప్పుడు అధికారంలో ఉన్న కేంద్ర హోంశాఖ మంత్రి మాత్రం అసెంబ్లీ తిరస్కారంతో సంబంధం లేకుండా బిల్లును స్వయంగా పార్లమెంట్లో ప్రవేశపెట్టిన విషయం గమనార్హమన్నారు. ఈ ఘటనతోనే రాష్ట్ర విభజనకు అసెంబ్లీ తీర్మానంతో పని లేదనే విషయం మరోసారి స్పష్టమైందన్నారు. దురదృష్టవశాత్తు నాడు వివిధ కారణాల వల్ల బీజేపీ ప్రభుత్వం పడిపోయింది.. కాగా, తర్వాత జరిగిన ఎన్నికల్లో ఏన్డీవి ప్రభుత్వం కేంద్రంలో అధికారం చేపట్టగా.. బీహార్లో లల్లా అధికారం దక్కించుకున్నారు. ఈ ఎన్నికల్లో బిల్లు తిరస్కరణ ఫలితం దక్కిందని, ప్రత్యేక రాష్ట్రం కోరుతున్న ప్రాంతాల్లో లల్లాకు సీట్లు తగ్గగా.. పరిస్థితి అర్థం చేసుకున్న లల్లా మరోసారి బిల్లు అసెంబ్లీకి వస్తే ఆమోదించి పంపించారన్నారు. అంతేకాకుండా ఆర్టికల్ 3 ప్రకారం కేంద్రం కొత్త రాష్ట్రం ఏర్పాటు చేస్తే ఈ రాష్ట్రంలో తనకు జరిగే నష్టాన్ని అంచనా వేసి, విభజనకు అనుకూలంగా తీర్మానం చేశారన్నారు.

సీమాంధ్ర ప్రజాప్రతినిధులది భాషోన్మాదమని.. తెలుగు రాష్ట్రం పేరిట ప్రజలంతా ఒక్కటిగా ఉండాలంటున్నారని.. వద్దన్నా వదలడం లేదన్నారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడకముందు మాత్రమే వారిది తెలుగు రాష్ట్రమని, అప్పట్లోనే హైదరాబాద్ రాష్ట్రంలో అన్ని భాషలు, సంస్కృతులు ఉన్నాయన్నారు. తెలంగాణను దోచుకునేందుకే తెలుగు భాషను

“ఆంధ్ర నుంచి వలస వచ్చిన వారి విషయంలో అప్పట్లో హైదరాబాద్లో ఓ మాట ప్రచారంలో ఉండేదని ‘సర్ పే టోపీ నహీ.. పావ్ మే చప్పల్ నహీ’ అనే వారు.. అంటే.. కనీసం కాలికి చెప్పులు వేసుకోలేని స్థితిలో వారు ఇక్కడికి వలస వచ్చారు. అయితే ఇప్పుడు హైదరాబాద్లోని అత్యంత విలువైన బంజారాహిల్స్ లాంటి ప్రదేశాలన్నీ వారివే. ఇక్కడ ఇప్పుడు ఛోటా నవాబ్, బడా నవాబ్లెవరూ కనిపించరు.”

తెరపైకి తీసుకొచ్చారని ఆరోపించారు.

కేజ్రీవాలను చూసి మన సీఎం ఢిల్లీలో దీక్ష చేస్తానంటున్నారు కానీ ఇది పులిని చూసి నక్కవాతలు పెట్టుకున్నట్టేనని ఎద్దేవా చేశారు. సీఎం బ్రహ్మాస్త్రం.. లాస్ట్ బాల్ అంటూ ఏదోదో అంటున్నారు.. అసలు రాజ్యాంగంలో ఉన్న అసలు విషయాన్ని చర్చించకుండా.. ఇలా మాటలతో గందరగోళం చేస్తున్నారని అన్నారు. తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటు ప్రక్రియ ప్రారంభమైన నాటి నుంచి ఇక్కడి ప్రజలు చాలా క్రమశిక్షణగా, ఓపిక గా నడుచుకుంటున్నారని, ఇది అభినందనీయమన్నారు. తెలంగాణ ప్రజలు సింహాల లాంటి వారని.. ఇటీవల ఓ సినిమా డైలాగులా ‘సింహాన్ని దూరంనుంచి చూడాలనుకుంటే తప్పులేదని.. కానీ దానితో ఫాటో దిగాలనుకుంటే మాత్రం..’ లా ఇక్కడి ప్రజలు ఆగ్రహాన్ని మాత్రం చూడొద్దన్నారు. ప్రస్తుతం ఇక్కడి ప్రజల్లో ప్రత్యేక రాష్ట్రం పట్ల చర్చ విపరీతంగా జరుగుతోందని.. ఇదే క్రమంలో ఎవరెంతగా రెచ్చగొట్టినా.. ఓపికగా ఫలితం కోసం ఎదురు చూస్తున్నారన్నారు. మరో రెండు వారాలు ఇదే ఓపికగా ఎదురుచూద్దాం. 23 మంది సీమాంధ్ర ఎంపీలు వ్యతిరేకించినంత మాత్రానా.. పార్లమెంట్ లో తెలంగాణ బిల్లు ఓడిపోదని శ్రీధర్ గోక అభిప్రాయపడ్డారు.

సభలో ముఖ్యఅతిథి హైకోర్టు సీనియర్ అడ్వకేట్ కె. ప్రతాప్ రెడ్డి మాట్లాడుతూ ఆర్టికల్ 3 గురించి మాట్లాడే ముందు దేశ చరిత్ర తెలుసుకోవాల్సిన అవసరం ఉందని చెప్పారు. టీఆర్ఎస్ నిర్వహిస్తున్న ఈ చర్చకు అంశం ఆర్టికల్ 3 అని కాకుండా ఆర్టికల్ 1 నుంచి 4 వరకు అని పెట్టాల్సి ఉండేదన్నారు. మిగిలిన ఆర్టికల్స్ ఇంటలెక్చువల్స్ కోణంలో ఉంటాయని, కానీ రాజ్యాంగంలోని పార్లమెంట్ అధికారాలు పూర్తిస్థాయిలో తెలుసుకునేందుకు ఈ ఆర్టికల్స్ ఉపయోగపడతాయన్నారు. ఆర్టికల్ 3 గురించి మాట్లాడే ముందు మనదేశ చరిత్రను కూడా కొంత అవగాహన చేసుకోవాల్సిన అవసరం ఉందన్నారు. ఆర్యులు, కనిష్ఠులు, మొగలుల దగ్గర నుంచి చూస్తే, దేశంలో ఎప్పుడు కూడా ఒక సంస్కృతి, ఒక భాష, ఒక మతం లేవన్నారు. రాజకీయంగా కూడా ఎప్పుడు ఒకే విధానమూ లేదన్నారు. దేశంలో విభిన్న రాజకీయ పరిస్థితులు కనిపిస్తాయని వివరించారు. దేశంలో చివరిగా ఈస్టిండియా కంపెనీ వచ్చిందని, 1857లో కంపెనీ పాలన పోగానే, 1858లో మొదటిసారిగా గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా యాక్టును బ్రిటీష్ ప్రభుత్వం తీసుకొచ్చిందన్నారు. నేటి రాజ్యాంగానికి ఈ చట్టమే ఆధారమన్నారు. నాడూ కేంద్రానికి, రాష్ట్రానికి మధ్య అధికారాల విభజన ఉందని చెప్పారు. స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తర్వాత దేశంలోని 650 రాజ్యాలను బ్రిటీష్ పాలకులు ఏర్పాటు చేసిన ఆర్టికల్ 3 ప్రకారమే దేశంలో కలుపుకున్నారనే విషయం తెలిసిందేనని చెప్పారు.

తర్వాతి కాలంలో మన రాజ్యాంగాన్ని పొందుపరిచి అమలులోకి తీసుకొచ్చామని, ఇందులోని ఆర్టికల్ 4 ప్రకారం రాష్ట్రాల ఏర్పాటు, విభజన, విలీనం వంటి ప్రక్రియలంటే రాజ్యాంగ సవరణ కాదనే విషయం స్పష్టంగా ఉందని అన్నారు. ఇక ఆర్టికల్ మూడులో రాష్ట్రాల విభజన బిల్లు విషయంలో అసెంబ్లీ అభిప్రాయం మాత్రమే చెప్పాలని ఉందని ప్రతాప్ రెడ్డి వివరించారు. రాష్ట్రాల విభజనకు, విలీనానికి పూర్తి అధికారం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి, పార్లమెంట్ కు ఉందని పేర్కొంటూ, రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ ను వివరించారు. సీమాంధ్రులు మద్రాస్ నుంచి విడిపోయినప్పుడు, ఆంధ్రప్రదేశ్ లో తెలంగాణ ప్రాంతాన్ని కలుపుకున్నప్పుడు ఆర్టికల్ 3 ప్రకారమే జరిగింది కదా.. మరి అప్పుడు ఈ ఆర్టికల్ పై లేని అభ్యంతరం ఇప్పుడెందుకని ప్రశ్నించారు. తెలంగాణ బిల్లును తిరస్కరించామనడం చూస్తే అంతకంటే పిచ్చితనం లేదనిపిస్తోందన్నారు. కేంద్ర ప్రభుత్వం తెలంగాణ ప్రజలకు అభయం ఇచ్చిందని, ఈ మేరకు ప్రత్యేక రాష్ట్రం ఏర్పాటువుతుందన్నారు. పార్లమెంట్ లో తెలంగాణ బిల్లు ఆమోదం అనేది ఇక్కడి ప్రజల కల కాదని, పార్లమెంట్ కు ఆ అధికారం ఉందని, పార్లమెంట్ రాష్ట్రం ఇవ్వాలనుకున్నప్పుడు ఏలాంటి ఇబ్బందులు ఏర్పడవన్నారు.

371డి గురించి మాట్లాడుతూ.. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో తెలంగాణకు అన్యాయం జరుగుతుందని భావించి, న్యాయం చేయాలనే ఉద్దేశంతోనే 371డి ని తీసుకొచ్చారని, ప్రత్యేక రాష్ట్ర ఏర్పాటునకు ఇది ఎంతమాత్రం అడ్డం కాదన్నారు. అంతేకాకుండా బిల్లుకు సాధారణ మెజారిటీ సరి పోతుందన్నారు. అసలు బిల్లును తిరస్కరిస్తున్నామని చెబుతున్న వారిని బిల్లుకు, డ్రాఫ్ట్ కు, యాక్టుకు తేడా తెలియదని, అందుకే ఇది బిల్లు, డ్రాఫ్ట్ అని అడుగుతున్నారు. ఫిబ్రవరి చివరిలోగా పార్లమెంట్ లో తెలంగాణ బిల్లు ఆమోదం పొందుతుందన్నారు.

తెలంగాణ ప్రజాఫ్రంట్ రాష్ట్ర కార్యదర్శి, హైకోర్టు న్యాయవాది చిక్కుడు ప్రభాకర్ మాట్లాడుతూ, సీమాంధ్ర.. భూస్వామ్య పెట్టుబడి దారులు తెలంగాణ ఏర్పాటు కాకుండా అడుగుడుగునా అడ్డం పడుతున్నారు. ఇందుకు తాజా నిదర్శనం జనవరి 30న అసెంబ్లీలో జరిగిన తంతేనన్నారు. 1969లో వందలాది మంది విద్యార్థులను కాల్చి చంపిన ప్రభుత్వానికి.. నేటి సీఎం తక్కువేం కాదన్నారు. ఎందరో యువకుల బలిదానానికి ఆయన కారణమని ఆరోపించారు.

బిల్లు ఆమోదం పొందే దశలో తెలంగాణకు గుదిబండలుగా మారనున్న బిల్లులోని 11 అంశాలను పరిశీలించాల్సిన అవసరాన్ని చిక్కుడు ప్రభాకర్ ఎత్తిచూపారు. పోలవరం ప్రాజెక్టు, ఉమ్మడి రాజధాని, ఉమ్మడి హైకోర్టు, ఉమ్మడి ఏపీపీఎస్సీ, ఉద్యోగులు... ఇలా 11 అంశాలు రానున్న రోజుల్లో తెలంగాణకు భారంగా మారుతాయన్నారు. నిబంధనలకు వ్యతిరేకంగా లక్షలాది ఉద్యోగాలు కొల్లగొట్టిన వారిని.. ఏ ఆప్షన్ లేకుండా ఇక్కడే ఉంచడం తెలంగాణపై భారం మోపడమేనన్నారు. పెన్షన్లు కూడా రానున్న రోజుల్లో ప్రభుత్వానికి భారంగా మారతాయని, ఇలాంటి వాటితో పాటు మిగిలిన అంశాలపై ఉన్న ఆంక్షలను తొలగించుకోనే పక్షంలో తెలంగాణ వచ్చి.. ఫలితం ఉండదని అన్నారు. ఏలాంటి సవరణలు లేకుండా ఈ బిల్లును ఆమోదిస్తే.. తెలంగాణకు శాశ్వతంగా అన్యాయం జరుగుతుందనే విషయాన్ని

గుర్తించాలన్నారు. ఆంక్షలకు వ్యతిరేకంగా పార్లమెంట్ సభ్యులు, మంత్రులు సవరణలు ప్రతిపాదించాలని, వాటికి ఆమోదం తీసుకున్న తర్వాత.. తెలంగాణ బిల్లుకు ఆమోదముద్ర వేయించాలన్నారు.

ఉత్తర తెలంగాణలో నీటి వనరులున్నా.. ప్రస్తుతం నీటిని వినియోగించుకోలేకపోతున్నామని, అలాంటిది సీమాంధ్ర ప్రయోజనాల కోసం పోలవరం కడుతున్నారని, దీనిని అడ్డుకోకపోతే ఉత్తరతెలంగాణ ఏదారిగా మారుతుందన్నారు. బిల్లులో కృష్ణా, గోదావరిపై ఎలాంటి ప్రాజెక్టులు కట్టేందుకు వీలు లేదని అధిటికీ వేసారని, సీమాంధ్రలో కొత్త ప్రాజెక్టులు కట్టుకోకపోయినా వచ్చే నష్టం లేదని, తెలంగాణలో ప్రాజెక్టులు కట్టుకునే అధికారం లేకపోతే తెలంగాణ వచ్చి లాభమేమిటని ప్రశ్నించారు. వరంగల్, కరీంనగర్, ఆదిలాబాద్ జిల్లాల పక్క నుంచే గోదావరి వెళ్తున్నా.. సాగునీరు లేకపోతే ప్రయోజనం ఏమిటన్నారు. సీమాంధ్రులు తెలంగాణ బిల్లును అడ్డుకునేందుకు చేస్తున్న ప్రయత్నాలను తొండాటగా అభివర్ణించారు. అక్టోబర్ 3న కేబినెట్ తెలంగాణకు అనుకూలంగా తీర్మానం చేస్తే, మరుసటి రోజే అక్టోబర్ 4న పీబీ కృష్ణయ్య అనే వ్యక్తి హైకోర్టు ప్రజాప్రయోజన వ్యాజ్యం పేరిట పిటిషన్ వేశారని, ఈ తీర్మానం రాజ్యాంగ విరుద్ధం అంటూ తీర్పు నివ్వాలని కోరారని పేర్కొన్నారు. అయితే చీఫ్ జస్టిస్ కల్యాణ్ సేన్ ఆధ్వర్యంలోని బెంచ్ ఈ పిటిషన్ ను తోసిపుచ్చడంతో పాటు, రాజ్యాంగ పరమైన అంశాల్లో కలుగజేసుకోమనే అధికారం ఎక్కడిదని ప్రశ్నించి, జరిమానా విధిస్తామనడంతో తోకముడిచాడన్నారు. తర్వాత జంద్యాల రవిశంకర్ అనే వ్యక్తి సుప్రీంకోర్టులో స్పెషల్ లీవ్ పిటిషన్ వేశారని, మరో రెండు పిటిషన్లు కూడా వేశారని, వీటన్నింటినీ సుప్రీం తిరస్కరించిందన్నారు. ఇలా తెలంగాణ ఆపేందుకు కోర్టు ద్వారా చేసిన ప్రయత్నాలన్నీ వమ్ముయ్యాయని చెప్పారు. తర్వాత అశోక్ కుమార్ లాంటి వారు సీఎం అండతో, సమ్మె పేరిట ప్రజలను ఇబ్బందులకు గురి చేశారన్నారు. లగడపాటి లాస్ట్ బాల్ ఉంది అంటున్నాడని, కానీ, భారత రాజ్యాంగం అధికారణ 3, 4 ప్రకారం పార్లమెంట్ ఫిబ్రవరి 11, 12 తేదీల్లో ఈ బిల్లును ఆమోదిస్తుందని ఆశాభావం వ్యక్తం చేశారు. మరోవైపు 371డి సవరించకుండా తెలంగాణ ఏర్పడదు అంటున్నారని, కానీ 371డి ఏపీకి ఉంటుందని, తెలంగాణ కోసం 371 డీకి ఇంకా ఈ,ఎఫ్ ఇలా ఏదైనా జతచేస్తారని చెప్పారు.

బిల్లును తిరస్కరిస్తున్నామనంటూ అసెంబ్లీలో చేసిన తీర్మానాన్ని చదవి వినిపించిన చిక్కుడు ప్రభాకర్ అందులో కారణం లేకుండా రాష్ట్రాన్ని విభజిస్తున్నారని పేర్కొన్నారు, ఇన్నాళ్లుగా తెలంగాణ ప్రజలు చేస్తున్న ఉద్యమం కనిపించలేదా? అని ప్రశ్నించారు. సీమాంధ్ర నేతలు కుట్రపన్ని తెలంగాణను అడ్డుకునేందుకు ప్రయత్నాలు చేస్తున్నారని ఆరోపించారు. తెలంగాణ బిల్లు పార్లమెంట్ లో ఆమోదం పొందేందుకు న్యాయపరంగా, రాజ్యాంగపరంగా ఏలాంటి అడ్డంకులు లేవని, బిల్లు పెట్టాల్సింది మాత్రం కేంద్ర ప్రభుత్వమేనని, అయితే ఈ బిల్లులోని 11 అంశాలను మాత్రం వ్యతిరేకించాల్సిన అవసరం ఉందన్నారు. తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్ చైర్మన్ ఎం. వేదకుమార్ తదితరులు కార్యక్రమంలో పాల్గొన్నారు.

- దక్కన్ న్యూస్

15 ఏళ్లుగా డీఎస్సీ 98 క్వాలిఫైడ్ టీచర్ల పారాటం

చేతిదాక వచ్చి చేజారిిన ఉద్యోగాలు

చేతికి అందినట్లే అంది.. జారి పోయిన ఉద్యోగాల కోసం 1998 డీఎస్సీ క్వాలిఫైడ్ టీచర్లు ఆందోళనలు చేస్తునే ఉన్నారు. ఇటు ఇంటివారికి.. అటు సర్కారుకు భారంగా మారిన వీరు బతుకుపై ఆశతో తమ పోరాటాన్ని కొనసాగిస్తునే ఉన్నారంటున్నారు అధ్యాపకులు రావుల రాజేశం

డీఎస్సీ 98లో కటాఫ్ మార్కులు తగ్గించడంతో సప్లయ్ మెరిట్ అభ్యర్థులకు చేతిదాక వచ్చిన ఉద్యోగాలు చేజారిపోయి 15 ఏళ్లు గడుస్తున్నా పాలకులు కనికరం చూపడంలేదు. ఉపాధ్యాయ పోస్టుల భర్తీలో నిబంధనలు తుంగలో తొక్కి కటాఫ్ మార్కుల కన్నా తక్కువ మార్కులు వచ్చిన వారికి ఉద్యోగాలు ఇచ్చి.. ఎక్కువ మార్కులు వచ్చిన వారికి ఉద్యోగాలు ఇవ్వలేదు. 15 ఏళ్లుగా డీఎస్సీ 1998 రాత పరీక్షలో అర్హత పొందిన నిరుద్యోగ అభ్యర్థులు చేస్తున్న పోరాటాన్ని పాలకులు పట్టించుకోవడం లేదు. న్యాయం కోసం ఏళ్లుగా నిరుద్యోగ అభ్యర్థులు చేస్తున్న పోరాటానికి గతంలో చంద్రబాబు, వై.ఎస్. రాజశేఖరరెడ్డిలు సైతం మద్దతు ప్రకటించారు. డీఎస్సీ 98 జాబితా రూపకల్పనలో విద్యాశాఖ అధికారుల తప్పిదాలు, అధికారుల నిర్లక్ష్యం వల్ల తెలంగాణలోని కరీంనగర్, వరంగల్, నల్లగొండ, ఖమ్మం జిల్లాలకు చెందిన సుమారు 2 వేల మంది క్వాలిఫైడ్ టీచర్లు త్రిశంకు స్వర్గంలో కొట్టుమిట్టాడుతున్నారు. చివరకు ట్రిబ్యునల్స్ పలుమార్లు రాత పరీక్షలో కటాఫ్ మార్కుల కన్నా ఎక్కువ మార్కులు సాధించిన వారికి ఉద్యోగాలు ఇవ్వాలని ఆదేశాలు జారీ చేసినప్పటికీ పాలకులు వాటిని పక్కన పెట్టారు. అభ్యర్థులు ప్రభుత్వంపై కోర్టు ధికార కేసు వేస్తే దానిని తొలగించుకొనే ప్రయత్నం చేశారే తప్ప.. న్యాయం చేయాలనే ఆలోచన చేయలేదు. పైగా ఉపాధ్యాయ పోస్టులు ఖాళీగా లేవంటూ పాలకులు కోర్టుకు డొంకతిరుగుడు సమాధానాలు చెప్పి తప్పించుకున్నారు. చేసేదేమీ లేక 15 ఏళ్లుగా నిర్విరామంగా పోరాటం చేసిన క్వాలిఫైడ్ టీచర్లు మూడు నెలల క్రితం అత్యున్నత న్యాయస్థానాన్ని ఆశ్రయించారు. దీంతో కోర్టు ధికారం కేసుపై హైకోర్టు నిర్ణయం సరైంది కాదంటూ అత్యున్నత న్యాయస్థానం విద్యాశాఖ ముఖ్య కార్యదర్శి రాజేశ్వర్ తివారికి అక్టోబర్ 25న నోటీసులు జారీ చేసింది.

డీఎస్సీ 1994 నుంచి ప్రతి డీఎస్సీలోనూ రాత పరీక్ష మౌఖిక పరీక్షలు నిర్వహిస్తున్నారు. ఇందులో అర్హత సాధించిన వారికి మెరిట్ ప్రకారం ఉద్యోగాలను ఇస్తున్నారు. ఇదే క్రమంలో చంద్రబాబు నాయుడు ప్రభుత్వం 1998లో 40వేల ఉపాధ్యాయ పోస్టుల కోసం మెగా డీఎస్సీని నిర్వహించింది. ఇందులో మొత్తం 100 మార్కులకు పరీక్ష నిర్వహించారు. 85 మార్కులకు రాత పరీక్ష, 15 మార్కులు ఇంటర్వ్యూకు కేటాయించారు. ఓసీలకు 50 మార్కులు, బీసీలకు 45 మార్కులు, ఎస్సీ, ఎస్టీ, వికలాంగ అభ్యర్థులకు 40 మార్కులను కటాఫ్(అర్హత) మార్కులుగా డీఎస్సీ 98 నోటిఫికేషన్లో పేర్కొన్నారు. రాత పరీక్ష ఫలితాలను ప్రకటించే సమయంలో కరీంనగర్, వరంగల్,

ఖమ్మం, నల్లగొండ జిల్లాల్లో శాసనసభ ఉప ఎన్నికలు జరుగుతున్నందున డీఎస్సీ ఫలితాలను ప్రకటించలేదు. ఇది నిరుద్యోగుల పాలిట శాపంగా మారింది. రాష్ట్రంలోని 19 జిల్లాల్లో ప్రకటించిన డీఎస్సీ 98 ఫలితాల్లో ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన కటాఫ్ మార్కులు సాధించిన అభ్యర్థులు దొరకలేదు. ప్రభుత్వం ప్రకటించిన ఉద్యోగ ఖాళీలకంటే అర్హత సాధించిన అభ్యర్థుల సంఖ్య తక్కువగా ఉండడంతో గత్యంతరం లేక ప్రభుత్వం ప్రత్యేక జీవో ద్వారా కటాఫ్ మార్కులను తగ్గించింది. లేని పక్షంలో 15 వేల పోస్టులు మిగిలిపోతాయని ప్రభుత్వం భావించింది. దీంతో రాత పరీక్షలో కనీస అర్హత మార్కులను ఓసీలకు 45, బీసీలకు 40, ఎస్సీ, ఎస్టీ, వికలాంగ అభ్యర్థులకు 35గా నిర్ణయించారు. ఉప ఎన్నికలు లేని 19 జిల్లాల్లో కటాఫ్ మార్కులను తగ్గిస్తూ ఇంటర్వ్యూ కోసం 1:2 చొప్పున జాబితాను కూడా ప్రభుత్వం విడుదల చేసింది. ఉప ఎన్నికలు పూర్తయిన తర్వాత కరీంనగర్, వరంగల్, ఖమ్మం, నల్లగొండ జిల్లాల్లో రెండు జాబితాలను (కటాఫ్ తగ్గించక ముందు, కటాఫ్ మార్కులు తగ్గించిన తరువాత) కలిపి ఒకేసారి ఇంటర్వ్యూ కోసం ఎంపికైన అభ్యర్థుల జాబితాను విడుదల చేశారు. ఈ నాలుగు జిల్లాలు మినహా మిగిలిన జిల్లాల్లో డీఎస్సీ 98 మొదటి లిస్టులో ఇంటర్వ్యూలకు హాజరైన వారందరికీ ఉద్యోగాలు వచ్చాయి. కానీ, ఈ నాలుగు జిల్లాల్లో కటాఫ్ మార్కులు తగ్గించకముందు మెరిట్ సాధించిన అభ్యర్థులు కూడా ఉద్యోగాలు రాకుండా నష్టపోయారు. ఉదాహరణకు ఒక ఓసీ అభ్యర్థికి రాత పరీక్షలో 52 మార్కులు వస్తే అతనికి ఇంటర్వ్యూలో 0 వేసి అతనికి ఉద్యోగం ఇవ్వకుండా.. కటాఫ్ మార్కుల కన్నా తక్కువ మార్కుల వచ్చిన వారికి ఇంటర్వ్యూలో ఎక్కువ మార్కులు వేసి ప్రతిభావంతులకు రావాల్సిన ఉద్యోగాలను గోల్మాల్ చేశారు. వాస్తవంగా అర్హత పరీక్షలో ఓసీలకు 50, బీసీలకు 45, ఎస్సీ, ఎస్టీ, వికలాంగులకు 40 మార్కులు వచ్చిన వారికి ఇంటర్వ్యూలో 0 నుంచి 3మార్కుల వరకు కేటాయించినట్లు సమాచారం. అదే రాతపరీక్షలో అర్హత మార్కులు తగ్గించిన తర్వాత ఓసీలకు 45, బీసీలకు 40, ఎస్సీ, ఎస్టీ, వికలాంగులకు 35 మార్కులు వచ్చిన వారికి ఇంటర్వ్యూలో 15 మార్కులకు గాను, 15 మార్కులు వేసి డీఎస్సీ 1998 తుది జాబితా ప్రకటించారు. అప్పట్లో ఇంటర్వ్యూ బోర్డులో జిల్లా విద్యాశాఖాధికారి, ఇతర అధికారులు, అప్పటి అధికారంలో ఉన్న పార్టీ నేతల ఆదేశాలతో రాత పరీక్షలు, ఇంటర్వ్యూల మార్కులను కలిపి తయారు చేసిన జాబితాలు తప్పుల తడకలుగా మారాయి. కరీంనగర్ జిల్లాలో రాత పరీక్ష ఇంటర్వ్యూలో 58 మార్కు

లు సాధించిన వారికి ఉద్యోగం రాకుండా, 50 మార్కులలోపు సాధించిన వారికి ఉద్యోగాలు ఇచ్చిన ఘనత జిల్లా అధికారులదే. ఈ విషయం సమాచార హక్కు చట్టం ప్రకారం వెల్లడైంది. మిగిలి పోయిన పోస్టులలో అర్హులైన వారికి మరోసారి డీఎస్సీ లిస్టు పెట్టి ఉద్యోగాలు ఇవ్వాలని 2004 వరకు అప్పటి ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్న చంద్రబాబునాయుడి చుట్టూ కాళ్లరిగేలా నిరుద్యోగులు ప్రదక్షిణలు చేశారు. న్యాయం చేస్తామంటూ చంద్రబాబు దాటవేశారు. నిరాహార దీక్షలు, ధర్నాలు, రాస్తారోకోలతో డీఎస్సీ 98 క్వాలిఫైడ్ టీచర్లకు వెంటనే ఉద్యోగాలు ఇవ్వాలని ప్రతిపక్షాలు ఎన్నోసార్లు సభలో గందరగోళం సృష్టించాయి. అయినప్పటికీ ప్రభుత్వం పట్టించుకోలేదు. 2003లో పాదయాత్రలకు వచ్చిన అప్పటి ప్రతిపక్ష నాయకుడు డాక్టర్ వైఎస్ రాజశేఖరరెడ్డికి డీఎస్సీ 98 నాలుగు జిల్లాల క్వాలిఫైడ్ టీచర్లు మొరపెట్టుకున్నారు. ఆ తర్వాత కాంగ్రెస్ పార్టీ 2004 ఎన్నికల మేనిఫెస్టోలో తమ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వస్తే డీఎస్సీ 98 క్వాలిఫైడ్ టీచర్లకు ఉద్యోగాలను ఇస్తామని హామీ ఇచ్చారు. రాజశేఖర రెడ్డి 2004లో గెలిచిన తర్వాత టీచర్ ఉద్యోగాలు ఇస్తామంటూ అధికారులతో కమిటీలు వేశారు. 2007లో నాలుగు జిల్లాల్లో మిగిలి పోయిన డీఎస్సీ 98 టీచర్ల వివరాలను పాఠశాల విద్యాశాఖ డైరెక్టరేట్ ప్రత్యేక ఫార్మేట్ ద్వారా సేకరించింది. డీఎస్సీ 98లో మిగిలిపోయిన 15వేల పోస్టులకు గాను 6 వేలు మాత్రమే ఉన్నారని, 2007లో డైరెక్టర్ ఆఫ్ సూల్ ఎడ్యుకేషన్ పాఠశాల విద్యాశాఖ అధికారులు నిగ్గు తేల్చారు. రేపుమాపు అంటూ కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం కాలయాపన చేసింది. ఆ తర్వాత అధికారంలోకి వచ్చిన కిరణ్ కు మార్ రెడ్డి కూడా క్వాలిఫైడ్ టీచర్ల సమస్యను పట్టించుకోలేదు.

వయస్సు మీరిపోయే.. ఉద్యోగం రాదాయే

పాలకులు, అధికారుల తప్పిదాల వల్ల.. వాగ్దానాల వల్ల ఉద్యోగాలు వస్తాయని 1998 నుంచి 15 సంవత్సరాలుగా సుదీర్ఘ పోరాటం చేసిన వారిలో అందరికీ ఉద్యోగ పరీక్ష రాయడానికి వయస్సు దాటి పోయింది. భార్యాపిల్లలకు డీఎస్సీ టీచర్లు భారంగా మారారు. ఉద్యమాలు, పోరాటాలు చేస్తూ కోర్టుల చుట్టూ తిరుగుతూ గంపెడు ఆశతో ఇంకా రెండువేల మంది క్వాలిఫైడ్ టీచర్లు పోరాటం చేస్తుండగా, ఉద్యోగాలు రాక 98 క్వాలిఫైడ్ టీచర్లు 150 మంది ఇప్పటికీ ఆత్మహత్యలు చేసుకున్నారు.

రాత పరీక్షలో తక్కువ మార్కులు వచ్చిన వారికి ఇంటర్వ్యూలలో ఎక్కువ మార్కులు వేసి ఫైనల్ లిస్టులో తమకు అన్యాయం చేశారని కరీంనగర్, వరంగల్, ఖమ్మం, నల్లగొండ జిల్లాల అభ్యర్థులు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ అడ్మినిస్ట్రేటివ్ టీబియూనల్ ను 1999లో ఆశ్రయించారు. దీనికి ట్రిబ్యూనల్ స్పందిస్తూ రాత పరీక్ష అర్హత (కటాఫ్) మార్కులు తగ్గించడం సరైనది కాదని, రాత పరీక్షలో ఎక్కువ మార్కులు వచ్చిన వారికి ఇంటర్వ్యూలో మార్కులతో ప్రమేయం లేకుండా ఉద్యోగాలు ఇవ్వాలని తీర్పు చెప్పింది. దీన్ని సవాల్ చేస్తూ 2000లో విద్యాశాఖ అధికారులు హైకోర్టుకు అప్పీలుకు వెళ్లగా, ట్రిబ్యూనల్ పేర్కొన్న తీర్పు సరైనదేనని

ఈ నాలుగు జిల్లాల్లో కటాఫ్ మార్కులు తగ్గించకముందు మెరిట్ సాధించిన అభ్యర్థులు కూడా ఉద్యోగాలు రాకుండా నష్టపోయారు. ఉదాహరణకు ఒక ఓసీ అభ్యర్థికి రాత పరీక్షలో 52 మార్కులు వస్తే అతనికి ఇంటర్వ్యూలో 0 వేసి అతనికి ఉద్యోగం ఇవ్వకుండా.. కటాఫ్ మార్కుల కన్నా తక్కువ మార్కుల వచ్చిన వారికి ఇంటర్వ్యూలో ఎక్కువ మార్కులు వేసి ప్రతిభావంతులకు రావాల్సిన ఉద్యోగాలను గోల్ మాల్ చేశారు.

తీర్పు వచ్చింది. హైకోర్టు ఆదేశాల ప్రకారం క్వాలిఫైడ్ టీచర్లకు ఉద్యోగాలు ఇవ్వాలని విద్యాశాఖ హైకోర్టు తీర్పును సుప్రీం కోర్టులో అపీలు చేసింది. దీనికి గాను సుప్రీంకోర్టు కూడా హైకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పును అమలు చేయాలని పేర్కొంది. అయినప్పటికీ పాలకులు క్వాలిఫైడ్ టీచర్లపై దయచూపలేదు. న్యాయంగా రావాల్సిన ఉద్యోగాలను ఇవ్వలేదు. తర్వాత కొన్నాళ్లకు క్వాలిఫైడ్ టీచర్లందరికీ ఉద్యోగాలు ఇచ్చామని, అభ్యర్థులు లేనందున కనీస మార్కులను తగ్గించామని విద్యాశాఖ అధికారులు సుప్రీంకోర్టుకు విన్నవించారు. తమకు ఉద్యోగాలు ఇవ్వలేదని తీర్పును అమలు చేయలేదని, తమ కివ్వకుండానే.. అందరికీచ్చామని రాష్ట్ర విద్యాశాఖాధికారులు సుప్రీం కోర్టుకు విన్నవించడాన్ని తప్పుపడుతూ మళ్లీ 2005లో ట్రిబ్యూనల్ ను ఆశ్రయించారు. డీఎస్సీ నియామకాలన్నింటినీ సమీక్షించి అభ్యర్థులకు ఉద్యోగాలు ఇవ్వాలని మరల ట్రిబ్యూనల్ 2009లో విద్యాశాఖకు ఉత్తర్వులు జారీ చేసింది. ఈ సారైనా కనికరం చూపి ఉద్యోగాలివాల్సిన విద్యాశాఖ ట్రిబ్యూనల్ తీర్పును సవాల్ చేస్తూ 2010లో హైకోర్టును ఆశ్రయించింది. హైకోర్టు కూడా అభ్యర్థుల వాదనతో ఏకీభవిస్తూ వారికి ఉద్యోగాలివ్వాలని 2011 నవంబర్ 8న ఉత్తర్వులు జారీ చేసింది. అంతే కాకుండా నియామక తేదీ నుంచి సీనియారిటీ, ప్రయోజనాలన్నింటినీ కల్పించాలని హైకోర్టు పేర్కొన్నప్పటికీ, ఒక్కరికీ ఉద్యోగాలు ఇవ్వలేదు. మరల విసిగివేసారిన క్వాలిఫైడ్ టీచర్లు 2012 ఆగస్టులో ప్రభుత్వంపై హైకోర్టులో కోర్టు ధిక్కార కేసు దాఖలు చేశారు. దీనిపై విద్యాశాఖ స్పందిస్తూ 1998 డీఎస్సీ జరిగి చాలా కాలం గడిచిందని, ఇప్పుడు ఆ పోస్టులు లేవని పేర్కొంది. 1998 డీఎస్సీలో బ్యాంక్ లాగ్ పోస్టులు 15 వేలు ఇప్పటికీ మిగిలే ఉన్నాయి. వివిధ కారణాల వల్ల కేవలం 2 వేల మంది మాత్రమే ఇప్పటికీ నిరుద్యోగులుగా మిగిలిపోయారు. దీనితో హైకోర్టు కోర్టు ధిక్కారం కేసును కొట్టి వేసింది. 15 ఏళ్లుగా పోరాటం చేసిన క్వాలిఫైడ్ టీచర్లు హైకోర్టు నిర్ణయం సరైనది కాదంటూ 2013 ఆగస్టు నెలలో సుప్రీంకోర్టును ఆశ్రయించారు. కోర్టు ధిక్కారం కేసుపై హైకోర్టు నిర్ణయం సరైనది కాదంటూ సుప్రీం కోర్టు ఆక్టోబర్ 25 తేదీన విద్యాశాఖ ముఖ్య కార్యదర్శి రాజేశ్వర్ తివారికి నోటీసులు జారీ చేసింది. ఇప్పటికైనా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం స్పందించి 15 ఏళ్లుగా పోరాటాలు చేస్తున్న క్వాలిఫైడ్ టీచర్లకు ఉద్యోగాలు ఇవ్వాలని కోరుతున్నారు. లేని యెడల ఆత్మహత్యలే శరణ్యమని ఆవేదన వ్యక్తం చేస్తున్నారు.

ముఖ్య ఘటనలు (జనవరి)

- 1: మంత్రి శ్రీధర్బాబు శాఖ మార్పు, భూసేకరణకు కొత్త చట్టం. హైదరాబాద్ లో సుమాయిష్ ప్రారంభం.
- 3: ఢిల్లీలో ఆమ్ ఆర్ డ్యూ పార్టీ బలనిరూపణలో నెగ్గింది. మంత్రి పదవికి శ్రీధర్బాబు రాజీనామా.
- 4: ముఖ్యమంత్రి కరీంనగర్ కు వస్తే హెలికాప్టర్ పేల్చేస్తా అన్న వ్యాఖ్యలు చేసినందుకుగాను పొన్నం ప్రభాకర్ పై కేసు నమోదు. క్రీడారంగ కురువృద్ధుడు, భాయ్ సాబ్ గా చిరపచి తుడైన ఎల్. వెంకట్రామ్ రెడ్డి(81) కన్నుమూత. ఇన్ స్పీసిస్ కొత్త అధిపతులుగా బి.జి. శ్రీనివాస్, యు.బి. ప్రవీణ్ రావు
- 5: మందకృష్ణ మాదిగ సారథ్యంలో మహా జన సోషలిస్టు పార్టీ
- 6: సినీ హీరో ఉదయకిరణ్ ఆత్మహత్య. స్వదేశీ క్రయోజనిక్ ఇంజనీతో కూడిన జీఎస్ ఎల్ వీ-డి 5 రాకెట్ ప్రయోగం విజయవంతం.
- 7: హైదరాబాద్ లోని ఇందిరా పార్క్ వద్ద తెలంగాణ పొలిటికల్ జేఎస్ ఆధ్వర్యంలో సంపూర్ణ తెలంగాణ సాధన దీక్ష
- 8: అణ్యస్రాన్ని మోసుకెళ్లగల పృథ్వి-2 క్షిపణిని భారత్ విజయవంతంగా పరీక్షించింది. బంగ్లాదేశ్ ఎన్నికల్లో అవా మీ లీగ్ పార్టీ విజయం. ఈ పార్టీకి 232 స్థానాలు దక్కాయి. ఇక్కడ మొత్తం 300 స్థానాలకు ఎన్నికలు జరిగాయి.
- 9: ఉభయసభల్లో తెలంగాణ ముసాయిదా బిల్లుపై చర్చ ప్రారం భం, ఉత్తర ధ్రువగాలుల ప్రభావంతో అమెరికాను మంచు కప్పేసింది. జైనులకు మైనారిటీ హోదా కల్పించాలని కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రతిపాదించింది. హైదరాబాద్ లో ప్రభుత్వం ప్రతిష్టాత్మకంగా నిర్మించ తలపెట్టిన గేమింగ్, యానిమేషన్, మీడి యా ఎంటర్టైన్ మెంట్ ప్రాజెక్టుకు శంకు స్థాపన. మాజీ మిస్ వెనిజులా, అందాల నటి మెనికా స్పీయర్ (29)ను దోపిడీ దొంగలు కాల్చి చంపారు.
- 10: మావోయిస్టు నేత ఉసెండి అలియాస్ జి. వెంకటకిషన్ లొంగుబాటు.
- 11: సుబ్బిశెట్టి పాత్రధారి పదాల సుందరం మృతి. రహదారి భద్రతా వారోత్సవాలు ప్రారంభం. 'ఆప్' దర్బార్ లో గందర గోళం, పార్టీ అధినేత కేజ్రీవల్ ప్రజల వినతులు స్వీకరించ కుండానే వెనుదిరిగారు. విప్లవ రచయితల సంఘం 24వ రాష్ట్ర మహాసభలు వరంగల్ జిల్లా కేంద్రంలో ప్రారంభం. ఇజ్రాయెల్ మాజీ ప్రధాని ఎరియల్ షెరాన్ మరణించారు. బంగ్లాదేశ్ ప్రధానిగా షేక్ హసీనా ప్రమాణస్వీకారం
- 13: మాజీ ప్రధాని పీవీ నర్సింహారావుకు భారతరత్న ఇవ్వాలని కేంద్రానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వ సిఫారసు. మొత్తం 45 మంది పేర్లను పంపించింది. ఆలిండియా రేడియోలో జనవరి 26 నుంచి ప్రపంచవ్యాప్త విశేషాలు అందించేందుకు ఆకాశవాణి

- 19: ఆధ్యాత్మిక గురువు భౌతికకాయం సందర్భం సందర్భంగా ముంబైలో జరిగిన తొక్కిసలాటలో 18 మంది మృతి
- 20: శాసనసభ ఆవరణలో అంబేద్కర్ విగ్రహోవిష్కరణ, నిత్యావసర వస్తువుల పంపిణీపై కమిషన్ పెంపునకు ఆర్థిక శాఖ అంగీ కారం, ఢిల్లీలో మహిళలకు రక్షణ కరువైందని, ఢిల్లీ పోలీసు వ్యవస్థను రాష్ట్రానికి అప్పగించాలనే డిమాండ్ తో ముఖ్య మంత్రి కేజ్రీవల్ ధర్నా.
- 21: సీపీఐ నేత నారాయణకు మాతృవియోగం
- 22: 498 ఏ సెక్షన్ పై రాష్ట్ర హైకోర్టు కొన్ని మార్గదర్శకాలను జారీ చేసింది. తెలుగు సినీ నటుడు అక్కినేని నాగేశ్వరరావు మృతి. 2005కు ముందు ముద్రించిన కరెన్సీని ఉపసం హరించుకోవాలని ఆర్ బీఐ నిర్ణయం
- 24: తెలంగాణ బిల్లుపై మరో వారం వరకు గడువు పొడగింపు, అక్కినేనికి అంతిమవీడ్కోలు, హైదరాబాద్ లో లిటరరీ ఫెస్టివల్ ప్రారంభం
- 25: మాజీ డీజీపీ సుశీల్ కుమార్ కన్నుమూత
- 27: చైనాలో ప్రముఖ ఉద్యమకారుడు జు జియాంగ్ కు నాలుగేళ్ల జైలు శిక్ష. హెటల్ బిల్డింగ్ పైనుంచి పడి టాటా మోటార్స్ ఎండీ కార్ల్ స్లిమ్ దుర్మరణం

'స్నేహ పరిమళాలు' పంచిన శ్యామల
 కరీంనగర్ మాండలికంలో గర్వకుర్తి శ్యామల 'స్నేహపరిమళాలు పంచారని జ్ఞానపీఠ్ అవార్డు గ్రహీత, పద్మభూషన్ డాక్టర్ సి. నారాయణ రెడ్డి అన్నారు. శ్యామల రచించిన 'స్నేహ పరిమళాలు' కథానికల సంపుటిని జనవరి 10న హైదరాబాద్ లో ఆయన ఆవిష్కరించారు. మానవ జీవిత పరిమళాలు ఈ కథానికలని అన్నారు. సున్నితమైన స్త్రీ సంబంధన సంవేదనాశీల తను ఈ కథానికలు ప్రతిబింభిస్తున్నాయ న్నారు. శ్రీ సచ్చిదానంద కళా పీఠం అధ్యక్షుడు ఎం. రత్నకరశర్మ ఆధ్వర్యంలో కళాసభ్యులకు కళావేదికలో జరిగిన కార్యక్రమంలో డాక్టర్ కె. చెన్నయ్య, డాక్టర్ ముదిగంటి సుజాతరెడ్డి, బైన దేవదాసు, కవి రఘుశ్రీ, రచయిత్రి శ్యామల పాల్గొన్నారు.

'తొలికాన్ను' ఆవిష్కరణ
 హైదరాబాద్ శివారు కొంపెల్లికి చెందిన కవిరాజు రచించిన 'తొలికాన్ను' కవిత సంపుటి ఆవిష్కరణ సభ జనవరి 19న జరిగింది. కవితా సంపుటిని ఆవిష్కరించిన టీఆర్ఎస్ ఎమ్మెల్యే ఈటెల రాజేందర్ మాట్లాడుతూ తెలంగాణ సంస్కృతి సంప్రదాయాలను ప్రజల్లోకి తీసుకెళ్లే విధంగా రచనలు చేయడం అభినందనీయమన్నారు. తెలం గాణ రాష్ట్రంలో రచయితలు, కవులు, కళాకారులకు ప్రత్యేక స్థానం కల్పిస్తామని చెప్పారు. కార్యక్రమంలో రంగారెడ్డి జిల్లా టీఆర్ఎస్ వ్య ఉపాధ్యక్షుడు సాయికిరణ్ గౌడ్, పర్వతాలు, మూర్తి, అశోక్, నరేష్, వివేక్, ఎల్. శ్రీనివాసరావు, శారదాదేవి పాల్గొన్నారు.

చేనేత రక్షణకు చట్టాలు: వాటి భక్షణ

సంక్షోభంలో పడిన చేనేత రంగాన్ని పూర్తిగా నిర్వీర్యం చేసేందుకు పాలకులు కుట్రలు చేస్తున్నారు. చట్టాలున్నా.. అమలు చేయకపోవడంతో నేత కార్మికులు ప్రత్యామ్నాయ మార్గాలు వెతుకునేలా చేస్తున్నారంటున్నారు జాళి రంగ నిపుణులు డాక్టర్ డి. నరసింహారెడ్డి.

చేనేత మగ్గానికి ఒక కొత్త నిర్వచనం తీసుకువచ్చే ప్రయత్నం కేంద్ర ప్రభుత్వ స్థాయిలో జరుగుతున్నది. 2013 మే 2న ప్రభుత్వ ఉత్తర్వు ద్వారా కమిటీ నియామకం జరిగింది. ఈ కమిటీలో చేనేత రంగ ప్రతినిధులు కాకుండా.. అధికారులు, కొందరు పవర్లూమ్ రంగ ప్రతినిధులను సభ్యులుగా నియమించారు. ఈ కమిటీకి అప్పగించిన పనుల్లో ముఖ్యమైన అంశాలు..

1. చేనేత ఉత్పత్తిలో మూడింట్లో రెండు ప్రక్రియలను యాంత్రికరణ చేసే అవకాశాలను పరిశీలించాలి.
2. జాళి రంగంలో వస్తున్న మార్పులకు అనుగుణంగా 'చేతి మగ్గం' అనే మాటను పునఃనిర్వచించి, దాని వలన జరిగే పరిణామాలను విశ్లేషించాలి.
3. బిన్ను పవర్లూమ్ ఉత్పత్తిదారులను వర్గీకరణ చేసి, చేనేత కుటుంబాలకు ఇచ్చే ప్రభుత్వ సహాయం వారికి అందే విధంగా సూచనలు చేయాలి.

4. దేశంలోని వివిధ ప్రాంతాల్లో ఆధునీకరణ/యాంత్రికరణ ఎంత వరకు అయిందో అంచనా వేసి, చేనేత వస్త్రాన్ని ఆయా ప్రక్రియలకు అనుగుణంగా ఉత్పత్తి చేసేందుకు ఇతర ప్రాంతాలలో విస్తరించడం.

చేనేత రంగ ప్రతినిధులు లేకుండా, చేనేత రంగం నుంచి ఇటువంటి కమిటీ గురించి అభ్యర్థన లేకుండా, ప్రధాన చేనేత డిమాండ్లను ఎప్పుడు పరిశీలించని, అమలు చేయని ప్రభుత్వం ఈ పనిని నెత్తికెత్తుకున్నది కేవలం ఆధునిక జాళి రంగాన్ని సంతృప్తి పరచడానికే అన్నది స్పష్టం. చేనేత వస్త్రాన్ని, చేనేత మగ్గాన్ని ఆధునిక, యంత్రాలపరంగా చూడడం, చేనేత రంగాన్ని నిర్వీర్యం చేసేందుకే. ఈ కొత్త నిర్వచనం వల్ల 'బిన్ను' పవర్లూమ్ ఉత్పత్తిదారులు, చేనేత నుంచి పవర్లూమ్ ఉత్పత్తికి మారిన చేనేత వృత్తిదారులు బాగుపడుతారు అనే వాదన ఉంది. కానీ, పవర్లూమ్ రంగంలో ఉన్న పెద్ద, అతి పెద్ద ఉత్పత్తిదారులు బాగు పడడానికి ఈ మార్పు. పాలకులకు శ్రామిక కుటుంబాల మీద ప్రేమతో కాదు. గత పదిహేను ఏళ్ల కాలంలో వివిధ పథకాలు, ప్రత్యేకంగా టెక్నాలజీ అప్ గ్రేడ్ షన్ ద్వారా ధన సహాయం వారికిచ్చిందే కానీ, ఇలా 'మార్పు' చెందిన కుటుంబాలకు కాదు.

నిధుల లేమి, లోపించిన చిత్తశుద్ధి, సమన్వయ లేమి, అవగాహన లోపం, వివక్ష కొరవడిన సానుభూతి, చట్టాల్లోని లొసుగులు వంటి కారణాల వల్ల చేనేత రక్షణ కోసం ఉద్దేశించిన చట్టాలు, ప్రభుత్వ విధివిధానాలు చేనేత కార్మికులకు ఏ మాత్రం ఉపయోగపడకపోగా, 'ఉత్సవ విగ్రహాలు'గా మిగిలిపోయాయి.

'చేనేతను ఎప్పుటి నుంచో రక్షిస్తున్నాము. ఆధునిక స్వేచ్ఛ వాణిజ్య విధానాల నేపథ్యంలో, పోటీ ప్రపంచంలో, చేనేతను రక్షించడం మానుకోవాలి' అని వాదించే అధికారులు, ఆధునిక జాళి రంగ మద్దతు దారులు అసలు పరిస్థితి చెప్పరు. చేనేత రక్షణ కేవలం కాగితాలకే పరిమితం కాగా, క్షేత్రస్థాయిలో చేనేత భక్షణకు ప్రభుత్వం వత్తాసు పలకడం స్పష్టంగా కనిపిస్తోంది. ఈ నేపథ్యంలో చేనేతకు ఉన్న రక్షణ ఏలా ఉందనే అంశాన్ని పరిశీలించాలి.

చేనేత రిజర్వేషన్ చట్టం

చేనేత రంగం అత్యంత అవసరమైన వృత్తిగా, ఉపాధి రంగంగా గుర్తించిన గత ప్రభుత్వాలు 1985 తర్వాత ఆ రంగ రక్షణకు కొన్ని రక్షణ చర్యలు రూపొందించాయి. మార్కెట్లో చేనేత రంగానికి పోటీని నిలువరించేదిగా కాకుండా.. మరమగ్గాల, మిల్లు రంగాలు ఉనికి కొనసాగడానికి ఈ రక్షణ చర్యలు కనీస పద్ధతిలోనే రూపకల్పన చేశారు. ఒక సుప్రీంకోర్టు తీర్పు ప్రకారం 1950 నుంచే చేనేత ఉపాధి కాపాడే ప్రయత్నంగా ఈ 'రక్షణ' ఏర్పాట్లు చేశారు. ఉపాధి పట్ల నాడు, నేడు కూడా ప్రభుత్వాల ఆలోచనలు మారలేదు. నిరుద్యోగం చుట్టూ రాజకీయ, ఆర్థిక సామాజిక సమస్యల గురించి ప్రతి ప్రభుత్వానికి భయాలు ఉన్నాయి. కాకపోతే, ఈ మధ్య కాలంలో ఏ రంగంలో ఎటువంటి ఉపాధి అనే విషయం మీద ప్రభుత్వ విధానాలలో మార్పులు కనబడుతున్నాయి.

చేనేత రంగ ఉపాధి పట్ల కూడా ఈ వివక్ష కనబడుతుంది. ఆధునిక యంత్ర ఆధార వస్త్ర ఉత్పత్తి పట్ల మమకారం కనపడుతుంది. పెద్ద కంపెనీలకు పూలబాట వేయడానికి పోటీలు పడే రాజకీయ నాయకులకు, అధికారులకు కొదవ లేకుండా పోయింది. కానీ, కోట్లాది కుటుంబాలు మన దేశ సంస్కృతిని కాపాడుతూ, తమ నైపుణ్యాన్ని పెంచుకుంటూ, ప్రభుత్వం మీద ఆధారపడకుండా జీవిస్తూ ఉంటే, అండగా నిలవడానికి ఆయా రాజకీయ నాయకులు, అధికారులు ముందుకు రాకపోవడం దురదృష్టకరం.

మనదేశంలోనే చేతితో నేసే వస్త్ర ఉత్పత్తి, ఆధునిక యంత్ర ఆధార వస్త్ర ఉత్పత్తితో పోటీ పడుతూ, దాదాపు 13 శాతం జాతీయ అవసరాలను తీర్చుతున్నది. ఇంత చేనేత ఉత్పత్తి ప్రపంచంలో ఎక్కడా లేదు. మన దేశంలోనే సాధ్యపడడానికి కారణాలు అనేకం. చేనేత శ్రామిక కుటుంబాల నిబద్ధత, త్యాగం, నైపుణ్యంతో పాటు చేనేతలను ప్రేమించే వినియోగదారుల కొనుగోలు శక్తి ఈ పోటీని సాధ్యం చేస్తున్నవి. కానీ, ఆధునిక 'బకాసుర' యంత్ర ఆధార వస్త్ర ఉత్పత్తి

రాష్ట్రం	విడుదల చేసిన నిధులు(కోట్లలో)							
	2002-03	2003-04	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10
ఆంధ్రప్రదేశ్	0.18	0	0	0.15	0.11	0.72	0.18	0.96
గుజరాత్	0.19	0.39	0.19	0.34	0	0	0.56	0.58
హర్యాన	0.06	0.08	0.06	-	0	0.28	0.16	
మధ్యప్రదేశ్	0.07	0.06	0.07	0.06	0	0	0.12	0.13
రాజస్థాన్	0.09	0.10	0.23	0.04	0	0	0.29	0.26
తమిళనాడు	0.61	0.38	0.64	0.41	0.79	0.39	0.24	1.33
పశ్చిమబెంగాల్	0.00	0.19	0.00	0.19	0	0.11	0.11	0.08
మొత్తం	1.20	1.20	1.19	1.19	0.90	1.50	1.50	3.50

ప్రభుత్వ సబ్సిడీల సహకారంతో, అధికారుల అవాఙ్మయ ప్రేమ తోడుగా, 'సకిలీ' చేనేత వస్త్రాలను మార్కెట్లో ప్రవేశపెట్టి అనైతిక పోటీ నెరుపుతూ చేనేత ఉపాధి దెబ్బతీస్తున్నారు.

1885లో నూతన జాతీయ జొళి విధానం ప్రకటించారు. ఈ జొళి విధానం మొదటిసారిగా చేనేత-ఆధార జొళి రంగ అభివృద్ధి కోసం కాకుండా, అప్పటి వరకు ఉన్న విధానాలకు భిన్నంగా ఉండాలి అనే ఆలోచనతోనే, దానికి 'నూతనపదం' జోడించారు. కాకపోతే, అప్పటి చేనేత రంగానికి రాజకీయమద్దతు ఉన్నందువల్ల, ఓట్ల గురించి ఉన్న ఆందోళన వల్ల, చేనేతకు రక్షణ అవసరం అని భావించి కొన్ని చేనేత రంగ రక్షణ చర్యలు కూడా ప్రకటించారు. అందులో ముఖ్యమైనది చేనేత రిజర్వేషన్ చట్టం. ఈ చట్టం ద్వారా 22 రకాల చేనేత ఉత్పత్తులు పవర్లూమ్ లేదా మిల్లులు, ఉత్పత్తి చేయకుండా, కేవలం చేతి మగ్గల మీదనే ఉత్పత్తి చేయాలని నిర్దేశించారు. అప్పట్లో, ఈ చట్టాన్ని ఆహ్వానించిన వారు, దానిలోని అంశాల విశ్లేషణ చేయలేదు. చట్టం ఉన్నా.. అందులో చేనేత వస్త్రాన్ని కాపాడేందుకు సరి అయిన చర్యలు లేదు.

అప్పట్లోనే, ఈ చట్టానికి వ్యతిరేకంగా కోర్టులో పిటిషన్ దాఖలు కాగా, సుప్రీంకోర్టు 1993లో కొట్టివేసింది. చట్టం సక్రమమే అని తేల్చింది. 1995లో మీరా సేథ్ కమిటీ నివేదిక ఆధారంగా ఈ చట్ట పరిధిలో రిజర్వేషన్ 11 రకాలకు కుదించారు. పదేళ్ల కాలంలోనే, చట్టం పూర్తిగా అమలు కాకముందే, ఆని అనుభవాల విశ్లేషణ జరగకముందే, చేనేత రంగ ప్రతినిధులతో పూర్తిగా సంప్రదించకుండా, అధికారికంగా నీరు గార్చేశారు. అటువంటి ప్రయత్నాలు చేస్తూనే ఉన్నారు. 1995కి ముందు, ఆ తర్వాత కూడా ఈ చట్టం అమలు పూర్తిగా లోపభూయిష్టం. చట్టం వచ్చినప్పటి నుంచి ఇప్పటి వరకు, దాదాపు 25 ఏళ్ల కాలంలో ఈ చట్టం కింద ఒక్క శిక్ష కూడా ఖరారు అయినట్లు సమాచారం లేదు. నిర్లక్ష్యానికి ఇది సూచిక. ఈ చట్టం అమలుకు మంజూరు అయిన నిధులు చాలా తక్కువ. జిల్లాస్థాయిలో ఆఫీసులకు నిధులున్నా.. అవి సిబ్బంది రవాణాఖర్చులకు సరిపోవు. దేశం అంతటా కాకుండా, కేవలం తొమ్మిది రాష్ట్రాలలో ఈ చట్టం

అమలుకు నిధులు విడుదల చేస్తున్నారు. ఎందుకంటే 5,000 పవర్లూమ్లు ఉంటేనే అక్కడ ఈ చట్టం అమలు యంత్రాంగానికి నిధులు ఇవ్వాలని నిబంధనలు పెట్టుకున్నారు. 1974లోనే ఒక్క పవర్లూమ్ వలన 25 మంది చేనేత వృత్తిదారులు పని కోల్పోతారని శివరామన్ కమిటీ చెప్పింది. ఈనాటి పవర్లూమ్ అప్పటి దానికంటే అత్యంత ఆధునికమైంది. అధిక ఉత్పత్తి చేయగలదు. ఒక్క పవర్లూమ్ ఉన్నా.. పదుల సంఖ్యలో ఉన్నా.. రిజర్వేషన్ చేసిన చేనేత వస్త్రాల ఉత్పత్తి చేయడానికి చట్ట ప్రకారం వీలు లేదు. కానీ, చట్టం అమలు చేయడం లేదు. ప్రభుత్వమే స్వయంగా ప్రోత్సహిస్తున్నందున, చట్టం అమలుకు సరైన నిధుల కేటాయింపు లేదు.

దేశవ్యాప్తంగా, ఈ చట్టం అమలు పేరిట 2007-08, 2008-09లో ఏటా రూ. 1.5 కోట్లు విడుదల కాగా, 2009-10లో రూ. 3.5 కోట్లు అయ్యింది. 2002-03 నుంచి 2004-05 వరకు ఏటా రూ. 1.2 కోట్లు విడుదల చేశారు.

11, 12వ పంచవర్ష ప్రణాళికల్లో చేనేత రిజర్వేషన్ ఎత్తివేసే ప్రతిపాదనలు ప్రస్తావించారు. ఎగుమతి మార్కెట్ల పేరిట ఈ రిజర్వేషన్లు ఎత్తివేసే ప్రయత్నం చేశారు. ఇప్పుడు చేనేత మగ్గం నిర్వచనం మార్చి, ఈ చట్టాన్ని నిర్వీర్యం చేసే, చేనేతరంగాన్ని తూడిచిపెట్టే ప్రయత్నాలు ప్రణాళిక సంఘం ఆధ్వర్యంలో జరుగుతున్నాయి. చేనేత కార్మికులు అధిక శ్రమపడుతున్నారు. వారి శారీరక శ్రమను తగ్గించడానికి, చేనేత మగ్గానికి మార్పులు చేశాం, ఆయా మార్పులు విద్యుత్తో నడిచే పరికరాలు కనుక, రిజర్వేషన్ చట్టంలో ఆ విధమైన మార్పులు చేయాలి అనేది వారి ప్రతిపాదన. ఈ నిర్వచన మార్పు వల్ల పవర్లూమ్ రంగం విస్తృతంగా లాభపడే అవకాశం ఉంది. మానవ శ్రమ, చేతి నైపుణ్యం, సృజన, కళ ఇమిడి ఉన్న చేనేత రంగం కుంటుపడి, చేనేత కుటుంబాలు వీధిన పడే అవకాశం ఉందనే ఆవేదన చేనేతపై ఆధారపడిన కుటుంబాలు వ్యక్తం చేస్తున్నాయి.

చిలపల నూలు బాధ్యత

చిలపల నూలు సరఫరా నిరంతరంగా, ఒడిదొడుకులు లేకుండా చేనేత కుటుంబాలకు అందడానికి ప్రతి నూలు మిల్లుల మీద

చట్టపరంగా బాధ్యత పెట్టడం జరిగింది. దీనినే దీనినే Hank yarn Obligation అంటారు. ఇది మొదట్లో 50 శాతం ఉండగా, తర్వాత 40 శాతానికి తగ్గించారు. శాతం ఎంత ఉన్నా.. అమలు లేదు. దీనికి, పర్యవేక్షక అధికారులు ఉన్నా, చేనేత ఉత్పత్తిదారులకు చిలపల నూలు అందుబాటులోకి రావడం కష్టంగా ఉంది. ఎగుమతుల ద్వారా లాభాలకు ఆశపడ్డ స్పిన్నింగ్ మిల్లులు, ఈ నిబంధనకు అనేక రకాలుగా తూట్లు పొడుస్తున్నారు. దీనిని ఎత్తివేసే ప్రయత్నాలు ఎప్పటినుంచో చేస్తున్నారు. గత 20 ఏళ్లలో, నూలు మిల్లు రంగంలో అనేక సాంకేతిక, ఆధునిక, ఆర్థిక మార్పులు వచ్చాయి. నూలు ఉత్పత్తి పెరిగింది. నూలు ఎగుమతులూ పెరిగాయి. ఆయా మార్పుల వల్ల చేనేత కుటుంబాల నూలు అవసరాలు తీరడం లేదు.

భౌగోళిక సూచికల చట్టం

ప్రపంచీకరణ నేపథ్యంలో తమ ఉత్పత్తుల ప్రత్యేకత, ఉనికి కోల్పోతామన్న భయంతో, స్వేచ్ఛ వాణిజ్య చర్యల నేపథ్యంలో 'ధనిక' దేశాలు కొన్ని ఉత్పత్తుల రక్షణ కోసం భౌగోళిక సూచికల చట్టాలు ఏర్పాటు చేసుకున్నాయి. దీనికి మంచి ఉదాహరణ ఫ్రాన్స్ దేశం. తమ వైన్ పరిశ్రమ, షాంపైన్ ఇతర దేశాలలో ఉత్పత్తి జరిగితే తమ ఉత్పత్తికి విఫూతం కలుగుతుందని భావించడమే. ఇది, అధికంగా, వ్యవసాయ పంటల ఆధారంగా వచ్చే పారిశ్రామిక ఉత్పత్తులకే ఎక్కువ గా వినియోగిస్తున్నారు. మన దేశంలో, ఏ ఒక్క పంటకు, పంట ఉత్పత్తులకు ఇటువంటి చట్ట రక్షణ లేకపోగా, హాస్యాస్పదంగా చేనేత

ఉత్పత్తులకు వర్తింజేసే ధోరణి పెరిగింది. ప్రభుత్వ నిధులతో కొన్ని మొదలైనా, సీఐఐ లాంటి ఆధునిక పారిశ్రామిక సంఘాల నిధులు, వారికి సంబంధించిన సంస్థల సహకారంతో దేశవ్యాప్తంగా, అనేక రకాల చేనేత ఉత్పత్తులకు ఈ చట్టం కింద 'గుర్తింపు' ఇవ్వడం జరిగింది. ఈ 'గుర్తింపు' ద్వారా చేనేత ఉత్పత్తులకు రక్షణ వచ్చినట్లు ప్రచారం కూడా జరిగింది. జరుగుతుంది. చేనేత పోటీదార్ల సంఘానికి చేనేత రక్షణ మీద ప్రేమ ఎందుకు వచ్చింది? చేనేత రిజర్వేషన్ చట్టాన్ని నిర్వీరం చేయడంలో భాగంగా ఇది జరిగింది. భౌగోళిక సూచిక చట్టం ఆ రక్షణ కల్పించలేదు అనే ధీమాతో ఈ ప్రయత్నాలు చేస్తున్నారు.

మన రాష్ట్రంలో పోచంపల్లి, మంగళగిరి, వెంకటగిరి, గద్వాల వంటి చేనేత 'ట్రాండ్ల'కు ఈ చట్టం కింద రిజిస్ట్రేషన్ వచ్చింది. ఫలితంగా ఏమీ జరగలేదు. నకిలీ చేనేత వస్త్రల బెడద పోలేదు. సరికదా, ఇంకా పెరిగింది. ఈ చట్టం అమలు ఎవరు చేయాలి. ఎలా చేయాలి. ఉల్లంఘనలు ఉంటే ఏమిటి వంటి అంశాల మీద స్పష్టత లేదు. చేనేత శాఖకు దీని మీద అవగాహన లేదు. ఒక ప్రణాళిక లేదు. ఈ విషయంగా జాతీయ స్థాయిలో కానీ, రాష్ట్రాల స్థాయిలో కానీ ఒక్క మీటింగ్ కూడా జరగలేదు.

చేనేత మార్కు

చేనేత వస్త్రాల గుర్తింపుగా ఈ చేనేత మార్కు పథకం ప్రవేశపెట్టారు. దీని కింద ఎవరైనా వ్యక్తిగానీ, సంస్థ గానీ టెక్నాలజీ కమిటీ వద్ద నమోదు చేసుకొని, తగిన రుసుం చెల్లించి వారు అమ్మే వస్త్రాలకు జోడించేందుకు చిన్న 'మార్కు'లు కొనుక్కోవచ్చు. నమోదు సమయంలో తప్ప, దీని పర్యవేక్షణ ఎక్కడా ఉండదు. అందరూ అర్హులే కనుక. నకిలీ చేనేత వస్త్రాల బెడద తగ్గే అవకాశం ఎక్కడా లేదు. దీనికి చట్ట బద్ధత లేదు. ఇది కేవలం కంటితుడుపు కోసమే. చేనేత రంగాన్ని మభ్యపెట్టడానికి తప్ప, దీని వలన చేనేత రక్షణ జరిగే అవకాశం లేదు. స్థూలంగా, చేనేత రక్షణకు ఉన్న చట్టాల అమలు లేదు. ఉన్న వాటిని నిర్వీర్యం చేసే ప్రయత్నాలు నిరంతరం జరుగుతున్నాయి. చేనేతను కాపాడుతున్నాం అని మభ్యపెట్టి, పబ్లిం గడుపుకోవడమే తప్పితే కోట్లాది కుటుంబాలకు ఉపాధి కల్పిస్తున్న రంగానికి సేవ చేద్దామనే ఆలోచన పాలకులకు లేకపోవడం శోచనీయం. చేనేత కార్మిక కుటుంబాలు ఐక్యంగా ఈ పరిస్థితిని ఎదు ర్కోవాల్సిన అవసరం ఉంది.

చివరిమాట

చేనేత వస్త్రం, చేనేత మగ్గం పున:నిర్వహన కార్యక్రమం విరమించుకున్నాం అని అధికారులు, మంత్రులు నోటి మాటగా చెబుతున్నారు. కానీ, కాగితం రూపేణ ఇప్పటి వరకు చెప్పలేదు. కమిటీ ఉందా, రద్దు అయ్యిందా తెలియలేదు. ఈ ప్రతిపాదనకు వ్యతిరేకంగా చేనేత శ్రామిక పక్ష ప్రజలు, చేనేత వస్త్ర ప్రేమికులు, చేనేత ఉపాధిని కోరేవారు, భారత ఆర్థిక సార్వభౌమత్వాన్ని కోరుకునేవారు, పర్యావరణ ఉద్యమ కారులు నడుం బిగించి ప్రభుత్వాన్ని ఎండగట్టాలి. **ఐ**

అధ్యాపక బదిలీలో వివక్ష

ఉద్యోగ బదిలీలో వివక్ష చూపుతున్నారని జేఎన్టీయూహెచ్ అనుబంధ ఇంజనీరింగ్ కళాశాల కరీంనగర్, జగిత్యాలకు చెందిన అధ్యాపకులు ఆరోపించారు. కొన్నేళ్లుగా పని చేస్తున్న వారిని కాదని, ఈ మధ్య కాలంలో వచ్చిన వారికి నగరంలో పోస్టింగ్లు ఇస్తున్నారని, తెలంగాణ ప్రాంత వర్సిటీగా ఏర్పడిన జేఎన్టీయూహెచ్లో సీమాంధ్ర ప్రాంతానికి చెందిన వారికే ప్రాధాన్యమిస్తున్నారని, మెరిట్ లేకుండా వారికి ఉన్నత పదవులు ఇస్తున్నారని ఆరోపించారు. వర్సిటీ పాలకమండలి సభ్యులు అధ్యాపకుల పోస్టులు అమ్ముకోవడానికి త్వరపడుతున్నారని ఆరోపించారు.

జగిత్యాలలో చాలాకాలంగా పని చేస్తున్న వారిని హైదరాబాద్ కు బదిలీ చేసి కొత్తగా తీసుకున్న వారిని జగిత్యాలకు పంపించాలని డిమాండ్ చేస్తూ ఆరు నెలలుగా ఆందోళనలు చేస్తున్న పట్టించుకోక పోవడం శోచనీయమన్నారు. ఈమేరకు అధ్యాపకులు ఫిబ్రవరి 3న వర్సిటీ పాలకమండలి ముందు ఆందోళన చేపట్టారు. వారికి తెలంగాణ రాజకీయ జేఏసీ చైర్మన్ కోదండరాం, టీజీపీ అధ్యక్షుడు శ్రీనివాస్ గౌడ్ మద్దతు పలికారు.

దీంతో వీసీ రామేశ్వరరావు మాట్లాడుతూ అధ్యాపకుల సమస్యను త్వరలోనే పరిష్కరిస్తానని హామీ ఇచ్చారు.

మన పాలాలకు

సింగూరు నీటిని తెచ్చుకుందాం...!

ఘణపురం ఆయకట్టును రక్షించుకుందాం...!!

నీటిని హక్కుగా పొందుదాం, అడుక్కోవడంకాదు...!!!

‘ఎవుసం ఎల్లకాలం శనికాదు. ఏలిన వారి శని’ అన్న నానుడిని నిజం చేస్తూ మన మెదక్ ప్రాంత ప్రజల్ని నట్టేట ముంచారు పాలకులు. తెలంగాణలోని మెదక్ ప్రాంతాన్ని ‘మెతుకుసీమ’గా పిలిచే వారు. దీనికి ప్రధాన కారణం ఈ ప్రాంతం మంజీరనీటితో సస్యశ్యామలంగా ఉంటూ, తెలంగాణ ప్రాంతంలోనే అత్యధికంగా వరిని పండించే ప్రాంతం కావడమే! ఇదంతా గత చరిత్ర. ప్రస్తుతం ఘణపురం ఆయకట్టుకు దశల వారీగా జీవో ఆధారంగా నీరును విడుదల చేసే చర్యల మూలంగా రైతులు ఖరీఫ్, రబీ సీజన్ల ఆరంభంలో ఎదురు చూడడం, ప్రజాప్రతినిధుల చుట్టూ తిరగడం, ఆందోళనలు చేయడం సర్వసాధారణమై పోయింది. ఖరీఫ్, రబీ పంటలకు మంజీరా జలాలను విడుదల చేయని పక్షంలో 21 వేల ఎకరాలు గల ఘణపురం ఆయకట్టు ఎండిపోతుందని ఏటా రైతన్నలు ఆందోళన చెందుతున్నారు. నీటి విడుదల కోసం ప్రజాప్రతినిధుల చుట్టూ చెప్పులు అరిగేలా తిరుగుతున్నారు. ఏపుగా పెరిగిన వరి పైర్లకు నీరు ఇచ్చి రక్షించని పరిస్థితులలో ‘ఆకలి చావులు’, ‘అత్యహత్యలు’ తప్పవని ఎన్నోసార్లు మెరపెట్టుకున్నప్పటికీ బిక్షం ఇచ్చినట్టు ఏదో కొంత నీటిని (0.2 టీఎంసీ లేదా 0.1 టీఎంసీనైనా) సింగూరు ప్రాజెక్టు నుండి విడుదల చేయడం, ఆ నీరు ప్రాజెక్టు (ఘణపురం) చేరుకోకపోవడం, మరి కొన్నిసార్లు నీటి విడుదల సాధ్యం కాదని ప్రజాప్రతినిధులతో పాటు ఇంజనీర్లు చేతులెత్తేయడం పరిపాలనైపోయింది. దీనికి వ్యతిరేకంగా ప్రాజెక్టు పరివాహక రైతులుగా, ఈ ప్రాంత మట్టివాసులుగా మనందరం ఏకం కావల్సిన అవసరం ఉంది. హక్కుగా మన ప్రాంతానికి వచ్చిన తాగు, సాగునీటి కొరకై ఉద్యమించాల్సిన అవసరం ఉంది.

ఘణపురం ప్రాజెక్టు చరిత్ర...

1896 నుండి 1898 వరకు కరువు రక్తిని విలయ తాండవం చేస్తున్న పరిస్థితులలో అనేక మంది ఆకలిచావులకు గురికావడంతో అప్పటి నిజాం ప్రభువు ‘మహారాజ్ యామిన్ ఆజ్ సుల్తాన్’ ఘణపురం ఆనకట్టను ప్రారంభించారు. 1899-1905 ప్రాంతంలో ఆనకట్ట నిర్మాణం పూర్తయ్యింది. ‘మహబూబ్ నగర్, ఫతే నహస్’ కాలువల ద్వారా 21 వేల ఎకరాలకు సాగు నీరు స్థిరీకరించబడినది.

జిల్లాలో 1989లో సింగూరు నిర్మాణం ప్రారంభించినప్పుడు తమ పంటలకు, వేలాది ఎకరాలకు నీరందుతుందని ఆశించిన మెదక్ ప్రాంత రైతాంగం అసలు విషయం తెల్సుకొని ఆశ్చర్యపోయారు. సింగూరు నీరు హైదరాబాద్ నగరానికి తాగునీరు అందించ

డానికని ఇక్కడి రాజకీయ నాయకులు, పాలకులు అసలు విషయం తెలియకుండా ప్రజల్ని వంచించారు. ఈ ప్రాజెక్టు నిర్మాణం వల్ల అదనపు సాగు అటంచు ఘణపురం ప్రాజెక్టు కింద అంతకుముందు సాగులో ఉన్న 21 వేల హెక్టార్లలో కనీసం 3వ వంతు కూడా నీరందని దుస్థితి ఏర్పడంది. సింగూర్ నుండి జరిగిన అన్యాయాన్ని గుర్తించి ఆందోళన చేపట్టిన రైతాంగానికి ఘనపురం ప్రాజెక్టుకు కేటాయించిన 4.06 టీఎంసీల నీరే కాకుండా ఇంకా అదనంగా 2 టీఎంసీల నీరేకాకుండా అదనంగా 3వ కాలువ నిర్మించి నీరందిస్తామని ప్రభుత్వం ఒక జీవోను కూడా విడుదల చేసింది. కాని అదనపు కాలువల నిర్మాణం అటంచు, ప్రాజెక్టు కనీస మరమత్తులకు నోచుకోకుండా 0.3 టీఎంసీల నిలువ సామర్థ్యం ఉన్న ప్రాజెక్టు 0.2 టీఎంసీలకు పడిపోయింది.

సింగూరు పూర్తయిన తరువాత ప్రభుత్వం మొదట్లో 15 మిలియన్ల గ్యాలన్ల నీటిని హైదరాబాద్ కు సరఫరా చేసేవారు. అది నేడు 120 మిలియన్ల గ్యాలన్లకు చేరింది. సింగూర్ నీటిలో సింహభాగం హైదరాబాద్ కు కేటాయించి అవరి, పూడికనప్పాలు, కనీస మట్టం పేరు మీద 30 టీఎంసీల నీటిలో ఘణపురంనకు 4 టీఎంసీలు మాత్రమే దశల వారీగా విడుదల చేసేవారు. అది కూడా రాసు రాసు తగ్గిపోయింది. రైతులు ఆందోళనలు చేసి, గ్రామాల్లో చందాలు వేసుకుని జీపుల్లో హైదరాబాద్ వెళ్ళి నీటిని విడుదల చేయించుకుంటున్నారు. హక్కుగా పొందవల్సిన నీరును బిక్షంగా పొందవల్సి రావడం ఈ ప్రాంత రైతుల దుస్థితికి కారణం అయింది.

సింగూర్ నీరు విడుదల అయితే అది మంజీరా రిజర్వాయర్ కు వెళ్ళుతుంది. అది హైదరాబాద్ మెట్రో వాటర్ వర్బ్ ఆఫీసంలో ఉంది. ప్రభుత్వం జీవో విడుదల చేసినప్పటికీ మెట్రో వాటర్ వర్బ్ వారు సర్ప్యలర్ ఇస్తే తప్ప నీరు విడుదల కాదు. జిల్లాలోని ఏకైక మధ్య తరహా ప్రాజెక్టుకే ఈ దుస్థితి ఉంటే జిల్లాలోని మిగతా సాగు భూములకు ప్రభుత్వం నీరు ఎలా అందిస్తుందో ఆలోచించండి.

ఫతే నగర్ (ఎడమకాలువ మీద) పాపన్నపేట మండలంలోని నాగ్నాన్ పల్లి, అబ్బాపూర్, అన్నారం, కొత్తపల్లి, గాంధారిపల్లి, పొడిచన్ పల్లి, ఎల్లాపూర్, యూసుఫ్ పేట, కుర్తివాడ, దౌలాపూర్, మిన్నూర్, పాపన్నపేట వరకు ఆయకట్టు ఏర్పాటు చేయబడింది. ఈ కాలువ చివరి ఆయకట్టు గ్రామాలైన పాపన్నపేట, కుర్తివాడ, మిన్నూర్, పొడిచన్ పల్లి, ఎల్లాపూర్ గ్రామాలకు నీరు అందడం లేదు. దీనికి ప్రధాన కారణం కాలువల నిర్వహణ మరమత్తులకు నోచుకోకపోవడమే. అంతే కాకుండా ప్రాజెక్టు షటర్లు, పూడిక తీత వంటి పనులు

కనీస మరమ్మత్తులకు నోచుకోలేకపోయింది. విడదలైనటు వంటి నీరు అధికారుల నిర్వహణ లోపంతో అనంతని వాగు, హాల్దీవాగు, పుప్పల వాగు, నక్కవాగులోకి పోయి తిరిగి మంజీరా లోకి కలుస్తుంది నీరందనప్పటికి రైతులు మాత్రం తమ భూములకు నీటి తీరువా పన్నును నీరు అందిన వారి మాదిరిగానే చెల్లిస్తున్నారు.

ఇక ఇంకొక కాలువ అయిన మహబూబ్ నగర్ కాలువను పరి శీలించినట్లయితే ఇది పూర్తిగా అస్తవ్యవస్థమైన స్థితిలో ఉంది. ఈ కాలువ కొల్చారం మండలంలో పోతంశెట్టిపల్లి, రాంపూర్, కిష్టాపూర్ గ్రామాల ద్వారా మెదక్ మండలంలోని మాచారం, పేరూర్, రాల మడుగు, మంభోజిపల్లి, చిట్యాల, పిల్లిపొట్టాల్, మెదక్, మగ్దుంపూర్, కుర్మపల్లి, ముత్తాయికోట, కూచన్పల్లి, ముత్తాయిపల్లి, ఫరీద్పూర్, తొగిట, బోగడభూపతిపూర్, జక్కన్నపేట, సర్దన, పోచమ్మరాల్ గ్రామాలకు వెళ్ళుతుంది. పైన ఉన్న కొన్ని గ్రామాలకు నీరు వస్తుంది. కాని చివరి ఆయకట్టు గ్రామాలు అయిన ముత్తాయి పల్లి, ఫరీద్పూర్, జక్కన్నపేట, సర్దన, పోచమ్మరాల్ గ్రామాలలో కాలువ నామరూపాలు లేకుండా పోయింది. గత 20 ఏళ్లుగా గ్రామస్థులకు ఈ కాలువ సంగతులు అసలు తెలియదు. ఈ కాలువ నిర్వహణ అత్యంత నిర్లక్ష్యానికి గురైంది. పర్యవసానంగా అనేక మంది రైతులు సాగు నీటికై అప్పులు చేసి బోర్లు వేయించి సాగు చేయాల్సిన పరిస్థితి ఏర్పడింది. అప్పులు పెరిగి, అనేక మంది రైతుల ఆత్మహత్యలు ఈ ప్రాంతంలో జరిగాయి. రైతులు రైతుకూలీలుగా మారి రోజూ ఉదయం మెదక్ చిల్లన్స్ పార్క్ వద్ద ఉపాధి కోసం వేచిచూడడం చూస్తేనే ఉన్నాం.

జైకా నిధులు..

గత సంవత్సరం కాలువల మరమ్మత్తులకు విడుదలయిన జపాన్ దేశపు జైకా నిధుల పనులు రాజకీయ ఒత్తిళ్ళతో ఆరంభంలోనే ఆగి పోయాయి. ఆ నిధులు వెనక్కి వెళ్ళే లోపే మనం మన ప్రజాప్రతి నిధుల మీద ఒత్తిడి తీసుకురావల్సిన అవసరం ఉంది.

డిమాండ్లు:

ఘణపురం ఆయకట్టుకు వదలాల్సిన నీటిని రెగ్యులర్ గా వదిలే లా చట్టాలు చేయాలి. సింగూరు నీటిని పూర్తిగా మెదక్ జిల్లాకే కేటాయించాలి. మహబూబ్ నగర్, ఫతేనగర్ కాలువల మరమ్మత్తులను వెంట నే ప్రారంభించాలి. చివరి ఆయకట్టు వరకు నీరు వచ్చేలా చర్యలు తీసుకోవాలి. - మానవ హక్కుల వేదిక, మెదక్ యూనిట్

ప్రజావ్యతిరేక విధానాల విశ్వరూపం

ప్రజావ్యతిరేక విధానాల విశ్వరూపమే ప్రత్యేక ఆర్థిక మండళ్లని, అవి సౌరభౌమత్వాన్ని కబళించి, పరాయి పెత్తనాన్ని పెంచుతాయని ఆంధ్రజ్యోతి సంపాదకుడు కె.శ్రీనివాస్ అభిప్రాయపడ్డారు. సామాజిక కార్యకర్త ఉషా సీతాలక్ష్మి రచించిన 'ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ప్రత్యేక ఆర్థిక మండళ్లు-పాలకుల వాగ్దానాలు, అనుభవాలు' అనే పుస్తకాన్ని జనవరి 23న ఆయన ఆవిష్కరించారు. ఈ సందర్భంగా కె. శ్రీనివాస్

చందాదారులుగా చేరండి! చందాదారులను చేర్చించండి!!

మీ సహకారం మాకెంతో ముఖ్యం!

ఒక మాసపత్రికను తీసుకురావడం ఎంత కష్టమో అందరికీ తెలిసిందే. ఈ నేపథ్యంలో వనరుల తక్కువే అయినప్పటికీ, ఒక మహత్తర సంకల్పంతో ఆరంభమైన దక్కన్ ల్యాండ్ ను కాపాడుకో వాల్సిన బాధ్యత మనందరిపై ఉంది. అందుకే మీ అమూల్య సహకారాన్ని మేము కోరుతున్నాం.

పత్రికకు అధిక సంఖ్యలో చందాదారులను చేర్చించడం ద్వారా, వాణిజ్య ప్రకటనలు అందించడం ద్వారా మీరు మీ సహకారాన్ని అందించవచ్చు. ముఖ్యంగా సమాజాన్ని చైతన్యపంతులను చేయగల శక్తిసామర్థ్యాలున్న మేధావి, ఉపాధ్యాయ, అధ్యాపక, ఉద్యోగవర్గాలకు చెందిన వారు ఈ బాధ్యతను స్వీకరించాల్సిందిగా కోరుతున్నాం.

పత్రిక ప్రతీ పాఠకుడు మరో పది మందిని చందాదారుల రూపంలో పాఠకులుగా మార్చేందుకు ప్రయత్నించాలి.

- వార్షిక చందా (రూ. 150) రూపంలో దక్కన్ ల్యాండ్ ను మీకు తెలిసిన వారికి బహుమతిగా ఇవ్వవచ్చు.
- ఉద్యోగసంఘాల వారు తమ సభ్యుల కోసం ఏకమొత్తంగా నిర్దిష్ట సంఖ్యలో వార్షిక చందాలను చెల్లించవచ్చు.
- చందాలను దక్కన్ ల్యాండ్ పేరిట డి.డి. లేదా చెక్కు యం.ఓ. రూపంలో పంపించవచ్చు.

మా చిరునామా:

DECCAN LAND

"CHANDRAM" 490, St.No. 11,
Himayatnagar, Hyderabad - 500 029.
Mobile: 9030626288

మాట్లాడుతూ సెజ్ లకు వ్యతిరేకంగా ప్రజలు, కార్మికుల నుంచి అను కున్న మేరకు ప్రతిఘటన రాలేదని, పెట్టుబడి అభివృద్ధికి అడ్డంకిగా ఉన్న కార్మిక చట్టాలను సవరించాలన్నారు. కార్యక్రమంలో పీవోడబ్ల్యు అధ్యక్షురాలు సంధ్య, టీజేపీసీ కో చైర్మన్ మల్లేపల్లి లక్ష్మయ్య, రచయిత్రి ఉషా సీతామహాలక్ష్మి, యాక్సన్ ఎయిడ్ కో ఆర్డినేటర్ రఘు, సామాజిక కార్యకర్తలు ఆశాలత, శంకర్, రవి తదితరులు పాల్గొన్నారు.

దొర

- నల్ల భూమయ్య

గప్పటల, గీ పొంట రైలు బండ్లు రొండు మూడే ఉండేటియి. రొండు పాసింజరు బండ్లు, రొండు ఎక్స్‌ప్రెస్ బండ్లు, రొండు పాసింజరు బండ్లకల ఒకటేమో 'వర్గ' నుంచి కాజిపేట దనుక- కాజిపేట నుంచి వర్గదనుక. ఇంకో పాసింజరేమో నాగపూర్ నుంచి హైదరాబాద్ దనుక- హైదరాబాద్ నుంచి నాగపూర్ దనుక. వర్గ-కాజిపేట బండిని 'లోకల్' అని నాగపూర్-హైదరాబాద్ బండిని 'పాసింజరు' అని అంటరు గిక్కడొల్లు. ఎక్స్‌ప్రెస్ బండిని జనత ఎక్స్‌ప్రెస్ అంటరు. గది డిల్లి నుంచి మద్రాసుకు, మద్రాసు నుంచి ఢిల్లీకి. గీ బండిల హైదరాబాద్ పొయ్యేటోళ్లకు రొండు డబ్బాలుండేటియి- కాజిపేట జెంక్షన్ల ఇంకో బండికి తలిగిస్తరు హైదరాబాద్ పొయ్యేబండికి. ఇంకో ఎక్స్‌ప్రెస్ -దక్షిణ(దక్షిణ ఎక్స్‌ప్రెస్). 'దక్షిణ' ఎక్కోగ సేట్లు, కంపిన్లల్ల అప్పుర్లు అసుంటోల్లే పయినం జేసెటోళ్లు. మార్వాడోళ్లు బేపారం మీద హైదరాబాద్ పొయ్యేటోళ్లు. అప్పుర్లు, లీడర్లు అసుంటోళ్లే గీ బండిల పొయ్యేటోళ్లు. ఎందుకంటే కడుమ మంది కంతటికి గూడ పట్టుం తెలువది. పట్టుం జేసుకునే అంతటి పసులేం వుండేటియిగాదు. గప్పట్లగా మందికి హైదరాబాదు పోకట అంటే, గిప్పుడు అమెరికకు పొయ్యిందానికంటే గూడ సాన ఎక్కో కడుమ మందికి కంతటికి గూడ కాజిపేట దాన్వనే ఎక్కో. ఎక్కోమంది గా బేసన్ల ఎక్కి గీ బేసన్ల, గీ బేసన్ల ఎక్కి బేషన్ల, రొండు మూడు లేసన్ల అవుతల దిగేటంతటి పసులు మీద పొయ్యేటోళ్లే. గాయంత పయినం జేసెటోళ్లల్ల గూడ పెండ్లిళ్లు, పేరంటాల మీద పొయ్యేటోళ్లు సాన తక్కోనే. పయిం జేసెటోళ్లు అంతగూడ సిన్సుసిన్సు బేపాల మీద పొయ్యేటోళ్లే. గదంట్ల గూడ ఆరె, బారె, కొండ, కోయ, మన్నె, లంబడి అసుంటి మనుసులే కోక్కో మక్కలు, జొన్నలు, సజ్జలు అసుంటి మూట ముల్లెలతోటి...

లోకల్ బండి 'మారాడ్లు' అద్దులు దాటి 'తెలుగాడం' నడుస్తాంది. బండి పెట్టెలల్ల మంది సంచులు, మూలమెల్లల తోటి గొంతమంది, సందుగలు, సేతి సంచులతోటి గొంతతం మంది, సన్నసీరె, సిటీ జాకిట్లు తొడిగిన ఆడోళ్లు గొంతతం మందే. గోల్నాడీలు గట్టిన -ఆడోళ్లు యింకింత తక్కోమంది. ఎక్కోమంది ఆడోళ్లు గోసివెట్టి మోకాళ్లు దాటని సీరెలు, సేతికట్టు రైకలు తొడిగినోళ్లే..నూనెవెట్టి దూసి, సిగేసుకున్నోళ్లు తక్కోనే. జెడవేసుకున్నోళ్లు యింకింత తక్కోనే. అంతగూడ సీపిరి తలలోల్లే. సన్నదోతి, కమీజులోల్లు తక్కోనే. ఎక్కో మంది మోకాల్ల మీదికి దొడ్డుదోతి, అంగీలోల్లే..పడుసోల్లు గొంతమంది పైంట్లు, బస్సోలులల్ల.

గా బండ్లె, గా డబ్బుల ఒగాయిన వున్నడు.. సూసైనే తెలుస్తది.. ఆయన గుట్టల మీద పల్లెలల్ల ఉండే దొర అని.. దొరలైనాగూడ.. గప్పట్ల పడుసు పిల్లగండ్లకే పైంట్లు, బుస్సొల్లు, కడుమోళ్లకు దోతులు, కమీజులే.. గా దొర బారీ రంకం దోతి, పొడుడు సేతుల అంగి, బుజం మీద మడుత వెట్టి ఏసుకున్న తువాల- ఇన్డి జేసిన మల్లెపూల

సుంటి బట్టలల్ల సేతి ఏళ్లకు రాళ్ల వుంగురాలు.. గుంగురు బాలు నల్లగ మెరుస్తాంది. అత్తరు వాసన... టంక మతుకకున్న పొకంబుగా రాదు అన్నట్లుగ కండ్లకు నల్లకండ్ల జోడు, కాళ్లకు కాన్పూరు మేజోళ్ళు, మనిషి మెయ్యి తెల్లన, వైసు ముపై ఐదువుంటయిగా వచ్చు. గసూంటి మనిషిగా సుట్టుత మా తక్కో సోమయాజిననుచు పొంపుగా వేషంబు, మకరకుండలములు మనసు దీర అన్నట్లుగా మనిసి తీరు.. జలబిందువు ముత్తియయై, కలియదు తొల్లంటి నీట అన్నట్లుగా అందరి మందిల గూడ గా ఒక్కడే ఏరేగ, ఎక్కోగ కన్పిస్తాండు.. 'దొర'గదా మరి! ఎడ్డిరెడ్డి కులము ఏమని జెప్పుడు అన్నట్లుగ సెప్పకుంటనే ఆయిన 'దొర' అన్పిస్తండు...

అన్ని తీర్ల చీమలని-సన్న నల్ల సీమల్ని- జోరుగ పారే సిమలిన, సిన్నగ ఎర్రగ మెల్లెగ పొయ్యే సీమల్ని, సిన్న నల్ల రెక్కల సిమల్ని, పెద్ద ఎర్ర రెక్కల సీమల్ని, సలి సీమల్ని, గండు సీమల్ని అనిన తీర్లను కడుపు నిండ మింగిన పామువారం పారుకుంట పోతాంది లోకల్ బండి..గాడి డబ్బుడబ్బును సెకిన్ జేసుకుంట గా డబ్బుల కచ్చిండు టికిట్ సెకిన్ మాస్టరు. తెల్లబట్టల మీద నల్లకోటు. గీ బండ్లల్ల సెకింగ్ మాస్టర్లల్ల అందర్ల గాడ గీ సెకింగ్ మాస్టరు పేరు పొయ్యినోడు. టికిట్ లేకుంట పయినం జేసెటోళ్ల నుంచి పైసలు వసూలు జేసుట్ల అందర్ల గూడ పేరు పొయ్యినోడు. అందరు సెకిన్ మాస్టర్లు గంతగానం సైకిన్ జెయ్యక పొయ్యేటోళ్లు. గా సెకిన్ మాస్టర్లు అందరు గూడ టికిట్ తీసుకోకుంట దొరికినోళ్ల దగ్గర ఏ స్టేషన్ల ఎక్కిండ్లు, ఏ స్టేషన్ల దిగుతరు అన్న దాని మీద పైసలు వసూలు జేసుకోని జేబుల ఏసుకునే టోళ్లు.. గని, గీ సెకిన్ మాస్టరు మట్టుకు గట్ల గాదు, బండి అన్ని డబ్బుల్ని గూడ ఈ కొసనుండి ఆ కొసకు, ఆ కొస నుంచి ఈ కోసకు ఎన్నన్న సార్లు సెక్కర్లు గొట్టెటోడు! టికిట్ లేకుంట పయినం జేసెటోళ్లు గూడ తగ్గిండ్లు, బయిపడ్డరు. ఎందుకంటే, రొండు మూడటేషన్ల సార్థిలకు బదలు జెంక్షన్ నుంచి జెంక్షన్ దాన్వ పైసలు కక్కవల్ని వచ్చేటిది. రైల్వేకు మునాఫ. సెతకోటి దరిద్రాలకు అనంత కోటి ఉ పాయాలున్నట్లుగా పాయికాన్లల్ల జొచ్చి దొరుకకుంట వుండామనుకు నెటోళ్లకు గూడ గీ సెకింగ్ మాస్టరు గండం తప్పేటిది గాదు.. టికిట్ పైసలు కక్కనోళ్లని పోలీసులకు అప్పజెప్పెటోడు.

గీ సెకింగు మాస్టరు గిప్పుడు గా డబ్బులకెక్కి సెకింగు జెయ్య వట్టిండు. ఒకామె ఎంట ఎడపిల్లడు, పాలుజీకే పిల్లడు ఉన్నడు.. ఎందు సుఖము లేక ఎండి ఎండి అన్నట్లుగా వున్నది.. బొడ్డె సంచల వున్న టికిటు దీసి సెకిన్ మాస్టరుకు ఇచ్చింది. టికిట్ మాస్టరు గా టికిటు జూసి, పరుకాయించి జూసి...

'ఎవమ్మ, టికిటును జూపు మంటే ఎప్పుటిదో పాత టికిటు జూప వట్టివి' గిప్పటి టికిటు జూపు' అన్నడు సెకిన్ మాస్టరు 'గిది గిప్పుడు దీసుకున్న టికిటే సారూ!' అన్నది ఆమె.

‘కాదు, గిదెప్పటిదో పాత టీకీటు, గిప్పటి టీకీటు గాదు, గిప్పటి టీకీటు జూపు సంచల మంచిగ జూడు’ అన్నడు.

‘నా దగ్గర ఇంక ఏరే టీకీట్ గిట్ల ఏం లేదు సారూ! గిదొక్కటే టీకీటు, గిప్పూడు తీసుకున్నదే’ అన్నది ఆవిడ. సెకిన్ మాస్టరు మనిషిని జూసిండు - మైల బట్టలతోడ, మాసిన తలతోడ, ఒండల మురకి తోడ అన్నట్లుగ ఉన్నది.

‘ఏదే బోషిడి! గిదేం టీకీటే? గింతచాలాకానే నీకు! నీకే గింత చాలకివుంటే యిగ నాకెంత ఉండాల్తే! టీకీటు తీసుకోకుంట, ఏదో ఒక టీకీట్ జూపిస్తే నడుస్తుది అన్న గంతగానం తెలివానే నీకు! టీకీట్ తీసుకోకుంట బండి ఎక్కి మీదికెళ్లి నన్నే గుడ్డొన్ని, ఎడ్డొన్ని తెలివి లేనోన్ని జూయ్యాలన్నంత చాలాకా నీకు! గింత వుషారుతనం నీకేనా! ‘అఅలు రాని నీకే గింత చాలాకి ఉంటే ఇగ నా కెంత ఉం డాల్తే! తియ్యిపైసలు. నలుపు నలుపే గాని తెలుపు గాదు అని.. మీరు మారరే! తియ్యి పైసలు - వర్ణ సంచి కాజిపేట దనుక చార్జి’ అన్నడు.

‘గదేంటిది దొర, నేను గిప్పూడు కొన్న, గీ టీకీటు.. మీరు గిట్లంటున్నరేంటిది’ అన్నది ఆవిడ..

‘పైసలు తీసవా లేదా!’ సైకింగు మాఃష్ట్రఓనిఱ.

‘గదేంటిది దొర. గొప్పూడు గొన్నట టీకీటు, ఉన్న కాడికి, టీకీటు మందం పైసలిచ్చి టీకీటు దీసుకొన్న గిట్లంటున్నరు ఏంటిది’ ఆమె.

‘పైసలు తియ్యమంటే పాడిందే పాడురా, పాసుపండ్ల దాసరి అన్నట్లుగ గిప్పూడు దీసుకున్న టీకీటే అంటున్నవు. నువ్వు పైజెసలు తియ్యమంటే మాటలతోటి తీస్తలేవు..’ అని బొడ్ల సంచిన గుంజుకోని జూసిండు.. గండ్ల పైసలు లెవ్వు.

‘ఇగో జెయయమంటవే గిప్పూడు? పోలీసులకు అప్పజెప్పుతమరి’ అన్నడు.

‘లేదు దొర! అవద్దం గాదు దొర! గీ టీకీటు నేను గిప్పూడే కొన్న దొర. నేను అవద్దం ఆడుత లేను. ఇగో, గీల్లందరి ముంగటనే గీ టీకీటు కొన్న దొర. అవద్దం అనుకుంటే గీళ్లందర్ని అడుగుదొర, నా పిల్లగండ్ల తోడు, గిది అవద్దంగాదు’ అని పిల్లగండ్ల నెత్తిమీద సెయ్యి వెట్టి ఇట్టు వెట్టుకుంట ఏడువ వట్టింది..

‘నువ్వద్దే దొర.. ఆమె టీకీట్ కొన్నది దొర. మాతోటే లైన్ల ఉండి ఉన్నది దొర?’ అన్నరు టిమె టికెట్ కొనంగ జూసినోళ్లు.

‘మరి పారేసుకున్నదా టీకీటు? ఏదే! టీకీటు గిట్ల పారేసుకున్న వా?’

‘లేదు దొర. పదిలంగ గీ సంచిల్నే పెట్టుకున్న’

‘మరి గియ్యాల కొన్నట టీకీటు జాగల, గీ పాత టీకీటు ఎట్ల వచ్చింది!.. అన్నడు సెకింగ్ మాస్టరు.

‘ఏమో దొర! ఒగాయన, ఒగ దొర టీకీటు తీసుకున్నవా, ఏదీ సూపియ్యి అంటే సూపిచ్చిన దొర! గా దొర టీకీటు సూసినట్లు జూసి మళ్ల ఇచ్చిండు దొర!’ అన్నది ఆమె

‘నువద్దే దొర, ఒగాయన, దొరవారం వుంటడు. మమ్మల్ని గూడ టీకీట్లు జూపియ్యమన్నడు, తీసుకొని సూసి మళ్ల ఇచ్చిండు’ అన్నరు..

సెకిన్ మాస్టరుకు - పదుగురాడు మాట పాటియై ధర జెల్లు

అన్నట్లుగా అనిపించిందేమో.. ఏం అనుకున్నడో గని..

‘గా మనిషి ఎవ్వరు మరి? గుర్తు పడుతరా! గీ డబ్బుల ఉన్నదా! సూడుడి’ అన్నడు. గాళ్లండ్ల వున్న ఇద్దరు, ముగ్గురు లేని గా పెట్టెనంత తిరిగిచ్చి

‘లేదు దొర గా మనిషి గీ పెట్టెల’ అన్నరు.

గీంతల ఒగ బేసన్ల బండి ఆగింది. సెకిన్ మాస్టరు లేసి పొయ్యి గొంత సేపైనంక మళ్ల వచ్చి..

‘బండి కొంచెం సేపు ఆగుతదిగని, గా మనిషి ఏరే పెట్టెలల్ల ఎ క్కుడన్న వున్నడోమో సూసిరండ్రి’ అన్నడు. ఇద్దరు ముగ్గురు మొగో క్కు పొయ్యి వచ్చి..

‘ఉన్నడు దొర! గా మనిషి రెండు పెట్టెలాపల ఉన్నడు’ అన్నరు. సెకిన్ మాస్టర్ ఆళ్లతోటి పొయ్యిగా దొరను సూసిండు. అయిన టీకీట్ను సూపియ్యమని జూసిండు. సెకిన్ మాస్టరు ఆ దొరని ఎంటిదేంటిదో అడిగిండు. సెకిన్మాస్టరు అడిగిందనానికి గా దొర ఎంటిదేంటిదో సెప్పిండు..

సెకిన్మాస్టరు గా దొర అనుంటి మనిషిని ఎంట వెట్టుక గా ఆడిమనిషి వున్న పెట్టెకు తోలుకొని వచ్చిండు.

‘గీ దొరేసారు, టీకీటు జూపియ్యమంటే జూపిచ్చిన’ అన్నది ఆ ఆడిమనిషి.

సెకిన్మాస్టరుగా దొరతోటి అన్నడు.

‘ఆవిడ కాళ్ల మీద పడి తప్పైంది.. ఇంకెప్పుడు గిసుంటి పనులు జెయ్య అను.. అందరికి ఇయిపడెటట్లుగ జోరుతోటి’ అని!

జగజగ బట్టలల్ల ఉన్నగా దొర - మైల బట్టలతోడ మాసిన తలతోడ ఒడల మురికితోడ అన్నట్లుగ ఉన్న ఆ ఆడిమనిషి కాళ్లకు మొక్కుకుంట..

‘తప్పైంది.. ఇంకెప్పుడు గూడ గిసుంటి పనుల జెయ్య, మన్నిచ్చు’ అన్నడు అందరి ముంగట! సూపులకు దొర, సేతలకు దొంగ!

పర్వత వనవాసి పరిణామ వర్త కూపవాసికెట్లు గుర్తుపడను? దొరవారం ఉన్న తను గా ఆడిమనిషి టికెట్ అదలు బదలు జేస్తే ఎట్ల ఎరుక పడుతది? అఅలు గిట్లరాని ఆడిమనిషి - ఎరుక మాలిన జీవి అసుంటిది, కాళ్లు లేని పక్షి అసుంటిది.. బాగోతంల పూటకు తగిలేనోడు.. రాజు ఏషం ఏసినట్లుగ వున్నది గీ దొర ఏషం. ఏషం దొరది.. గుణాలు దొంగయి. ఏం తెలవనోళ్లని మోసం జేసుడు.. ఇట్టి వేషమెల్ల పొట్లకూటికెసుమ్ము. ఆకనంబు శూన్యమందు శబ్దము పుట్టె అన్నట్లుగ టికెట్ కొనకుంటనే కొనుక్కున్నడు! గంజెవడిదో, గింజవడిదో.. ప్రుచ్చు గుడికి పోయి ముడి విప్పుటే గాని, కుక్క యిల్లు జొచ్చి కుండలు వెడుకదా? రట్టుగాదెమున్ను రావణు వేషంబు!.. నాణెమైన చెడిపెనయమెరుంగుచు దిరుగు..

గీ సెకింగు మాస్టరు గావట్టి సువద్ది సువద్దైంది.. అవద్దం అవద్దమైంది. ఏరే ఏరే సెకింగ్ మాస్టరైతే మిగిలిపోయ్యి ఉండేటిది..

నీరుపైన బడిని నిప్పులు బొగ్గులొ అన్నట్లుగ జెగజెగ మెరుస్తాన్న బట్టలల్ల, దొరమొకం బొగ్గువారం నల్లవడ్డది అందరి ముంగట - మైల కోక, నలుప పెయ్యి ఆడిదాని కళ్ల మీద పడంగనే..

తెలంగాణ బిల్లు... కాలగమనం

- 9.12.2009 తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటు ప్రక్రియ ప్రారంభిస్తున్నట్లు కేంద్ర హోంశాఖ మంత్రి చిదంబరం ప్రకటన.
- 23.12.2009 తెలంగాణపై కేంద్ర ప్రభుత్వం యూటర్న్ రాష్ట్రం లోని అన్ని పార్టీలతో, సంబంధించిన వర్గాలతో చర్చలు జరుపుతామని ప్రకటన
- 30.12.2009 అఖిలపక్షానికి హాజరుకావాల్సిందిగా రాష్ట్రంలోని ఎనిమిది పార్టీలకు కేంద్ర హోంశాఖ పిలుపు.
- 5.1.2010 ఢిల్లీలో జరిగిన మొదటి అఖిలపక్ష సమావేశం
- 28.1.2010 రాష్ట్ర పరిస్థితుల అధ్యయనానికి కమిటీని నియమిస్తున్నట్లు కేంద్రం ప్రకటన
- 3.2.2010 రాష్ట్రంలో నెలకొన్న పరిస్థితిపై జస్టిస్ శ్రీకృష్ణకమిటీ సారథ్యంలో సంప్రదింపుల కమిటీ ఏర్పాటు
- 4.3.2010 రాష్ట్రానికి శ్రీకృష్ణ కమిటీ రాక, అన్ని పార్టీల అధినేతలతో సమావేశం
- 6.1.2011 శ్రీకృష్ణ కమిటీ నివేదిక వెల్లడి
- 5.12.2012 డిసెంబర్ 28న అఖిల పక్ష సమావేశం ఏర్పాటు చేస్తామని కేంద్ర హోంశాఖ ప్రకటన
- 28.12.12 కేంద్ర హోంమంత్రి అధ్యక్షతన ఎనిమిది పార్టీలతో అఖిలపక్ష భేటీ, తెలంగాణ సమస్య నెలరోజుల్లోగా పరిష్కరిస్తామని షిండే ప్రకటన
- 1.7.2013 తెలంగాణ అంశంపై కాంగ్రెస్ అధిష్టానం త్వరలో నిర్ణయం వెల్లడిస్తుందని దిగ్విజయ్ సింగ్ ప్రకటన.
- 9.7.2013 ఢిల్లీలో జూలై 12న పార్టీ కోర్కెకమిటీ సమావేశానికి రావాల్సిందిగా సీఎం, డిప్యూటీ సీఎం, పీసీసీ అధ్యక్షుడికి అధిష్టానం పిలుపు.
- 12.7.13 కోర్ కమిటీ సమావేశం అనంతరం తెలంగాణ అంశంపై సంప్రదింపుల ప్రక్రియ ముగిసింది. దీనిపై సీడబ్ల్యూసీ మీటింగ్లో చర్చించి ఒక నిర్ణయం తీసుకుంటామని దిగ్విజయ్ సింగ్ ప్రకటన
- 26.7.13 కోర్ కమిటీ సమావేశం అనంతరం తెలంగాణ అంశంపై సంప్రదింపుల ప్రక్రియ ముగిసింది. కాంగ్రెస్ పార్టీ, యూపీఎ ప్రభుత్వం నిర్ణయం కోసం వేచి చూద్దామని దిగ్విజయ్ సింగ్ ప్రకటన.
- 28.7.13 జూలై 30న యూపీఎ భాగస్వామ్య పక్షాల సమావేశం, సీడబ్ల్యూసీ సమావేశాలను నిర్వహించాలని నిర్ణయం.
- 30.7.13 పది జిల్లాలతో కూడిన తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటుకు సీడబ్ల్యూసీ తీర్మానం, పార్టీ ప్రతిపాదనను కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ప్రతిపాదిస్తామని దిగ్విజయ్ సింగ్, అజయ్ మాకెన్ ప్రకటన.
- 6.8.13 నలుగురు సభ్యులతో కూడిన ఆంటోనీ కమిటీ

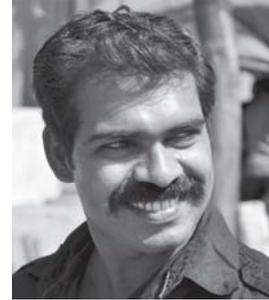
- ఏర్పాటు చేస్తున్నట్లు కేంద్రం ప్రకటన.
- 7.8.13 ఆంటోనీ కమిటీ ఏర్పాటు
- 3.10.13 తెలంగాణ ఏర్పాటుకు కేంద్ర కేబినెట్ ఆమోదం
- 11.10.13 జీవోఎం మొదటి సమావేశం
- 31.10.13 అఖిలపక్షానికి హాజరుకావాల్సిందిగా ఎనిమిది పార్టీలకు కేంద్ర హోంశాఖ లేఖలు
- 13.11.13 పార్టీలతో ముగిసిన అఖిలపక్ష సమావేశాలు.
- 5.12.13 తెలంగాణ రాష్ట్ర ఏర్పాటునకు సంబంధించిన ముసాయిదా బిల్లును ఆమోదించిన కేంద్ర కేబినెట్.

ఆదిమ భాషకు పట్టాభిషేకం

గోండి భాషలో తొలిపుస్తకం ఆవిష్కరణ

గిరిజన తెగలు మౌఖికంగా మాట్లాడుతూనే ఆదివాసీల గోండి భాషకు అక్షరరూపం వెలుగుచూసింది. వందల ఏళ్ల క్రితం ఆచరణలో ఉండి కాలగర్భంలో కలిసిపోయిన గోండి భాష రాతప్రతులు వెలుగు చూసిన ఆదిలాబాద్ జిల్లా నార్సూర్ మండలం గుంజాలలో గోండి భాషలో రూపొందించిన తొలి పుస్తకాన్ని జనవరి 27న ఆవిష్కరించారు. గుంజాల గోండి లిపి అధ్యయన వేదిక అధ్యక్షుడు ప్రొఫెసర్ జయధీర్ తిరుమలరావు, జిల్లా కలెక్టర్ అహ్మద్ బాబు, ఐటీడీఎ ప్రాజెక్టు ఆఫీసర్ జనార్ధన్ నివాస్లు ఈ పుస్తకాన్ని ఆవిష్కరించారు. గోండి లిపి దినోత్సవం సందర్భంగా ఈ పుస్తకాన్ని పాఠకుల ముందుకు తీసుకొచ్చారు. ఈ సందర్భంగా ప్రొఫెసర్ జయధీర్ తిరుమలరావు మాట్లాడుతూ అత్యంత ఆదిమ తెగలకు చెందిన చరిత్రను ప్రపంచానికి తెలియజేసేందుకు రెండేళ్లుగా కృషి చేస్తున్నామన్నారు. వందల ఏళ్ల నాటి రాతప్రతులను గుంజాలకు చెందిన గోండు పెద్దలు దాచి ఉంచి ప్రపంచానికి అరుదైన భాషను పరిచయం చేస్తున్నారని, ఇలాంటి భాషాభివృద్ధికి అధికారులు సహాయ సహకారాలు ఎంతో అవసరమన్నారు. దళిత, గిరిజన స్టడీ సర్కిల్ ద్వారా ఎనిమిది మంది విద్యార్థులతో పదిరోజుల పాటు గ్రామంలో ఉండి గోండి భాషను అనువదించి పుస్తక తయారీకి అవినీతి కృషి చేశామని, కలెక్టర్.. ఐటీడీఎ పీవోలు సహాయసహకారాలు అందించారన్నారు. కలెక్టర్ అహ్మద్ బాబు మాట్లాడుతూ గోండి భాష పుస్తకరూపంలో ముందుకు రావడం విశేషమన్నారు. గోండి లిపిని అభివృద్ధి చేసేందుకు గుంజాలలో పరిశోధన కేంద్రాన్ని ఏర్పాటు చేస్తున్నామన్నారు. ఐటీడీఎ పాఠశాలల్లో గోండి లిపి పుస్తకాలను ప్రవేశ పెట్టి బోధకులను నియమిస్తామన్నారు. పీవో జనార్ధన్ నివాస్ మాట్లాడుతూ గోండు లిపి అందుబాటులోకి రావడం గొప్ప విషయమని, దీని ఈ తరం యువకులు అభివృద్ధి చేసేందుకు కృషి చేయాలన్నారు. కార్యక్రమంలో ఏకలవ్య ఫౌండేషన్ కన్వీనర్ వేణుగోపాల్ రెడ్డి, ఆదివాసీ రచయితల వేదిక రాష్ట్ర అధ్యక్షుడు మెస్రం మనోహర్, గోపగాని రవీందర్ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

ముగ్గు... మురిపెం

కందుకూరి రమేష్ బాబు
'చిత్రలిపి' ఆవిష్కర్త

ముగ్గును చూస్తే ముచ్చటేస్తుంది

అది ముంగిలి నిండా పరుచుకొని ఉన్నప్పుడు మనసు ఆనందంతో పులకించి పోతుంది.

ఇంటి లక్షణం పందిరి చెబుతుందంటారు... కానీ పందిరి అండాన్ని కూడా ఇనుమడింప జేసే లక్షణం ముగ్గుకు ఉంటుంది

ముద్దు, ముచ్చట గురించి తెలిసినంతగా మనకు ముగ్గు ముచ్చట సంగతి తెలియదు. ముగ్గులేమిటో, వాటి మురిపాలేమిటో తెలుసుకోవాలనుకునేవాళ్ల ఆలోచనలకు బాగానే పని పెట్టింది కందుకూరి రమేష్ బాబు ఏర్పాటు చేసిన 'చిత్రలిపి' ఛాయాచిత్ర ప్రదర్శన.

జనవరి 10 నుంచి 19 వరకు హైదరాబాద్ రవీంద్రభారతిలోని సిసిఆర్ ఆర్ట్ గ్యాలరీలో జరిగిన ఛాయాచిత్ర ప్రదర్శనలో ఒక్కొక్క చిత్రానిది ఒక్కొక్క ప్రత్యేకత.

ముగ్గును మహిళలకు పరిమితం చేసి, ఓ మూలకు నెట్టివేయాలని చూసే వాళ్లలో ఒక కొత్త ఆలోచన రేకెత్తించింది. నిజానికి ఇందులో ఒక్కొక్క చిత్రానిది ఒక్కో ప్రత్యేకత. చుక్కలు కలిపే సృజనాత్మకత విద్యను అవగాహన చేసుకోవడానికే కందుకూరి చిత్రలిపిని ప్రదర్శనకు పెట్టినట్లు అనిపిస్తుంది. చిత్రలిపిని నిశితంగా పరిశీలన చేసుకుంటూ పోతే తప్ప ముగ్గుల భాష మనకు సులభంగా బోధపడదు. ముగ్గుబుట్ట వంటి తల అనే శ్రీశ్రీ బిక్షువర్షియసి గేయపాదం గుర్తుంది కదా! ఆ ముగ్గుబుట్ట వంటి తల ఎలా ఉంటుందో రమేష్ బాబు తన కెమెరాలలో బంధించాడు. అయితే అక్కడితో ఆగిపోతే అది కందుకూరి ప్రత్యేకత ఎందుకవుతుంది? ముగ్గుబుట్టలాంటి తల ఉన్న ముసలితల్లి చేతిలో అక్షరాల ముగ్గుబుట్ట కూడా ఉంది. ఈరెండింటిలో ఏది దేని ప్రతి బింబమో వెంటనే పోల్చుకోవడం మనకు కష్టమౌతుంది. ఛాయాచిత్రగ్రాహకుడి ప్రతిభకు ఇదొక మ(మె)చ్చుతునక.

బైస్ బాలమ్మ వేసిన ముగ్గును గురించి ఇక్కడ కొంచెం ప్రత్యేకంగా చెప్పుకోవాలి. మామూలుగా చూసినట్లయితే ఈ ముగ్గు మామూలు ముగ్గుల కన్నా చాలా మామూలుగా ఉంటుంది. అది ఒక మూడు చేపల ముగ్గు, అందులో ఏ ప్రత్యేకతా ఉన్నట్లు కనిపించదు. కొంచెం తరచి చూస్తే మాత్రం బెస్తవాళ్లకే ప్రత్యేకమైన జీవితం గోచరిస్తుంది. చేపలు, వలలకు బెస్తల జీవితాలతో విడదీయరాని సంబంధమున్న విషయం తెలిసిందే కదా! ఒక్కొక్క చేప తోకలో ఒక్కొక్క వల ఒదిగిపోయి, అది కూడా చాలా సహజంగా కనిపిస్తుంది. బాలమ్మ తమలాంటి వాళ్ల బతుకుల్ని ఒక చిన్న ముగ్గులో చూపించింది.

ఇంకొక చిత్రంలో రెండుమూడేండ్ల పసిపాప ఆసరా ఇస్తున్న తల్లిచేతిని అందుకోకుండా ముగ్గునందుకుని చుక్కలు పెడుతుంది. ముగ్గు మన వారసత్వం అని చిత్రం కింద నిర్వాహకుల వ్యాఖ్యానం ఉంటుంది. తల్లిద్వారా బిడ్డకు మాత్రమే సంక్రమించే అవకాశమున్న కళ కదా ఇది. ఎంత వాస్తవికమైన వ్యాఖ్యానం! కూలిపోవడానికి సిద్ధంగా ఉన్న ఇంట్లు కూడా వాటి వాకిళ్లలో ముగ్గులు పెట్టిన తరువాత కోట్ల రూపాయల విలువ చేసే భవనాల కన్నా అందంగా కనబడిన చిత్రాలు ఈ ప్రదర్శనలో చాలానే ఉన్నాయి. వాకిట్లో పరుచుకున్న ముగ్గుల్నే కాదు. ముగ్గులతో పరుచుకున్న వాడలకు వాడల్నే బంధించి మన ముందుంచారీయన. ఛాయాచిత్రకారుడి కెమెరాకు కన్ను మాత్రమే ఉంటే సరిపోదు. దానికి ఆత్మ కూడా ఉండాలి. ఆ ఆత్మకు ఆర్థి కూడా తోడైతే తప్ప ఇలాంటి ఫొటోలు బయటకు రావని చిత్రలిపి ప్రదర్శన మారోమారు గుర్తుచేసింది. ఇందుకు చిత్రలిపి సృష్టికర్త కందుకూరి రమేష్ బాబు ఎంతైనా అభినందనీయులు.

- గుండెబోయిన శ్రీనివాస్, హన్మకొండ

సరైన విమర్శ లేకపోతే సాహిత్యానికే నష్టం

ప్రస్తుత పరిస్థితుల్లో నిష్పాక్షిక సాహిత్య విమర్శ రావడం లేదని, సరైన విమర్శ లేకపోతే సాహిత్యానికే నష్టమని ఆంధ్రజ్యోతి సంపాదకులు కె. శ్రీనివాస్ అన్నారు. కొండి మల్లారెడ్డి కవితా సంకలనం 'అలికిడి'ని జనవరి 5న ఆయన ఆవిష్కరించారు. సుందరయ్య విజ్ఞాన కేంద్రంలో జరిగిన ఈ కార్యక్రమంలో కె. శ్రీనివాస్ మాట్లాడుతూ కవులు, కళాకారులు సొంత అభివృద్ధినే వర్గ అభివృద్ధిగా భావిస్తున్నారని, ఫలితంగా వాస్తవాన్ని..వాస్తవంగా చెప్పే వాతావరణం కొరవడుతుందని ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు. సాహిత్య విమర్శపై సైతం ఆ ప్రభావం ఉంటుందన్నారు. సమాజంలో విమర్శను సైతం స్వీకరించలేని స్థితి ఏర్పడిందన్నారు. విమర్శను ధైర్యంగా చెప్పగలిగినప్పుడే బలమైన సాహిత్యం వస్తుందన్నారు. కొండి మల్లారెడ్డి కవితల్లో మానవ సంబంధాల అర్థత ఉందన్నారు.

ప్రాఫెసర్ జయధీర్ తిరుమల రావు మాట్లాడుతూ సాహిత్య రంగంలో కొత్త కలాలు, కవితలు వస్తున్నంతగా విమర్శలు రావడం లేదన్నారు. ఆలోచనలో స్పష్టతను అక్షరాలలో ఒంపడమే కాకుండా విమర్శపైనా దృష్టి సారించాల్సిన అవసరముందన్నారు.

తెలంగాణ రచయితల వేదిక మాజీ అధ్యక్షుడు జూకంటి జగన్నాథం మాట్లాడుతూ తెలంగాణ ఉద్యమంలో కొత్త కవులు ఎందరో వచ్చారన్నారు. తెలంగాణ సాదనలోనే కాక పునర్ నిర్మాణంలోనూ వాళ్లంతా కీలకభూమిక పోషించాల్సిన అవసరముందన్నారు.

తెలంగాణ రచయితల వేదిక అధ్యక్షుడు జూలూరి గౌరీచందర్ మాట్లాడుతూ భవిష్యత్ తెలంగాణ నిర్మాణంపై కరులు ప్రత్యేక దృష్టిని సారించాల్సిన అవసరముందన్నారు. వనరుల దోపిడీని ప్రశ్నిస్తూ రాజకీయ నాయకులకు అలికిడి వినిపించాలని అన్నారు.

వారసత్వ కట్టడాలకు కొత్త అందాలు

హెచ్ఎండ్ఐ పరిధిలో గుర్తింపు పొందిన వారసత్వ సంపద కట్టడాలకు కొత్త హంగులు కల్పించేందుకే అధికారులు ఏర్పాట్లు చేస్తున్నారు. ప్రస్తుతం హెచ్ఎండ్ఐ పరిధిలో 166 కట్టడాలకు వారసత్వ సంపద హోదా దక్కింది. ఈ మేరకు దశలవారీగా ఆ కట్టడాల చారిత్రక వైభవ సమాచారాన్ని బోర్డుల రూపంలో ఏర్పాటు చేయనున్నారు. తొలివిడతలో మెట్రో రైల్ కారిడార్ పరిధిలోని 15 కట్టడాల వద్ద సమాచార బోర్డులు ఏర్పాటు చేయడానికి రంగం సిద్ధమైంది. మలివిడతలో మిగిలిన మెట్రో రైల్ కారిడార్ల వద్ద సమాచార బోర్డులను ఏర్పాటు చేస్తారు. ప్రతి కట్టడం వద్ద మూడు భాషల్లో కట్టడం చరిత్రను తెలియజేసే సమాచారం ఏర్పాటు చేస్తారు. ఇప్పటి వరకు జాతీయ స్థాయి హెరిటేజ్ హోదా పొందిన చార్మినార్, గోల్కొండ తదితర సముదాయాల వద్ద మాత్రమే ఇలాంటి బోర్డులుండగా, హెచ్ఎండ్ఐ-హెరిటేజ్ కమిటీ సారధ్యంలో గుర్తింపు పొందిన కట్టడాల వద్ద కూడా వీటిని ఏర్పాటు చేయనున్నారు.

అవగాహన పెంచుకుందాం! చైతన్యవంతులను చేద్దాం!!

**సమస్యల పుట్ట తెలంగాణ
కాగడా పట్టి చూసినా కానరాని అభివృద్ధి
ఆయా అంశాల గురించి చర్చిద్దాం
వాటిని నలుగురికి చాటి చెబుదాం**

ఇప్పటి వరకూ చర్చించిన అంశాలు:

- తెలంగాణ ఉద్యమంలో మహిళల పాత్ర
- పారిశ్రామిక కాలాభ్యం, పర్యావరణం
- వ్యవసాయరంగంలో వెనుకబాటు
- విద్యా రంగం తీరుతెన్నులు
- తెలంగాణలో గుట్టల విధ్వంసం
- తెలంగాణలో పెరుగుతున్న రైతుల ఆత్మహత్యలు

...ఇంకా మరెన్నో!

మన వేదన ప్రపంచానికి తెలియాలంటే ఆ వేదన ఏమిటో స్పష్టంగా అవతలి వారికి వెల్లడించగలగాలి. అంతే తప్ప మూగజీవలా బాధపడుతూ ఉంటే మన బాధ ఏమిటో అవతలి వారికి తెలియదు. పట్టించుకునే వారు ఉండరు. నేడు తెలంగాణలో ఎన్నో సమస్యలు. అలాంటి వాటిని ఒక్కోదాని గురించి అవగాహన కల్పించే ప్రయత్నమే ఈ చర్చ. ఈ చర్చలో పాల్గొనడం ద్వారా భావజాలవ్యాప్తికి అవసరమైన సమాచారాన్ని పొందవచ్చు. ఎదుటివారితో వాదనల్లో నెగ్గవచ్చు. వారి ఆలోచనల్లో మార్పు తీసుకురావచ్చు. సరికొత్త సమాజాన్ని సృష్టించవచ్చు. అందుకు బాట వేసేదే టి.ఆర్.సి. 'చర్చ'.

టి.ఆర్.సి. చర్చ
TRC CHARCHA

ప్రతి శనివారం సో. 5 గం.ల 30 ని.లకు ఒక్కో వారం.. ఒక్కో అంశం

రండి! చర్చిద్దాం...

TELANGANA RESOURCE CENTRE

"చంద్రం" 490, స్ట్రీట్ నం. 11,
హిమాయత్ నగర్, హైదరాబాద్ - 500 029.
ఫోన్: 9030626288 ఫ్యాక్స్: 040-27635644
E-mail: trchyd@gmail.com
website : www.trchyd.org

అడ్డంకులను ఎదుర్కొంటున్న 'ఆమ్'

కాంగ్రెస్, బీజేపీ రెండూ ఆమ్ ఆద్యీ పార్టీ నిలదొక్కుకోగూడదని, సుస్థిర పాలన చేసి ఢిల్లీ ప్రజల తద్వారా దేశ ప్రజల మెప్పును పొందకుండా జెయ్యాలని పరోక్షంగా కృషి చేస్తున్నాయి. ఈ రెండు కూడా కోరు కుంటున్నదొకటే అయినా ఎంచుకున్న ఎత్తుగడలు వేర్వేరుగా ఉన్నాయి. అత్యధిక కాలం పాటు పాలించిన పార్టీ కాబట్టి కాంగ్రెస్ దేశవ్యాప్తంగా పరిపాలనా యంత్రాంగంపై పట్టు కలిగి ఉంది. ఆ పట్టుతో అదే యంత్రాంగాన్ని అధికారంలోకి వచ్చిన ఆమ్ ఆద్యీ పార్టీకి వినకుండా, అంటే ఆ పార్టీ తీసుకున్న ప్రభుత్వ నిర్ణయాలను అమలుపరచకుండా చేయగలగుతున్నదని, నీరుగార్చులుగుతుందని కొందరి అభిప్రాయం. అలా అమలు చేయకుండా, పనిచేయకుండా చేసి ఏవీ ప్రభుత్వాన్ని చేతకాని ప్రభుత్వంగా చిత్రించాలని, అభాసుపాలు చేయాలని చూస్తున్నది. ఆ పనిలో కొంత సక్సెస్ కూడా అయ్యిందనుకుంటా. ఎంత సక్సెస్ అయినా సంబంధిత అధికారులను తమకు ఇష్టం లేకున్నా సెలవు మీద పంపించాల్సి వచ్చింది. కనుక ఆ క్రీడలో అనుకున్నంత సాధించలేక పొయ్యారని కూడా అనుకోవచ్చు. అంతేకాదు, అనుకోకుండానే ఏవీ ప్రభుత్వానికి మరికొంత బలాన్ని, లెజిటిమసీ (చట్టబద్ధత)ని కూడా సమకూర్చారని కూడా భావించవచ్చు. అంటే ఈ ఎత్తుగడలో కాంగ్రెస్ తనే కొంత అభాసుపాలైందన్న మాట. బీజేపీ ఎత్తుగడ మరో విధంగా అభాసుపాలైంది. ఢిల్లీలో తనే అత్యధిక స్థానాలు సాధించింది కాబట్టి ఎటు తిరిగి తనకే అధికారం దక్కుతుంది కనుక ఉద్దేశపూర్వకంగానే ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పాటు చేసే అవకాశాన్ని ఏవీపీకి ఇచ్చింది. అదీగాక తను కాంగ్రెస్ కు ప్రధాన ప్రతిపక్షంగా ఉండి పోరాడుతూ, మరోవైపు కాంగ్రెస్ మద్దతు తీసుకొని ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పాటు చేస్తే కొంతైనా గౌరవం కోల్పోవాల్సి వస్తుందని, కనుక ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పాటు చేసే అవకాశం ఏవీపీకే ఇస్తే, ఏవీపీ కాంగ్రెస్ మద్దతు తీసుకోదని, ప్రభుత్వాన్ని ఎట్టి పరిస్థితిలోనూ ఏర్పాటు చెయ్యలేదని కూడా భావించింది. అయితే, ఆ పరిస్థితిని ఏవీపీ అధిగమించి, తనను ఎన్నుకున్న ఓటర్ల మద్దతును, విశ్వాసాన్ని పొంది ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పాటు చేసింది. ఒక గొప్ప సమస్య మీద ఎస్ఎంఎస్ఎల ద్వారా ప్రజల అభిప్రాయాన్ని కూడగట్టి ఏవీపీ

భారత ప్రజాస్వామ్యంలో కొత్త ఒరవడిని సృష్టించింది. ప్రజాస్వామ్యాన్ని కూడా బలోపేతం చేసింది. అంటే ఏవీపీని కుడితిలో పడేయబోయి బీజేపీ తనే కుడితిలో పడ్డదన్న మాట. అందుకే ప్రభుత్వాన్ని ఏదో రకంగా ఏర్పాటు చేసే అవకాశం తనకూ ఉండి కూడా ఆ పని చెయ్యక చేజార్చుకున్నందుకు పశ్చాత్తాపంతో, ఉక్రోషంతో, ఆక్రోషంతో రగిలిపోతున్నది. ఐతే ఎంత రగిలిపోయినా, ఏవీపీ స్వయంకృతాప రాధం చేసే వరకు, తమ అవసరం, వంతు వచ్చే వరకు కాంగ్రెస్, బీజేపీలు వేచి ఉండక తప్పదు.

ఢిల్లీ సామాన్యులు (ఓటర్లు) కాంగ్రెస్ పార్టీని ఎనిమిది స్థానాలకు కుదించి ఆమ్ ఆద్యీ పార్టీకి 28 స్థానాలు, బీజేపీకి అంతకంటే ఎక్కువ స్థానాలు ఎందుకు కట్టబెట్టారని ప్రశ్నించుకుంటే, పలు విషయాలు అర్థమవుతాయి. కాంగ్రెస్ మీది వ్యతిరేకతతో పడ్డ ఓట్లు బీజేపీకిపడితే, అన్ని రంగాల్లో వస్తుసేవలకు ధరలు పెంచేసి బతుకు దుర్భరం చేసినందుకు ప్రతికారంగా, ఎన్నో ఆశలు పెట్టుకొని ఆమ్ ఆద్యీ పార్టీని గెలిపించారు. దీని ద్వారా ఢిల్లీలో సామాన్యులు, మధ్యతరగతి ప్రజలు అక్కడ తాము ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలేమిటో, అధికారం చేపట్టిన ఆమ్ ఆద్యీ పార్టీ ప్రభుత్వం ఏం చెయ్యాలని కోరుకుంటున్నాడో చాలావరకు అర్థమవుతుంది. ఆ విషయం అర్థమైనప్పుడు దేశంలోని సగటు మనిషికి ఏవీపీని సామాన్యడే ఎందుకు కాపాడుకోవాలి అనేది కూడా అర్థమౌతుంది. స్వతంత్రం వచ్చిన ఈ అరవై ఏళ్ళలో మొత్తం వ్యవస్థ అవినీతితో కుళ్ళిపోయింది. ఎన్నో ఇతర దుర్లక్షణాలతో కొట్టుమిట్టా దుతున్నది. అందులో వ్యభిచారం కూడా ఒకటి. దాన్ని తొలగిద్దామనే, తగ్గిద్దామనే ఉద్దేశంతో దాడికి వెళ్ళిన ఏవీపీ మంత్రి తానే అభియోగానికి గురైనాడు. ప్రతి సమస్యను ప్రజల ముందు పెట్టి అభిప్రాయాలు అడగడం సాధ్యం కాదు. అయితే, ప్రజల విశ్వాసంతోనే ముందుకు పోవడం అన్ని విధాలా శ్రేయస్కరం. అప్పుడే ప్రత్యర్థులు సృష్టించే అడ్డంకులను ప్రజలే దూదిపింజలను ఎగురగొట్టినట్లు చెదరగొడుతారు. అప్పుడే ఏవీపీ ఇతర రాష్ట్రాలకు విస్తరించే వీలుంటుంది.

- రాములు చందా, విశ్రాంత అధ్యాపకులు, హైదరాబాద్

చందదారులుగా చేరండి!

దక్కన్ ల్యాండ్

చందదారులను చేర్చించండి!

'తెలంగాణ రిసోర్స్ సెంటర్' ఆధ్వర్యంలో ఎం.వేదకుమార్ సంపాదకత్వంలో ప్రజాఉద్యమాల వేదికగా ఆరంభమైన 'దక్కన్ ల్యాండ్' తెలుగు సామాజిక రాజకీయ మాసపత్రిక అసతికాలంలోనే అన్ని వర్గాల ఆదరణ పొందింది. తెలంగాణ ఉద్యమకారులకు కరదీపికగా మారింది. ఈ పత్రిక మరిన్ని వర్గాలకు చేరడంలో ఉద్యోగ, ఉపాధ్యాయ, మేధావుల అమూల్య సహకారాన్ని కోరుతున్నాం. చందదారులుగా చేరడంతోపాటు తమకు తెలిసినవారిని చందదారులుగా చేర్పించాల్సిందిగా అభ్యర్థిస్తున్నాం.

మా చిరునామా

DECCAN LAND
"CHANDRAM" 490, St.No. 11, Himayatnagar
Hyderabad - 500 029. Mob: 9030626288
mail: deccanlandindia@gmail.com, www.deccanland.com

చందా వివరాలు:

వార్షిక చందా : రూ. 150
2 సం||లకు : రూ. 300
'దక్కన్ ల్యాండ్' పేరిట ఎంఓ, మనీయార్డర్, చెక్ లేదా నగదు రూపంలో
చందామొత్తం చెల్లించవచ్చు.

వస్తున్నావా అమ్మా?

నీ ముందు కూర్చొని
నా ఇంట్లో నేను
అన్నం తింటుంటే కలిగే ఆనందం
అంతా ఇంతా కాదమ్మా
అరవై ఏండ్ల కింద నీవు
ఆగమయిన సంగతి గుర్తొచ్చి
వండిన అన్నం అలిగిందమ్మా
కడుపు తీపికి శోకం ఉందని

వస్తున్నా వంటున్నారు
నిజంగా నీవు వస్తున్నావా అమ్మా!
వచ్చినట్లే వచ్చి రాబోవేమోనని
బెంగపడుతుంటిమి
వంకర మాటల మనుషుల నమ్మక
మధ్య రాత్రికే మేల్కొంటున్నాం
అడవి పూల మాలలు తెచ్చి
అరుణోదయాన్ని అడుగుచుంటిమి
తెలంగాణ జాడ చెప్పి
జాబిల్లికి కూత వేయుమని

చురుకైన యువకులు
బెరుకుతనం వదిలేసి
చేగువేరాకు సెల్యూట్ కొట్టారు
చైతన్యపు చేతులు ఇచ్చారు
రావమ్మా తెలంగాణ
మా అమ్మగా మా ముందుకు
రాళ్ళు రప్పలు వదిలేసి
బతుకు దారిలో పోదామని

మరణం మళ్ళీ రాదని
శ్రీకాంతాచారి చూపాడమ్మా
మలిదశ ఉద్యమానికి
పేగు బంధము తెంచాడమ్మా
నీ వస్తున్నావని తెలిస్తే
వాళ్ళమ్మకు కనబడుతాడేమో!
రావమ్మా మా అమ్మ
మంచి మనసు నీదమ్మా

ఉస్మానియా పిల్లల
ఉక్కు పిడికిళ్ళు
ఇనుప కంచెలను కూల్చిన చోటుకు
రావమ్మా తెలంగాణ
కృతజ్ఞత చెప్పి కూర్చుండ బెట్టుము
పాండవ పుత్రుల బలం తోడుగ ఉంటే
నీవు సాధించలేనిది లేదమ్మా

తెలంగాణ కంటి వెలుగులు
కాకతీయ నవతరం
కన్న తల్లి విముక్తి కోసం
కాళరాత్రులను చూసిందమ్మా

తెలంగాణ కంటి వెలుగులు
కాకతీయ నవతరం
కన్న తల్లి విముక్తి కోసం
కాళరాత్రులను చూసిందమ్మా
నీవే వచ్చి కరచాలనం చేస్తే
కన్నీళ్ళను తుడుచుకుంటారమ్మా

బక్క పలుచని మెదక్ వీరుడు
తిరుగులేని ఒక బాణం వేస్తే
అదిరిపడింది ఈ రాజకీయం
ఒప్పుకుంది మన తెలంగాణను
ఓపిక పడితే ఇస్తానంది
సమయం వస్తే చెబుతానంది
గుడ్ మార్నింగ్ చెప్పమ్మా
మన గులాబీ దండును చూసి
అలుపెరుగని పోరాటానికి
ఆశించిన ఫలితం ఉంటుందని

సకల జనుల సమ్మేహితుడు
జనరాముడు కోదండుడు
సాగించెను దండయాత్ర
మోగించెను విజయపు గంట
రోగానికి మందు వెతికి
చికిత్సకై గర్జించెను
రావమ్మా తెలంగాణ
వర్షధార ఋతువులోన
పచ్చనాకు తోడుంది
ప్రమాణం మరువకమ్మ

కళాకారులు వేసిన అడుగుల గుర్తులతో
కవులు రాసిన కాలపు దారిలో
సమైక్య ముళ్ళ తొవ్వలను
నైపుణ్యంగా దాటుకుంటూ
ప్రజలు పరిచిన గడ్డిపోచల కార్పెట్ పై
కాంతి లీనుతూ రావమ్మా
దిష్టి తీసి బొట్టు పెట్టి
బోనాల పండుగను పిలుచుకొస్తా!
బతుకమ్మ పండుగ జరుపుకొస్తా!

-జోగు అంజయ్య

జనవరి 29న “రన్నింగ్ కామెంటరీ”
పుస్తకావిష్కరణ సభలో పాల్గొన్న
ప్రొ|| హరగోపాల్,
పుస్తక రచయిత దేవిప్రియ,
వేదకుమార్,
దాసరి నారాయణ,
కె. శివారెడ్డి,
టంకశాల అశోక్
తదితరులు

దక్కన్ సంస్కృతిలో మమేకమైన పార్టీలు

పార్టీలు పర్షియా(ఇరాన్) నుంచి వారి దైవం పట్ల విశ్వాసంతో, చేతిలో 'అగ్ని' పట్టుకొని, వ్యాపార నిమిత్తం మూడో నిజాం సికిందర్ జా బహదూర్ (1803-1829) కాలంలో వలస వచ్చి, మొదట ప్రస్తుత మలక్ పేట ప్రాంతంలో స్థిరపడినారు. కంటోన్మెంట్ ఏర్పడిన తర్వాత వ్యాపారం కోసమే కాక... బ్రిటీష్ ఆర్మీ కాంట్రాక్టర్లుగా కూడా సికింద్రాబాద్ కు మకాం మార్చుకొన్నారు. తరువాత నిజాం ప్రభుత్వంలో ఉన్నత పదవులను కూడా పొందారు.

నాటి సంపన్నుల్లో ఒకడైన విక్కాజీ, అతని సోదరుడు పెన్తోంజీలు వరుసగా కోఠి, అబిడ్స్ లలో బ్యాంకింగ్ కార్యకలాపాలు ప్రారంభించారు. 1835లో పెరుగుతున్న పార్సీల కోసం ఇద్దరు కలిసి సికింద్రాబాద్ లో ఫైర్ టెంపుల్ నిర్మించారు. తరువాత, నిజాం ప్రభుత్వానికి ఆర్థిక సహాయం చేసినందుకు, నిజాం వారికి బీదరు రాష్ట్రంలో పన్ను వసూలు చేసుకునే అధికారమిచ్చారు. పెన్తోంజీని హైదరాబాద్ కంటోన్మెంట్ బక్షిగా నియమించడమే కాక, నిజాం రాష్ట్రంలోని మరాఠ్వాడా జిల్లాలో సొంతనాణేల ముద్రణ, చలామణికి అంగీకరించాడు నిజాం ప్రభువు. ఈ నాణేలను 'పెన్తో షాహీ సిక్కా' అని పిలిచే వారు అప్పటి ప్రజలు.

స్థానిక జోరాస్త్రియన్ల కోసం సికింద్రాబాద్ లోని ఫైర్ టెంపుల్ ను 1847, సెప్టెంబర్ 12వ తేదీన ప్రారంభించారు. సికింద్రాబాద్ లో స్థిరపడిన పార్సీ కుటుంబాల్లో షెనాయ్ కుటుంబం ముఖ్యమైనది. తిలక్ రోడ్ లోని 'భాయ్ మానిక్ బాయ్ నౌసర్ వంజి షెనాయ్' పేరిట అగ్ని దేవాలయాన్ని నిర్మించింది షెనాయ్ లే. దీనితో పాటు సికింద్రాబాద్ లోని మహాత్మాగాంధీ రోడ్ లో మరో ఫైర్ టెంపుల్ ను కూడా వీరే నిర్మించారు. ముషీరాబాద్ లోని జమిస్తాన్ పూర్ లో 1915లో ఒక 'దక్కా' (మౌనశిఖరం)ను, సికింద్రాబాద్ పారడైజ్ సినిమా దగ్గర ఫిరోజ్ బాయ్ హాల్, జంషెద్ హాల్ లను కూడా నిర్మించారు. ఇక్కడి ఫైర్ టెంపుల్ దగ్గర పార్సీ అంజుమన్ ను నివాస భవనాలను నిర్మించింది షెనాయ్ లే. హైదరాబాద్ లో పయిగా కుటుంబానికి చెందిన ఖుర్షీద్ జావి పయిగా కొలువులో షాహూర్ షెనాయ్ మంచి కొలువు సంపాదించాడు. అతని నివాసం షాహూర్ వాడిగా పేరుగాంచింది. క్రమంగా నిజాం రాష్ట్రంలో పార్సీలు రెవెన్యూ అధికారులుగా నియమింపబడినారు. వీరిలో ఫరీదోంఖి జంషెద్ జీ ఆరు, ఏడో నిజాంల కొలువుల్లో 31 సంవత్సరాల పాటు ఉన్నతోద్యోగిగా వెలుగొందారు. అతని సేవలను గుర్తించి నిజాం ప్రభుత్వం అతనికి ఫరీరోన్ జంగ్, ఫరీదోన్ ఉద్దాల, ఫరీదోన్ ఉల్ ముల్క్ బిరుదులతో సత్కరించింది. సైఫాబాద్ లో అతని నివాసం జనంతో కళకళలాడేది. యూరోపియన్లు, ఇండియన్ల కోసం 'ఎట్ హౌం' అనే కలయికను ప్రతి పదిహేను రోజులకో సారి నిర్వహించాడు.

నిజాం ప్రైవేటు ఎస్టేట్ అయిన సర్ప్-ఖాన్ మంత్రిగా పని చేసిన

నవాజ్ ఇక్బాల్ ఉద్దాలా వ్యక్తిగత వైద్యుడిగా పని చేసిన డాక్టర్ షాహూర్ తారాపూర్ వాలా పార్సీల్లో మరో ప్రముఖవ్యక్తి. క్లోరోఫారం కమిషన్ కార్యదర్శిగా పనిచేసిన మొహిసిన్ ఉల్ హక్ మాలి రుస్తుం జంగ్ క్లోరోఫారంను మందుల్లో వాడడాన్ని ప్రవేశపెట్టాడు. పెంతోజీమాన్ అనే మరో పార్సీ, హనుమాన్ టేక్సీలోని థియోసాఫికల్ హాల్ ను నిర్మించాడు. పార్సీలు ప్రభుత్వోద్యోగులుగానే కాక, వ్యాపారస్తులుగా, కాంట్రాక్టర్లుగా కూడా పేరుగాంచారు. సికింద్రాబాద్ లో 'బాంబే మోటార్స్ అండ్ సైకిల్స్', 'మద్రాస్ సైకిల్ మార్ట్'లను ఏర్పాటుచేశారు. బ్యాంకు స్ట్రీట్ లో 'రుస్తుం ప్రం' పేరిట మద్యం దుకాణాన్ని తెరిచింది కూడా వీరే. సికింద్రాబాద్ లోని మహాత్మాగాంధీ రోడ్ లో బానాజీ అండ్ సన్స్ సంస్థ మారిన కార్లు, డిటెడబ్ల్యూ మోటార్ సైకిల్ ఏజెంటుగా పనిచేసింది. పార్సీలు వ్యాపారపరంగానే కాక, స్థానిక రాజకీయ, సామాజిక..సాంస్కృతిక రంగాలకు కూడా విస్తృతమైన సేవలందించారు. మార్కూజ్ అనే పార్సీ పండితుడు 'హిస్టరీ అండ్ కల్చర్ ఆఫ్ ఆది అసఫ్ జాహీ డినాస్టీ' అనే పుస్తకాన్ని రాయగా, అతని సోదరుడు, షెహియాల్ కావోజీ వికలాంగుల విద్యాభివృద్ధికి కృషి చేశాడు. అంతేకాక అంధులకు, మూగ, చెవిటివారికి రెండు పాఠశాలలను కూడా నెలకొల్పాడు. పార్సీల కోసం సికింద్రాబాద్ లో 1919లోనే రతన్ బాయి మరియు జెహంగీర్ షెనాయ్ పేరిట పాఠశాలలను నెలకొల్పారు. నాంపల్లి స్టేషన్ రోడ్ లో ఖుర్షీద్ తారపోరె వాలా ఒక ప్రైవేటు మాంటిస్సోరి స్కూల్ ను ఏర్పాటు చేసింది. పారసీలు ఫైర్ దేవాలయాల దగ్గర, హైదరాబాద్ లో అబిడ్స్, గన్ ఫౌండ్రీ, నాంపల్లి స్టేషన్ రోడ్, అషిర్ బాలలోనూ, సికింద్రాబాద్ లో, సరోజినీదేవి రోడ్డు పరిసరాలు, పెండర్ ఘాస్ట్ రోడ్, పార్సీలైన్, బాల్ అప్రూహీ, పెరేడ్ గ్రౌండ్, బోవెన్ పల్లి, తిరుమలగిరి, బొల్లారం ప్రాంతాల్లో స్థిరపడినారు. ఎక్కడినుంచో వచ్చినా.. ఇక్కడి సంప్రదాయాలను గౌరవిస్తూ, ఇక్కడి ప్రజలతో మమేకం అవుతూ దక్కన్ సంస్కృతిలో ఇమిడిపోయారు. కలగలసి పోయారు.

-డాక్టర్ ఈమని శివనాగిరెడ్డి

షాన్ -ఎ - హైదరాబాద్

కర్ణాటక సంగీత ప్రపంచంలో హైదరాబాద్ బ్రదర్స్ గా పేరుగాంచిన డి. రాఘవచారి, డి. శేషాచారిలు కేంద్ర సంగీత నాటక అకాడమి పురస్కారం అందుకున్న సందర్భంగా ఎస్. జగన్ రెడ్డి ఇంటర్వ్యూ...

భారతదేశంలోని విశిష్టమైన రెండు సంగీత సంప్రదాయాలలో కర్ణాటక సంగీతానికి ఉన్నత స్థానం ఉన్నది. అలనాటి త్యాగయ్య నుంచి ఎంఎస్ సుబ్బలక్ష్మి, శ్రీపాద పినాకపాణి, బాలమురళి వరకు అనేక మంది కళాకారులు తమ జీవితాలను ఈ సంగీత కళామ తల్లికి అంకితం చేసి జాతి జీవన సంస్కృతిని కాపాడుతున్నారు. ఈ మహాపరంపరలో తమదైన స్థానం పొందిన గొప్ప గాయకులు, హైదరాబాద్ బ్రదర్స్ గా పేరుగాంచిన ధరూర్ రాఘవచారి, ధరూర్ శేషాచారిలు. చిన్నవయస్సులోనే కేంద్ర సంగీత నాటక అకాడమి బహుకరించే పురస్కారానికి ఎంపికైన ఘనత వారిది. జాతీయ స్థాయిలో బహుమానం పొందిన తొలి తెలంగాణ కర్ణాటక సంగీత కళాకారులు వీరు. ఈ అవార్డు హైదరాబాద్ వాసులకు లభించడం ఇదే ప్రథమం కావచ్చు. కళారంగమేదైనా కావచ్చు. ప్రతి కళాకారుడు తనదైన ముద్ర వేయడం కద్దు. ఇదే క్రమంలో హైదరాబాద్ బ్రదర్స్ గా పేరుగాంచిన డి. రాఘవచారి, డి. శేషాచారిలు తమదైన రిత్మితో శ్రోతలను అలరిస్తారు. శుద్ధ శృతి, శుద్ధ లయ వీక్షణానంలోని ప్రత్యేకత. డెబ్బై రెండు మేళకర్త రాగాలను సైతం వీళ్లిద్దరూ ఔపోసన పట్టారని శ్రోతలు ఖ్యాతిస్తారు. శంకరాభరణ, తోడి కళ్యాణి లాంటి జనకరాగాలనే కాక జన్య రాగాలను సైతం ఈ హైదరాబాద్ బ్రదర్స్ గానం చేసి ఎందరో సంగీత రసికులను రంజింప జేశారు. మహామహులైన సంగీతకారులు సైతం గానం చేయడానికి వెనుకాడే వాచస్పతి, రత్నాంగి, కనకాంగి రాగాలను కూడా డి. శేషాచారి, డి. రాఘవచారి సోదరులు గానం చేసి, దక్షిణ భారతదేశంలోని సంగీతస్థలను అబ్బురపరిచారు. సంప్రదాయంలోని రిషభము, శుద్ధ రిషభము, చతుష్పతి రిషభము, షట్శృతి రిషభాలను సైతం గానం చేసేటప్పుడు హైదరాబాద్ బ్రదర్స్ చేసే రాగసంచారంతో వీళ్లు కచేరీలు చేసే వేదిక కింద కూర్చుని వింటున్న శ్రోతలు అలౌకిక స్థాయికి చేరుకొంటారన్నది ఎందరో విద్వాంసుల అభిప్రాయం. ఆరోహణలో కైకిక నిషాదం, అవరోహణలో కాకరనిషాదం, సాధారణ గాంధారంలో చతుశృతి, దైవత సంచారంలో వీళ్ల కంఠాల నుంచి ఉద్భవించే గమకాలు శ్రోతలను రాగడోలికల్లో ఊగింపజేస్తాయి. అంతర్గత గాంధారమైనా, ప్రతి మధ్యమమైనా హైదరాబాద్ సోదరుల శ్రుతిలయ తప్పకపోవడం వీరి సాధనాపటిమకు గుర్తు. ఖైరవి, తోడి, ఖహాస్ లాంటి రాగాలు వీళ్లకి స్థమైనవన్న భావన శ్రోతలు వ్యక్తం చేస్తారు. 'ట్రోచేవారపరరా' అనే కీర్తనలో.. ఓ చతురాననాది వందిత నీకు పరాకేలనయ్య అని గానం చేస్తూ కైసిక కారక నిషాదాలతో గమకాలు పలికే రీతివల్ల ఈ కీర్తనను చాలామంది ఇష్టపడేలా ఈ సోదరులు చేశారు. సంగీత నాటక

అకాడమీ పురస్కారం హైదరాబాద్ బ్రదర్స్ కు ఇవ్వడమంటే వీరిలోని సంగీత పటిమను గౌరవించడమే. ధరూర్ రత్నమాచారి, సులోచనాదేవి వీళ్లను కన్న తల్లిదండ్రులు. సామగాలోల మనసిజ లావణ్య ధన్య మూర్ధన్యాలెందరో మహానుభావులు ఉన్నారన్న నిజం డి. రాఘవచారి, డి. శేషాచారి గార్ల విషయంలో నిత్య సత్యమైందిగానే భావించాలి.

తాగయ్యే మా సన్నిధి.. సంగీతమే మా పెన్నిధి

పాటకు రారాజు మైమరిచితే పుట్టిన మహానగరి మన భాగ్యనగరి. పాటలే జీవనగతులుగా మారి, తరతరాలుగా దక్కన్ రాళ్ల గుట్టలను ఆవరించిన హిందుస్తానీ సంగీతపు ఆకాశనా అప్పుడెప్పుడో ఒక కొత్త నెలవంక పొడిచింది. అజా పిలుపుల మధ్య ఈ నగరి గల్లీలలో అచ్చ తెలుగు పాట ఒకటి త్యాగయ్య ఆశీస్సులతో అలవోకగా అలరారింది. ఆ పాటకు తమ జిందగీనే అంకితం చేసి జాతీ జనజీవితంలో జెండా ఎగురవేశారు హైదరాబాద్ బ్రదర్స్. ఇదివరకే వారి పాటకు పరవశించిన లోకం నీరాజనాలు పలికింది. ఇప్పుడు కేంద్ర సంగీత నాటక అకాడమి పురస్కారంతో చిన్నవయస్సులోనే జీవిత కాలపు సాధనకు సాఫల్యం దొరికింది. ఏమైనా ఈ నగరంలో చార్మినార్ ఉన్నది ఏక మినార్ ఉన్నది. దో మినార్ మాత్రం లేదు. ఆ దో మినార్ ఈ ఇద్దరు సోదరులే. వాటివల్లే ఈ ఇద్దరు బ్రదర్స్ చరిత భాగ్యనగరికి శాశ్వతం. వారితో మాటామంతి...

ప్రశ్న: హైదరాబాద్ నగరంలో పుట్టి మొత్తం కర్ణాటక సంగీత ప్రపంచంలో మీదైన స్థానం పొందారు. ఈ ఘనత సాధించడానికి మీరు చేసిన కృషి గురించి వివరిస్తారా?

జవాబు: మేం తొమ్మిదేళ్ల వయసుప్పటి నుంచే సంగీత కచేరీలు మొదలుపెట్టాం. 1969లో నాకు అలిండియా రేడియో వారు జరిపిన జాతీయ స్థాయి గాత్ర సంగీత పోటీలలో మొదటి బహుమతి వచ్చింది. రాంకోఠిలోని సంగీత కళాశాలలో సంగీతం మాస్టారు సుసర్ల శివరాం దగ్గర శిక్షణ తీసుకున్నాను. మా తమ్ముడు శేషాచారికి 1977లో ఇదే విభాగంలో మొదటి బహుమతి లభించింది. యాదగిరిగుట్ట, పాతబస్టిలోని అలియాబాద్ వేంకటేశ్వరస్వామి దేవాలయం, నాచవరం, అల్లీబాద్ దేవస్థానంలో మా చిన్నప్పుడే కచేరి ఇచ్చాం. 1980ల నుంచి తిరువమ్మూరులోని త్యాగరాజస్వామి వారి సన్నిధిలో యుగళ (జంట) కచేరి ప్రారంభమైంది. ఏటా తిరువమ్మూర్లో జరిగే సంగీత సమారాధనోత్సవాలు కర్ణాటక సంగీత ప్రియులకు పరమ పవిత్రమైనవి. వాటిలో పాల్గొనడం అత్యంత గౌరవప్రదంగా భావిస్తారు. సరిగ్గా 25 ఏళ్ల క్రితం వీటిలో పాల్గొనేందుకు మాకు అవకాశం

కల్పించాల్సిందిగా అభ్యర్థన పంపుకున్నాం. దానిని వారు మన్నించి మాకు అవకాశం కల్పించారు. నిర్ణీత సమయం కేటాయించారు. అదే అవకాశంగా హంసద్వైని రాగం, ఆదితాళంలో త్యాగరాజుకీర్తన 'రఘునాయకా నీ పాదయుగ రాజీవములనే విడజాల..తో' మా కచేరి ప్రారంభించాం. అది వారిని ఆకట్టుకొని మరో అరగంట అదనంగా కేటాయించారు. ఇదంతా త్యాగయ్య లీలగా భావిస్తున్నాం.

దీనితో క్రమంగా హైదరాబాద్ సోదరులుగా తొలినాళ్లలో పేరొచ్చింది. మేము కర్ణాటక సంగీత సంప్రదాయానికి చెందినా హైదరాబాద్ లో ఉండడం వల్ల హిందూస్థానీ సంగీతంలో కూడా చాలినంత పరిచయం ఉన్నది. మేం ఈ రోజు జాతీయ స్థాయిలో జాతీయ కళారంగంలో అత్యంత ప్రతిష్టాత్మకమైన సంగీత, నాటక అకాడమి పురస్కారానికి ఎంపికయ్యామంటే అది ఎల్లలు లేని సంగీత ప్రపంచపు ఆశీస్సులే.

మీ నేపథ్యం గురించి వివరిస్తారా...?

పూర్వకాలం నుంచి హైదరాబాద్ కు చెందిన వాళ్లం మేం. మా స్వగ్రామం హయాత్ నగర్. అది ఈ నగరానికి శివారు గ్రామం. నల్గొండకు వెళ్లేదారిలో ఉంటుంది. మా తండ్రిగారు భుక్తికోసం ఆ రోజులలో పాతబస్తీలోని యాఖుత్ పూరాకు మకాంమార్చారు. చిన్నప్పుడే కర్ణాటక సంగీతంలో తర్ఫీదు పొందిన ఆయన తనకు, కళకు ఆదరణ బాగా ఉంటుందన్న భావనతో తన పుట్టూరులోని సొంత ఇంటిని, పొలాలను వదిలేసి పాతబస్తీకి తరలివచ్చారు. ఈ నగరం భిన్నమైన సంగీత సంప్రదాయాలకు, సంస్కృతులకు దేశంలోనే పేరుగాంచింది. ఇప్పటికీ హైదరాబాద్ నగరంలో జరిగే సంగీత సభలంటే ఉత్తరాది వారు చాలా ఇష్టపడుతారు. తరతరాలుగా మా కుటుంబం కర్ణాటక సంగీత సంప్రదాయానికి అంటిపెట్టుకుని అదే ప్రాణంగా జీవిస్తోంది. ఇటు మాతండ్రి ధర్మార్ రత్నమాచార్యులు, మా అమ్మ ధర్మార్ సులోచనా దేవి నిజాం కాలంలోనే సంగీతకారులుగా పేరుగాంచిన వారు.

ప్రశ్న: మీ తండ్రిగారు ధర్మార్ రత్నమాచార్యులు నిజాంకాలంలోనే చాలా పేరుగాంచిన కర్ణాటక సంగీతానికి ప్రాచుర్యం తెచ్చారని ప్రతీతి.

జవాబు: అవును! ఆయన చాలా పేరుగాంచిన కర్ణాటక సంగీత విద్వాంసుడు. ఆయన ఇంటిపేరు కూడా సంగీతంగా మారిపోయింది. ఆరోజుల్లో సంగీతం రత్నమాచార్యులుగా అందరు ఆయనను పిలిచే వారు. మా నాయనమ్మ తాయారమ్మ, ఆమెకూడా సంగీతోపాధ్యాయురాలు. ఆనాడు నగరమంతా హిందూస్థానీ సంగీత వాతావరణం ప్రభావం ప్రబలంగా ఉండేది. ఆనాటి దక్కన్ రేడియోలో మా నాన్న గారు స్టాఫ్ ఆర్టిస్టు. ఆ రోజుల్లోనే ఆయన సంగీత కచేరీపై హెచ్ఎంపీ వారు ఎల్వీ రికార్డు విడుదల చేశారు. ఆయన చాలా దశాబ్దాల పాటు యాదగిరిగుట్ట దేవస్థానంలో నిలయ విద్వాంసుడు. వారితో పాటు మా తల్లిగారు సులోచనాదేవి కూడా ఆ దేవస్థానం నిలయ విద్వాంసురాలే. వాటిలో మా తండ్రిగారు తప్పక పాల్గొనేవారు. ఇంతేకాకుండా ఆ రోజుల్లో హైదరాబాద్ నగరంలో అనేక మంది నవాబులు, జమీందారుల ఇంట్లలో సంగీత కచేరీలు జరిగేవి. వాటిలో మా తండ్రిగారు తప్పక పాల్గొనేవారు. హిందూస్థానీ సంగీతంతో పాటు కర్ణాటక సంగీతానికి కూడా తగురీతిలో ఆదరణ లభించేది.

మా తల్లిగారు సులోచనాదేవి కూడా ఆ దేవస్థానం నిలయ విద్వాంసురాలే. వాటిలో మా తండ్రిగారు తప్పక పాల్గొనేవారు. ఇంతేకాకుండా ఆ రోజుల్లో హైదరాబాద్ నగరంలో అనేక మంది నవాబులు, జమీందారుల ఇంట్లలో సంగీత కచేరీలు జరిగేవి. వాటిలో మా తండ్రిగారు తప్పక పాల్గొనేవారు. హిందూస్థానీ సంగీతంతో పాటు కర్ణాటక సంగీతానికి కూడా తగురీతిలో ఆదరణ లభించేది.

వనపర్తి, గద్వాల సంస్థానాధీశులతో పాటు మహారాష్ట్రలు, కాయస్థుల దేవిడిలలో కచేరీలు జరిగేవి. వాటిలో మా తండ్రి రత్నమాచార్యులు కర్ణాటక సంగీత కచేరీలు ఇచ్చేవారు. మహారాష్ట్రలు, కాయస్థులు, మార్వాడీలు సంపన్నులైన తెలుగువాళ్లలో ఇంట్లలో సంగీత కచేరీలు జరిగేవి. పాతబస్తీలో చాలా తెలుగు కుటుంబాలలోని బాలబాలికలకు మా తండ్రి శిక్షణ ఇచ్చేవారు. అవి సినిమా ప్రభావం లేని రోజులు కదా! సంగీతానికి చాలా ఆదరణ ఉండేది. సంగీత కళాకారులకు చాలా గౌరవమర్యాదలు జరిగేవి. ఇప్పటితో పోలిస్తే ఆ రోజులు పూర్తిగా వేరు.

మీకు హైదరాబాద్ బ్రదర్స్ గా ఎలా పేరొచ్చింది?

1986లో అనుకుంటాము. ఢిల్లీలోని ఆంధ్రభవన్ లో సంగీత కచేరీ జరిగింది. అప్పుడు అక్కడ డి. కిషన్ రావు అధికారిగా విధులు నిర్వహిస్తున్నారు. కచేరీ ఆరంభంలో మమ్మల్ని హైదరాబాద్ సోదరులకు బదులుగా హైదరాబాద్ బ్రదర్స్ గా ఆ సభకు పరిచయం చేశారు. దీనికి మా కచేరీ గురించి రాస్తూ మరుసటి రోజు వెలువడిన పత్రికల్ని హెడ్ లైన్లలో హైదరాబాద్ బ్రదర్స్ అని శీర్షికలు పెట్టాయి. దీనితో సంగీత ప్రపంచంలో మా పేరు హైదరాబాద్ బ్రదర్స్ గా స్థిరపడి పోయింది.

ప్రశ్న: మీ సంప్రదాయం గురించి..

జవాబు: మా మాతమహులు గొళ్లూరు రాఘవచార్యులు గద్వాల సంస్థానంలో ఆస్థాన సంగీత విద్వాంసులుగా ఉండేవారు. వారి స్వగ్రామం మహబూబ్ నగర్ లోని వనపర్తి సంస్థానానికి చెందిన కందూరు. ఆయన హరికథా కళాకారుడు కూడా. ఆయన ప్రత్యక్షంగా త్యాగరాజస్వామి వారి పరంపరకు చెందిన వ్యక్తి, వారి ప్రశిష్యులైన తచ్చూరి శంకరాచార్యుల దగ్గర శిక్షణ పొందారు. తచ్చూరి వారు ఈ పరంపరలో మూడవ తరానికి చెందినవారు. ఆనాడు గద్వాల సంస్థానంలో ఏటా సంగీత, సాహిత్య సభలు జరిగేవి. దేశదేశాల నుంచి సంగీత కళాకారులు విచ్చేసి కచేరీలు నిర్వహించేవారు. ఆనాటి పరిస్థితులలో అనేక మందిలో మేటిగా పేరుగాంచిన మా తాత గొళ్లూరు రాఘవచార్యులు గద్వాల సంస్థానంలో ఆస్థాన సంగీతకారుని పదవిని అలంకరించారు. తన ప్రతిభ చేత ఆనాడే మైసూరు, మద్రాసు ప్రాంతాల నుంచి విచ్చేసిన మహా మహా సంగీతవేత్తల నుంచి ప్రశంసలు అందుకున్నారు.

మీ కుటుంబం సంగీత నేపథ్యం...

మా అమ్మ ధర్మార్ సులోచనాదేవి. తన చిన్ననాటి నుంచే కర్ణాటక సంగీతంలో శిక్షణ పొందారు. కర్ణాటక సంగీత సంప్రదాయంలో

వారి తల్లిదండ్రుల కుటుంబానికి ప్రగాఢమైన అనుబంధం ఉన్నది. వారి కుటుంబమే కర్ణాటక సంగీత కళానిలయం. మా తాత రాఘవాచార్యులు ఆమెకు తన చిన్న నాటి నుంచే కఠోరమైన శిక్షణ ఇచ్చారు. ఆమె నిజాం కాలంలోనే దక్కన్ రేడియోలో అనేక కచ్చేరీలు నిర్వహించారు. మా తండ్రిగారితో పాటు తాను కూడా యాదగిరిగుట్ట నిలయ విద్వాంసురాలుగా సేవలు అందించారు. ఆ రోజులలో యాదగిరి గుట్టలో బ్రహ్మోత్సవాలలో వారు జరిపిన సంగీత కచ్చేరీలు చాలా ప్రసిద్ధిగాంచాయి. ప్రైవేటు స్కూలులో సంగీతం టీచరుగా పనిచేస్తూ అనేక మంది బాలబాలికలకు శిక్షణ ఇచ్చారు. మాతండ్రికి సంగీత ప్రపంచమే తప్ప అంతగా లోకరీతి తెలియదు. దీనితో చాలా కష్టాలు పడవల్సి వచ్చింది.

ప్రశ్న: మీ బాల్యం గురించి చెప్పండి..?

జవాబు: మాది పేద కుటుంబమే. హైదరాబాద్ నగరంలోని పాతబస్టిలో వుట్టి అక్కడే పెరిగాం. మా చదువులు అక్కడే కొనసాగాయి. కడు పేదరికంలో మా జీవితం గడిచింది. సంగీతం తప్ప మరే వ్యాపకం లేని వాళ్లం. అది ఎంతటిదైనా కష్టాలను పంటి బిగువున బంధించాం. అటు మా తండ్రివైపు నుంచి ఇటు తల్లి వైపు నుంచి ఒకే వారసత్వం వచ్చింది. దీనితో దానికి కట్టుబడి కర్ణాటక సంగీత సంప్రదాయమే ప్రాణంగా బతికన వాళ్లం. మా తల్లిదండ్రులకు సంగీతం పట్ల ఉన్న అపారమైన గౌరవ ప్రపత్తుల వల్ల మమ్మల్ని సంగీతానికి అంకితమై బతికేలా తీర్చిదిద్దారు. వారి దృష్టిలో సంగీతమంటే డివైన్ గిఫ్ట్. వారికి విద్యాభ్యాసమంటే సంగీతమే. మా జీవితాలలో మొదటి ప్రాధాన్యత సంగీతానికే. మా కుటుంబ వాతావరణం, ప్రధానంగా మా తల్లిదండ్రులిచ్చిన కఠోరమైన శిక్షణ, నేర్పిన క్రమశిక్షణే మాకంటూ కర్ణాటక సంగీత సంప్రదాయంలో ఒక స్థానం వచ్చేలా చేసింది. మా సోదరులిద్దరికీ ఊహ తెలిసినప్పటి నుంచే సాధనలో ప్రవేశం ఉంది. మా సాధన ఎటువంటిది అంటే పొరుగువాళ్లైన తెలుగు, ముస్లిం కుటుంబీకులు మా సోదరులిద్దరినీ 'అరే సరిగమ జారై దేఖో' అనేవాళ్ళు. నిరంతరం సాధనలో మునిగి ఉండడం వల్ల మాకు ఆ పేరు ఖాయం(నవ్వాతూ) చేశారు. మా తల్లిదండ్రులకు తొమ్మిది మందిమి సంతానం. ఒకరు చిన్నప్పుడే అనువులు బాశారు. నాకు (రాఘవచారి) 20 ఏళ్లు వచ్చేనాటికి మా నాన్నగారు మందులు కొనుక్కోవడానికి డబ్బులేక కాలం చేశారు. ఇప్పుడు మా కుటుంబంలో ఐదుగురు సంగీతానికే జీవితాన్ని అంకితం చేశారు. ఒక సోదరుడు లండన్ లో సంగీత శిక్షణలో ఉన్నారు. ఒక చెల్లెలుతో సహా మరో ఇద్దరు సంగీతోపాధ్యాయులుగా ఉన్నారు. భుక్తి కోసం చిన్నచిన్న ఉద్యోగాలు చేస్తూ మా అమ్మ సహకారంతో సంగీతాన్ని నమ్ముకున్న వాళ్లం. మా చిన్నప్పుడు మేము ఎన్ని కష్టాలు పడ్డా.. ఈ రోజు మేము హైదరాబాద్ బ్రదర్స్ గా జాతీయ, అంతర్జాతీయ స్థాయిలో గౌరవ ప్రపత్తులు పొందుతున్నామంటే అది కళామతల్లి ఆశీస్సులు, మా తల్లిదండ్రుల దీవెనల ఫలితమే. నేను (రాఘవచారి 61) పని చేసిన ఎన్ఎంఓసీ సంస్థ అందించిన సహకారం.. నాకు (శేషాచారి 57, పక్కనే ఉన్నారు) కూడా ఆకాశవాణి ఇస్తున్న సహకారం ఎనలేనిది.

40 ఏళ్ల సంగీత ప్రస్థానంలో ప్రత్యేకమైన విశేషాలు...

రాష్ట్రంలో జరిగే అన్ని ప్రతిష్టాత్మకమైన సంగీత సభల్లో పాల్గొనడానికి మాకు తప్పక ఆహ్వానం వస్తుంది. కర్ణాటక సంగీత ప్రపంచానికే మక్కా ఆఫ్ మ్యూజిక్ గా మద్రాసు పేరు గాంచింది. ఏటా వారు జరిపే సంగీత సభలలో పాల్గొంటూ కచేరీలు ఇస్తున్నాం. దాదాపు 25 సంవత్సరాలుగా మాకు ఈ సభలలో పాల్గొనడానికి ఆహ్వానం అందుతున్నది. కర్ణాటక సంగీతంలో హేమాహేమీలంతా ఈ సభలకు వస్తుంటారు. మాకు చిన్న వయస్సులోనే పాల్గొనే అవకాశాన్ని మద్రాసు మ్యూజిక్ అకాడమి కల్పించింది. ఇది మాకు లభించిన ఆపూర్వమైన గౌరవంగా భావిస్తాం. రాగ స్వరూపం ఏ మాత్రం మార్చకుండా శాస్త్రీయమైన సౌందర్యం ఏ మాత్రం దెబ్బ తినకుండా పాడడం వల్ల అందరినీ ఆకట్టుకున్నాం.

ప్రశ్న: తెలంగాణ తెలుగు భాషా సంగీత సంప్రదాయాలపై హిందూస్తానీ సంగీత సంప్రదాయ ప్రభావం ప్రబలంగా ఉన్నది. ప్రధానంగా యక్షగానాలు, ఒగ్గుకథ, తత్వ సంప్రదాయం, జానపద సంప్రదాయాలలో కూడా ఇది కనిపిస్తుంది.

జవాబు: అది కొంత వరకు నిజమే. కానీ కర్ణాటక సంగీతానికి కూడా చాలా ఆదరణ ఉండేది. చాలా ప్రాచీన కాలం నుంచే తెలంగాణలోని ఇతర నిజాం తెలుగు ఇలాకాలో ఆనాటి హైదరాబాద్ రాజ్యంలోని దేవాలయ బ్రహ్మోత్సవాల సందర్భంగా సంగీత కచేరీలు విధిగా జరిగేవి. వాటిలో కర్ణాటక సంగీతంలోనే సమరాధన జరిగేది. భద్రాచలం నుంచి మొదలు పెడితే యాదగిరిగుట్ట, శివంపేట, వర్గల్, నాచవరం, ఇంకా అనేక గాడ్వాల, వనపర్తి, దోమకొండ వంటి సంస్థానాలలోని దేవాలయాల బ్రహ్మోత్సవాల సందర్భంగా ఈ కచేరీలు జరిగేవి. అంతెందుకు రామదాసు కీర్తనలే తీసుకుంటే హిందుస్తానీ సంగీతం, కర్ణాటక సంగీత సంప్రదాయంలో వాటిని గానం చేస్తారు.

ప్రశ్న: సాధారణంగా కర్ణాటక సంగీత సంప్రదాయంలో తమిళులదే ఆధిపత్యం ఉంటుందా?

జవాబు: మహా సంగీతకారులు, కర్ణాటక సంగీతానికి ఆది గురువు త్యాగరాజస్వామి. వారి కాలంలో నుంచే తమిళ దేశం ఇందుకు ప్రశస్తిగాంచింది. అక్కడి నుంచే దశదిశలా వ్యాపించింది. తమిళులతో సమానంగా తెలుగువారు కర్ణాటక సంగీత సంప్రదాయానికి తమ జీవితాలను అంకితం చేసి, అదే ప్రాణంగా బతుకుతున్న వారు అనేక మంది ఉన్నారు. వారిలో శ్రీపాద పినాకపాణి, బాల మురళి, నేదునూరి కృష్ణమూర్తి వంటి మహామహుల గురించి అందరికీ తెలిసిందే.

నేటి వ్యాపార యుగంలో సంగీతం గురించి మీ నిర్వచనం

సంగీతాన్ని మేము డివైన్ ఆక్టివిటీగా భావిస్తాం. కచేరీ ఇవ్వడం, శ్రోతలను ఆలరించడం మించిన ఆనందం మాకు మరేమీ లేదు. మేము ప్రభుత్వ ఉద్యోగస్తులం. సంగీతమంటే నిరంతర అధ్యాత్మిక కార్యక్రమంగా భావిస్తున్నాం. సంగీత చూడామణి, సంగీత కళామణి, కళారత్న(హంస) వంటి అవార్డులు ఎన్నో వచ్చాయి. ఈ రోజు మా హైదరాబాద్ బ్రదర్స్ కు కేంద్ర సంగీత, నాటక అకాడమి పురస్కారం లభించవచ్చు. దీని వెనుకాల మా తల్లిదండ్రుల నిరంతర శిక్షణ, మా సాధన, మా కుటుంబసభ్యుల నిరంతర సహకారం ఉన్నాయి.

నేను తెలంగాణను

నాలుగు పాదాల ధర్యాన్ని
 నాలుగు వందల ఏండ్ల నుంచి నిలబెట్టిన
 భాగమతి ప్రేమ ప్రతికను
 కులీ కలల పుత్రికను
 అనారోగ్య పీడనల నుంచి రక్షించే
 ఉమ్మీద్‌వార్‌ను
 నేను చార్మినార్‌ను...నేను హైదరాబాద్‌ను
 యురోపియన్ మొగలాయి
 సంగమ కళతో
 ఉత్తర దక్షిణాల్లో
 సలాబత్ జంగ్ పుదిచ్చిన
 నాలుగేసి మహల్‌లను
 చౌమల్లా ప్యాలోనెను...నేను హైదరాబాద్‌ను
 వందమందిని ఒక్కసారి ఒదిగించుకునే
 రోజ్‌వుడ్ మేజా బల్జతో
 పాలరాతి పదసోపానాలతో
 వెనెటియన్ షాండిలియర్‌లతో
 వికార్ వుల్ వుప్రూ స్థిరపరిచిన
 ప్రపంచ ధనైక నవాబు
 అతిథి గృహాన్ని
 ముఖరంజా ముద్దుబిడ్డడి ఆస్తిని
 ఫలక్‌నుమా ప్యాలోనెను..నేను హైదరాబాద్‌ను
 మహబూబ్ అలీ
 విలాసాల మస్సారత్ మహల్‌ను
 పురానీ హవేలీని...నేను హైదరాబాద్‌ను
 హెరాఫ్, నూర్ ఉల్ ఐన్
 రిజెంట్, కోహినూర్ వజ్రాలగనిని
 మధ్యయుగపు మహిమాన్విత నిర్మాణాన్ని
 ఒక కాంతి సముద్రాన్ని
 శత్రు దేర్చేధ్య దుర్గాన్ని
 నేను గోలుకొండను...నేను హైదరాబాద్‌ను
 ది బెస్ట్ మాన్ ఆఫ్ ఇండియా
 మీర్ యూసఫ్ అలీఖాన్ పొందుపరిచిన
 దేశ చరిత్ర వర్తమాన దర్శనాన్ని
 వెల్ రెబెక్కా మ్యూజికల్ క్లాక్
 వింతల సమాహారాన్ని
 సాలార్‌జంగ్ మ్యూజియాన్ని
 నేను హైదరాబాద్‌ను
 పెట్టుబడుల
 పుట్టగొడుగు మందిరాలకు నెలవైన
 నౌవత్ పహాద్‌ను
 నేను హైదరాబాద్‌ను

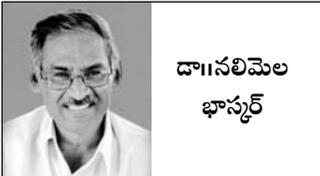
గోలుకొండ గొంతు తడిపిన
 తటాకాన్ని
 దుర్గం చెరువును
 నేను హైదరాబాద్‌ను
 కుతుబ్‌షాహీ
 అసఫ్‌జాహీ వంశవారధిని
 హుస్సేన్‌షా వలీ చేతిల
 విరబూసిన తామరను
 హుస్సేన్ సాగర్‌ను...నేను హైదరాబాద్‌ను
 'రక్తం రుచిమరిగిన రాజు'గా
 చిత్రక కట్టబడ్డ
 నిజాం నిర్మించిన
 జంటజలాశయాలం
 నగర దాహార్తి తీర్చే
 ఉస్మాన్ సాగర్‌ను, హిమయాత్ సాగర్‌ను
 నేను హైదరాబాద్‌ను
 మక్కా ఇటుకల
 మహిమాన్విత మసీదును
 నగర కలికితురాయిని...నేను హైదరాబాద్‌ను
 పతాన్,పార్సీ, హిందూ
 కళా సంగమంలో వెలిసిన
 అద్భుత కట్టడాన్ని
 నగర సిగ పువ్వును
 కుతుబ్‌షాహి సమాధిని...నేను హైదరాబాద్‌ను
 వలస పాలకుల గుండెల మీద
 ఎగిరి తన్నిన తుడం ఖన్‌ను
 మరో భగత్‌సింగ్‌ను
 తుర్రేబాజ్ ఖాన్‌ను....
 నేను హైదరాబాద్‌ను
 మతాల కఫన్‌నుచింపుకొని
 ప్రజల పక్షాన కలం ఘుళిపించి
 ఇమ్రాజ్ కొరకు
 రక్తం ధారపోసిన
 షోయబుల్లా ఖాన్‌ను...నేను హైదరాబాద్‌ను
 కలల ఉల్లారబోసుకునే
 లిబర్టీని, సంగీత్‌ను
 జఘ్రుద్‌ను, నవరంగ్‌ను
 దిల్వాద్‌ను, నేను దిల్‌దార్‌ను
 నేను హైదరాబాద్‌ను
 తీరొక్క జబ్బుల నయం చేసే
 తీరొక్క చికిత్సల నెలవులం
 నేను జజ్జిఖానాను, ఛాతీవైద్యశాలను

ఉస్మానియాను, కోరంటిని
 ముఖ్యంగా నీలోఫర్‌ను
 నేను హైదరాబాద్‌ను
 పారిశ్రామిక విప్లవ ఫల
 అనుకరణను
 నేను సింగరేణిని, అల్వీన్‌ను
 హెచ్‌ఎమ్‌టిని, ఐడిపియల్‌ను
 ప్రాగాటూల్‌ను
 నేను హైదరాబాద్‌ను
 రాజుకు ప్రజలకు మధ్య
 పరుచుకున్న వారధిని
 విస్తరించిన భవిష్యత్ దిక్సూచిని
 నగర్ కొత్తాల్‌ను
 రెడ్డి హాస్టల్‌ను, లేడీ కాలేజీని
 బాలికల పాఠశాలను
 బహుముఖ ప్రజ్ఞను
 నేను సర్ బహదూర్‌ను..నేను హైదరాబాద్‌ను
 పసుధ మీద తొట్టతొలిగా
 విశ్వవిద్యాలయ విద్యను
 మాతృభాషలో బోధించిన
 చదువుల ఒడిని
 నేను ఉస్మానియాను
 నేను హైదరాబాద్‌ను
 అనంతగిరి పర్వత శ్రేణుల్లో పుట్టి
 హెయూలు పోతూ, వంకర్లు తిరుగుతూ
 ప్రజల దూప తీర్చే
 నగర నడిబొడ్డన పొంగిన తడిని
 నేను ముచుకుండను...
 నేను హైదరాబాద్‌ను
 బోనమొండి యాపమండ చేతబూని
 రంగం సిద్ధం చేసి బయిలెల్లితే
 మహంకాళి జాతరను
 భవిష్యవాణి వినిపించే అమ్మను
 నేను హైదరాబాద్‌ను
 దట్టిగట్టి, కుడకల పేర్లు కట్టి
 దరువులేసి ఊరేగింపై సాగి
 అగ్ని గుండంల అస్సోన్ని దూలా ఆడే
 పీరిల పండుగను....నేను హైదరాబాద్‌ను
 నా తండ్రి కులీ కలగన్న తటాకాన్నై
 నానా జాతి చేపల నాలోకి ఒంపుకున్న
 గంగ జమున తహజీబ్‌ను
 సమభావ సాంస్కృతిక ప్రతికను
 నేను హైదరాబాద్‌ను
 నేను తెలంగాణను

-లింగారెడ్డి కాసుల

ఎల్లలు దాటిన సాహితీ వెలుగు

బహు భాషాకోవిదులు, మృదుభాషి, నిరాడంబరుడు, నిగర్వి, సహృదయుడు, సచ్చరితుడు మన నలిమెల భాస్కర్. భారతీయ భాషల్లోనే కాదు, నిండైన వ్యక్తిత్వంలోనూ భాస్కర్ సమాన తేజస్సులు. ఇలాంటి మహోన్నత వ్యక్తి తెలంగాణ గడ్డమీద పుట్టడం మనందరికీ గర్వకారణం. బహు భాషా కోవిదులుగా దివంగత ప్రధాని పి.వి. నరసింహారావు తెచ్చిన ఖ్యాతిని మరింత ఇనుమడింప చేస్తున్న వారు నలిమెల భాస్కర్. స్వయంకృషితో పద్యాలుగు భాషలు తమిళం, కన్నడం, మలయాళం, హిందీ, ఉర్దూ, ఆంగ్లం, పంజాబీ, తెలుగు, సంస్కృతం, అస్సామీ, బెంగాలీ, గుజరాతీ, ఒరియా, మరాఠీలను నేర్చుకున్నారు. ఆయా భాషల సాహిత్యాన్ని తెలుగులోకి, తెలుగు సాహిత్యాన్ని ఆయా భాషలలోకి అను సృజన చేస్తూ సాహితీ జగత్తును సుసంపన్నం చేస్తున్నారు. మూల భాషలోని తడి ఆరకుండా, భావం చెక్కు చెదరకుండా అనువాదం చేసే మంచి అనువాదకుడిగా డా॥ నలిమెల భాస్కర్ పేరు ప్రఖ్యాతులు సంపాదించారు. ఆయన ఇంటి నిండా పద్యాలుగు భాషల నిఘంటువులు, గ్రంథాలు, పత్రికలు దర్భనమిస్తాయి. 'నిర్వారామ కృషి, పట్టుదల, అకుంతిత దీక్షల వల్లనే పద్యాలుగు భాషలపై పట్టు సాధించాను' అని చెప్పుకునే డా॥ నలిమెల గొప్ప కవిగా, కథకు డిగా, నవలాకారుడుగా, అను సృజనకారుడుగా సుప్రసిద్ధులు. అనేక అవార్డులు రివార్డులు దక్కించుకున్న నలిమెల పెక్కు సాహితీ సంస్థల్లో పనిచేశారు. ప్రజాపోరాటాల్లో, తెలంగాణ ఉద్యమంలో కీలక భూమిక పోషించి తెలంగాణ పునర్నిర్మాణానికి ప్రస్తుతం పునరంకితమైనారు.

డా॥నలిమెల భాస్కర్

డాక్టర్ నలిమెల కరీంనగర్ జిల్లాలోని ఎల్లారెడ్డిపేట మండలం నారాయణపూర్లో 1956, ఫిబ్రవరి 12న మధ్య తరగతి కుటుంబంలో పుట్టారు. తండ్రి రామచంద్రం, తల్లి బుచ్చమ్మ. విద్యార్థి దశ నుంచే ప్రగతిశీల పోరాట భావాలను పుణికి పుచ్చుకున్నారు. 1977లో ఉపాధ్యాయ వృత్తిలో చేరి, 1979లో ఎం.వి తెలుగు సాహిత్యం పూర్తి చేశారు. 'కన్నడ, తమిళ, మలయాళ సామెతలు - తులనాత్మక పరిశీలన' అంశంపై పరిశోధన చేసి ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయం నుంచి 1985లో ఎం.ఫిల్ పొందారు. 1990లో 'తెలుగు, మలయాళ సామెతలు - కుటుంబ జీవితాల చిత్రణపై పిహెచ్.డి పట్టా తీసుకున్నారు. కరీంనగర్ ప్రభుత్వ జూనియర్ కళాశాల అధ్యాపకుడిగా, ప్రభుత్వ డిగ్రీ కళాశాల అధ్యాపకుడిగా విశిష్ట సేవలందించారు. ఎందరో శిష్యులను గొప్ప వ్యక్తులుగా తీర్చిదిద్దారు. రాసేది, చెప్పేది, చేసేది ఒక్కటే అయిన ఆచరణవాది భాస్కర్. తన కంటే పెద్దవారితో కలిసి మెలిసి ఉన్నట్లే చిన్నవారితోనూ ఉంటారు.

1985లో అనువాదాలకు శ్రీకారం చుట్టిన భాస్కర్ తగళి శివ శంకర్ పిళ్ళై రాసిన 'పాకీ మనిషి కొడుకు'ను అనువదించారు. ప్రముఖ కవి జూకంటి కవితల్ని మినీ కవితా వైతాళికుడు అలిశెట్టి ప్రభాకర్ 'సిటీ లైఫ్'ను తమిళంలోకి అనువాదం చేశారు. 'కుండ్లీ' నవలను తెనిగించారు. ఇలా సృజనకారునిగా, అను సృజనకారునిగా డా॥ నలిమెల భాస్కర్ విశేషమైన కృషిపై స్థూలంగా పరిచయం చేసే వ్యాసమిది.

డా॥ నలిమెల భాస్కర్ విద్యార్థి దశలో 'మానవుడా!' గేయ సంపుటిని రాసారు. 1974లో వెలువరించిన ఈ చిరు పాత్రంలో పదహారు గేయాలను పొందుపరిచారు. వీటిని దేశభక్తి గేయాలు, ప్రజోద్ధగేయాలు, భావ గీతాలు, అభ్యుదయ గేయాలు అని నాలుగు తీరులుగా వర్గీకరించు కోవచ్చు. వరకట్నమ్మను పేరున / వధువులను వధించినావు / మారణ హోమమ్ము చేసి / మధువులనే గ్రోలినావు అంటూ సంపుటికే మకుటాయ మానంగా ఉన్న 'మానవుడా!' అను గేయంలో వరకట్న దురాచారాన్ని దనుమాడారు. అక్రమాల కెదురు తిరిగి / ఆపుదాం.. / అన్యాయపు పాద పాల్ని / నరుకుదాం.. అంటూ క్రాంతి గీతం ఖండికలో నిప్పులు గక్కారు. 'తాపవ పద విన్యాస్థా తాపవార్ధ విభూతయ్య తథాపి నూత్నం భవతి కావ్యం గ్రథన కౌశలాత్' అన్నట్లు విషయాలు పరిచితమైనా, పాతవైనా ప్రతిభాశాలి యగు కవి చేతిలో కొంగ్రొత్త రూపు రేఖలు దిద్దుకుంటాయనడానికి ఈ గేయ సంపుటి తార్కాణం. ఆవేశం, ఆవేదనలున్న భాస్కర్ భాషలో, భావంలో చేప ఉందనీ, అందుకే అతని కలంలో జీవం ఉందని గుర్తించిన అవధానం రంగనాథ వాచస్పతి, గుండి వేంకటాచార్యులు అక్షరాక్షతలు వేశారు అనాడే. నలిమెల భాస్కర్లో

పుష్పలంగా ఉన్న ప్రతిభా పాటవాలను, పట్టుదలను గుర్తించిన కసిరెడ్డి వెంకటరెడ్డి 'ఈ ఉదయ భాస్కరుడు ప్రచండమైన అహస్కరుడు కావాలి' అని నాడు కాంక్షించినట్టు, నేడు భారతీయ భాషల్లో దేదీప్యమానంగా ప్రకాశిస్తున్నా డీ భాస్కరుడు. సామాజిక స్పృహతో అభ్యుదయ భావాలను అలవరచుకున్న ఆచరణవాది డా॥ నలిమెల భాస్కర్ యువకవిగా, తన ముగ్గురు యువకవి మిత్రులతో కలిసి 1977లో 'కిరణాలు' వచన కవితా సంపుటిని తీసుకొచ్చారు. ప్రగతిశీల దృక్పథంతో ఇరవై రెండు చిరు దివ్యైల కిరణాలు ప్రసరించారు. సమాజ జీవనంలో స్పందించ వలసిన వర్గం వైపు స్పందించే సుమనసును చిరుప్రాయం లోనే సొంతం చేసుకున్నారు. కవిత్యంలో తెలంగాణ నుడికి, నానుడికి నలిమెల పట్టం గట్టారు.

కవి సమాజంలో పుడతాడు అన్నట్టు సామాజిక చింతనాపరుడైన భాస్కర్ సామాజిక సమస్యలు, సంఘర్షణలనే ఇతివృత్తంగా స్వీకరిం

చారు. అస్తవ్యస్తంగా ఉన్న వ్యవస్థలో మానవతావాదంతో మార్పును ఆశించారు. 1978లో 'ఈతరం పాటలు' సామాజిక చైతన్య గీతాలు అచ్చేశారు. పశువుల కాపర్లుగా, హోటల్ సర్వర్లుగా, బూట్లు తుడిచే, కార్లు కడిగే వారుగా బతుకుతోన్న బాలల పట్ల ప్రభుత్వ నిర్లక్ష్యంగా, నిర్లక్ష్యంగా వ్యవహరించడాన్ని నిరసించారు. పసి పిల్లల ఆక్రందనల్ని ఆకలి చాపుల్ని, భయంకర నగ్నసత్యాల్ని పాటలుగా మలిచారు. అంతర్జాతీయ బాలల సంవత్సరం సందర్భంగా ప్రభుత్వం హంగూ, ఆర్కాటాలను ప్రదర్శించింది తప్పితే, చేపట్టిన బాలల సంక్షేమ కార్యక్రమాలతో ఎందరి బతుకులు బాగుపడ్డాయని ప్రశ్నించారు.

1992లో మలయాళ కథాసాహిత్యానికి శతాబ్దం వయస్సు నిండిన సందర్భంగా మలయాళ మసోరమ పత్రిక 70 మంది కథా రచయితల్ని విమర్శకుల్ని సంప్రదించి, వాళ్ళు సూచించిన 146 కథలలో నుంచి పది కథల్ని ఉత్తమోత్తమమైనవి ఎంపిక చేసి ప్రచురించింది. 1993లో మలయాళంలో వెలువడిన 'నూరేళ్ళ పది ఉత్తమ మలయాళ కథలు'పై ప్రత్యేకాభిమానంతో భాస్కర్ తెనిగించారు. అనువాదకునిగా రెండు భాషల జీవశక్తిని అవగతం చేసుకొని ఉండడంతో పాటు మూల భాషా ప్రాంత జీవన సరళిని, ఆచార వ్యవహారాలను అర్థం చేసుకున్నారు. నుడిలోని పలుకుబడితో పాటు జాతి జీవనాడిని గ్రహించగలిగారు. అనువాదం యథాతథంగా ఉండాలి కాని ముక్కకు ముక్కానువాదంగా ఉండకూడదని వీరికి తెలుసు కాబట్టే ఇది బహుళ పాఠకాదరణ పొందింది.

తగళి శివ శంకర పిళ్ళై 'వరద' కథ కుక్క విశ్వాసానికి, మనిషి స్వార్థానికి అద్దం పడుతుంది. వరదలో చిక్కుకున్న కుక్కను ఒక్క మనిషి కూడా రక్షించడానికి ప్రయత్నించడు. కుక్క మాత్రం తన యజమాని తనను వరదలో వదిలేసినా తను బతికున్నంత వరకు ఇంటిని దొంగల బారి నుండి రక్షిస్తుంది. వైక్కం మహమ్మద్ బషీర్ 'ఓ మనిషి' కథ దొంగకు గల మంచి హృదయాన్ని తెలియజేస్తుంది. ఉరూబ్ రాసిన 'రాచ్చి యమ్మ' కథ కేరళలోని పల్లె వాతావరణానికి నిదర్శనం. కార్నాట్ నీలకంఠ పిళ్ళై రాసిన 'కొయ్యబమ్మలు' స్త్రీవాదానికి సంబంధించిన కథ. ఎం.టి. వాసుదేవన్ నాయర్ 'చీకటి ఆత్మ'లో మనుషులు మనుషుల్ని మనుషులుగా ఎలా బతకనిస్తారో వుంది. టి. పద్మాభాస్ 'వెలుతురు చిమ్ముతోన్న అమ్మాయి'. ఓ.వి. విజయన్ 'సముద్రతీరంలో' కథల్లో వస్తువు కంటే శిల్పానికి అధిక ప్రాధాన్యం ఉంది. పోన్కున్నం వర్మి 'నాగలి చప్పుడు' కాలంలో వచ్చిన మార్పుల్ని సూచిస్తుంది. మాధవికుట్టి 'పక్షివాసన' ఎన్.ఎస్. మాధవన్ 'వాంగ్విట్ట' కథలు పాపులర్ గా ఉంటాయి 'స్వబోధిని' సాయంతో మలయాళం నేర్చుకున్న నలిమెల భాస్కర్ ప్రత్యేక కథా సంకలనాన్నే తర్జుమా చేయడం, అతని కార్పొరేషన్ అద్దం పడుతుంది.

కన్నడం, తమిళం, మలయాళం, హిందీ, మరాఠీ, బెంగాలీ ఒక్కో భాష నుంచి రెండు కథల చొప్పున తీసుకొని సముచ్చయంగా 1996లో 'అద్దంలో గాంధారి' మరి పదకొండు కథలు వెలువరించారు. ఈ పుస్తకం భారతీయ కథా సాహిత్య తీరుతెన్నులను స్థూలంగా పరిచయం చేస్తుంది. కన్నడ కథా రచయిత జయప్రకాశ్ మావినకుళి రాసిన కథ 'అద్దంలో గాంధారి' తన ప్రమేయం లేని జీవితాన్ని గడపడంలో స్త్రీవడే అంత: సంఘర్షణను ఈ కథ అద్భుతంగా ఆవిష్కరిస్తుంది. నేమిచంద్ర కన్నడ కథ 'నల్ల మబ్బు వెండి అంచు' కూడా స్త్రీల సమస్యలకు సంబంధించిందే.

1993లో మలయాళంలో వెలువడిన 'నూరేళ్ళ పది ఉత్తమ మలయాళ కథలు'పై ప్రత్యేకాభిమానంతో భాస్కర్ తెనిగించారు. అనువాదకునిగా రెండు భాషల జీవశక్తిని అవగతం చేసుకొని ఉండడంతో పాటు మూల భాషా ప్రాంత జీవన సరళిని, ఆచార వ్యవహారాలను అర్థం చేసుకున్నారు. నుడిలోని పలుకుబడితో పాటు జాతి జీవనాడిని గ్రహించగలిగారు. అనువాదం యథాతథంగా ఉండాలి కాని ముక్కకు ముక్కానువాదంగా ఉండకూడదని వీరికి తెలుసు కాబట్టే ఇది బహుళ పాఠకాదరణ పొందింది.

భర్త వదిలేసి వెళ్ళిన భార్యకు భవిష్యత్తు ఏమిటో చెప్పిన కథ. తమిళ కథ 'బొమ్మకు అటువైపు' పురుషాహంకారానికి, దౌష్ట్యానికి భార్య చాలా తీవ్రమైన సమాధానం చెప్పిన కథ. రెండో తమిళ కథ 'అకలి'. అకలితో అల్లాడుతున్న ఒక పేద కుటుంబం ఏవో రకరకాల ఆకులు కోసుకొచ్చి ఉడక బెల్లుకు తింటారు. అందులో విషపు ఆకులుండి కుటుంబమంతా చనిపోతారు. అయ్యో! పాపం అనిపించే కథ. మలయాళీ కథ 'ఆగస్టు 25' విషవ కారుడైన తన కొడుకును చంపిన పోలీసు అధికారిని కత్తెరతో పొడిచి చంపిన ఒక మంగలి కథ. మరో మలయాళ కథ 'మూర్తి దంపతులు' బాలకృష్ణన్ రాసింది. సాదాసీదాగా కన్పించినా, సహజ స్వభావాన్ని ఏ జీవి వదులుకోలేదని చెప్పిన కథ. వృద్ధాప్యపు సమస్య మీద వచ్చిన హిందీ కథ 'కాలుష్యం' ప్రముఖ రచయిత సాబీర్ హుస్సేన్ రాసారు. ఉద్యోగంతో పైకి వచ్చిన కొడుకు దగ్గర ఉండడానికై పల్లె వదలి వచ్చిన తండ్రి అక్కడ యిమడలేక పడే అవస్థల కథ. ప్రఖ్యాత హిందీ రచయిత కేశవ్ దూబే రాసిన కథ 'ఇల్లు'. ధనాల్లేనే ఒక వ్యసనంగా మారిన ధనికుడొకరు తన లారీ ద్రైవరుకు కూడా ధనాశ్ చూపించి, అతనిని మృత్యువు వైపు నడిపిస్తాడు. లక్ష్మణ్ పాండే రాసిన రెండు మరాఠీ కథల్లో మొదటిది 'బలి'. వాతావరణ కాలుష్యం కలిగించే హానితో ఆరంభమై రాజకీయ కాలుష్యం యొక్క విశ్లేషణతో ముగిసే కథ. మరో మరాఠీ కథ 'గిన్నీపిగ్' శాస్త్రజ్ఞులు మందులు ధనాశతో కనిపెడుతున్నారా? మానవాళికి మేలు చెయ్యాలనే సదాశయంతో కనిపెడుతున్నారా? అనే ప్రశ్నకు కళాత్మకమైన సమాధానం చెప్తుంది. కేశవదాస్ బెంగాలీ కథ 'గురుత్వాకర్షణ' గ్రామీణ, నగర జీవితాల గురించి చెప్పే గొప్ప శిల్పమున్న కథ. రెండో బెంగాలీ కథ 'ఎవరు హిందువు?' దివ్యేంద్రు మాలితది. అటు హిందుత్వవాదులకు యిటు వారంటే మెచ్చని వారికి కూడ నచ్చే కథ. ఈ పుస్తకం చదువుతూ ఉంటే ఇరుగు పొరుగు ప్రాంతాల జీవనం పాఠకుల కళ్ళ ముందు నిలుస్తుంది "అనువాదం సమాజాన్ని పరిశీలించడానికి ప్రస్తుతం ఉన్న దారుల్ని విస్తృతపరుస్తుంది. దృక్పథంలో కొత్త పుంతలు తొక్కడానికి వీలు కల్పిస్తుంది" అన్న రాబర్టుబ్లై అభిప్రాయం 'అద్దంలో గాంధారి' కథా సంకలనం విషయంలో నిజమనిపిస్తుంది.

2000 సంవత్సరంలో డా|| నలిమెల భాస్కర్ "సాహితీ సుమాలు" భారతీయ సాహితీమూర్తులపై వ్యాసాలు ప్రచురించారు. 'ఆంధ్రజ్యోతి' ఆదివారం అనుబంధంలో 35 వారాల పాటు వరుసగా 'సాహితీ సుమాలు' శీర్షికన ప్రసిద్ధ భారతీయ సాహితీ మూర్తులను పరిచయం చేశారు. ఇందులో 17వ శతాబ్దానికి చెందిన సుప్రసిద్ధ ఉర్దూకవి మీర్, మీర్జా గాలిబ్ నుండి ఇరవయవ శతాబ్దం చివర అంకురించి ఆకస్మికంగా

అంతరించిన కొండజాతి అక్షరం 'ఛుని' దాకా సౌరభాలు వెదజల్లారు. నేను భూమి పుత్రున్ని అని నినదించిన సాత్వశక్తికర్, ఆదర్శవాది సాగర్ మయ్ ఘోష్, అనువాదకులు డా॥ కె. కృష్ణమూర్తి, ఇంగ్లీషులో కవిత్వం చెప్పిన నిస్సీమ్ ఎజిజీల్, నిత్య పరిణామ శీల జీవితాన్ని చిత్రించిన ఆర్.కె. నారాయణ్, బెంగాలీ, ఇంగ్లీషులలో సృజన అనుసృజనలు చేసిన లాలీరాయ్ల సాహితీ మూర్తిమత్వాలను తెలియజేశారు. తెలుగు మేధావి సామల సదాశివ, అజేయ సంకల్పంతో జీవితం సార్థకం చేసుకున్న ముద్దసాని రాంరెడ్డి, కథానిక ప్రక్రియపై మక్కువ గల సుజాతరావు, వీరనారీమణి అజితే కౌర్, శైలజా, నిరంజన్ భగవత్, నాగార్జున్, పాపణ్ణన్, ప్రతిభాశతపథిలను మన ముందుంచారు. మరారీ, ఒరియా, అస్సామీ, గుజరాతీ, హిందీ, కవులు, కథకులు, దక్షిణాదికి చెందిన తమిళ, కన్నడ, మలయాళీ రచయితల జీవితం, ఏ తపనతో రచనలు చేశారో శ్రమకోర్చి భాస్కర్ విశ్లేషించారు. అమూల్యమైన మన సాహిత్య వారసత్వాన్ని వివిధ భాషల గవాక్షాల నుంచి పరిశీలించే వివిధ కోణాలున్నాయని మరోసారి అర్థం చేసుకునే అవకాశం కల్పించారు.

ప్రజలే తెలంగాణ భాషా వ్యవహారాన్ని, విలక్షణతను, విశిష్టతను, మరచిపోతున్న సందర్భంలో తెలంగాణలోని పదాలను, పదబంధాలను సేకరించి 'తెలంగాణ పదకోశం' ప్రచురించి తెలంగాణ తల్లి రుణం తీర్చుకున్న ముద్దుబిడ్డ నలిమెల భాస్కర్. 2003లో ముద్రించిన పదకోశంలో అకారాది క్రమంలో 6500 మాటలకు అర్థాలున్నాయి. తెలంగాణలో కవులే లేరన్న అపవాదను తొలగించడానికి సురవరం ప్రతాపరెడ్డి 'గోల్కండ కవుల సంచిక' తెచ్చారు. తెలంగాణ భాష భాషనే కాదన్న అవహేళనకు జవాబుగా బహుభాషావేత్త భాస్కర్ నిఘంటు నిర్మాణం చేశారు. తెలంగాణ పారిభాషిక పదజాలంతో వచ్చిన తొలి శబ్ద కోశం. పలుకుబడి, పదబంధం, నుడి, నానుడిలను చక్కగా వివరించారు. 'అనేక కారణాల వల్ల తెలంగాణ భాష తన ఉనికి కోసం ఆరాట పడుతున్నది. తెలంగాణ భాష సినిమా, టీవీల ద్వారా ఈసడింపబడుతుంది. తెలంగాణ భాషను కాపాడుకోవలసి ఉంది. ఆ ప్రయత్నంలో భాగంగా నా శక్తి మేరకు పదకోశం కూర్చాను' అని భాస్కర్ చెప్పుకున్నారు. ప్రత్యేక తెలంగాణ పోరాట చారిత్రక సం దర్భంలో భాస్కర్ తెలంగాణ పదబంధాల భాషా కుసుమమై పరిమళించారు. అంగాన్ని కప్పి ఉంచేది కాబట్టి అంగీ (చొక్కా) అనటం. జిహ్వాకు రుచిని కలిగించేది కాబట్టి జిమ్మలు (చేపలు) అనటం పదాల సార్థకత తెలుస్తుంది. తెలంగాణ పదాలే అచ్చ తెలుగు పదాలని శాస్త్రీయంగా నిరూపించారు. 'కడుపులోని మాట' ద్వారా తెలంగాణ భాషా గొప్పదనాన్ని వాస్తవికంగా విశ్లేషించారు. ఇంకా నలిమెల అందించిన అనేక జాతీయాల్లో జానపద సౌందర్యం సౌరభిస్తుంది. మచ్చుకుకొన్ని, అగ్గిలచెయి పెట్టినట్టు, ముండ్లమీదున్నట్టు, మంటల పడ్డట్టు, పానం కొల్లెల కచ్చినట్టు, బట్ట గాల్చి మీద పారేసుడు, పల్లెరు కాయల బురిచ్చుడు, నోట్లెక్కె ఊశిపడ్డట్టు, అర్చుకునుడు మొదలైనవి. భాషాభిమానులందరూ చదివి, భద్రపరచుకోవల్సిన పదబంధ కోశమిది. తెలంగాణా ప్రాంతీయ భాషాకోణంలో జరగజోయే పరిశోధనలకు ఈ శబ్ద సంగ్రహం స్ఫూర్తిదాయకంగా నిలుస్తుంది. అత్యంత ప్రతిభావంతుడు, అసన్య సామాన్యుడు, అత్యద్భుత భావనా పటిమకల నలిమెల భాస్కర్ 'మంద' మరియు పదమూడు అనువాద కథలు 2005లో మన ముందుంచారు. మానవ జీవన మూలాలను

తెలంగాణ భాష భాషనే కాదన్న అవహేళనకు జవాబుగా బహుభాషావేత్త భాస్కర్ నిఘంటు నిర్మాణం చేశారు. తెలంగాణ పారిభాషిక పదజాలంతో వచ్చిన తొలి శబ్ద కోశం. పలుకుబడి, పదబంధం, నుడి, నానుడిలను చక్కగా వివరించారు. 'అనేక కారణాల వల్ల తెలంగాణ భాష తన ఉనికి కోసం ఆరాట పడుతున్నది. తెలంగాణ భాష సినిమా, టీవీల ద్వారా ఈసడింపబడుతుంది. తెలంగాణ భాషను కాపాడుకోవలసి ఉంది. ఆ ప్రయత్నంలో భాగంగా నా శక్తి మేరకు పదకోశం కూర్చాను' అని భాస్కర్ చెప్పుకున్నారు.

తడిమి, మానవత్వానికి పట్టం గట్టి, పాఠకులకు తాదాత్మ్యానుభూతి కలిగించి, పాఠకుల్లో జీవితం పట్ల సానుకూల దృక్పథాన్ని కలిగించారు. నలిమెల మాతృభాషలో రాసిన 'మంద' కథలో పల్లె ప్రజల అమాయకత్వం, పెత్తందారుల పోకడలు చిత్రించారు. 'ప్రయాణం' పాపణ్ణన్ రచించిన తమిళ కథలో ప్రధాన పాత్రకు సైకిల్పై ప్రయాణం చేయడం చాలా సరదా. ఈ కథలో మనం తరచు చూసే సంఘటనలు చోటు చేసుకున్నాయి. దీని ద్వారా బీదవారికి సహాయం చేయాలనే ఆలోచన కలుగుతుంది. 'మళ్ళీ జీవితంలోకి' నేమి చంద్ర రచించిన కన్నడ కథలో మనిషి అంటే పిడికెడు జ్ఞాపకాలు, గుప్పెడు గుర్తులు, జ్ఞాపకాలేని బతుకు ఉత్తచెత్త అని తెలుస్తుంది. చెల్లమ్మ జోసెఫ్ రచించిన మలయాళ కథ 'రాజ మల్లెలు'లో వసుంధరకు భగవతి క్షేత్రంలో ఉన్న రాజమల్లెలంటే ఇష్టం. అక్కడ కొద్ది రోజులకే పచ్చదనంతో కళకళలాడే వాతావరణం పూర్తిగా మారి పోవడంతో ఆమె బాధపడుతుంది. యోగేష్ జోషి గుజరాతీ కథ 'బ్లాష్ ష్ట్!'లో భర్త చనిపోయినప్పటికీ సీమ తన కొడుకు విద్యుత్ను ప్రయోజకుడిగా చేసేందుకు పడిన తపన పాఠకుల కళ్ళకు కట్టేలా వివరిస్తుంది 'పోలీసు ప్రొటెక్షన్' సుఖాష్ ఖేండే మరాలీ కథలో పోలీసుల ప్రవర్తన తీరు కన్పిస్తుంది. నిఖిల్ చంద్ర సర్కార్ బెంగాలీ కథ 'వెతుకులాట' లో జీవితానుభవ పాఠాలు బాగున్నాయి. 'మృత్యుపర్వం' విమల్ కుమార్ హిందీ కథలో మానవ సంబంధాలు మారిపోయాయి. ప్రతి విషయం పదవితో ముడిపడి ఉందన్న సంగతి తెలియజేస్తుంది. ఎం.ఎం. రాజేంద్ర ఉర్దూ కథ 'జీవనశయ్య'లో జీవితం ఎంతో విలువైనదని రచయిత తెలియజేశారు. ప్రతి మనిషి దాన గుణాన్ని పెంపొందించుకోవల్సిన ఆవశ్యకతను చెప్పారు. 'గుండా గురుసింగ్' డా॥ ప్రశస్యమిత్ర శాస్త్రి సంస్కృత కథ ఆపదలో ఆదుకున్న వాడిని ఎల్లవేళల మరువకూడదనే విషయాన్ని తెలుపుతుంది. జీన్ గియాన్ గారి ఇంగ్లీష్ కథ 'ఒకనాటి మరుభూమి మనమూ నేడు కనమూ' ద్వారా మనం కూడా చెట్లను పెంచి పర్యావరణ పరిరక్షణకు తోడ్పడాలనే సందేశ మిచ్చారు. 'ప్రళయ కాలం' సృసింహా త్రిపాఠి రాసిన ఒరియా కథ జనహాసనం కోరుకునే జననేత పరిపాలన విధానంను చూస్తాము. ఇజాజ్ అహ్మద్ పంజాబీ కథ 'మునసులోని కోరిక' గర్విణులకు చక్కని సలహాలనిచ్చే కథ. హోమెన్ బోర్గోవైన్ కి అస్సామీ కథ 'అన్వేషణ' మత కలహాలకు మతాలు కారణం కాదు, చరిత్రలో జరిగిన కుట్ర అని తెలుపుతుంది. విభిన్న సంస్కృతుల సమాహారాల కథల సంపుటి 'మంద' పాఠకులను ఆలోచింపజేసే విధంగా ఉంది. అను సృజనకారుడు నలిమెల భాస్కర్ ఎన్నుకున్న కథలకు సంబం

ధించి మూల భాషల పరిమళంతోనే సులువైన, సమగ్రమైన, తాజాదనం చెదరని అనువాదాన్ని అందించారు.

బహుభాషావేత్త, ప్రముఖ కవి, అనువాద రచయిత, మానవతా వాది డా॥ నలిమెల భాస్కర్ మధురమైన కలం నుండి 2006లో “మట్టి ముత్యాలు” నానీలుగా జాలువారినాయి. అన్నం / కుత కుత ఉడుకు తోంది / పండించిన వాడికి / అందలేదనేమో! వ్యవస్థలోని రైతుల దీనావస్థను చెప్పారు. బతుకమ్మ నాడు / పూల చుట్టూ / సీతాకోకలు కాదు / స్త్రీ కోకలు తిరుగుతై అని తెలంగాణ సంప్రదాయ దృశ్యాన్ని ఆవిష్కరించారు. దేశానికి తలకాయ / కాశ్మీరీ కావచ్చు / గుండెకాయ మాత్రం / తెలంగాణే అంటూ తెలంగాణ ప్రాంత విశిష్టతను నొక్కి చెప్పారు. ఈ నానీల్లో అనేక కోణాల్లో, అనేక విషయాలను ప్రస్తావించినా, మట్టిని, రైతును ప్రధానంగా పేర్కొన్నారు. మట్టికి మనిషికి అవినాభావ సంబంధం. సమస్తం మట్టితోను, మట్టిలోను సంతోషమైనాయి. నిరంతరం మట్టి పరిమళాలను ఆస్వాదించే భాస్కర్ కు మట్టిపై మమకారం ఎక్కువ.

తెలంగాణ భాషా సాహిత్యాలపై వలస పాలకులు దాడి చేస్తున్నప్పుడు తట్టుకోలేక తెలంగాణ ముదుబిడ్డగా తనవంతు రుణాన్ని తీర్చుకోవాలనే ఆకాంక్షతో డా॥ నలిమెల భాస్కర్ 2008లో తెలంగాణ వ్యాసాల మాలిక ‘బాణం’ను సంధించారు. ‘నా తల్లిని పదవ తరగతి వరకు అవ్వా! అని కడుపు నిండా పిలిచేది, నేను చదివిన పుస్తకాల ప్రభావం వల్ల, చూసిన సినిమాల ప్రభావం వల్ల నా పిలుపు నాకే అసహ్యం కలిగింది. అవ్వా! అని పిలిస్తే అదేదో తప్పుడు మాలినట్టు అనుమానం. ఆత్మన్యూనతా భావం. నేనూ సినిమాల్లో లాగ అమ్మా! అని పిలవడాన్ని అనుసరించాల్సిన స్థితికి నెట్టివేయబడ్డాను. నాలాగ ఎందరో? తెలంగాణ పట్టణ ప్రాంతాల్లో అవ్వ పూర్తిగా కనుమరుగయ్యింది” అని భాస్కర్ ఎతను ఎల్లబోసుకున్నారు. పరాయిల పాలన మూలంగా తెలంగాణ పరాయికరణకు లోనై అస్తిత్వాన్ని కోల్పోతున్న సందర్భంలో “అర్థవంతమైన తెలంగాణ భాష”తో ముందుకొచ్చారు. “అయ్య అరకతో వచ్చాడు” లాంటి తెలుగు వాచకంలో వాక్యాలు తెలంగాణ పిల్లలకు ఏ మాత్రం మనుసున పట్టవని కాబట్టి తెలంగాణ పిల్లలకు “నాయిన నాగలితోని వచ్చిండు” లాంటి ప్రజల దైనందిన జీవితంలోని పదాలు తెలుగు వాచకాల్లో ఉండాలని సూచించారు. తెలంగాణ హృదయ సౌందర్యాన్ని ఉట్టిపడేలా చిత్రించిన మరో వ్యాసం “తెలంగాణ భాషలో సుడికారాలు - మమకారాలు. సహజ సుందరమైన తెలంగాణ పదాల్లోని నాదాల్ని అద్భుత అర్థాల్ని శాస్త్రీయంగా నలిమెల విశదీకరించారు. జీవద్భాష అయిన మన తెలంగాణ భాషను కాపాడుకోవలసిన అవసరాన్ని చెప్పారు.

2008లో మూసవోసుకున్న “సుద్దముక్క” అనితర సాధ్యమైన అపురూప కవిత్వం కలిగివుంది. “అనుభూతుల్ని పోగొట్టుకున్న గుండె ఎడారి” అంటూ గ్రామీణ వాతావరణాన్ని విధ్వంసం చేసి వికటించిన ఆధునికుడు అలమటించే తీరును కళ్ళకు కట్టించారు. ఆయా వృత్తుల శ్రమ వైపుణ్యాలను శ్రమ విలువను వివరిస్తూ, గౌరవ ప్రపత్తులను చాటారు. ‘మన బట్టల్ని బండల మీద బాదుతూ / తమ బతుకుల్ని నీళ్ళలో పారేసుకుంటారు’ అనీ సమాజసేవలో రజకుల సంస్కారపూరిత పాత్రను ప్రస్తావించారు. ‘తెగిన మన కాలిరెప్పల కోసం మంగళం పాడే / నాటకానికి నాంది ప్రస్తావన జరిగింది’ అంటూ చేనేత గుండె కోతను హృదయ విదారకంగా కవిత్వీకరించారు. కుమ్మరులు రూపొం

దించే మట్టి పాత్రల్లో ఈ కవికి “మట్టి గుండెలు దర్శనమిస్తాయి. ‘పుస్తక పుష్పమీద / మన రెండు కళ్ళూ తుమ్మెదలయి వాలినప్పుడే కదా / దాని కడుపులో కాయగాసి బతుకు పండుతుంది’ అని పుస్తకాల మీదున్న ప్రేమను ఒలకవోస్తారు.

భారతీయ భాషల భాస్కరుడై వెలుగుతున్న డా॥ నలిమెల 2010లో ‘భారతీయ వ్యాసాలు’, ‘భారతీయ కథలు’, ‘భారతీయ సామెతలు’, ‘దేశదేశాల కవిత్వం’తో పాటు ‘తెలంగాణ పదకోశం’ను పదివేల పదాలతో పునర్ముద్రించారు. భాస్కర్ వచన శైలిలో విలక్షణత్వం ‘భారతీయ సాహిత్య వ్యాసాలు’లో ప్రత్యక్షమవుతుంది. ‘తెలుగు మలయాళ భాషల్లో ఆలుమగల సామెతలు - ఒక పరిశీలన’, ‘తెలుగు తమిళనాడు పొడుపు కథలు-ఒక పరిశీలన’ వ్యాసాలు తెలుగు సాహిత్యాభిమానులకు బాగా ఉపకరిస్తాయి. వివిధ భారతీయ భాషల్లో వచ్చిన కథా ధోరణుల్ని అర్థం చేసుకోవడానికి పదమూడు అనువాద కథల సంకలనం ‘భారతీయ కథలు’ దోహదం చేస్తుంది. వీటిలో ఐదు కన్నడ కథలు, మూడు బెంగాలీ, హిందీ, మలయాళ భాషల్లో చెరో రెండు, తమిళం నుంచి ఒక కథ ఇందులో చోటు చేసుకున్నాయి. తక్కువ నిడివిలో ఉన్న ఈ కథలు మనిషి లోని స్వార్థాన్ని, కుటిలత్వాన్ని, ప్రభుత్వ వంచనను మానవీయ కోణంలో ఘాటుగా ప్రశ్నించాయి. ఇతర భాషల సాహిత్యాలను అందించిన గ్రంథం ‘దేశ దేశాల కవిత్వం’. భారతీయ భాషల్లో సుపరిచితులైన వైరముత్తు (తమిళం) తస్మీమా నస్రీన్ (బెంగాలీ) నారాయణ సుర్వే (మరాఠా) లతో పాటు ఫిలిప్పీన్స్, ఐర్లాండ్, వియత్నాం, పంజాబీ, గుజరాతీ, కన్నడక, భాషా కవిత్వలున్నాయి. ఈ కవిత్వాన్ని చదవడం ద్వారా వివిధ ప్రాంతాల పరిస్థితులు బోధపడతాయి.

కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ పురస్కారం పొందిన పునత్తిల్ కుంజబ్బల రచించిన మలయాళీ నవలను డా॥ భాస్కర్ తెలుగులోకి 2010లో అనువదించారు. ‘స్మారక శిలలు’ నవలకు కోళికోడ్ సమీపంలోని ఒక గ్రామం కథాస్థలం. ఆ గ్రామంలో ఒక మసీదు, సమీపంలో ఉన్న స్మశాన వాటిక ఇందులో ప్రధాన ప్రదేశాలు. కేరళ రాష్ట్ర వంటకాలు, వరి పొలాలు, కొబ్బరి తోటలు, సముద్ర తీరము, సంచార నాటక బృందాలు, ముస్లిం కుటుంబాల ఆచార వ్యవహారాలు, కమ్యూనిస్టుల సాయుధ పోరాట వివరాలూ ఈ నవలలో ఉన్నాయి.

అనేక భాషల్లో అనేక రూపాల్లో నిరంతరం కృషి చేస్తున్న సాహితీ మూర్తి డా॥ నలిమెల భాస్కర్. ఆయన సాహిత్యంపై విశ్లేషణ వ్యాసాలను “నవనీతం”గా సాహితీ సోపతి ప్రచురించింది.

నవనీతం
డాక్టర్ నలిమెల భాస్కర్ సాహిత్యంపై విశ్లేషణ
పుటలు : 184 వెల: రూ. 100
ప్రతులకు:
సాహితీ సోపతి, 406, మారుతి హెవెన్స్
భగత్ నగర్, కరీంనగర్ తెలంగాణ - 505001

ఇది ప్రతొక్క తెలుగు సాహిత్యాభిమాని వద్ద ఉండదగిన పుస్తకం. భారతీయ భాషా సాహిత్యాల్లో పుంభావ సరస్వతిగా డాక్టర్ నలిమెల భాస్కర్ వెలుగొందుతున్నారు. వారి సారస్వత, సాహిత్య సేవలకు వందనాలతో..

- కూకట్ల తిరుపతి, మద్దికుంట, కరీంనగర్

భూమయ్య మృతిపై విచారణ

ప్రజల కోసం దశాబ్దాలుగా పోరాడుతున్నందునే తెలంగాణ ప్రజాఫ్రంట్ అధ్యక్షుడు ఆకుల భూమయ్యను హత్య చేశారని, దీనిపై సీబీఐతో దర్యాప్తు జరిపించాలని ఫ్రంట్ సభ్యులు హెచ్చార్చిన అశ్రయించారు. డిసెంబర్ 24న టిప్పర్ ఢీ కొనడం వల్ల భూమయ్య చనిపోయారనడం కట్టుకథ అని వారు చెప్పారు. ఆ టిప్పర్ నడుపుతున్నది దాని డ్రైవర్ కాదని, కాంట్రాక్టు విధానం కింద పని చేస్తున్న మకొకరితో పని చేయించారని ఆరోపించారు. అతన్ని నల్లకుంట పోలీసులకు అప్పగించినా..నేటి వరకు అరెస్టు చేయలేదన్నారు. ఇది కుట్ర అనడానికి నిదర్శనమన్నారు. భూమయ్య కుమార్తె సునీత ఫిర్యాదు మేరకు కేసు నమోదు చేశారని, చర్యలు మాత్రం శూన్యమన్నారు. భూమయ్యకు గతంలో చాలా సార్లు బెదిరింపు ఫోన్ కాల్స్ వచ్చాయని, దీంతో పోలీసుల రక్షణ కల్పించారని ఫ్రంట్ ఉపాధ్యక్షుడు ఎం. వేదకుమార్, లక్ష్మణ్, హైకోర్టు న్యాయవాది సునీత, రాజేంద్రబాబు, ప్రహ్లాద్లు తెలిపారు. స్పందించిన హెచ్చార్చిన సభ్యులు పెద్ద పేరిరెడ్డి డీజీపీ, జీహెచ్ఎంసీ కమిషనర్ నుంచి 30 లోగా నివేదిక కోరుతూ ఆదేశాలు ఇచ్చారు.

పసుపు క్వింటాలుకు రూ.9వేలు చెల్లించాలి

పసుపు పంట క్వింటాలుకు రూ. 9 వేలు మద్దతు ధర చెల్లించాలని ఆంధ్రప్రదేశ్ పసుపు రైతుల సంఘం రాష్ట్ర ప్రతినిధులు కోరారు. దేశవ్యాప్తంగా పసుపు పంటలో మన రాష్ట్రం ప్రథమ స్థానంలో ఉన్నా.. గిట్టుబాటు ధరల లభించడం లేదన్నారు. ప్రస్తుతం మార్కెట్లో క్వింటాలు పసుపునకు రూ. 4 వేల నుంచి 5 వేల వరకు మాత్రమే ధర పలుకుతుందని, పసుపు రైతులు ఎకరం సాగు చేయడానికి రూ. 1.20లక్షల వరకు ఖర్చు చేయాల్సి వస్తుందని చెప్పారు.

'ఉపాధి' ఉద్యోగుల సమస్యలు పరిష్కరించండి

జాతీయ ఉపాధి హామీ పథకంలో పని చేస్తున్న ఉద్యోగుల సమస్యలు పరిష్కరించాలని టీజీవో అధ్యక్షుడు శ్రీనివాస్ గౌడ్ కోరారు. ఉపాధి ఉద్యోగులకు తమ సంఘం పక్షాన అండగా ఉంటామని హామీ ఇచ్చారు. తమ సర్వీసులను క్రమబద్ధీకరించాలని, మధ్యంతర భృతి 54 శాతం ఇచ్చేలా ప్రభుత్వపై ఒత్తిడి తేవాలని కోరుతూ టీఎన్ఆర్ ఈజీఎస్ ఉద్యోగులు శ్రీనివాస్ గౌడ్ ను కలిసిన సందర్భంలో ఆయన మాట్లాడారు. తెలంగాణ ప్రత్యేక రాష్ట్రంలోనే ఉద్యోగుల డిమాండ్లన్నింటికీ పరిష్కారం లభిస్తుందని చెప్పారు.

ఖమ్మం జిల్లా రైతులకు న్యాయం చేయండి

ఖమ్మం జిల్లా సత్తుపల్లిలో ఒపెన్ కాస్ట్ గనుల కోసం చేస్తున్న భూ సేకరణలో రైతులకు న్యాయం జరిగేలా చూడాలని తెలంగాణ జేపీసీ బృందం కోరింది. ఈ మేరకు జనవరి 22న రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శి పీకే మహాంతిని కలిసింది. సీఎస్ ను కలిసిన వారిలో టీజీఎస్సీ చైర్మన్ కోదంరాం, టీఎన్సీవోల అధ్యక్షుడు దేవీ ప్రసాద్

తదితరులున్నారు. సింగరేణి అధికారు లు ఉద్దేశపూర్వకంగానే పాత పద్ధతులను అవలం బిస్తూ రైతులను నట్టేట ముంచుతున్నారని సీఎస్ దృష్టికి తీసుకెళ్లారు. కొత్త విధానాలతో నష్టపరి హారం అందించాలని డిమాండ్ చేశారు. తమ ఫిర్యాదుతో సీఎస్ వెంటనే ఖమ్మం జిల్లా కలెక్టర్

శ్రీరాంనరేశతో మాట్లా డారని, రైతులకు న్యాయం చేస్తామని హామీ ఇచ్చారని, ప్రభుత్వం ట్రాన్స్ కోలోని డీఈఈ, ఏడీఈ పోస్టులను జోనల్ స్థాయి నుంచి రాష్ట్ర స్థాయి పోస్టులుగా మలిచేందుకు వ్యూహరచన చేసిందని, ఈ క్రమంలోనే పదోన్నతుల పేరిట సీమాంధ్రకు చెందిన 300 మంది సీమాంధ్ర అధికారులను తెలంగాణలో దింపేందుకు కుట్ర పన్నారని అన్నారు. రాష్ట్ర పునర్విభజన ప్రక్రియ జరుగుతున్న తరుణంలో ఇలాంటివి అవసరం లేదని సీఎస్ దృష్టికి తీసుకెళ్లారు.

విద్యుత్ చార్జీలు పెంచొద్దు

వచ్చే ఏడాది విద్యుత్ చార్జీల పెంపు వద్దని వినియోగదారులు డిమాండ్ చేశారు. సేవా ధృక్పథంతో పనిచేయాల్సిన ప్రభుత్వ సంస్థలు ప్రైవేటు వ్యాపారంలా వ్యవహరిస్తున్నారని ప్రజలు ఆగ్రహం వ్యక్తం చేశారు. 2014-15 సంవత్సరానికి గాను విద్యుత్ చార్జీల టారిఫ్ పై ఆంధ్రప్రదేశ్ విద్యుత్ నియంత్రణ మండలి (ఏపీ ఈఆర్సీ) నిర్వహిస్తున్న బహిరంగ విచారణ కార్యక్రమాల్లో ప్రజల నుంచి తీవ్ర వ్యతిరేకత వ్యక్తమైంది. చార్జీల పెంపుతో వినియోగదారుల నడ్డివిరుస్తున్నారని, చట్ట ప్రకారం మూడు శాతం పెంచాల్సిన చార్జీలను ఏకంగా 73 శాతం పెంచుతున్నారని ఆగ్రహం వ్యక్తం చేశారు. విద్యుత్ చౌర్యాన్ని అరికట్టి, నాణ్యతా ప్రమాణాలు పాటించి, కిందిస్థాయిలో సిబ్బందిని పెంచితే సంస్థకు నష్టం రాదని, వీటన్నింటినీ వదిలి వినియోగదారులపై భారం మోపడం సరికాదనే అభిప్రాయం వినియోగదారుల్లో వ్యక్తమైంది. చట్టాన్ని అనుసరించకుండా భారం మోపుతున్నారని, రాత్రి పూట కరెంట్ ఇచ్చి రైతులను చంపుతున్నారని ఆగ్రహం వ్యక్తం చేశారు. చైనా మీటర్లు వచ్చిన తర్వాత భరించలేని బిల్లులు వస్తున్నాయని ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు. ట్రాన్స్ మిషన్ లాసెస్ పేరిట విధిస్తున్న చార్జీలు చెల్లించలేక చిన్న పరిశ్రమలు మూతపడుతున్నాయని ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు.

ఆదర్శ రైతుల గౌరవ వేతనం పెంచాలి

ఆదర్శ రైతులకు ప్రభుత్వం చెల్లిస్తున్న గౌరవ వేతనాన్ని పెంచాలనే డిమాండ్ తో వారు జనవరి 1న హైదరాబాద్ లోని ఇందిరాపార్క్ వద్ద భారీ ధర్నా నిర్వహించారు. ధర్నాకు టీఆర్ఎస్ సెక్రటరీ జనరల్ కే. కేశవరావు, ఎంపీ వివేక్, కాంగ్రెస్ ఎమ్మెల్యేలు కోమటిరెడ్డి వెంకటరెడ్డి, లింగయ్య, మాజీ మంత్రి గుండె విజయరామారావు, బీసీ సంక్షేమ సంఘం అధ్యక్షుడు ఆర్. కృష్ణయ్య, ఏపీ రైతుల కూలీ సంఘం అధ్యక్షుడు రామకృష్ణ తదితరులు సంఘీభావం తెలిపారు. ఈ సందర్భంగా పలువురు వక్తలు మాట్లాడుతూ ఆదర్శ రైతులకు రూ. 6వేల వేతనం ఇవ్వాలని డిమాండ్ చేశారు. అలాగే ఆయా పంటలకు గిట్టుబాటు ధర కల్పించాలని కోరారు.

కంప్యూటర్ టీచర్లను విధుల్లోకి తీసుకోవాలి

విధుల నుంచి తొలగించిన తమను తిరిగి తీసుకోవాలని డిమాండ్ చేస్తూ ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో కాంట్రాక్టు పద్ధతిపై పని చేస్తున్న కంప్యూటర్ టీచర్లు విద్యాశాఖ డైరెక్టరేట్‌ను ముట్టడించారు. జనవరి 23న వారు పెద్ద ఎత్తున హైదరాబాద్ కు తరలివచ్చారు. రాష్ట్రంలో సుమారు 10 వేల మంది కంప్యూటర్ టీచర్లు కాంట్రాక్ట్ పద్ధతిన పనిచేస్తున్నారని, ఇటీవల తమను అకారణంగా విధుల నుంచి తొలగించారని ఆరోపించారు. ఆందోళనకు ఎమ్మెల్యేలు బి. బాలసుబ్రహ్మణ్యం, బొడ్డు నాగేశ్వరరావు, వై. శ్రీనివాసులురెడ్డిలు మద్దతు పలికారు. వీరు మాట్లాడుతూ తొలగించిన కాంట్రాక్ట్ కంప్యూటర్ టీచర్లను వెంటనే విధుల్లోకి తీసుకోవాలని డిమాండ్ చేశారు. ఈ మేరకు విద్యాశాఖ సంయుక్త సంచాలకులు భార్గవ్ కు వినతిపత్రం అందించారు.

కాంట్రాక్టు ఉద్యోగుల వేతనాలు పెంచాలి

కాంట్రాక్టు ఉద్యోగుల వేతనాలు పెంచాలని బీసీ సంక్షేమ సంఘం అధ్యక్షుడు ఆర్. కృష్ణయ్య డిమాండ్ చేశారు. ఈ మేరకు ఆయన ముఖ్యమంత్రి కిరణ్ కుమార్ రెడ్డికి జనవరి 19న లేఖ రాశారు. ప్రభుత్వ ఉద్యోగులకు పీఆర్సీ ప్రకారం వేతనాలు పెంచుతున్న ప్రభుత్వం.. వారితో సమానంగా పనిచేసే కాంట్రాక్టు ఉద్యోగుల పట్ల నిర్లక్ష్యంగా వ్యవహరిస్తోందని ఆరోపించారు. కాంట్రాక్టు, పొరుగు సేవల ఉద్యోగులకు న్యాయం చేయకపోతే ఉద్యమిస్తామని హెచ్చరించారు.

వికలాంగులకు రూ. 1,500 పింఛన్ ఇవ్వాలి

వికలాంగులకు నెలనెల ఇచ్చే పింఛన్ రూ. 1,500లకు పెంచాలని ఎమ్మార్పీఎస్ వ్యవస్థాపక అధ్యక్షుడు మంద కృష్ణ మాదిగ డిమాండ్ చేశారు. డిసెంబర్ 3న వికలాంగులకు రూ. వెయ్యి పింఛన్ ఇస్తానని ముఖ్యమంత్రి హామీ ఇచ్చి, మోసం చేశారని ఆరోపించారు. రంగారెడ్డి జిల్లా కేంద్రంలో జరిగిన వికలాంగుల హక్కుల పోరాట సమితి సభలో ఆయన మాట్లాడారు. వంద శాతం కాకుండా అర్హులైన వారందరికీ 1500 పింఛన్ ఇవ్వాలన్నారు. అలాగే రాష్ట్రవ్యాప్తంగా ఖాళీగా ఉన్న వికలాంగుల ఉద్యోగాలను వెంటనే భర్తీ చేయాలని, భర్తీ పర్యవేక్షణకు టాస్కఫోర్స్ కమిటీని నియమించాలని, వికలాంగులకు ప్రత్యేక డీఎస్సీ నిర్వహించాలని డిమాండ్ చేశారు. అంధుల ఆరో రోస్టర్ పాయింట్ ను జనరల్ చేయాలని, వికలాంగులపై అత్యాచార, అవమాన నిరోధక చట్టాన్ని వచ్చే శాసనసభ సమావేశాల్లో ఆమోదించాలని, స్థానిక సంస్థల్లో వికలాంగులకు రిజర్వేషన్లు వర్తింపజేస్తూ ఈ సమావేశాల్లోనే బిల్లు తీసుకురావాలని కోరారు.

గల్ఫ్ బాధితులను ఆదుకోవాలి

ఉపాధి కోసం గల్ఫ్ దేశాలకు వలస వెళ్లి అక్కడి ఆంక్షలకు బలవు తున్న వారి కోసం ప్రత్యేక నిధులు కేటాయించాలని, స్థానికంగా ఉపాధి కల్పించాలని గల్ఫ్ బాధితుల సంక్షేమ సంఘం డిమాండ్ చేసింది. పనులు దొరుకుతాయనే ఆశతో గల్ఫ్ వెళ్లిన ఏజెంట్ల చేతిలో మోస పోయి, స్వదేశానికి వచ్చి ఉపాధి లేక పలువురు ఆత్మహత్యలు చేసు కుంటున్నారని ఆవేదన వ్యక్తం చేసింది. పాలకులకు గల్ఫ్ బాధి

తుల వెతలు పట్టడం లేదని, వారి సంక్షేమాన్ని ఏ మాత్రం పట్టించుకోవడం లేదని సంఘం ప్రతినిధులు ఆరోపించారు. గల్ఫ్ బాధితుల కోసం రూ.2 వేల కోట్లు కేటాయించాలని, ఒక్కొక్కరికి రూ.లక్ష అందజేయాలని ప్రవాస భారతీయుల హక్కుల సంఘం రాష్ట్ర అధ్యక్షుడు కోటపాటి నర్సింహానాయుడు డిమాండ్ చేశారు.

పాలెం బాధితులకు న్యాయం చేయాలి

మహబూబ్ నగర్ జిల్లా పాలెం వద్ద జరిగిన ఘోర బస్సు ప్రమాదం మరణించిన వారి కుటుంబాలకు న్యాయం చేయాలని సీపీఐ జాతీయ కార్యవర్గ సభ్యుడు, మాజీ ఎంపీ అజీజ్ పాష డిమాండ్ చేశారు. బాధిత కుటుంబాలకు న్యాయం చేయకపోతే మరోసారి పోరాటం చేస్తానని ఆయన అన్నారు.

పరిహారం చెల్లించాలి

పాలెం బస్సు ప్రమాద ఘటన బాధితులకు వెంటనే పరిహారం చెల్లించకుంటే తెలంగాణలో ప్రైవేటుబస్సులను తిరగనివ్వబోమని ఓయూ జేపీసీ హెచ్చరించింది. తక్షణమే ట్రావెల్స్ పై చర్య తీసుకోవాలని జేపీసీ నాయకుడు రాజునాయక్ అధ్యక్ష్యంలో రవాణా శాఖ కమిషనర్ కు వినతిపత్రం అందజేశారు. ప్రైవేటు బస్సు యాజమానులు చెల్లించే ముడుపులకు తలోగ్గి అమాయక ప్రజల ప్రాణాలతో చెలగాట మాడుతున్నారని విమర్శించారు. తక్షణమే బాధితులకు పరిహారం ఇప్పించాలని డిమాండ్ చేశారు.

ఎస్టీ వసతి గృహాల సమస్యలు పరిష్కరించండి

ఎస్టీ విద్యార్థిని, విద్యార్థుల మేనేజ్మెంట్ గృహవసతుల సమస్యలను పరిష్కరించాలని బంజారా విద్యార్థి సేవా సంఘం డిమాండ్ చేసింది. సమస్యలను తక్షణమే పరిష్కరించాలని గిరిజన సంక్షేమ శాఖ ప్రిన్సిపల్ సెక్రటరీకి వినతిపత్రం అందించింది. హైదరాబాద్ లోని ఎస్టీ మహిళా వసతిగృహంలో కనీస వసతులు లేకపోవడంతో విద్యార్థినులు ఇబ్బందులకు గురవుతున్నారని, బిల్లులు సకాలంలో చెల్లించడం లేదని సంఘ ప్రతినిధులు పేర్కొన్నారు.

'తెలుగు జిలుగు' ఆవిష్కరణ

ద్వా.నా. శాస్త్రి ఓ ప్రముఖ దినపత్రికలో రాసిన వ్యాసాలను 'తెలుగు జిలుగు' పేరిట పుస్తకంగా తీసుకువచ్చారు. ఈ పుస్తకాన్ని జనవరి 20న జ్ఞాన్ పీఠ్ అవార్డు గ్రహీత, పద్మభూషన్ డాక్టర్ సి. నారాయణరెడ్డి ఆవిష్కరించారు. ఈ సందర్భంగా ఆయన మాట్లాడు తూ.. ద్వా.నా. శాస్త్రి రాసిన వ్యాసాలు తెలుగు వెలుగులను చాటి చెప్పాయన్నారు. అక్షర మాలలో మార్పులెందుకు? జానపద నిఘంటువు అవసరం, మాండలికాలపై కొత్త చూపు తదితర 27 వ్యాసాల సంపుటి ఈ పుస్తకమన్నారు. తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం మాజీ వీసీ డాక్టర్ ఎన్. గోపి మాట్లాడుతూ సామాన్య భాషాశాస్త్రవేత్త అని అన్నారు. పుస్తకంలోని పలు అంశాలను ఆయన ప్రస్తావించారు. కార్యక్రమంలో ఉస్మానియా యూనివర్సిటీ తెలుగు శాఖ అధ్యక్షుడు మసన చెన్నప్ప, దూరదర్శన్ ప్రతినిధి ఓటేటి పార్వతీశం పాల్గొన్నారు.

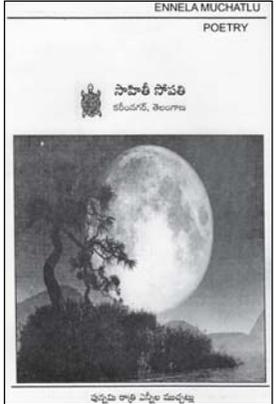
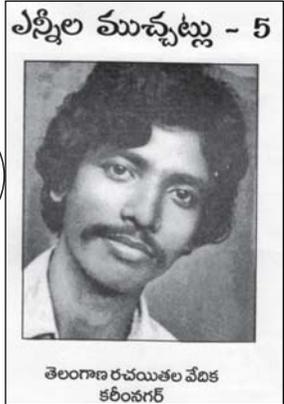
కడుపు మంటల్లో పుట్టిన కవిత్వం..

లోపల నుండి ఎక్కెక్కె వచ్చే దుఃఖాన్ని / అక్షరాల్లోకి వొంపడం కవిత్వం / వసంత కాల మేఘ గర్జన కవిత్వం / అడవిలో విరగబూసిన మోదుగు పూలు కవిత్వం. బహుభాషా కోవిదులు డా॥ నలిమెల భాస్కర్, కడుపులో చల్ల కదలకపోవడం కాదు, కర్ణాటకాళిపోవడం. గుండెలు కూలిపోవడం, కడుపుల కవ్వమేసి గుంజినట్లు కావడమే కవిత్వమని అభివ్యక్తికరించారు. మా ఆశ

ఎన్నీల ముచ్చట్లు-5

లను చిదిమేయ వచ్చు / మరోసారి నిండు సభలో / కోటి గాయాల వీణను / నీ కారవ సంత వివస్రను చేయవచ్చునని నగునూరి శేఖర్ మందబలంతో శాసనసభలో తెలంగాణ బిల్లును చించేయడాన్ని నిరసిస్తూ, నిప్పులు గక్కే నినాదం సాయుధమవుతున్న శరీరం, బతుకు పోరాటంలో పడునెక్కింది నేటి తెలంగాణమని హెచ్చరించారు. కనపిన చింపింది ఉత్తకాయదం కాదు / తెలంగాణకు అది గుత్త కాయదం / ఆ బిల్లులో అమరుల కన్నీరొలికింది / ఆ అక్షరాల్లో వీరుల నెత్తుటి పదనుంది. అన్నవరం దేవేందర్ సమైక్యవాదులు ఆఖరుకు కట్టె ఎక్కడ పెట్టుకున్న తెలంగాణ ఆగదని, సీమాంధ్రుల చివోరపనిని తిప్పికొట్టారు. జ్ఞాపకాల బాటలో / ఆలోచనలు పోటెత్తుతున్నవి / దిక్కుతోచని గమ్యం / ప్రయాణాన్ని నిర్దేశిస్తున్నది అంటూ డా॥ బి.వి.ఎస్. స్వామి ఆత్మగౌరవం కోసం స్వయం పాలన ఆవశ్యకమన్నారు.

క్రొంచ పక్షుల శోకం నుండి శ్లోకం పుట్టిందంటారు. 'కష్ట జీవికి ఇరు పార్శ్వుంగా నిలుచువాడే కవి' అంటాడు మహాకవి. గాయాల నుండి వెలువడినవే గేయాలు. వెతల నుండి ఎత్తేసుకొని వచ్చినవే కథలు. కష్టాల నుండి ఉద్భవించిందే కవిత్వం. హృద్యమైనదే పద్యం. అభూత కల్పనలకు తావివ్వకుండా, అనుభూతులనే అభివ్యక్తికరిస్తున్న సందర్భం ఇది. ఆలోచనా, ఆచరణ ఒక్కటైన కవులు ప్రజల పక్షం వహిస్తారు. భోగాలకు దూరంగా ఉండి త్యాగాలకు దగ్గరవుతారు. సృజనకారుల వ్యక్తిత్వమూ, కవిత్వము పాలలో పంచదారలా, పందిరికి మల్లె తీగలా కల్పిపోతేనే సామాజికోపయోగ సాహిత్యం అవిర్భవిస్తుంది. కలసి నడిస్తే తెలిసింది / కన్నీటినీ సమంగా స్వీకరించి / కడదాకా నిలిచేతోడు తానేనని.. గాజోజు నాగభూషణం తన జీవిత భాగస్వామిని మరో అమ్మలా భావించారు. పేగుబంధం పెనవేసుకున్న అమ్మ తర్వాత ప్రేమ బంధంలో చేరువైన భార్య మరో అమ్మ వంటిదని, తన సహచరి సాహచర్యాన్ని అత్యయంగా కవిత్వీకరించారు. పావురాల రెక్కలు ఒక్కసారిగా టపా టపా / కొట్టుకున్నప్పుడు / కనబ్ కసాయితనం యాదికచ్చి / కంటిలో ముళ్ళు కసుక్కున కుచ్చుకుంటది అని బూర్ల వెంకటేశ్వర్లు తాను ఇటీవల చేసిన ముంబాయి యాత్రా విశేషాలను హృద్యంగా కవనం చేశారు.

మొకం పూసిన తంగేడు / నిండార్గ మల్లెపూలద్దుకున్న నెత్తి / గుమ్మడి పండోలె తనువు / పొద్దు పొడుపును / నొసట రూపాయి బిల్లంత దిద్దుకొని / ఎన్నీలను అడ్డంగ అదుము కొనేది అంటూ కూకట్ల తిరుపతి ఆచారవంతురాలైన తన నాయనవ్వ లచ్చవ్వను యాజ్ఞే సుకున్నారు. మాటల నిప్పుల మీద / మంచినీళ్ళు / కత్తుల కవాతుల మధ్య / ఇనుప గోడ / అన్నదమ్ముల పంపకంలో సర్వే గొలుసు అని కె.ఎస్. అనంతాచార్య మధ్యవర్తిత్వం నెరిపారు. ప్రపంచమంతా పరివ్యాప్తమై / మతాలకతీతంగా మమతల పంచుతావు. రామక విరల శర్మ వెన్నెలతో మమేకమైన మానవ జీవి తాన్ని వ్యాఖ్యానించారు. ముసల్లో కొన ప్రాణాలు / సప్త సముద్రాల ఆవల ఉన్న / కొడుకు చేతిలో / నలిగే రామలుకల్లెనాయి. దాస్యం సేనాధిపతి జీవన సంధ్యలో అలుముకున్న వ్యధను చూపారు. జీవన గమనంలో ఏకాకివైనపుడు / నీ సగాన్ని తన సగంగా / పంచుకునేదే స్నేహమంటూ మాడిశెట్టి గోపాల్ అభయ హస్తమిచ్చారు. సత్యంలా శాశ్వతమై నిలవాలనీ / అమర వీరులకు అంజలి ఘటించే / కవితనై కలకాలం నిలవాలనీ డా॥ అడువాల సుజాత కలం కలను చెప్పు కొచ్చారు. బాధితులకై చెమ్మగిల్లేవి / అన్యాయంపై ఎరుపెక్కేవి / ఆయన కళ్ళు, సి.వి. కుమార్ కాళన్నకైతను హిమోన్నతంగా ఎగరేద్దామంటారు. పదాల వెలుగులతో.. భావనల మెరుపులతో / నా భావపు కాంతిని కుమ్మరించి / కవి తాద్యుతిలో కాగితాన్ని ఉజ్వలింప చేయలేనా?ని కొత్త అనిల్ కుమార్ లోని కవిని ప్రశ్నించుకున్నారు. ఇప్పుడు మా సూరుకత్తి / బక్క గొడ్డు బొత్తను / సుతారంగా పూయించే దృశ్యాన్ని / ఆకాశానికి అతికిస్తూ / మీ పెత్తనమునకు మంటవెట్టి / చింత నిప్పుల దివిడినైతనని నాగిళ్ళ రమేశ్ దళితవాద దండోరాను మ్రోగించారు. మట్టి వాసనల్ని ఊపిరి నిండా పీల్చుకుని / జనం కోసం తుది శ్వాసను విడిచిన వారు / మానవులైనా.. మానవీయతొన్నారు. అని టి. మమత వేణు అమరత్వం దేదీప్యమానంగా వెలుగొందుతుందన్నారు. నేనొక చావుగా / నా

మనసొక శవంగా బతుకుతుంటే / వాడి స్వేదపు చుక్కల్లో / నా కన్నీటి బొట్టు ఇంకిపోతుంటే / ఇప్పుడు వాడు / రమి స్తున్నాడు / నా జీవితంతో.. నా డబ్బుతో.. నా శరీరంతో లోకే రాజ్ పవన్ స్త్రీవాదపు గొంతుక విప్పారు. చైనా, జపాన్ మరెన్నో విదేశీ భవనాలకు నగిషీ అవుతున్న మన గుట్టల తరలింపును భందారి అంకయ్య కార్యోన్ముఖులమై ప్రతిఘటించాలంటారు. ప్రత్యేక రాష్ట్ర ఏర్పాటుకు పీటముళ్లు వేస్తే, పీఠాలు కదులుతాయని శ్రీమంతుల సదాశ్రీ తెలంగాణ తెగువను పరీక్షించాడన్నారు.

స్త్రీ, దళిత, అనుభూతివాదాలతో పాటు అస్తిత్వవాదంతో కూడిన రచనలు పాఠకులను ఆలోచింపజేస్తాయి. ఒకటి రెండు గేయాలు తప్ప, అన్నీ వచన కవితలే ఉన్నాయి. సమాజ మలినాన్ని కడిగే సందేశ ప్రధాన రచనలనే ప్రోది చేశారు. ముందు తెలంగాణ సాధించి, పట్టు పరుపులపైన పవళించుము అటెనుక అని నడిమెట్ల రామయ్య, జానపద తత్వమాలపించారు. చందమామ అందాలపై వెగ్గలం రవి పాట పాడారు. ఎన్నీల ముచ్చట్లు నవ కవులకు పాఠశాల అయిందని నేడునూరి అజయ్ కుమార్ అంటారు. తెలంగాణ నల్లరేగల్ల కాదా గుంటూరు పల్లెలు పొందిచ్చిన తీరుకు ఏడునూరి రాజేశ్వరి విచారపడ్డారు. నిర్భయ లాంటి చట్టాలే కాదు, సమాజంలో సమూల మార్పు రావాలని వైరాగ్యం ప్రభాకర్ కోరుకున్నారు. పిల్లలందరు బడిబాట పట్టాలని గోలి సరస్వతి ఆశించారు. నల్ల సూరీడు నెల్సన్ మండేలాకి విలాసాగరం రవీందర్ లాల్సలాం తెలిపారు. హోస నూతన వత్సరానికి ఎక్కలదేవి మధుశ్రీ స్వాగతం పలికారు. బతుకు ఎంత బరువైనా, చావొద్దు, బతుకు కొరకు చెన్నమనేని ప్రేమసాగరావు పోరు సలపమంటున్నారు. తాను పుట్టి పెరిగి బతికిన ఊర్లను డి. రాజారామమోహనశర్మ గుర్తు చేసుకున్నారు. ధర్మ పోరాటాల చరిత్ర గల తెలంగాణకు ఆకోజు రాజమౌళి అంతిమ విజయం తథ్యమంటారు. ఆనాటి, నేటి సంక్రాంతి సంబరాలకు పెనుగొండ సరసిజ తారతమ్య ముందన్నారు. లింగ వివక్షపై పోరాడేందుకు పెండ్యాల మాలతి మలాలను మగువలంతా స్ఫూర్తిగా తీసుకోవాలంటారు. నెయ్యాన్ని సంబోధిస్తూ తప్పెట ఓదయ్య తియ్యటి కలను ఆర్థించారు.

17 డిసెంబరు 2013 నాడు తెలంగాణ రచయితల వేదిక కరీంనగర్ జిల్లా శాఖ నిర్వహించిన ఎన్నీల ముచ్చట్లు-5ను కవితా గాన సంకలనంగా వెలువరించారు. 33 సృజనలతో నిండిన ఈ పొత్తంను సాహితీ సోపతి ప్రచురించింది. ఎన్నీల ముచ్చట్లు-5 విశేషాంశాలను బూర్ల వేంకటేశ్వర్లు పీఠిక కవితాగాన సుధలో అందించారు. నగునూరి, గాజోజు, బూర్ల సంకలన సంపాదకత్వ బాధ్యతలు వహించారు. మినీ కవితా పితామహుడు, అక్షర సూర్యుడు అలిశెట్టి ప్రభాకర్ జయంతి మరియు వర్ధంతి జనవరి 12 సందర్భంగా, ముఖచిత్రంగా ఆయన చిత్రపు వేయడం సమయోచితం. నూతనంగా కలాలు కదుపుతున్న వారిని ప్రోత్సహిస్తున్నందుకు నిర్వాహకులకు అభినందనలు. వారికి కవితా వస్తువు, కవితా నిర్మాణం, కవితా సౌందర్యం, కవితా ఎత్తుగడ, ముగింపు ఇత్యాది కవిత్వ లక్షణాలను

రచనలకు ఆహ్వానం

సమకాలీన రాజకీయ, ఆర్థిక, సామాజిక అంశాలపై విశ్లేషణలు, మినీ కవిత, పాట, చిన్న కథ, పొట్టి నవల.... రచనారూపం ఏదైనా సరే... మీ ఆవేదనను, ఆలోచనను మాతో పంచుకోండి, అక్షరాలుగా పాఠకులకు అందించండి.

దక్కన్ ల్యాండ్ మాసపత్రిక తనదైన లక్ష్యాలను, ధ్యేయాలను కలిగి ఉన్నప్పటికీ భిన్నాభిప్రాయాలకూ వేదికగా నిలుస్తుంది. అదే సమయంలో మాకు ఉన్న పరిమితులను గుర్తించి మాకు అందే రచనల్లో ప్రచురణార్హమైన వాటిని వీలు వెంట ప్రచురిస్తాం.

- ❖ పోస్ట్ ద్వారా రచనలు పంపేవారు మరోకాపీ (జిరాక్స్)ని తమ వద్ద ఉంచుకోవాలి.
- ❖ ప్రచురించని రచనలను తిప్పిపంపడం సాధ్యం కాదు.
- ❖ రచనలు పంపిన వారికి వారం రోజుల్లోగా ఏ సంగతీ మేమే తెలియజేస్తాం. (ఫోన్ లేదా ఇ-మెయిల్ ద్వారా).
- ❖ ఎంపిక చేసుకున్న రచనలను స్పేస్, ఐడియాలజీలను బట్టి ఎడిట్ చేసే హక్కు సంపాదకవర్గానికి ఉంటుంది.
- ❖ ఇ-మెయిల్ ద్వారా కూడా మీ రచనలు పంపించవచ్చు. (పీడీఎఫ్ చేస్తే మంచిది. స్కాన్ చేసేటట్లుయితే పేజీ మొత్తం చక్కగా స్కాన్ అయ్యేలా జాగ్రత్త వహించాలి)

రచనలు పంపించాల్సిన చిరునామా:

DECCAN LAND

"CHANDRAM" 490, St.No. 11, Himayatnagar, Hyderabad - 500 029.

Fax: 040-27635644, Mobile: 9030626288,

website : www.deccanland.com

deccanlandindia@gmail.comకు కూడా మీ రచనలను, లేఖలను ఇ-మెయిల్ చేయవచ్చు.

తెలియజేయాల్సిన అవసరమెంతైనా ఉందని భావిస్తున్నాను. ముద్రణా రాక్షసాలు కూడా దొర్లకుండా సంపాదక వర్గం తగు శ్రద్ధ వహించాలి.

ప్రతులకు: సాహితీ సోపతి,
406, మారుతి హెవెన్స్,
భగత్ నగర్, కరీంనగర్,
తెలంగాణ-505 001
వెల : 25/- పుటలు : 66

సమీక్షకులు : కూకట్ల తిరుపతి, ఉపాధ్యాయులు,

గ్రా|| మద్దికుంట, మం|| మానకొండూర్,

జి|| కరీంనగర్- 505 505, సెల్ : 99492 47591

విధ్వంసకర అభివృద్ధిని అడ్డుకుందాం!

పీసీపీఐఆర్ వ్యతిరేక ప్రచారయాత్ర

తీరప్రాంత ప్రజలారా!

ప్రతి కొత్త అభివృద్ధి ప్రాజెక్టును, పరిశ్రమను వ్యతిరేకిస్తామనే నింద మాబోటి సంఘాల మీద ఉందని మాకు తెలుసు. అయితే మేము వ్యతిరేకించేది కొత్తదానానీ కాదు. అభివృద్ధిని కాదు, విధ్వంస కమైన అభివృద్ధిని మాత్రమే. ఈ విషయాన్ని గతంలో కూడా అనేక సార్లు స్పష్టం చేశాం. లక్షలాది మంది జీవోనోపాధిని ధ్వంసం చేసే, సహజవనరులను నాశనం చేసేదేదైనా అభివృద్ధి ఎలా అవుతుంది? అది అభివృద్ధి అయితే ఎవరి అభివృద్ధి?... ఆలోచించమంటున్నాం.

విశాఖపట్నం-కాకినాడ తీర ప్రాంతంలో ప్రస్తుతం ఒక వికృతమైన బ్రెటోలియం, కెమికల్, పెట్రోకెమికల్ ఇన్వెస్ట్మెంట్ రీజియన్‌ను (వి.కె.-పి.సి.ఐ.ఆర్) రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తలపెట్టింది. దీనినే కోస్ట్ల కారిడార్ (చమురు సీమ) అని కూడా అంటున్నారు. ఇది దేశ, రాష్ట్ర ఆర్థిక ప్రగతికి గణనీయంగా దోహదపడుతుందని ప్రభుత్వం చెబుతోంది. నిజానికి ఇది ఒక వినాశకర ప్రాజెక్టు. సామాజిక, ఆర్థిక హింసకు దారితీసే ప్రక్రియ. ప్రజల జీవనాధారాన్ని, పర్యావరణాన్ని ధ్వంసం చేసే, ముందు తరాల భవిష్యత్తును కాలరాచే ప్రాజెక్టు.

పి.సి.పి.ఐ.ఆర్. అనేది ఏదో ఒక పరిశ్రమ అనుకుంటే పొరపాటు. అది కొన్ని పరిశ్రమల సమాహారం. పత్యేక ఆర్థిక మండళ్ళు (సెజ్‌లు), చమురు కర్మాగారాలు, రసాయన పరిశ్రమలు, రసాయనాధారిత పరిశ్రమలు, ఔషధ తయారీ కేంద్రాలు, విద్యుదుత్పత్తి పరిశ్రమలు, ఓడరేవులు, విమానాశ్రయాలు, ఎక్స్‌ప్రెస్ రోడ్లు వంటివెన్నో అందులో ఉంటాయి. వాటి స్థాపన కోసం తీరప్రాంతాన్ని అనుకొని ఉన్న వేల ఎకరాల పచ్చని పైరు భూములను స్వాధీనం చేసుకుంటారు.

ఈ పరిశ్రమలేవీ ఇక్కడి ప్రజల ఆర్థిక అభివృద్ధికి తోడ్పడేవీ కావు. పర్యావరణ సమతుల్యాన్ని కాపాడేవీ కావు. వీటి నుంచి వెలువడే విషవర్ష పదార్థాలు మన జీవనాధారాలైన గాలినీ, భూమినీ, భూగర్భ జలాలనూ, సముద్రాన్ని కలుషితం చేస్తాయి. పంట భూముల్ని మరు భూముల్ని చేస్తాయి. ప్రజల ఆరోగ్యాలను దెబ్బతీస్తాయి. విశాఖ, తూర్పు గోదావరి జిల్లాల్లో 10 మండలాల్లోని 97 గ్రామాలకు చెందిన 640 చ.కి.మీ. పరిధిలో ఈ పి.సి.పి.ఐ.ఆర్ వస్తుంది. అంటే 1.6 లక్షల ఎకరాల వ్యవసాయ భూముల్ని కబళిస్తుందన్నమాట. ఇందులో కొంత భూమి ప్రభుత్వ ఆధీనంలో ఉన్నప్పటికీ, సింహభాగాన్ని ఇంకా ప్రజల నుంచి సేకరించాల్సి ఉంది. అధికార యంత్రాంగం ఈ పనికి సమాయత్తమవుతోంది. అయినా స్థానిక ప్రజలకు దీని గురించిన సమగ్ర సమాచారాన్ని ఎక్కడా అందజేయలేదు. రైతాంగానికి, గ్రామీణ ప్రజానీకానికి పెద్దగా అర్థంకాని మ్యాపులను పంచాయతీ కార్యాలయాల ముందు అతికించి ఊరుకున్నారు. నిజానికి ఏ సర్వేసంబద్ధ

కోసం భూములను సేకరించబోతున్నారో రెవెన్యూ అధికార్లకే స్పష్టం లేదు.

పంట భూముల కబళంపు

ప్రభుత్వం చెబుతున్న కబుర్లు వింటే ఈ ప్రాజెక్టు వచ్చే ప్రాంత మంతా నిరుపయోగంగా పడి ఉన్న భూమి అనిపిస్తుంది బయటి వారికి. వాస్తవానికి పి.సి.పి.ఐ.ఆర్ ప్రతిపాదిత ప్రాంతమంతా పాడి పంటలతో తులతూగే భూమి. కనుచూపు మేరంతా కొబ్బరి, జీడి మామిడి, సరుగుడు తోటలే. వరి, చెరకు, కూరగాయలు పండే చోట ఏటా రెండు, మూడు దఫాల దిగుబడిని ఇస్తాయి. గ్రామాలన్నీ పశుసంపదకు పేరుపడ్డవి. పాడి ఒక పరిశ్రమగా వర్ధిలుతున్న ఊళ్ళివి. సొంత పొలాలున్న రైతులతో పాటు డి. పట్టా భూములున్న దళితులూ, పట్టాలు లేకుండా ప్రభుత్వ భూమిని సాగుచేసుకుంటూ జీవనం వెళ్ల దీస్తున్న బడుగులూ ఇక్కడ వేల మంది ఉన్నారు. వీరి మీద, గ్రామాల మీద ఆధారపడి జీవించే రైతు కూలీలూ, చేతివృత్తుల వారూ అంతే సంఖ్యలో ఉన్నారు. వీళ్లందరూ ఏం కావాలి? నష్టపరిహారంగా వచ్చిన సొమ్ముతో, వేరేచోట అదేస్థాయిలో, ఇంతటి సారవంతమైన భూముల మాట అటుంచి ఏ భూమినైనా రైతులు కొనుక్కోగలగడం అసంభవం. వీరికంటే తక్కువ మొత్తంలో నష్టపరిహారం పొందే డి. పట్టాదారుల పరిస్థితి ఊహించలేం. వ్యవసాయ ప్రధాన గ్రామాల్లో రైతులపై ఆధారపడి జీవించే చేతివృత్తుల, సంప్రదాయ వృత్తుల ప్రజలకు ఈ ప్రాజెక్టు తెచ్చే చేటు అంతా..ఇంతా కాదు.

కాలుష్యం కోత

జనావాసాల తరలింపు ఉండబోదనీ, విస్తాపన ఉండదనీ, ప్రజలు ఆందోళన చెందవలసిన అవసరం లేదని అధికారులు చెబుతున్నప్పటికీ జరగబోయే విధ్వంసం ఎంతటిదో సులువుగానే ఊహించవచ్చు. ఊహించడం దాకా ఎందుకు? మనముందు సాక్షాత్లే ఉన్నాయి. ఇటువంటి తీయటి కబుర్లు చెప్పే కదా గతంలో విశాఖ జిల్లాలోని పరవాడ, పెదగంట్యాడ, అచ్యుతాపురం, రాంబిల్లి, నక్కపల్లి మండలాల్లో సెజ్‌లు, ఫార్యాసిటీల, రసాయన పరిశ్రమలు, విద్యుదుత్పత్తి కేంద్రాల స్థాపన కోసం వేల ఎకరాలు గుంజుకున్నారు. అక్కడ పరిశ్రమలు విడుదల చేస్తున్న కాలుష్యం వల్లనే కదా ఇప్పుడక్కడ ప్రజలకు జీవించడం అసాధ్యంగా మారింది. గ్రామాలన్నీ రసాయన దుర్గంధంతో నిండిపోయాయి. భూగర్భజలాల కలుషితమయ్యాయి. ఒకప్పుడు వేసవిలో సైతం తాగునీరు పుష్కలంగా లభించిన గ్రామాల్లో నీళ్లు కొనుక్కునే పరిస్థితి దాపురించింది. బూడిద తిని బతుకుతున్నా మన్న గ్రామస్తుల మాటల్లో అతిశయోక్తిమీ లేదు. పరిశ్రమలు వెదజల్లు తున్న వాయు, జలకాలుష్య కారకాల వల్ల ప్రజలు శ్వాసకోశ,

మూత్రపిండాల వ్యాధుల బారినపడ్డారు. మూర్చ, చర్మవ్యాధులు సోకాయి. మహిళలకు తరచుగా గర్భస్రావాలు జరుగుతున్నాయి. ఈ బాధలు పడలేక తమ ఊళ్లను ఎక్కడికైనా తరలించి, తమను రక్షించమని విశాఖ జిల్లాలోని తాడి, తానాం, పిట్టవానిపాలెం, మూల స్వయంభూవరం గ్రామాల ప్రజలు రోడ్లెక్కుతున్నారు. పోలీసు కేసులను ఎదుర్కొంటున్నారు. మరికొంత మంది వలసపోయారు. ఒక పక్క కాలుష్యం, మరోపక్క పరిశ్రమల్లో వరుసగా జరుగుతున్న ప్రమాదాలు ప్రజలకు కంటిమీద కునుకు లేకుండా చేస్తున్నాయి. నక్కపల్లి వద్ద హెటిరో మందుల ఫ్యాక్టరీలో ఆ మధ్య రియాక్టర్ పేలి ముగ్గురు చనిపోయారు. ఫార్మాసిటీలో వరుసగా అగ్నిప్రమాదాలు జరుగుతూనే ఉన్నాయి. విశాఖలోని హెచ్.పి.సి.ఎల్. రిఫైనరీలో మొన్న ఆగస్టులో ప్రమాదం సంభవించి 28 మంది చనిపోయారు. ఇదే కంపెనీలో 1997లో జరిగిన భారీ విన్స్పీటనంలో 61 మంది ప్రాణాలు కోల్పోయారు. వీటిని ఉదహరించి ప్రజలను భయభ్రాంతులను చేయాలని కాదుగానీ, ఈ పరిశ్రమల యాజమాన్యాలకు ఉత్పత్తి మీద ఉన్న శ్రద్ధ ప్రజల, సిబ్బంది ప్రాణాల రక్షణ మీద ఉండదు.

పిడికెడు ఉద్యోగాలైనా వస్తాయా?

అన్నిచోట్ల ఇచ్చినట్లే ఇక్కడ కూడా ప్రభుత్వం స్థానికులకు ఉద్యోగాలిస్తామంటూ హామీ ఇస్తోంది. పి.సి.పి.ఐ.ఆర్.లో వీరికి 6.4 లక్షల ఉద్యోగాలు ఇస్తామని నమ్మబలుకుతోంది. ఈ తరహా పారిశ్రామికరణ జరిగిన చోట ఎక్కడైనా స్థానికులకు అధిక సంఖ్యలో ఉపాధి దొరికిన దాఖలాలు లేవు. మన పొరుగు రాష్ట్రమైన కర్ణాటక లోని మంగళూరు వద్ద నెలకొల్పిన పి.సి.పి.ఐ.ఆర్.లో పిడికెడు ఉద్యోగాలు కూడా స్థానికులకు రాలేదు. అంతదాక ఎందుకు, విశాఖ జిల్లాలోని సెజ్లు, ఫార్మాసిటీల్లో భారీగా ఉద్యోగాలు ఇస్తామని ఆనాడు ఊదరగొట్టారు. కానీ, భూములు కోల్పోయిన ఒక్కో గ్రామంలో పట్టుమని పదిమంది కైనా ఉద్యోగాలు వచ్చాయా? నిజానికి అక్కడ గ్రామస్తులు పెద్దఎత్తున ఉపాధి కోల్పోయారు. విశాఖ-కాకినాడ పి.సి.పి.ఐ.ఆర్.లో జరగబోయేది కూడా అదే. ప్రత్యక్షంగా, పరోక్షంగా 1.6 లక్షల ఎకరాల భూమిపై ఆధారపడి జీవిస్తున్న వేల కుటుంబాలు నిరాధారమయి పోతాయి. ఉన్న జీవనాధారాలను ధ్వంసం చేసి, కొత్త ఉద్యోగాలు సృష్టిస్తాననడం హాస్యాస్పదంగా ఉంది.

మత్స్యకారుల మాటేమిటి?

పి.సి.పి.ఐ.ఆర్. పరిధిలో ఉన్న 97 గ్రామాల్లో 55 గ్రామాలు మత్స్యకారులు నివసించేవే. వారికి ప్రయోజనాలే తప్ప నష్టాలు ఏమీ ఉండవని అధికారులు బుకాయుస్తున్నారు. తీరం వెంబడి రానున్న కోస్టల్ కారిడార్ వల్ల ప్రధానంగా నష్టపోయేది మత్స్యకారులే. పి.సి.పి.ఐ.ఆర్. వాస్తవరూపం తీసుకుంటే మత్స్యకారులు తమ ఏకైక జీవనాధారమైన సముద్రానికి దూరమై ఒడ్డునపడ్డ చేపలవుతారు. తీరంపై, సముద్రంపై వారికున్న సహజమైన హక్కును కోల్పోయి చెప్పురాని అన్యాయానికి గురవుతారు. తీరప్రాంత 'అభివృద్ధి' వల్ల పెరిగే సముద్ర కాలుష్యం, కల్లోలం జలజీవాల పునరుత్పత్తిని బాగా దెబ్బతీస్తుంది. సముద్రంలోనూ, సముద్రంలో కలిసే నదులూ, ఉప్పుటేరుల్లోనూ వేట చేసుకొని బతికే మత్స్యకారులు, ముఖ్యంగా

సంప్ర దాయ మత్స్య కారులు పెద్దఎత్తున జీవనోపాధిని కోల్పోతారు. నక్కపల్లి మండలంలో హెటిరో డ్రగ్స్ కాలుష్యం వల్ల, వరవాడ, పెద గంట్యాడ, అచ్చుతాపురం మండలాల్లో సెజ్, ఫార్మాసిటీ, ఇతర పరిశ్రమలు విడుదల చేసే విష వ్యర్థపదార్థాల వల్ల ఇప్పటికే మత్స్య సంపద నాశనం అవుతూ ఉంది. పి.సి.పి.ఐ.ఆర్.లో రాబోయే ఫ్యాక్టరీల వల్ల నీటి ప్రవాహం, సహజత్వం ధ్వంసం అవుతాయి. ఫలితంగా మత్స్యకారులు ఇక రొయ్యలు, చేపలు పట్టుకొని బతకడం దుర్లభమయ్యే రోజులు దాపురిస్తాయి. ఈ పి.సి.పి.ఐ.ఆర్.కు నీళ్లెక్కడి నుంచి వస్తాయనేది కూడా పెద్ద ప్రశ్నే. అధికారపత్రాలలో ధవళేశ్వరం బ్యారేజీకి చెందిన సామర్లకోట కాలవ నుంచీ, ఏలేరు ఎడవకాలువ నుంచీ, పోలవరం ఎడమ కాలువ నుంచీ నీటిని తీసుకుంటారని ఉంది. గోదావరి నుంచి నేరుగా పైప్లైన్ వేస్తామని కూడా అంటున్నారు. అంటే తాగునీరు, సాగునీరు ప్రాజెక్టులో సింహభాగం పి.సి.పి.ఐ.ఆర్.కే కట్టబెడతారన్న మాట. అప్పుడు ఈ జిల్లాలో ఉన్న పట్టణాల్లో తాగునీటి కొరత మరింత పెరుగుతుంది. ఈ ప్రాంతంలో ప్రజలు శ్రమించి తాము కడుపునిండా తింటూ బతుకుతూ ఇతర ప్రాంతాలకు అవసరమైన వ్యవసాయ, సముద్ర ఉత్పత్తులను అందిస్తున్నారు. అంటే మన ఆహార భద్రతను కాపాడుతున్న ప్రాంతాలివి. నిజానికి ప్రభుత్వం ఎదురు వారికి చేయగలిగింది, చేయవలసింది చాలనే ఉంది. కానీ, దీనికి భిన్నంగా అభివృద్ధి పేరుమీద సాధారణ ప్రజల జీవనోపాధికి, జీవించే హక్కుకీ, పర్యావరణానికీ భంగం కలిగించే పరిశ్రమలను నెలకొల్పుతున్నారు.

కోస్టల్ కారిడార్ కేవలం పెద్ద కంపెనీలకు, కాంట్రాక్టర్లకు, రాజకీయ నాయకులకు, పెత్తందార్లకు మాత్రమే ప్రయోజనం కలిగించే ప్రాజెక్టు. ప్రకృతిపై ఆధారపడి బతుకుతున్న ప్రజల జీవనాన్ని ఘోరంగా దెబ్బతీసే ప్రాజెక్టు. ఇక విషయం నొక్కి చెప్పాలి. మన దేశంలో అత్యధిక భాగం ప్రజలు ప్రకృతిపై ఆధారపడి జీవిస్తున్నారు. వాళ్లను ప్రకృతి నుంచి దూరం చేసి, వారికి చెందిన సహజవనరులను కార్పొరేట్ కంపెనీలకు అప్పజెప్పడం ఎటువంటి న్యాయం? పర్యావరణ సమతుల్యాన్ని గౌరవిస్తూ ప్రకృతి వనరులను స్థానిక ప్రజల కోసం అభివృద్ధి చేస్తే అది ఆమోదయోగ్యం అవుతుంది తప్ప ఇటువంటి పి.సి.పి.ఐ.ఆర్.లు నెలకొల్పడం వల్ల కాదు.

ఇప్పటికే పలు గ్రామ పంచాయతీలు పి.సి.పి.ఐ.ఆర్. తమకు వద్దని ఏకగ్రీవంగా తీర్మానాలు చేసి అధికారులకు అందజేశాయి. కాకినాడ రూరల్, కొత్తపల్లి, తొండంగి మండలాల్లోనైతే ఎనిమిదేళ్ల నుంచి కాకినాడ సెజ్కు వ్యతిరేకంగా ఒక ప్రజా ఉద్యమం నడుస్తున్నది. ప్రజల సమ్మతి లేకుండా పి.సి.పి.ఐ.ఆర్.లాంటి ఏ విధ్వంసకర ప్రకియానూ చేపట్టరాదు. ప్రజలు కోస్టల్ కారిడార్ కార్యరూపం తీసుకోకుండా ఐక్యంగా ఎదురించాలి.

ఇందులో భాగంగా మానవహక్కుల వేదిక ఆధ్వర్యంలో ఫిబ్రవరి 14 నుంచి 16వరకు ప్రచారయాత్ర నిర్వహించనున్నారు.

-మానవహక్కుల వేదిక

దళిత కవి పాంథర్ నామ్దేవ్ ఢసాల్

సుప్రసిద్ధ మరాఠీ సాహిత్యకారుడు, దళిత పాంథర్స్ ఉద్యమం వ్యవస్థాపకుడు, సామాజిక, రాజకీయ ఉద్యమ నాయకుడు నామ్దేవ్ ఢసాల్ జనవరి 15న తన 64వ ఏట క్యాన్సర్ వ్యాధితో ముంబైలో నిర్యాణం చెందాడు. 14 ఫిబ్రవరి 1949లో పుణే దగ్గరి ఒక పల్లె టూరులో ఢసాల్ జన్మించినా బాల్యం ముంబైలోని రెడ్లైట్ ఏరియా లోని మురికి వాడలో గడిచింది. పేదరికం వలన మామూలు విద్యా భ్యాసం చేసి ఉదరనిర్వాహణార్థం కొన్నేళ్ళు టాక్సీ నడిపి జీవితం గడిపాడు. ఈ కాలంలోనే ఆయనకు కవిత్వం, సాహిత్యంపై మక్కువ పెరిగి అతి కొద్ది కాలంలోనే ఘాటైన తిరుగుబాటు కవిగా, వ్యవస్థ మార్పు సాహిత్యకారునిగా గుర్తింపు పొంది మరాఠీ సాహితీ రంగం లో తన ప్రత్యక్షంగా చూసిన, అనుభవించిన జీవన అనుభవాలనే అక్షరరూపంలో మలిచి సంచలనం సృష్టించాడు. అతని తొలి సంచలన కవిత్వం వేరే ఏదో కాదు రెడ్లైట్ ఏరియాలోని భయంకర, దుర్భర, దీన, దైన్య జీవుల చిత్రీకరణ. ఆ కవితా సంగ్రహం పేరు 'గోల్పీదా'. పతితుల, బాధానర్పద్రవుల, శోషితుల, పీడిత తాడితుల పక్షాన కలంపట్టి ఈ వ్యవస్థ ఎంత కుళ్ళిందో దీనికి మామూలు సంస్కరణల శస్త్రచికిత్స పనికిరాదని నేరుగా రష్యా, చైనా, వియత్నాం సాయుధ విప్లవాల కార్మికవర్గ నేతృత్వాల, చైతన్య రాజ్యాధికార హస్తగతాల చైతన్యమే శరణ్యం అన్న స్థాయికి క్రమంగా ఎదిగిన సాహిత్యకారుడు నామ్దేవ్. తొలిదశలో కమ్యూనిస్టుల సాహిత్యం ఉన్నప్పటికీ ఆ తర్వాత అంబేద్కర్ అనుయాయుల మధ్యనే ఎక్కువకా లం గడపడం గమనించదగ్గ అంశం.

మిలిటెంట్ దళిత పాంథర్స్ ఉద్యమం నేతృత్వ ఆటుపోట్ల అనుభవాలు, రాజ్యహింస, నిర్బంధం అమలు పరిచిన తీరు, నేతృత్వాల్లో విభేదాలు, చీలికలతో చివరికి అతి కొద్ది ఏళ్ళకే చల్లబడ్డా నామ్దేవ్ ఢసాల్లోని సాహిత్య పిపాస ఏ మాత్రం తగ్గలేదు. అటు తన స్వంత పాంథర్స్ సంస్థకు నేతృత్వం వహిస్తూనే సాహితీ రచనలు తుదిశ్వాస వదిలే వరకు కొనసాగించాడు. నామ్దేవ్ కావ్యసంగ్రహాలు, గోల్పీదా, తూహీ యత్నా కరిచీ ఖేల్, మూర్ఖ వృద్ధుడి పర్వతాల తొలగింపు, ప్రియదర్శిని, ఈ సత్తాలో జీవంకు ఇష్టంలేదు, గాండూబగిచా నీ బొటన వ్రేలు పట్టుకొని నేను నడుస్తున్నా నేను భయంకర ద్వారాల వద్ద నిలచున్నాను, చింద్యా చీ దేవీ .. ఇలా ఎన్నెనో.

గద్యం: అంబేద్కర్ ఉద్యమం, హాడ్కీ హడ్వాల, ఉజేదాచీ కాలీదునియా, బుద్ధదమ్మ, కాహీశేషప్రశ్న

నాటకం: అందార్ యాత్ర.

సన్యానాలు: పద్మశ్రీ 1999

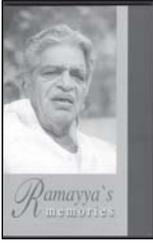
మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వ పురస్కారాలు: 1973, 1974, 1982, 1984

సోవియట్ ల్యాండ్ నెహ్రూ పురస్కారం: 1974

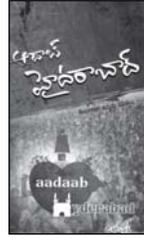
ఆయన మరణం మరాఠీ సాహిత్యానికే కాకుండా జాతీయ, అంతర్జాతీయ సాహితీపరులకు, సామాజిక ఉద్యమకారులకు తీరని లోటు. ప్రత్యేకించి బదుగు బలహీన వర్గాలకు, శ్రమజీవులకు ఎనలేని లోటుగా భావించవచ్చు. ఆయన రచించిన ఒక కవితను చూస్తే....

కార్మిక మిత్రుడా!

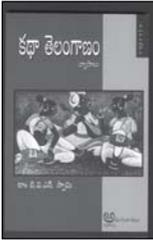
ఈ ప్రపంచం నీ శ్రమపై నడుస్తున్నది
 ఎంత ధారపోసావురా రక్తం నీళ్ళని
 నేను నిన్నే సృజన నిర్మాతగా నమ్ముతాను
 మిగిలిన వారి లెక్కలు ఇంకెందుకు?
 మూడో వంతు ప్రపంచంపై రక్తం పులుముకున్న ధ్వజాన్ని
 ఎగురవేస్తుంది నీవే
 ఈ దేశ రక్తధమనుల నుంచి
 ప్రవహించేది నీవే
 ఇనుప లోహాన్ని కరిగించి, ఆకారం ఇచ్చింది నీవే
 ఎక్కడెక్కడ యంత్ర యుగం వికసించిందో
 ఆ నగరాలకు
 విప్లవ వారసత్వం ఇవ్వగలిగింది నీవే
 నీ స్వేద జలాల స్నాయుబద్ధ చిత్రాన్ని
 నేను నా
 కవితలో ప్రతిమ కోసం వాడుతా
 నా కవితకు ప్రాణం పోసి
 నీకూ, దానికి సన్మానించెద
 నాకు తెలుసు
 నీవే గులాంగిరికి ఎదురుగా పోరాడగలవు
 నాకు తెలుసు నీవే
 పెత్తందారీ విధానాల రంగు బట్టబయలు చేయగలవు
 నాకు తెలుసు నీవే
 పెట్టుబడిదారీ విధానాన్ని కూల్చి నేలమట్టం చేయగలవు
 నాకు తెలుసు నీవే
 పంపకాల కోసం అధికార యంత్రాంగాన్ని వాడగలవు
 నేను నీ స్తుతిపాత్రుని
 వారి సాహిత్యాల్లో
 నేను దేశద్రోహిని, దోషిని
 వారు అబద్ధ ప్రచారం చేసి
 నా ఇంటిపై నుంచి నాగలి తిప్పుతున్నారు
 కార్మిక మిత్రుడా
 ఏ హిట్లర్ గోపురాలు
 నీవు నిర్మించావో శ్రమశక్తితో
 ఆ గోపురాల్లోనే
 ఈ కుక్కలు
 కాలగతిలో కొట్టుకపోయావి
 రచన: నామ్దేవ్ ఢసాల్
 మరాఠీ కావ్య సంగ్రహం
 మూర్ఖ వృద్ధుడి పర్వతాల తొలగింపు నుంచి సేకరణ
 అనువాదం: మచ్చ ప్రభాకర్, ముంబై

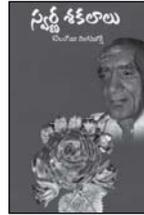
పుస్తకం పేరు : రామయ్య మెమరీస్
 ఎడిటర్: జూలూరు గౌరీశంకర్
 వెల : 150/-
 ప్రచురణ : స్పృహ సాహితీ సమితి
 ప్రతులకు : జూలూరు గౌరీశంకర్, 1-8-702/
 33/20వ, పద్మ కాలనీ, నల్లకుంట, హైదరాబాద్.
 ప్రముఖ పుస్తక కేంద్రాలలో.

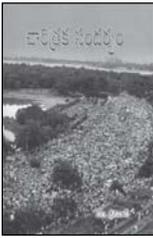
పుస్తకం పేరు : ఆదాబ్ హైదరాబాద్
 రచయిత : లోచన్
 వెల : 40/-
 ప్రచురణ : తెలంగాణ కళల వేదిక
 ప్రతులకు: లోచన్, బాలసముద్రం, హనుమకొండ,
 ఫోన్: 9346483577
 అన్ని ప్రముఖ పుస్తక కేంద్రాలలో

పుస్తకం పేరు : కథా తెలంగాణ (వ్యాసాలు)
 రచయిత: డా॥ బి.ఎన్. స్వామి
 వెల : 75/-
 ప్రచురణ : అడుగుజాడలు
 ప్రతులకు: ఫ్లాట్ నెం.302, వైష్ణవి నెస్ట్,
 మూసారాంబాగ్, చిల్ సుఖ్ నగర్, హైదరాబాద్
 ప్రముఖ పుస్తక కేంద్రాలలో

పుస్తకం పేరు : స్త్రీ శకలాలు
 రచయిత : కపిలవాయి లింగమూర్తి
 వెల : 120/-
 ప్రచురణ: పాట్టిశ్రీరాములు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం
 ప్రతులకు: ఇం.నెం.17-110, విద్యానగర్ కాలనీ,
 నాగర్ కర్నూల్. ఫోన్: 08540-226437
 విశాలాంధ్ర పుస్తక కేంద్రాలలో.

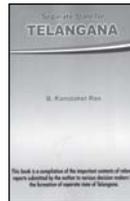
పుస్తకం పేరు : చారిత్రక సందర్భం
 రచయిత: ఎం. శ్రీనివాస్
 వెల : 60/-
 ప్రచురణ : స్పృహ సాహితీ సంస్థ
 ప్రతులకు : 1-8-702/33/20వ, పద్మకాలనీ,
 నల్లకుంట, హైదరాబాద్, ప్రధాన పుస్తక కేంద్రాలలో

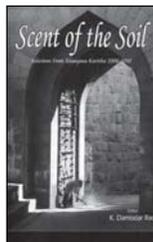
పుస్తకం పేరు : జై తెలంగాణా విప్లవధంకా
 రచయితలు : జి. యాదగిరి, రుక్మిణి
 వెల : 25/-
 ప్రచురణ: పాలమూరు ప్రచురణలు,
 పాలమూరు అధ్యయనవేదిక
 ప్రతులకు: కె.రుక్మిణి, ఫోన్: 94403 55758
 జి.యాదగిరి, ఫోన్: 94403 39917

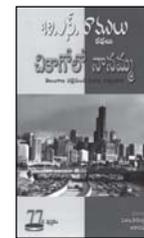
పుస్తకం పేరు : హైదరాబాదు సిన్స్ హమారా
 రచయిత: నిధి
 వెల : 25/-
 ప్రచురణ : అడుగుజాడలు
 ప్రతులకు: ఫ్లాట్ నెం.302, వైష్ణవి నెస్ట్,
 మూసారాంబాగ్, చిల్ సుఖ్ నగర్, హైదరాబాద్,
 ప్రముఖ పుస్తక కేంద్రాలలో

పుస్తకం పేరు : సఫరేట్ స్టేట్ ఫర్ తెలంగాణ
 రచయిత : బి. కమలాకర్ రామ్
 వెల : 99/-
 ప్రచురణ : తెలంగాణ డెవలప్ మెంట్ ఫోరమ్
 ప్రతులకు : సహచర బుక్ మార్క్,
 బాగ్ లింగంపల్లి, హైదరాబాద్.
 దిశ పుస్తక కేంద్రం, చిక్కడపల్లి, హైదరాబాద్

పుస్తకం పేరు : సెంట్ ఆఫ్ ద సాల్
 ఎడిటర్: కె. దామోదర్ రావ్
 వెల : 100/-
 ప్రచురణ : తెలంగాణ బుక్స్
 ప్రతులకు : 204 క్యాట్స్ అవెన్యూ అపార్ట్ మెంట్స్,
 కాచిగూడ గవర్నమెంట్ జూ.కాలేజీ ఎదురుగా,
 బర్హత్ పుర. ఫోన్: 9492180764

పుస్తకం పేరు : చికాగోలో నానమ్మ (కథలు)
 రచయిత : బి.ఎస్.రాములు
 వెల : 150/-
 ప్రచురణ : విశాలసాహిత్య అకాడమి
 ప్రతులకు : విశాలసాహిత్య అకాడమి, 201,
 సులేఖ గోల్డెన్ టవర్స్, 2-2-186/53/5,
 రామకృష్ణా నగర్, బాగ్ అంబర్ పేట్, హైదరాబాద్.
 ఫోన్: 08331966987

పుస్తక పరిచయం

పుస్తక పరిచయం శీర్షిక ద్వారా వివిధ పుస్తకాలను పాఠకులకు పరిచయం చేసే ప్రయత్నం ఇది. ఈ వేదిక ద్వారా పాఠకులకు తమ పుస్తకాలను పరిచయం చేయాలనుకునే రచయితలు, ప్రచురణ సంస్థలు తమ పుస్తకాలు రెండు కాపీలను దిగువ చిరునామాకు పంపించవచ్చు. వీలు వెంట వాటిని ప్రచురిస్తాం. సమకాలీన సామాజిక అంశాలతో కూడిన కొత్త పుస్తకాలకు ప్రాధాన్యం. పుస్తకాలు పంపించాల్సిన చిరునామా:

DECCAN LAND : "CHANDRAM" 490, St.No. 11, Himayatnagar, Hyderabad - 500 029.
 Fax: 040-27635644 Mobile: 9030626288
 E-mail: deccanlandindia@gmail.com www.deccanland.com

భారతదేశంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ కు అగ్రస్థానం!

సుపరిపాలనలో “స్టేట్ ఆఫ్ ది స్టేట్స్”గా దేశంలోని అన్ని రాష్ట్రాలకంటే ఉత్తమమైన రాష్ట్రంగా ఇండియా టుడే గ్రూపు ఎంపిక చేసింది!

ఇండియా టుడే గ్రూపు నిర్వహించిన “స్టేట్ ఆఫ్ ది స్టేట్స్” సర్వేలో ఆంధ్రప్రదేశ్ “పరిపాలనలో ఉత్తమ రాష్ట్రం”గా ఎంపిక చేయబడింది. ఇది మనకెంతో గర్వకారణం. పరిపాలన, విద్య, వ్యవసాయ, ఆరోగ్య, మౌలిక వసతులు, పెట్టుబడులు, వినయోగదారుల మార్కెట్లు, స్థూల ఆర్థిక వ్యవస్థల ప్రాతిపదికన ఎంపిక చేయబడింది. క్రితం సంవత్సరం ఈ పురస్కారం గుజరాత్ కి లభించింది.

గౌ. ముఖ్యమంత్రి కిరణ్ కుమార్ రెడ్డి 3 సంవత్సరాలుగా అందిస్తున్న సుపరిపాలన, తెలుగువారి అభివృద్ధికి, సంక్షేమానికి చేస్తున్న కృషికి గుర్తింపుగా ఈ పురస్కారం లభించింది. దేశంలోనే మొదటిసారిగా ఎస్సీ, ఎస్టీ ఉపప్రణాళికలకు చట్టబద్ధత కల్పించారు. ఆడపిల్లల భవిష్యత్తుకు భద్రతనిస్తూ బంగారు తల్లి చట్టం - 2013ను తీసుకొచ్చారు. అంతేకాదు అభివృద్ధి ఫలాలు ప్రజలకు అందజేస్తూ ఇందిరమ్మ అమృత హస్తం, ఇందిరమ్మ ఇళ్లు, మెస్ ఛార్జీల పెంపు, మహిళలకు వడ్డీలేని రుణాలు వంటి అనేక సంక్షేమ పథకాలను అమలుచేశారు. రైతన్నల ప్రయోజనాలను కాపాడుతున్నారు; అందరికీ విద్య, ఆరోగ్య

సంరక్షణల కొరకు వినూత్నమైన పథకాలను తెచ్చారు; యువతకు ప్రభుత్వ, ప్రైవేటు రంగాలలో ఉపాధి, ఉద్యోగ అవకాశాలు కల్పించారు; ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు, పింఛనుదారుల సంక్షేమానికి కూడా కృషి చేస్తున్నారు; ‘మీ సేవ’తో వెబ్ ద్వారా పౌరసేవలను వేగవంతంగా, పారదర్శకంగా అందిస్తూ రాష్ట్రాన్ని ఈ-గవర్నెన్స్ లో కూడా ముందంజలో ఉంచారు!

శ్రీమతి డి.కె. అరుణ
సమాచార, పౌర సంబంధాల శాఖామూర్త్యులు

I go to **Oxford (ogs)**
to learn life!

Oxford
Grammar School
Street No. 12, Himayatnager

CBSE & SSC

Phone: 040-27636214

Mobile : 9959012345

- * నేటి కార్పొరేట్ బట్టి చదువులకు భిన్నంగా పాఠ్యాంశాలపై విద్యార్థులకు సంపూర్ణ అవగాహన కల్పించేలా విద్యాబోధన
- * పుస్తకాలకే పరిమితం కాకుండా ఆటపాటలూ ఉంటాయి. వారి హాబీలను ప్రోత్సహించేలా వివిధ 'క్లబ్'లు
- * ఆధునిక సాంకేతిక పరిజ్ఞానం వినియోగించుకుంటూ బోధన జరుగుతుంది. వృత్తి, ఉద్యోగాలకే గాకుండా జీవితానికీ పనికొచ్చేలా శిక్షణ

Oxford
Grammar High School

3-6-743/2, St, # 12, Himayatnagar, Hyderabad - 500029.

Ph : 040 - 27635669, Cell : 9959012345

Email : ogshydcbs@gmail.com

website : www.oxfordgrammarschool.com